

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RADYO TELEVİZYON SİNEMA ANABİLİM DALI
POPÜLER KÜLTÜR ÜRÜNÜ OLARAK YERLİ DURUM
KOMEDİLERİNİN DİL EKSENİNDE İNCELENMESİ:
TÜRK MALI DİZİSİ

Şebnem CEYLAN APAYDIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof.Dr. Aytekin CAN

Konya-2012

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Şebnem CEYLAN APAYDIN		
	Numarası	084223001004		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radyo Televizyon ve Sinema		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Prof.Dr. Aytekin Can		
Tezin Adı	Popüler Kültür Ürünü Olarak Yerli Durum Komedilerinin Dil Ekseninde İncelenmesi: Türk Malı Dizisi			

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "Popüler Kültür Ürünü Olarak Yerli Durum Komedilerinin Dil Ekseninde İncelenmesi: Türk Malı Dizisi" başlıklı bu çalışma 29/09/2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Prof.Dr. Aytekin CAN	Danışman	
Doç.Dr. Sedat ŞİMŞEK		

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Şebnem CEYLAN APAYDIN		
	Numarası	084223001004		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radyo Televizyon ve Sinema		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
Tezin Adı	Popüler Kültür Ürünü Olarak Yerli Durum Komediilerinin Dil Ekseninde İncelenmesi: Türk Malı Dizisi			

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

ÖNSÖZ

Kitle iletişim araçları arasında en etkili olan televizyon, toplumsal bir iletişim aracı olmasının yanı sıra gün geçtikçe büyüyerek gelişen, izleyicinin ilgisini canlı tutan program ve diziler üretmektedir. Günümüzde endüstrinin bir parçası haline gelmiş olan televizyon, varlığının devam edebilmesi için reklam gelirlerine sahip olmak durumundadır. Bu koşulu sağlayabilmek ancak ve ancak izlenir programlar yapmakla mümkündür. İzlenme oranlarını yükseltebilmek ve bu seviyeyi koruyabilmek amacıyla izleyicinin ilgisini her daim canlı tutacak konu ve karakterler kullanılmaktadır. Televizyon yapımlarında, beğeniyle izlenen oyunculara rol verilmesinin dışında, kullanılan çekim teknikleri, dizinin senaryosunun topluma uygun olması ve hatta yayın günü ve saati gibi konularda izlenirliğini artırmada önem taşımaktadır. İzlenme oranları yüksek olan türlerden biri durum komedileridir. Son yıllarda ülkemizde oldukça yaygınlaşan bu tür, üretim zamanı ve tüketim zamanı birbirine çok yakın olduğu için yapımcılar tarafından diğer türlere göre daha fazla tercih edilmektedir.

Bir sit-com' un gerçekten etkileyici ve iyi olabilmesi için tekstin, zeka ve dikkate sahip olabilmesi, karakterlerin çok boyutlu ele alınabilmesi ve izleyicinin ilgisini sıcak tutabilmesi gerekmektedir. Kendini tekrar etmeyen, seyirciyi sıkmayan çok boyutlu karakterlerin inşa edilmesine uygun çatışmalar, dramada karakterlerin ortaya çıkmasını sağlayan deney alanlarıdır. Ülkemizde yapılan yerli durum komedilerinde durmadan kendini tekrar eden durumlar, artık klişeleşen ve karikatürleşen insanlar, seyircide onlarda merak duygusunu oluşturacak dikkati tazeleyememektedir. Yerli durum komedilerinin senaryolarında, Türkiye coğrafyasında yaşayan insanların birbirinden farklı lehçeleri, aksanları ve söylemleri güldürü malzemesi olarak sıkça kullanılmaktadır. Bu çalışmada incelenen Türk Malı adlı yerli durum komedisinde de, dil kullanımında yapılan hatalara ek olarak atasözü ve deyimlerin yanlış kullanılması komedi malzemesi olarak kullanılmıştır.

Böyle bir çalışmanın yapılmasını ve amacına ulaşmasını sağlayan, tezin içeriğinin oluşmasında emeğini esirgemeyen danışmanım Sayın Prof.Dr. AYTEKİN CAN'a, her daim yardımlarını ve desteklerini benden esirgemeyen anneme, babama, eşim CENGİZ APAYDIN'a ve Selçuk Üniversitesi Merkez kütüphane çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Şebnem CEYLAN APAYDIN		
	Numarası	084223001004		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radyo Televizyon ve Sinema		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Prof.Dr. Aytekin Can		
Tezin Adı	Popüler Kültür Ürünü Olarak Yerli Durum Komediilerinin Dil Ekseninde İncelenmesi: Türk Malı Dizisi			

ÖZET

Popüler Kültür Ürünü Olarak “Yerli Durum Komediilerinin Dil Ekseninde İncelenmesi: Türk Malı Dizisi” isimli yüksek lisans tezi, durum komedisi türündeki bazı yapımların senaryosunda kullanılan Türk dili hatalarını ve kullanılan argo söylemleri incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Tezin birinci bölümünde; kitle iletişim araçlarının kitleler üzerinde oluşturduğu etkileri belirleyebilmek amacıyla popüler kültür ve kitle kültürü kavramlarına açıklık getirilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde, kitle iletişim araçları ile bu araçların bireyler ve toplumlar üzerinde oluşturduğu etkiler araştırılmıştır. Yine bu bölümde, tez konusunu oluşturan durum komediilerinin, tarihsel gelişimine değinilmiş ve durum komediilerinin tür ve çeşitleri incelenerek bu türün bazı örneklerinin, Türk dili üzerinde oluşturdu olumsuz etki. Uygulama bölümünü oluşturan çalışmanın üçüncü bölümünde ise, 2010 yılında özel bir televizyon kanalında yayınlanmış olan Türk Malı dizisinin üç bölümü, Türk dili üzerinde oluşturduğu olumsuz etkileri belirlemek amacıyla, söylem analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu yöntem kapsamında Türk dil yapısını bozan sözcükler tespit edilmiş ve bu sözcüklerin hangi karakter tarafından kaç kez tekrar edildiğinin belirtildiği tablolar oluşturulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Durum komedileri, kitle iletişim araçları, televizyon

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Şebnem CEYLAN APAYDIN		
	Numarası	084223001004		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radio Television and Cinema		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐	
	Tez Danışmanı	Prof.Dr. Aytekin Can		
Tezin İngilizce Adı	Analysis of Domestic Sitcom in the Axis of Language: Turk Malı TV Series as a Product of Popular Culture.			

SUMMARY

This master's thesis named "Analysis of Domestic Sitcom in the Axis of Language: Turk Malı TV Series as a Product of Popular Culture" is prepared in order to analyze the mistakes of Turkish language and the slang language used in the scenarios of some programs which are types of sitcoms. In the first part of the thesis, the terms "popular culture" and "mass culture" are clarified in order to define the effects of mass media on population. In the second part of the thesis, mass media and the effects of it on individuals and communities are analyzed. The historical development of Sitcom, which comprises the main topic of the thesis, is mentioned and negative impacts of some examples of it on Turkish language is also analyzed in the second part. In the third part, this also forms the application part of the thesis; three parts of Turk Malı TV series that were featured on a private channel in 2010 are analyzed by the technique of discourse analysis in order to define the negative impacts of it on Turkish language. Words that corrupt the structure of Turkish language are defined by using this technique and tables are constructed to show how many times these words are repeated by the characters.

Keywords: Situation comedies, mass media, television.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

Bilimsel Etik Sayfası.....	i
Tez Kabul Formu.....	ii
Önsöz/Teşekkür.....	iii
Özet.....	iv
Summary.....	v
İçindekiler.....	vi
Kısaltmalar ve Simgeler Sayfası.....	x
Tablolar Listesi.....	xi
Afişler Listesi.....	xii
Grafikler Listesi.....	xii
GİRİŞ.....	1
Problem.....	3
Amaç.....	3
Önem.....	4
Varsayımlar.....	5
Sınırlılıklar.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜR, POPÜLER KÜLTÜR VE KİTLE KÜLTÜRÜ

1.1. KÜLTÜR KAVRAMI VE POPÜLER KÜLTÜR.....	6
1.1.1. Kültür Tanımları.....	8
1.1.2. Kültür Ögeleri.....	10
1.1.3. Popüler Kültürün Ortaya Çıkışı ve Gelişimi.....	11
1.1.4. Popüler Kültür Kavramı.....	14
1.1.5. Popüler Kültür ve Medya Arasındaki İlişki.....	15
1.1.5.1. Popüler Kültür ve Televizyon.....	17

1.2. KİTLE KÜLTÜRÜ KAVRAMI	22
1.2.1. Popüler Kültür ve Kitle Kültürü Arasındaki Farklar.....	24
1.2.2. Folk Kültürü ve Yüksek Kültür.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

POPÜLER KÜLTÜR ÜRÜNÜ OLARAK TELEVİZYON VE TELEVİZYONUN ANLATI YAPISI

2.1 KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI VE KİTLE İLETİŞİMİ.....	28
2.1.1 Yazılı Kitle İletişim Araçları: Gazete ve Dergi.....	30
2.1.2 Sözlü ve Görsel Kitle İletişim Araçları: Radyo ve Televizyon.....	31
2.1.3 Yeni Medya: İnternet.....	34
2.2 KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ İŞLEVLERİ.....	35
2.3 TÜRK DİLİ VE TÜRK DİLİNİN TELEVİZYONDA KULLANIMI.....	37
2.1.1 Dil ve Dilin Özellikleri.....	38
2.1.1.1 Aile Hayatı İçinde Dil Kullanımı.....	40
2.1.1.2 Dil ve Düşünce İlişkisi.....	40
2.1.1.3 Çocuklarda Dil Gelişimi.....	41
2.1.1.4 Türkçe' de Yabancı Sözcük Kullanımı.....	43
2.1.1.5 Türkçe' de Yapılan Dil İhlalleri ve Kültürel Yozlaşma.....	43
2.3.2 Televizyonun Genel Anlatı Yapısı.....	45
2.3.3 Televizyon ve İzleyici Arasında Oluşan Bağ.....	47
2.4 TELEVİZYONDA TÜR VE BAZI PROGRAM TÜRLERİ.....	49
2.4.1 Televizyon Filmleri.....	53
2.4.2 Eğlence ve Yarışma Programları.....	54
2.4.3 Dramatik Yapımlar.....	54
2.4.3.1 Televizyon Dizileri.....	56
2.4.3.2 Sabun Köpüğü Diziler (Pembe Diziler).....	57
2.4.3.3 Durum Komedileri.....	59

2.4.3.3.1. Durum Komedilerinin Radyo ve TV'deki Gelişimi....	63
2.4.3.3.2. Durum Komedilerinin Çeşitleri.....	65
2.4.3.3.3. Türk Televizyonlarında Durum Komedi Türleri.....	66
2.4.3.3.3.1. Türkçe Dublajla Yayınlanan Durum Komedileri...	67
2.4.3.3.3.2. Uyarılama Durum Komedileri (Adaptasyonlar)...	69
2.4.3.3.3.3. Türk Yapımı Durum Komedileri.....	72
2.4.3.3.4. Durum Komedilerinde Anlatı Yapısı ve Özellikleri.....	73
2.5 TELEVİZYON VE ETKİLERİ.....	75
2.5.1 Televizyonun Çocukların Bilişsel Gelişimi Üzerindeki Etkileri.....	77
2.5.2 Televizyonunun Çocuğun Sosyalleşmesinde Üzerine Etkileri.....	79

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK MALI DİZİSİNİN İNCELENMESİ

3.1 YÖNTEM.....	81
3.1.1 Araştırma Modeli.....	81
3.1.2 Evren ve Örneklem.....	84
3.2 VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ.....	85
3.2.1 Türk Malı Dizisi.....	85
3.2.1.1 Türk Malı Dizisinin Öyküsü	89
3.2.1.1.1. Türk Malı Dizisi Birinci Bölüm Özeti.....	91
3.2.1.1.2. Türk Malı Dizisi Onuncu Bölüm Özeti.....	91
3.2.1.1.3. Türk Malı Dizisi Yirmi Beşinci Bölüm Özeti.....	92
3.2.1.2 Dizideki Oyuncular ve Oynadıkları Karakterler.....	93
3.2.1.3 Dizide Kullanılan Dil Yapısı.....	95
3.3. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI.....	96
3.3.1. Türk Malı Birinci Bölüm Çözümlemesi.....	96
3.3.1.1 Birinci Bölüm: Sahne 1/ Kuzular Banyo/Gece.....	96

3.3.1.2 Birinci Bölüm: Sahne 2/ Arda Oda/Gece.....	100
3.3.1.3 Birinci Bölüm: Sahne 3/ Abiye-Erman Yatak Odası /Gece....	101
3.3.1.4 Birinci Bölüm: Sahne 4/ Kuzular Mutfak/ Gündüz.....	105
3.3.1.5 Birinci Bölüm: Sahne 7 /Kuzular Salon/ Gündüz.....	108
3.3.1.6 Birinci Bölüm: Sahne 8/ Kuzular Mutfak/Gündüz.....	110
3.3.1.7 Birinci Bölüm: Sahne 15/ Kuzular Mutfak/ Gündüz	111
3.3.1.8 Birinci Bölüm: Sahne 16/ Kuzular Salon/ Gündüz.....	114
3.3.1.9 Birinci Bölüm: Sahne 24/ Postane / Gündüz.....	116
3.3.1.10 Birinci Bölüm: Sahne 26/ Postane / Gündüz.....	118
3.3.2 Türk Malı Onuncu Bölüm Çözümlemesi	121
3.3.2.1 Onuncu Bölüm: Sahne 8 / Gökhan-Seval Garaj/ Gündüz.....	121
3.3.2.2 Onuncu Bölüm: Sahne 10/ Gökhan-Seval Garaj/ Gündüz.....	122
3.3.2.3 Onuncu Bölüm: Sahne 12/Gökhan-Seval Ev Kapı Gündüz....	123
3.3.2.4 Onuncu Bölüm: Sahne 36 /Gökhan-Seval Bahçe.....	124
3.3.2.5 Onuncu Bölüm: Sahne 40/ Kuzular Salon/Gündüz.....	126
3.3.2.6. Onuncu Bölüm: Sahne 43/Gökhan-Seval Bahçe/Gündüz.....	128
3.3.2.7. Onuncu Bölüm: Sahne 44/Kuzular Bahçe /Gündüz.....	129
3.3.3 Türk Malı Yirmi Beşinci Bölüm Çözümlemesi	132
3.3.3.1 Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 2/Kuzular Yatak Odası/Gece....	132
3.3.3.2 Yirmi Beşinci Bölüm:Sahne2/Gökhan-Seval Yat.Odası/Gece.134	
3.3.3.3 Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 11/Gökhan-Seval Salon/Gece... 135	
3.3.3.4 Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 36/Gökhan-Seval Salon/ Gece.. 136	
3.3.3.5 Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 53/ Kuzular Mutfak/ Gündüz... 142	
3.3.3.6 Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 54 / Kuzular Salon/Gündüz..... 143	
3.4. BULGULAR VE YORUM.....	147
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	150
KAYNAKÇA.....	152
EKLER.....	171

KISALTMALAR SAYFASI

- Akt. : Aktaran
A.Ş. : Anonim Şirket
b. : Basım
çev. : Çeviren
der. : Derleyen
ed. : Editör
haz. : Hazırlayan
no. : Numara
SDÜ : Süleyman Demirel Üniversitesi
ss. : Sayfa Sayısı
Sit com : Situation Comedy (Durum Komedi)
RTÜK : Radyo Televizyon Üst Kurulu
TDK : Türk Dil Kurumu
TRT : Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TTAŞ : Türkiye Telefon Telsiz Anonim Şirketi
TV : Televizyon
vb. : Ve Benzeri
Yay. : Yayınları

TABLOLOAR LİSTESİ

Tablo No:

Sayfa:

Tablo-1: Televizyon Program Türleri.....	50
Tablo 2: Durum Komedilerinin Türsel Gelenekleri.....	62
Tablo-3: Türk Malı Dizisi Yayın Tablosu.....	85
Tablo-4: Türk Malı Dizisinin Künyesi.....	86
Tablo-5: Dizideki Oyuncular ve Oynadıkları Karakterler.....	93
Tablo-6: Birinci Bölüm, Sahne-1 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	99
Tablo-7: Birinci Bölüm, Sahne-2 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	101
Tablo-8: Birinci Bölüm, Sahne-3 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	105
Tablo-9: Birinci Bölüm, Sahne-4 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	108
Tablo-10: Birinci Bölüm, Sahne-7 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	110
Tablo-11: Birinci Bölüm, Sahne-8 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	111
Tablo-12: Birinci Bölüm, Sahne-15 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	114
Tablo-13: Birinci Bölüm, Sahne-16 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	116
Tablo-14: Birinci Bölüm, Sahne-24 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	117
Tablo-15: Birinci Bölüm, Sahne-26 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	120
Tablo-16: Onuncu Bölüm, Sahne-8 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	121
Tablo-17: Onuncu Bölüm, Sahne-10 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	123
Tablo-18: Onuncu Bölüm, Sahne-12 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	124
Tablo-19: Onuncu Bölüm, Sahne-36 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	125
Tablo-20: Onuncu Bölüm, Sahne-40 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	127
Tablo-21: Onuncu Bölüm, Sahne-43 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	128
Tablo-22: Onuncu Bölüm, Sahne-44 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	131
Tablo-23: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-2 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	133
Tablo-24: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-5 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	134
Tablo-25: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-11 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	136
Tablo-26: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-36 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	141
Tablo-27: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-53 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	143
Tablo-28: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-54 Dildeki Yanlış Kullanımlar.....	146
Tablo-29: Türk Malı Dizi Karakterlerinin Dili Hatalı Kullanım Dağılımı.....	148

AFİŞLER LİSTESİ

<u>Afiş No:</u>	<u>Sayfa:</u>
Afiş-1: The Cosby	67
Afiş-2: Golden Girls	68
Afiş-3: Perfect Strangers	69
Afiş-4: Roseanne	69
Afiş-5: The Nany	70
Afiş-6: Dadı	70
Afiş-7: The Jeffersons	71
Afiş-8: Tatlı Hayat	71
Afiş-9: Ayrılsak da Beraberiz	72
Afiş-10: Çocuklar Duymasın	72

GRAFİKLER LİSTESİ

<u>Grafik No:</u>	<u>Sayfa:</u>
Grafik 1- Türk Malı Dizi Karakterlerinin Dili Hatalı Kullanım Dağılımı.....	148

GİRİŞ

Çağımızın en etkili kitle iletişim aracı olarak kabul edilen televizyon teknolojinin kolay ulaşılabilir olması sonucu ülkemizde hemen her evde kendine önemli bir yer edinmiştir. Televizyonun yaygınlaşması, günümüzün en popüler yayınları arasında yer alan, durum komedisi türündeki yapımların da izler kitle sayısının artmasında etkili olmuştur. Türk televizyonculuğunun ilk yıllarında Türkçe dublajla orijinal kayıtları yayınlanan bu yapımlar, zamanla orijinalinin Türkçe 'ye adapte edilerek çekilmesine, sonrasında da Türk kültürünü yansıtan senaryoların yazılarak yerli yapım durum komedilerinin yapılmasına yol açmıştır. Bu yapımlar her ne kadar format olarak Amerikan menşeli olsa da senaryosundan, dekoruna, karakterin oluşturulmasından kullanılan kostümlere kadar tamimiyle Türk yapımı olması nedeniyle yerli durum komedileri adıyla anılmaktadır.

Günümüzde çocuklar, kitle iletişim araçları özellikle de televizyon ile etkileşim halinde bulunmaları sonucunda toplumsallaşır ve farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olurlar. Böylece televizyondan kazandıkları bilgilerin yanı sıra izledikleri hatta bazen de kendilerine rol model olarak belirledikleri karakterlerin etkisinde kalarak televizyondan olumlu ya da olumsuz olarak etkilenebilirler (Tokgöz, 1982: 3). Televizyon programları ya da dizilerinde yapılan hatalı dil kullanımları, bu yapımlardaki karakterler vasıtasıyla izleyiciyle buluşmaktadır. Özellikle dizilerdeki karakterler ile aralarında özel bir bağ kuran izleyici, duyduğu yanlış kelimelerin doğrusunu bilse bile yadırgamadan hafızasına yanlış olanı almakta ve bunu günlük konuşma diline taşımaktadır (Tombul, 2006: 7).

İnsanın kendisini ifade etmesinde kullandığı en etkili iletişim aracı olan dilin yanlış kullanımı sonucunda beliren hatalar ve bu hataların kitle iletişim araçları tarafından yapılması, bu yayınları izleyen bireylerin dili hatalı öğrenmesine yol açmaktadır. Her yaşta devam eden dil gelişiminde, bir önceki gelişim dönemi kendinden sonra gelen dönemi hazırlamakta ve genellikle bir dönem tamamlanmadan diğerine geçilememektedir. Üst üste gelen davranışlarla gelişme gösteren çocuklar

için dil; ancak dört-beş yaşlarında kolay ve doğru kullanılan bir araç haline gelebilmektedir (Özgediz, 1979: 55-56).

Olumsuz etkilerine nazaran çocuklar için olumlu etkilere de sahip olan televizyon, çocukların dil gelişimine büyük oranda katkıda bulunmaktadır. Hem sesli hem de görüntülü olarak çift kanaldan etki eden televizyonun bu etkileri çocuk üzerinde kalıcı olabilmektedir. Diğer olumlu etkisi ise, çocuğun eğlenerek öğrenmesini ve sahip olduğu bilgileri artırmasını sağlar. Bunların yanı sıra televizyon, çocuğun hayal dünyasında oluşturduğu alanın genişlemesini ve çeşitlenmesini sağlar. Özellikle vaktinin çoğunu çocuklarıyla geçiren anneler için çocuğu avutmak amacıyla başvurduğu bu kitle iletişim aracı, çocuğu oylar ve bir anlamda hipnotize ederek çocuğun uslanmasına katkıda bulunur (Yavuzer, 1996: 80). Ailenin her akşam televizyon izleme bahanesiyle bir araya gelmesi, birlikte vakit geçirmesi ve ortak bir paylaşımda bulunulması da diğer bir olumlu etkidir.

Popüler Kültür Ürünü Olarak “Yerli Durum Komediilerinin Dil Ekseninde İncelenmesi: Türk Malı Dizisi” isimli yüksek lisans tezi, durum komedisi türündeki bazı yapımların senaryosunda kullanılan Türk dili hatalarını ve kullanılan argo söylemleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Tezin birinci bölümünde; kitle iletişim araçlarının kitleler üzerinde oluşturduğu etkileri belirleyebilmek amacıyla popüler kültür ve kitle kültürü kavramlarına açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde, kitle iletişim araçları ile bu araçların bireyler ve toplumlar üzerinde oluşturduğu etkiler incelenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda tez konusunu oluşturan durum komediilerinin, tarihsel gelişimine değinilmiş ve durum komediilerinin tür ve çeşitleri incelenerek bu türün bazı örneklerinin, Türk dili üzerinde oluşturduğu olumsuz etki incelenmeye çalışılmıştır. Uygulama bölümünü oluşturan çalışmanın üçüncü bölümünde ise, 2010 yılında özel bir televizyon kanalında yayınlanmış olan Türk Malı dizisinin üç bölümü, Türk dili üzerinde oluşturduğu olumsuz etkileri belirlemek amacıyla söylem analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu yöntem kapsamında Türk dil yapısını bozan sözcükler tespit edilmiş ve bu sözcüklerin hangi karakter tarafından kaç tekrarla söylendiğinin belirtildiği tablolar oluşturulmuştur.

Problem

Günümüzde teknolojide yaşanan gelişmeler, kitle iletişim araçlarının çeşitliliğini ve gücünü artırarak hızla yaygınlaşmasına olanak tanımıştır. Bu gelişmeler kitle iletişim araçlarının, haberdar etme, bilgi verme, boş zamanı değerlendirerek hoş vakit geçirme ve eğitmenin yanı sıra reklam ve tanıtımda ve özellikle de iletişim kurmada yaygın olarak kullanılmasını sağlamıştır. Bunun sonucu olarak günlük yaşamımız içinde böylesine etkin olan kitle iletişim araçları yaşamımızın bütün alanlarını etkiler hale gelmiştir.

Daha fazla kitleye ulaşmada televizyonun rolü büyüktür. Televizyon, çeşitli program türleri ile belli kitleleri etkilemeyi başarır. Televizyonun bireyler hatta toplumlar üzerinde yaygın görüş, kanaat ve değer oluşturduğu ve toplumsallaşma süreçlerinde etkin rol oynadığı görülmektedir. Özellikle televizyonun çocukların dil yapısı üzerinde oluşturduğu olumsuz etkiler çocuğun ana dilini yanlış öğrenip yanlış kullanmasına neden olmaktadır.

Genel olarak ailelerin, çocukların televizyon izlemelerini planlama bilgisinden yoksun oluşu, bazı çocukların zamanlarının büyük bir bölümünü televizyonun karşısında geçirmelerine yol açmaktadır. Araştırmalar göstermektedir ki okul öncesi dönemdeki çocuklar haftada ortalama 22 ila 24 saat arasındaki zamanlarını televizyon karşısında geçirmektedir (Onur, 1993: 259). Bunun sonucu olarak da özellikle televizyon dizilerinde kullanılan dilin etkisi altına girerek dizilerden yanlış kelimeleri kelime dağarcıklarına katmaktadır.

Araştırmanın problemi genellikle uyarılma olan yerli durum komedisi türündeki televizyon dizilerinde kullanılan Türkçe' nin Türk dil yapısı üzerinde bıraktığı etkiler üzerinedir. Türkçe kelimelerin yanlış kullanımına neden olan bu etki yeni nesillerin Türk dilini yanlış öğrenmesi sonucunu doğurmaktadır.

Amaç

Asıl hedefi izleyicinin hoş vakit geçirmesini sağlamak ve gündelik hayattan dersler çıkarmak olan durum komedilerinin, son yıllarda televizyon yöneticilerinin

zamanı doldurmak ve en önemlisi de alabildikleri kadar çok reklam kuşağı ile iyi kazanç elde etmek istemeleri sonucunda ülkemizde yayınlanan durum komedileri biçim değiştirmiştir. Türkiye’de ilk yayınlandığı yıllarda haftada bir bölüm yayınlanırken daha çok reklam kuşağı alabilmek yani para kazanma kaygısı nedeniyle, hem süreleri hem de tekrar yayınları artırılmıştır. Orijinalinde haftada bir en fazla 30 dakika sürmesi gereken durum komedileri saatler sürmektedir.

Bu çalışma, durum komedileri türündeki dizilerde kullanılan Türkçe’ nin Türk dil yapısı üzerindeki olumsuz etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Televizyon yapımları içinde en çok izleyiciyle buluşan yapımlar olan durum komedileri, sık tekrarları nedeniyle çocukların televizyon izleme saatlerinde de yayınlanmaktadır. Bu durum, Türk diline tam olarak hakim olamayan çocukların Türkçeyi yanlış öğrenmelerine neden olmaktadır.

Bu çalışma özellikle durum komedilerinde kullanılan bozuk Türkçe’ yi izleyicilerin nasıl algılayıp kullandıklarını ve günlük kullanılan dil içindeki konumlandırımlarını belirlemektir. Araştırmanın konusunu oluşturan Türk Malı adlı dizide, Türk halkının sosyal yapısı gözetilse de diyaloglar içindeki bozuk Türkçe uyum göstermeye çalıştığı toplumsal yapıyla çatışma göstermektedir.

Televizyonlarda hemen her TV kanalında sıklıkla yayınlanan, bir anlamda biçim değiştirmiş durum komedi dizilerinin Türk toplumsal hayatı ve dil yapısı üzerindeki olumsuz etkilerini belirleme gayesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Önem

Bu çalışma, dili kullanma becerisi tam olarak gelişmemiş yaşta olan çocukların, anadillerini öğrenmeyi olumsuz yönde etkilediğini göstermesi bakımından önemlidir. Yabancı dillerden gelen sözcüklerinde katılmasıyla Türk dili bozulma yaşamaktadır. Kendi dilimizdeki sözcüklerinde kitle iletişim araçlarında özellikle televizyon kanallarında yanlış kullanılıyor olması, özellikle dili daha yeni

öğrenen çocukların Türkçeyi yanlış öğrenmesine neden olabilmektedir. Bu durumun gözler önüne serilmesi açısından bu çalışma önem taşımaktadır.

Varsayımlar

Bu çalışmada, aşağıdaki varsayımlar doğrultusunda hareket edilmiştir.

i- Durum komedisi türündeki dizilerin çocukların uyku saatlerinden önceki saatlerde yayınlanıyor olması etkinliğini artırıcı bir faktördür

ii- Durum komedisi türünün bir örneğini oluşturan, Türk Malı adlı dizinin Türk dilini hatalı kullanması ve bu kullanımın çocuklar üzerindeki olumsuz etkilemektedir.

Sınırlılıklar

Yapılan araştırma Türkiye’de ulusal bir kanalda yayınlanan Türk Malı (Show TV), adlı durum komedisi üzerine gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma 15.03.2010 - 07.01.2011 tarihleri arasında yayınlanan dizinin seçilmiş üç bölümü ile sınırlı tutulmuştur. Söz konusu dizide yapılan dil hataları araştırılmak üzere söylem analiziyle sınırlıdır.

1. BÖLÜM

KÜLTÜR, POPÜLER KÜLTÜR VE KİTLE KÜLTÜRÜ

1.1. KÜLTÜR KAVRAMI VE POPÜLER KÜLTÜR

Dilbilimcilere göre, Latince "cultura" kelimesinden gelen kültür kavramı ilk zamanlarda ekip yetiştirme anlamlarında kullanılmasının dışında, nadiren insan beyninin geliştirilmesi anlamında ortaçağdan başlayarak 18. yüzyılın sonlarına kadar kullanılmıştır. Kültür kavramına 18. yüzyılın sonlarına doğru, ilk olarak Fransızca ve İngilizce' de sonrasında da Alman dilinde rastlanmaktadır. Almanya'da yaşayan ve Fransızca konuşan burjuvazinin üst tabakası ile kırsal aristokrasiden gelen ve Almanca konuşan entelektüeller arasındaki ilişkinin sonucu olarak oluşan kültür Almanya'da, Fransa ve İngiltere'ye göre daha çok yaratıcılığa ilişkin entelektüel, artistik, sanatsal ve ruhsal ürünler ile özdeşleştirilmiştir (Alemdar ve Erdoğan, 1994:168).

Kültür tanımlamalarını yapmadan önce kültür kavramıyla ilgili bazı ayrımların yapılmasında yarar vardır. Bu ayrımlar kültürün yaşandığı toplumun gelişmişlik düzeyine göre alt kültür ve genel kültür olarak ikiye ayırır. Milletten sadece bir bölgesine, azınlık gruplara veya dini mekanlara ait kültürel özellikler alt kültürün içinde oluşmaktadır. Bir millet düzeyinde ele alınan genel kültür ise diğer tanımlamasıyla üst kültür, Türk Kültürü, Japon Kültürü, Amerikan Kültürü... gibi milletlerin kültürüdür. Üst kültür toplumunu oluşturan dernek, cemaat, grup ve birliklerde bu grup içinde yer alır. Üst kültüre ait değerleri taşıyan alt kültürler bu değerleri taşıırken kendilerine ait yaşam şekilleriyle de farklılıklar gösterir (Erdoğan, 1991: 122).

Sadık Güneş'e göre (2001: 123) çağımız modern toplumlarında kültür, kendine ait üretim koşullarına sahip, ekonomik sistemin parçası olan bir sanayi olarak değerlendirilir ve bunun sonucu olarak da iletişim araçları bu sanayinin üretim ve pazarlama araçları olmaktadır.

Kendisi tarafından hazırlanan bir ortamda yaşamak insanoğlunun temel özelliğidir. İnsanın oluşturduğu ve yine içinde insanoğlunun yer aldığı bu varlık alanına kültürü işaret etmektedir. Bu açıklama kültürün bir bütün olduğunu; ancak çözümlene amaçları doğrultusunda yapılan tanımların terimi açıklamada tek başına yeterli olmadığını göstermektedir. Bununla birlikte kültür kavramının iki yüz civarında farklı tanımları yapılmıştır. Bu kargaşa karşısında konuyla ilgilenen bir sosyal bilimci olan Berelson, “Bilimsel bir kavramın bu kadar çok tanımı varsa onun tanımlanamayacağını kabul etmek gerekir” demiştir (Güvenç, 2002: 95).

İnsanlığın başlangıcı itibariyle var olan kültür, çok yönlü olmanın dışında insanın olduğu her yerde gelişerek varlığını sürdürmektedir. Değişime ve gelişime açık olan toplumlarda, bilimsel bir kavram olmanın yanı sıra öncelikli olarak siyaseti ve hedefe ulaşmak için kullanılan diğer kurallar bütünü etkilemiş ve onlardan da etkilenmiştir. Kültür üzerine yapılmış pek çok tanımlama mevcuttur. Bu tanımlamaların en önemlilerinden biri olan Unesco’ nun 1969 yılında yaptığı tanımlamaya göre kültür; “Bir insan topluluğunun kendi tarihi tekamülü hususunda sahip olduğu şuurlu demektir; o surette ki, bu insan topluluğu bu tarihi tekamül şuuruna atfen varlığını devam ettirme azmini gösterir ve gelişmesini sağlar” (Köseoğlu, 1992: 147). Kültür aynı zamanda insanın toplumun bir üyesi olarak elde ettiği ya da öğrendiği inanç, gelenek-görenek, bilgi, sanat, hukuk, yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütün olarak da nitelendirilir (Oktay, 1996: 89). Bu bağlamda kültür öğrenilir, tarihidir, süreklidir, toplumsaldır, değişir, doyum vericidir, uyum sağlayıcıdır, idealleştirici ve bütünleştiricidir (Güvenç, 2002: 101).

Uluslar tarihteki yerlerini dil, kültür ve tarih mirasıyla alır ve bu yönleriyle geleceğin şekillenmesini sağlar. İnsanlığın ortak mirası olan kültür bireylerin toplumsallaşması ve kökleşmesinde etkindir. Toplumsal değerler bütününe meydana getirdiği ve gelişme özelliği göstererek kişileri ortak paydada birleştiren sosyal yapı aynı zamanda ait olduğu toplumun kültür öğeleriyle şekillenen bir sosyal yaşam biçimidir (Tural, 1994: 14). Sosyolojik açıdan bakıldığında kültür, toplumsal rollerin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olan ve etkileşimleri yönlendiren bir kavram olarak değerlendirilmektedir. İngiliz Antropolog Edward Burnett Tylor, kültür

terimini sosyoloji alanında kullanan ilk isimdir. E.B. Tylor kültürü, “etnografyadaki en geniş anlamında, bilgi, sanat, hukuk, ahlak, töre ve tüm diğer yetenek ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütün” olarak tanımlamaktadır. Tylor’ ın çalışmaları kültür çalışmalarını hızlandırmıştır (Duverger, 1975: 74).

1.1.1 Kültür Tanımları

Amerikalı antropologlar, A. Kroeber ve C. Kluchoh kültürün yüz altmış dört farklı tanımını derleyerek kültürü tanımlamışlardır. Kroeber ve Kluchoh’a göre; “Kültür, temelde insanların var olduğu maddi yapılar da dahil olmak üzere, insan gruplarının etkinliği sonucunda oluşan, semboller aracılığıyla kazanılan ve iletilen düşünce, algılama ve sembolize edilmiş belirli tepki biçimlerine dayanmaktadır. Kültürün çekirdeğini geleneksel düşünceler ve özellikle bu düşüncelerin bağlı olduğu değerler oluşturmaktadır” (Mejuyev, 1987: 128).

Kültür insanların, yaşam içerisinde karşılaştıkları olay ve durumlar karşısındaki davranışlarını ve hayata olan bakışlarını belirlerken, içinde yaşadığı toplumun diğer bireyleriyle bir şekilde bu yaklaşımları paylaşmasında etkin rol oynar. Aynı zamanda kültür; tutum, davranış ve inançların nesillerden nesillere geçmesinde etkin olan bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Berberoğlu, 1991: 39).

Kültür denildiğinde ilk akla gelenlerden biri insan yaşamı içinde istem dışı olarak yer alan, yaşanan topluma hatta aile hayatına ait bir oluşumdur. Kültür, içinde güzel sanatların dalları olan tiyatro, sinema, resim, müzik, mimarlık... gibi sanata dair sınırlamalara sahiptir; ancak kültürü sadece toplumsal hayat içerisinde belli bir alanla sınırlamak doğru olmaz. “Kültür insanın toplumsal yaşamının her alanındaki kendisini ve kendisine ait olduğunu sandığı bir alanı ifade etmektedir. Kültür, insanın kendi yaşamını geçmişten gelen tecrübeler ve birikimlerle ve kendi yarattıklarıyla nasıl ürettiğini anlatır. İnsan kendini nasıl üretiyorsa, insan odur ve bu üretme yolu onun kültürüdür” (Erdoğan, Korkmaz, 2001: 69).

Geçmişte başlayıp gelecekte de var olacak olan kültür sürekli olmanın yanı sıra yaşanan, yaşatan ve yaşayan bir varlık olarak kabul edilmektedir. Kültür,

toplumsal gelişim sürecinde oluşturulan maddi ve manevi değerler ile bu değerlerin yeni nesillere aktarılmasında kullanılan araçlar bütünü olarak tanımlanabilir. Batı dillerinde “culture” olarak kullanılan kültür, Latince’ de “cultura” Osmanlıca’ da ise “hars” kelimesi ile ifade edilmiştir. 19. yüzyıl sonlarında Avrupa’ da İngiliz Antropologlar tarafından incelenen kültür kelimesi, toplumlara özgü olan inançlar, değer yargıları, düşünce ve eylemlerin tümünü birlikte anlatmak üzere kullanılmıştır (Çeçen, 1984: 9).

Oluştığı yer ve oluş şekil özelliklerine göre değerlendirildiğinde kültür; ekonomik, sosyal, siyasal, aristokrat ve işçi sınıfı; müzik, sanat; aile, köy, kent; başkaldırı, tutsaklık, arkadaşlık, dostluk, çevre; teknolojik eğlence ve dinlenme gibi kümelerden meydana gelebilir (Erdoğan, 1999: 19).

Dilbilimcilerin bazıları kültürü bir tanım içinde anlatılamayacak kadar geniş boyutlara sahip bir kavram olarak niteler. Her disiplin kültür konusunda değişik yaklaşımlar oluşturmuştur.. Bu da göstermektedir ki kültürle ilgili tek bir tanım yapabilmek oldukça zor belki de imkânsızdır. Genel olarak kabul gören yargı ise insanlar tarafından oluşturulan tüm değer ve ürünlerin kültürü oluşturduğudur (Çeçen, 1984: 9). İnsan yaşamının her yönünde meydana gelen değerler, zamanla farklı yönlerde bütünleşir ve bir sistem olarak kültürü yansıtır. Bu bakımdan kültür, bir toplum içinde meydana gelerek toplumun sahip olduğu tüm değerler olarak tanımlanmaktadır. Gelişmişliğin birer belirtisi olan toplumların kültürel yapıları aynı zamanda ilerlemenin ölçütü olarak kabul edilir. Bilinçsiz ve kendi kültürünü tanımayan bireylerin yaşadığı toplumlarda ise kültür düşmanlığı ve kültür bunalımları yaşanmakta bu da o toplumların geri kalmışlığının göstergesi sayılmaktadır (Balıkcı, 1998: 106).

Fusun Eroğlu’ na (2000: 104) göre kültür; “Nesilden nesle aktarılan, toplumdan ferde kazandırılan bir yaşama biçimi olup; insanın, insan tarafından tesis edilmiş ve yaratılmış olan maddi ve manevi unsurlarından meydana gelmiş bir çevredir. İnsan, bu çevrenin önceki nesillerden kalan unsurlarını geliştirir ya da olduğu gibi kendinden sonra gelen nesillere devreder. Bu yüzden kültür, nesilden nesle aktarılan sosyal bir miras olarak da tanımlanmaktadır”.

Raymond Williams'a göre kültür; yaşanılan çevre ve maddi unsurlar tarafından gelenek, görenek ve inançların şekillenmesiyle oluşan "özel yaşam biçimi" olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin kalıcı; ancak iletişim etkinlikleri veya sosyal etkileşimleri sonucu değişebilen inanç, dünyaya olan bakışı ve karmaşık çevresi gibi etkenler kültürü ifade eder. Bu tanımlamadan hareketle kültür, toplumlar içerisinde bireylerin konuşma, giyinme, yiyeceklerin hazırlanma şekli ve tüketilmesi için yaşanılan topluma ait belli başlı kalıpların hazırlanması işidir. Kapsam alanı oldukça geniş olan kültür aynı zamanda değer yargılarımızı, çocuklarımızı hangi değerlere bağlı olarak yetiştirdiğimizi, farklı kültürlerle, dünyaya hatta uzaya olan bakışımızı, düşünce şeklimizi ve hatta bölgesel olarak dans şekillerimiz gibi detayları da belirler. Bu tanımlama göstermektedir ki farklı kültürler arasında alt üst ilişkisi yoktur ve kültürel zenginlik ekonomik durumla çok da bağlantılı değildir (Lull, 2001: 95).

Marksist yaklaşıma göre kültür; "Sınıfsal yapı, ekonomik sistem ve siyasal örgütlenme kavramlarıyla bağlantılı düşünüldüğünde bir anlam ifade eder; kültürü alet ve makine gibi maddi üretim araçlarından ayrı düşünmek mümkün değildir. Kültürel gelişmenin nitelik ve niceliğini belirleyen sanat, edebiyat, felsefe ya da din değil, sanayi ve özgül üretim tarzıdır. Kültürün temelinde üretimini ve yeniden üretimini sağlayan maddi araçlar yani teknoloji yatmaktadır" (Swingewood, 1996: 52). Bu durum, kültürün oluşmasında ve biçimlenmesinde teknoloji ve endüstrinin önemli bir paya sahip olduğunu göstermektedir. İnsanların yaşam şekillerinin belirlenmesinde de kültürün değişim ve gelişimi etkili olmaktadır.

1.1.2. Kültür Öğeleri

Kültür öğeleri maddi ve manevi kültür olmak üzere iki ana başlık altında toplanır. Maddi öğeler toplumların teknik olarak gelişmesi, ilerlemesi ve deneyim kazanmasının yanı sıra doğa üzerindeki egemenliğin ölçüsü olarak da tanımlanmaktadır. Manevi öğeler ise toplumda var olan gelenek, görenek, alışkanlık, inanç ve değerler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Kocacık, 2003: 86). Medeniyet olarak da nitelendirilen maddi kültür, tekniğimiz, yapı ve yollarımız, üretim ve ulaştırma vasıtalarımız gibi varlıkları gözle görülür maddi unsurlardan oluşan

eserlerimiz olarak nitelendirir. Manevi kültür ise bir milleti millet yapan örfler, adetler, gelenek ve görenekler, ortaklaşa yapılan tutum ve davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Güngör, 1989: 35).

Eğitim ve öğrenimle kazanılan kültür yaşanan toplumun; öğrenim kurallarına, yasalarına ve ilkelerine uygun olmalıdır. Kültürün kuşaktan kuşağa geçmesi yani sürekliliğinin olması her kültürde ortak nedenlerin ve sonuçların olmasını gerektirir. Kültürel sistemler kendi içindeki üyeleri besler; ancak kimlerin nerelerde, hangi zaman dilimi içinde, neleri, nasıl yiyeceğini ve hatta neleri nasıl giyineceğini yine kültür belirler. Kültür denildiğinde akla öncelikli olarak gelenlerden birinin töreler olması kültürün sürekliliğinin gelenek ve göreneklerle sağlanmasından kaynaklanır.

1.1.3. Popüler Kültürün Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Popüler kültür tanımlamasını yapmadan önce onu oluşturan "popüler" ve "kültür" kavramlarını irdelemek gerekir. Günümüzde kullanıldığı biçimiyle popüler, genel olarak beğenilen ve tüketilen anlamına gelmektedir. Böylece, popüler kültürün içinde barınan ticari niteliğe de vurgu yapılmaktadır. 18. yüzyılda yaşayan Herder' e kadar dayanan antropolojik tanıma yakın diğer bir tanımlama da ise popüler "halka ait" anlamına gelmektedir (Özbek, 2002: 81).

Fransız dilinden Türkçe' ye geçmiş olan "popülerie" sözlük anlamıyla halkın zevklerine uygun halk tarafından tutulan her şey olarak belirtilmiştir. Dar anlamıyla, emeğin günlük olarak tekrar üretilmesinin bir girdisi olarak eğlenceyi içeren popüler kültür günlük yaşam kültürü olarak tanımlanmaktadır. Geniş anlamıyla ise popüler kültür belli bir yaşam tarzının ideolojik olarak bir daha üretilmesinin öncelikli şartlarını temin eder (Oskay, 2001: 42). Günlük yaşamın kültürü olan popüler kültür, iktidarı elinde bulunduran grubun örgütselliğine karşı direnişçiler tarafından yaratılmıştır. Matterlart popüler kültürü, iktidardaki örgütlenmeye karşı direnen direnişçilerin yaşamları süresince bu çabayı gösterdikleri ve böylece bu kültürün iktidar kültüre karşıt olan bir kültür olduğunu belirtir. Böylece kültür politikleşmiş,

bilinçli kültürel etkinlikleri içinde barındırır hale gelmiştir (Alemdar ve Erdoğan, 1994: 111).

Avrupa’ da 17. yüzyılda oluşan popüler kültür kavramı, toplumsal değerler sistemine ve organizasyonunu temsil eden modernite öncesi döneme dayanmaktadır. Geleneklerin ve onlardan koparak toplumsal ve politik yaşam alanlarının tamamındaki dönüşüm olarak tanımlanan modernite, bireysel ve toplumsal hayatı her aşamasını hem derinden, hem de geniş bir açıdan etkileyerek değiştirmiştir. Bu dönem öncesinde oluşan popüler kültür kentsel örgütlenme sürecinin başlamasında önemli rol oynamıştır. Bu ilerlemeyle birlikte Eski Yunan, Asur, Sümer ve Mısır’ da ilerlemeye uygun yapılanmanın oluşturulması icap etmiş ve sulama kanallarına, yollara, kentlerin çevresine koruma amaçlı surların yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Büyük yerleşim alanlarında toplanan birbirinden farklı kültür ve yapıya sahip bireylerin egemenliğini elinde bulunduran topluluğun denetimine girebilmesi için türlü eğitim kurumu ve teşkilatlarının da değerlendirildiği bir intibak sürecinden geçilmiş, hatta bunu sağlamak için de otorite kullanma yoluna gidilmiştir (Oskay, 1983: 172-173).

Türkiye’de popüler kültür, 1950’li yıllarda yaşanan köyden kente göçün sonucu olarak meydana gelmiştir. 1960’lı yıllara kadar kültür politikası devlet tekelinde gelişen popüler kültür 1960’lı yıllardan sonra ulusal ve evrensel 1980’li yıllardan başlayarak ise İslami unsurları içinde barındıran bir söyleme sahip olmuştur. 1980 sonrası popülerleşmenin arttığı Türk kültüründe popüler kültür tam olarak yaşanmaya başlanmıştır. Türk toplumunun genelinde yaşamın içine tam olarak sızan popüler kültür ulusal marşımızın hemen her yerde kullanılıyor olmasına, ilahilerin rahatlıkla dinlenmesine, milli müsabakalarda ulusal sembollere daha fazla önem verilmesi ve okullarda ikinci dil olarak öğretilen İngilizce’ nin günlük konuşmalar içinde yer almasında etkili olmuştur. Türkiye’ de popüler kültür etkisini sadece söylemsel olarak değil, aynı zamanda hayatın kendisinin tamamında da göstermiştir. Kabul edildiğinin tam tersine ülkemizde popüler kültür, içinde barındırdığı farklı kültürler arasındaki karşılaşmanın sonucu değil, günlük yaşam

içinde neredeyse her şeyin küçümseyici bir biçimde popülerleştirilmesinin sonucudur (Sözen, 2001: 64).

Popüler kültür, toplumunda bireylerin önemli çoğunluğunun herhangi bir şansı olmadan doğrudan benimsediği tüketme eylemine dayalı kapitalist bir kültürdür ve kapitalizmin getirdiği kültüre yönelik kaynakların günlük yaşamda kaynaştırılmasıyla oluşur (Fiske, 1999: 159). Toplumun egemenlik ve mücadelesinin güçlü ve hareketli bir parçası olan popüler kültür, kapitalist ekonominin yanı sıra kültürel ve siyasal egemenliğin baskısı altında oluşmuştur (Erdoğan, 1999: 67). Dünyada 19. yüzyıldan itibaren başlayan popüler kültür, kültür endüstrisi ve popülist politika çalışmaları Türkiye’ de; ancak 1990’lı yıllarda artış göstermiştir (Kahraman, 2004: 168).

Popüler kültürün en temel özelliklerinden biri hızlı ve sürekli değişim içinde olmasıdır. Popüler kültür, üretilen ürünleri satın alma gücü düşük kesimlere hitap ettiğinden ucuz ve her yerde satışa hazır bulundurulmakta ve modası geçtiğinde yerine kolayca başka bir popüler kültür ürünü konulabilmektedir. Böylece bu ürünler yeni kalabilmenin yanı sıra değişen dünyada da kalıcı değildirler (Erdoğan, 2004: 8-9). Bu nedenle çıktıkları gün sonu gelmeyecek gibi görünen ürünler kısa bir süre içinde yerini başka ürünlere bırakabilir. Örneğin, günümüzde hayranı çok olan bir şarkıcının şarkıları ezbere biliniyor olsa bile önümüzdeki yıllarda hafızalardan silinmesi muhtemeldir. Çünkü bir yıl içerisinde aynı tarzda yeni bir şarkıcı eskisinin yerine geçebilir. Bu da popüler kültürün çabuk kullanım ve hızlı tüketim kültürü olduğu sonucu vermektedir. Bu tür kullanım ve tüketim, popüler üretimin ilk kullanım aşamasından son kullanım aşamasına kadar her aşamada vardır.

Oskay (1978: 189-191) popüler kültürü, kapitalist sanayi toplumlarında yaşanan toplumsal ve kültürel değişmelerin analizini yapan Walter Benjamin’ in görüşlerine dayandırır. Teknolojinin toplumsal hayatın vazgeçilmez cihazlarını geliştirmesiyle hızlı bir şekilde değişen yaşama ayak uydurmaya çalışan toplumlar, bu gelişim içinde olmayan sanatsal ve kültürel eksikliği, bitmeyen öykülerle giderir. Gerçek yaşamın devamını kolaylaştıran popüler kültür toplumların gerçek yaşamın dışında başka yaşamlar düşünmesine engel olmaktadır. Bu da göstermektedir ki

popüler kültür toplumları farkına bile varmadan egemen kültüre ait olan sistemin içine çeker ve bağımlı hale gelmelerini neden olur.

Tüm bu popüler kültür tanımlamalarının ortak özelliği sanayi toplumlarından bağımsız düşünilemeyen popüler kültürün, kitle iletim araçlarının da etkisiyle toplumun büyük kesiminin onayladığı kültür şekli olması ve toplumun yaşayış biçimine uygun kültürel olguları ifade etmesidir (Kızıldağ, 2001: 27).

1.1.4. Popüler Kültür Kavramı

Başlı başına bir kavram niteliği taşıyan “popüler kültür” kavramı oluştuğu “popüler” ve “kültür” sözcüklerinden farklı bir anlama sahiptir. Dolayısıyla bu sözcüklerin içerdiği anlamlar popüler kültür kavramını açıklamada yetersiz kalır. 19. yüzyılda halkın üzerinde güç kurmak isteyen egemen grup tarafından kullanılmayıp doğrudan halkın kendisi için üretilen halk için kullanılan sözcük “popüler” sözcüğüdür. Günümüzde kullanılan “popüler kültür” kavramında ise bunun tam tersi bir durum söz konusudur (Williams, 2005: 35-42). İngiliz dilinin orijinininden gelen popüler kültür kavramı, günümüzde toplumun büyük kesimi tarafından “sevilen ve seçilen” anlamında kullanılırken, ortaçağda bu kavram “halk” anlamında kullanılmıştır (Güngör, 1999: 18). Bazı yazarlar popüler kültür kavramının ortaçağda kullanıldığı anlam olan halk kavramı ile ilişki olduğunu savunmuşlardır. Bu yazarlara göre popüler kültür; halkın içinde, halkın dışında ya da halkın üstünde halk için yapılanlardır (Alemdar ve Erdoğan, 1994:110) şeklinde tanımlanırken; başka bir tanımda da popüler kültür yöneten sınıfların, kültürel değerleri ve gelenekleri, egemen ideolojileri doğrultusunda yeni formüller biçiminde yansıtarak yarattıkları, bağımlı bireylere sundukları kültürdür.

Eğlence kültürü olarak da nitelendirilen popüler kültür ürünleri radyo, televizyon ve yazılı basının dışında günümüzde yaygın olarak kullanılan sinema ve internet vasıtasıyla izleyiciyle buluşmaktadır. Popüler kültür tarafından yaratılan bu ürünler için, tüm kitle iletişim araçları reklam mecrası olarak kullanılır ve böylece de popüler kültürün daha hızlı yayılması sağlanmış olur. Gündem oluşturma gücüne d

sahip olan popüler kültür özellikle televizyon dizilerindeki oyuncular ve magazin programlarında göz önüne çıkartılanlar ile her yaş grubundan her bireye ulaşmaya çalışılarak yeni bir gündem yaratmaktadır. Entelektüeller arasında farklı yaklaşımlara sahip olan popüler kültür tanımlamasında varılan ortak kanaat, eğlenceye dönük ve günlük tüketilen bir kültürü olması yönündedir (Bal, 2004: 145-146).

Oskay' a göre (2004: 20), popüler kültür kavramı günümüzde yanlış kullanılmaktadır. Yönetici sınıfının, kendi idaresinde bulunan işçi sınıfın hayatına doğrudan ve sistemli olarak müdahale ettiğini, belli düzenlemelerde bulunarak kendi istediği insan prototipini yaratmaya çalıştığını belirtmektedir. Popüler kültürü oluşturan alt kültür, yönetici sınıfın işçi sınıfı üzerinde yapmaya çalıştıkları dışında yer alırken, bu alanı tanımlamak için de Asur Kolonileri, Dadaloğlu ve Karacaoğlan' dan yararlanıldığından söz edilmektedir. Asur kralları, ticaret yolları üzerinde kurdukları kolonilerinde çalıştırdıkları birbirinden farklı etnik kökendeki insanların, gündüzleri Asurluların kurallarına uyduklarını geceleri ise kendi kültürlerine göre hareket ettiklerini söyler. Karacaoğlan' ın ise, yazdığı şiirlerde padişahı bile eleştirebildiğinden bahseder.

1.1.5. Popüler Kültür ve Medya Arasındaki İlişki

Popüler kültür ve medya arasındaki ilişki incelendiğinde medyanın toplumun genelini etkilediği görülmektedir. Özellikle kişinin sosyal kimliğini kazandığı yaş aralığı olan 15-25 yaş arasındaki genç kitle öncelikli olarak hedef alınmış ve medyanın dayattığı hayat tarzı yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Medya bu hedefini gerçekleştirmek için, hedef kitlenin hayal ve düşlerini satın alarak onları popüler kültür içerisine çekmeye çalışmaktadır (Kızıldağ, 2001: 10).

Yirminci yüzyıl kapitalizminde medya hem nicel ve hem de nitel olarak kültürel alanda belirleyici olmuştur. Toplumda dördüncü güç olarak kabul görerek kültürel, toplumsal, ekonomik ve teknik olarak ayakta kalabilen medya, daha geniş anlamıyla kitle iletişim araçları, kültürel ve ananevi olarak büyük bir kesimi idaresine almıştır. Daha da önemlisi, devasa olan kamusal iletişim, bu alanın bu tip

toplumlardaki bilginin üretimi ve tüketimi, kitle iletişim araçlarına yaygın olmasından kaynaklanmaktadır. Günümüzde her alanda karşımıza çıkan modern kitle iletişim araçları kültürel ve ideolojik alanı giderek sömürgeleştirmiştir (Hall, 1994: 200). Medya, kültürün ulusal ve uluslararası alanda bireylere ulaştırılması konusunda önemli bir görev üstlenmektedir. Aynı zamanda yazılı basın, radyo, televizyon ve internet gibi mecralar, bireylerin özellikle toplumsal hayatta karşılarına çıkan çeşitli sosyal ihtiyaçlarını gidermek için sıklıkla başvurdukları önemli birer araçtır. Bireyler bu araçları bilgi edinme, haber alma ve eğlenme amacıyla kullanırken medya, bireylere karşı olan sorumluluklarını yerine getirebilmek amacıyla doğru ve tarafsız olarak bilgi verme, eğitme, eğlendirme, sosyalleştirme... gibi işlevleri yerine getirmektedir. Bu da göstermektedir ki kültür ve medya toplum için önemli iki kurumu temsil etmektedir.

Günümüzde televizyon, zihinsel gelişimin sağlanmasında önemli bir yere sahip olan okuma eylemini kötü yönde etkilemektedir. Televizyon karşısında oturup izleyici olmak için hiçbir özel gereksinime ihtiyaç yoktur. “Televizyon okuma-yazma kültürünü genişletmez ve pekiştirmez. Tersine, okuma-yazma kültürüne saldırır. Televizyon, herhangi bir şeyin devamıysa eğer, on beşinci yüzyıldaki matbaanın değil, on dokuzuncu yüzyılın ortasında telgraf ile fotoğrafın başlattığı geleneğin devamıdır” (Postman, 1994: 96). Televizyonun gerçeği yansıtmıyor olması ve bundan dolayı da toplumda ayna vazifesi görmediği, televizyonla ilgili tartışılan konulardan birdir (Kejanlıoğlu, 2003: 75). Halk ile gücü elinde bulunduranlar arasında köprü olan medya, insanlar arasında zaten var olan eşitsizliğe yeni eşitsizlikler eklemektedir (İnal, 2003: 62). Gün geçtikçe daha da artan bu eşitsizlik, halkı mutsuzluğa itmekte, ya çaresiz olarak koşullara boyun eğen ya da başkaldıran kitleler oluşmasına sebebiyet vermektedir.

Çağımızda yaşanan en büyük değişim ve gelişim iletişim alanında olmuştur. Özellikle teknoloji alanında ki bu değişim ve gelişimler her şeyden önce iletişim alanında varlığını hissettirerek sosyal ve kültürel toplumda yer edinmektedir. Bunun sonucu olarak da medyanın kültürel süreçlerin oluşumundaki yeri önem kazanmaktadır. Günümüz toplumlarında medya, bugünün ve yarının toplumuna, bu

toplumla olan münasebetlerine ilişkin görüş ve fikir edinmelerini sağlayan en önemli iletişim kanallarından biri ve belki de en önemlisidir. Bir nevi “toplumsal muhayyilenin inşası” ve “küresel toplumsallaşma” olarak tanımlanabilecek bu karışık süreç, kitle iletişim araçlarının en önemli görevi olmuştur (Odabaşı, 2004: 33).

Halkta tüketime yönelik talep oluşturan medya aynı zamanda bireyin kim olduğu sorusunda cevap vererek kendi değerlerini sorgulaması için yönlendirmeler yapmaktadır. Bireylerin televizyonda izlemekten hoşlandıkları milyonlarca görüntünün hareketli bir şekilde arka arkaya sunulmasıyla bireyler hipnotize olup tüketime yönelmektedir. Hareketli görüntüye olan bu ilgi içeriğin arka planda kalmasına neden olmaktadır. Bu da televizyonun doğasında vardır (Postman, 1994: 104). Günlük hayatın uzun bir bölümünü televizyon karşısında geçiren insanların, yalnızlaştığı savunan George Simmel, insanların televizyona ulaşımının kolaylaşması ve televizyon yayıncılığının gelişmesiyle birlikte, insanların televizyon izledikten sonra uzun süre hiç konuşmadan birbirlerine bakakaldıklarını belirtmiştir (Gülbilek, 2001: 31).

1.1.5.1. Popüler Kültür ve Televizyon

Televizyonla kültür arasındaki bağlantıyı belirleyebilmek için iletişim araştırmaları yapılmıştır. Televizyon, yayın hayatına başladığı ilk günden itibaren her yaşta ve her sınıfta ki insanı hiçbir koşul belirtmeden, yormadan ve sıkmadan eğlendirerek kendine bağımlı hale getirmiştir (Tekinalp, 2003: 302). Televizyon bazı süreçleri pekiştirip bazılarının da kaynağını oluşturarak insanların toplumsal ve kültürel çevresiyle ilişkilerinden doğan ve olayları belirleyen bütün kültürel süreçlerde rol oynar (Yılmaz 2001: 71). Televizyonun sosyolojik ve kültürel bir yapıya sahip olduğunu savunan Raymond Williams, televizyonun teknik bir araç olduğu halde aynı zamanda kültürü üreten, aktaran ve hatta tüketen bir ortam olduğunu da söyler (Mutlu, 1999: 11). Topluma dış dünyada olup bitenleri törensel olarak sunmak, kültür üyeliğinin geçişiyle birlikte bireylerin kültür yoluyla kimliklerine ve statülerine bağlanmalarını sağlamak, onayladığı ideolojiyi kültürün büyük bölümü ile uygun hale getirmek Fiske ve Hartley’ e göre televizyonun kültürel işlevleridir (Önür, 2001: 9-10).

Kültürün insanlar arasındaki ilişki, değer ve önceliklerin sembolik bir örgütlenme sonucu oluştuğunu savunan Gerbner kültürlenme tezinde bireyleri, televizyon izleme sürelerine göre gruplandırmaktadır. Bu araştırma ile sosyal çevresi olmayan ve sosyalleşme etkinliklerinde bulunmayan bireylerin diğerlerine göre televizyon yayınlarından daha çok etkilendikleri gözlenmiştir. Televizyon çalışmalarının ilk zamanlarında Gerbner tarafından hazırlanan bu tez, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısı nedeniyle televizyonun en çok etkisinde kalan orta tabakadaki halkın içinde bulunduğu yaşam şeklini tüm topluma yaygınlaştırmaya çalışan sistemli bir araç olduğunu belirtmektedir (Yaylagül, 2008: 64-66). Yaygınlığı ve etkinliği dikkate alındığında kültürel hayatın değişimi üzerinde en fazla etki yaratan kitle iletişim aracının televizyon olduğunu aşıkardır. Başka hiçbir kitle iletişim aracı televizyon ölçüsünde yaygınlığa sahip değildir. Dünyanın her yerinde her evde aşağı yukarı bir televizyon alıcısı vardır. Yine hiçbir kitle iletişim aracı, televizyon hariç, aynı anda şimdi duygusunu yaratarak milyonlarca izleyiciyi bir araya getirebilmiş değildir.

Televizyon yayıncılığının ağırlıklı olarak görüntüye dayanması, programlarının akışı içinde her kesimden insana hitap edebilecek tarzda düzenlemelerin yapılabilmesi, her an her yerde kolaylıkla izlenebilmesi ve eğitim ile sınıf farklılıkları engeline takılmaksızın etkisini her yere ulaştırmasına olanak tanımaktadır. Öte yandan izleyicilerine haber vermek kadar eğlence sunması, sürekli şimdi ne olacak duygusunu ayakta tutan sürprizlere ve skandallara açık yayıncılığı, ortalama bir insanın bir hayli zamanını televizyon karşısında geçirmesine neden olmaktadır. Buradan hareketle, televizyon yayıncılığının gündelik yaşamın ritmi üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Artık gündelik hayatta diziler, filmler, yarışma programları, magazin programları, spor programları, haberler, belgeseller ve tartışma programları vardır. Gündelik hayatın yaşanma biçimini de önemli oranda bunlar belirlemektedir (Bostancı, 2005: 18). İçinde bulunulan kitle iletişim çağında insanları kendine gün geçtikçe daha çok bağımlı kılan televizyon, evreni küçültür. İnsanlar dünyada olup biten her şeyi istediği an izleyerek, yaşanan olayları görerek dünyayı pek çok yönüyle tanıma fırsatı bulurlar. Televizyon çağdaş toplumdaki en yaygın ve etkin kültür üretme makinasıdır (Kaplan, 1991: 115, 117). Yeni ve farklı bir

kültürel dışavurum aracı olarak televizyonun en belirgin tanımlayıcı özelliği ise, onun çağdaş toplumlardaki en önemli öykü anlatma aygıtı olmasıdır. Televizyon diğer kitle iletişim araçları içerisinde teknolojik boyutunun da etkisiyle, toplumlar tarafından diğer kitle iletişim araçlarından daha çok tercih edilmektedir. Bireyler günlük yaşamlarında hatırı sayılır bir biçimde televizyonla içli dışlıdır ve zamanlarının önemli bölümünü televizyon karşısında geçirmektedir. Bunun sonucu olarak yirminci yüzyılın ikinci yarısından günümüze kadar olan dönemde, en yaygın kültür oluşturma ve yayma aracı olan televizyon, serbest zamanı değerlendirmede kullanılan en etkin araçlardan biri olarak kabul edilmektedir (Storey, 2000: 18).

İzleyiciyle televizyon arasında zihinsel bir ilişki vardır. Televizyon gündelik yaşantının ayrılmaz bir parçası olmuştur ve insanlar onu evlerinde başköşeye koymuşlardır. Bu araç gündelik yaşamın bir parçası olmakla kalmaz, hayatın anlamlandırılmasında, duygular ve düşüncelerin biçimlendirilmesinde insanlara yol gösterici mesajlar da gönderir. İnsanların önceliklerinin ve yaşam tarzının şekillenmesinde yönlendirici olan televizyon güzel ve çirkin, iyi ve kötü, doğru ve yanlış gibi kavramları sınavarak kullanılacak ölçütleri izleyicilere sunmaktadır (Öz, 1998: 392). Ayrıca bugün ulaştığı noktada televizyon, sosyalleşme sürecinin ilk aşamasından itibaren, toplumsal yapının tümünü kapsayan alanın her parçasında ağırlığını hissettiren bir araçtır. Bireyin toplumsal hayata katılma sürecinde, sosyal kişiliğinin oluşmasında, sosyal statüsünü elde etmesinde ve sosyal gruplara katılmasında belirleyici ve biçimlendirici faktör olarak televizyon ön plana çıkmaktadır. Bireyin televizyon gibi görsel ve işitsel nitelikleri bir arada taşıyan ve sürekliliği hiç bitmeyen bir dürtüye karşı kayıtsız kalması da mümkün değildir. Bireylerin bütün alıcılarına ulaşmak için yüksek düzeyde çaba gösterdiği televizyon, karşısındaki konumu ve izlediklerine verdiği tepkiler sosyal bir eyleme dönüşmektedir. Televizyonla birlikte gündeme gelen yeni toplumsal yapı, insanlığın geleceği açısından genellikle ürkütücü nitelikler taşımasına neden olurken, “televizyon sosyolojisi” kavramı özellikle sosyologların, üzerine ciddiyle eğilmeleri gereken bir kavram olduğu belirtilmektedir (Cereci, 1996: 14, 37).

Televizyon karşısındaki birey yeni doğmuş bir çocuk gibidir. Yeni doğmuş bir çocuk nasıl; ancak başkaları tarafından beslenebiliyorsa televizyon izleyicisi de kültürel beslenmesinde aynı bu şekilde elde etmektedir. Özkök' e göre kültürel gelişmeyi sağlamak için çabalamak gerekmektedir (Özkök, 1985: 119). Göz kamaştırıcı renklerin dansıyla fertleri zararsızca eğlendirdiği sanılan televizyon aslında bireye, sinsice bambaşka bir hayatın içindeki varlıkların karakterlerini, yaşama şekillerini, konumlarını öğretmektedir. Televizyon bir bakıma, modern dünyanın çıkmazdaki bireyinin avutucusudur. Televizyon, çağdaş insanın bir tür kaçıdır. İnsanlar televizyonu çoğunlukla, içinde yaşanılan çağın katı koşullarından kaynaklanan problemlerden bir kurtuluş yolu olarak değerlendirmektedir. Bireyin, kendine yabancılaşmasında ve kalabalık içindeki yalnızlığında televizyon bir çare olarak görülmektedir. Lakin televizyonun devreye girdiği bu süreçte yabancılaşma ve yalnızlaşmaya en büyük katkıyı da yine televizyonun yaptığı ileri sürülmektedir. Çünkü televizyon, insanlara bir kurtuluş yolu gibi görünmekte hünerli olduğu kadar, insanları çıkışı olmayan yalnızlık hücrelerinde hapsetmekte de ustadır (Cereci, 1996: 17, 19, 39). Gösterdiğinin doğruluğuna inandırmada da büyük bir yeteneğe sahip olan televizyon, izleyicisinde sarsılması zor mutlak gerçeklik duygusu uyandırmaktadır. Halbuki televizyon, gerçek dünyayı izleyicilerine “Realite Show” lar şeklinde, hileli senaryolar aracılığıyla, soru ve cevaplara da el koyarak vermektedir (Baudrillard, 2002: 141). Ayrıca televizyon üretimi, tüketimi ve ürünüyle bir sanayidir (Mutlu, 1999: 12). Kültürel, teknolojik, endüstriyel bir biçim olan ve serbest piyasa yayıncılığı yapan televizyonlar da reklam karlarını gün geçtikçe arttırmaktadır.

Türkiye’ de televizyon sahiplerinin aynı zamanda bir de farklı alanlarda güçlü yatırımları vardır. Ekonomik alandaki güçlerini televizyon sayesinde yarattıkları kamuoyu ile siyasal alana yayarak büyümektedirler (Bal, 2004: 85). Bu güce kimin sahip olduğunun veya bu gücün kimin kontrolünde olduğunun büyük bir önemi vardır. Çünkü ortaya çıkacak ürünler, yayınlar araca sahip olanın güdümüne, isteğine, kanaatine göre biçimlenmiş olarak kendini gösterecektir. Ayrıca televizyon, toplumdaki egemenlik ilişkilerinin taşıyıcısı olması sebebiyle var olan toplumsal sistemin etkinliğinden yana olan önemli bir araçtır (Aydoğan, 2004: 15).

Kitle iletişim araçlarından televizyonun en olumsuz etkisi, günlük yaşamın her anını ve olgusunu seyirlik bir olay haline indirgeyişi ve bununla kültürün duyarlı hale getirme işlevini zedelemesidir. Oysaki günlük yaşantının, dramın seyirlik bir olgu haline indirgenmesi kadar tehlikeli bir şey yoktur. Maalesef çağdaş iletişim sistemi bu bakımdan eleştirel duygunun parçalanmasına yol açmıştır (Özkök, 1985: 132). Hiçbir teknoloji ürününe, televizyona olduğu kadar eleştiri yöneltilmediği söylenebilir. Bu eleştiri yoğunluğunun aracın potansiyelinin çok geniş boyutlarda olmasıyla yakından bağlantısı vardır. Televizyon toplumsal, kültürel, teknolojik ve endüstriyel bir biçimdir, bir formdur (Mutlu, 1991: 15, 16). Televizyon kimileri için kitleleri uyuşturucu bir afyondur. Kimileri içinse her şeyi seyirlik bir nesneye dönüştüren bir eğlence aracıdır (Postman, 2004: 101).

Televizyon kültürle ilgili günlük hayatta popüler olanı, popüler yapılanı ve popüler yapılmak isteneni gösteren, taşıyan, sunan, değerlendiren, yücelten, özlüce popülerlik kimliği veren en etkin iletişim aracıdır. Dolayısıyla, popüler kültür bağlamında televizyon dendiğinde birbirine bağlı ve birbirini destekleyen dört tür üretim ve yeniden-üretimden bahsedilmektedir (Erdoğan, 2004: 12). Birinci olarak, televizyon birbirine bağlı örgütlü ilişkiler ağlarının varlığını anlatır. İkinci olarak, televizyon kitle bilinci üreten araçlar arasında nicel kullanım ve ideolojik yüküyle en etkin üretim aracıdır. Üçüncü olarak, televizyon hafta içinde iş dışı zamanı değerlendirmede ve hafta sonundaki faaliyetleri değerlendirmede en çok tercih edilen alternatiftir. Dördüncü olarak da televizyon popüler olanı ve popüler olacak olanı tanımlamadaki en yetkin araçtır (Erdoğan ve Alemdar, 1994: 103, 104). Böylece televizyon aracılığı ile televizyon firmaları hem kendisinin hem de kendisinin içinde var olduğu endüstriyel yapının ekonomik sürekliliğini sağlarlar. Kendini ve kendini oluşturan endüstriyel yapıyı popülerleştiren televizyon ise tüm bunları günlük program pratikleriyle yapmaktadır. Televizyon eğlence programları, yarışma programları, diziler, filmler, durum komedileri (sit-com) vs. ile bireyciliği, burjuva aile değerlerini, ağaları ve mafya babalarını popülerleştirmektedir. Bu arada da firmalarla ilgili imajlar ve ürünler de pazarlanmaktadır.

1.2. KİTLE KÜLTÜRÜ KAVRAMI

Heterojen bir yapıya sahip olan Türk kültürü, yüzyıllar boyunca süre gelen kültür yapısının yanı sıra, dinin etkin olarak yaşandığı bir ülke olması ve sahip olduğu jeopolitik konumu nedeniyle doğulu ve batılı taraflarının da kültür içine empoze olmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda da Türk kültürü ikili kültür arasında kalmış ve içerisinde halk kültürü-divan kültürü, kırsal kültür-kentsel kültür, feodal kültür-kapitalist kültür gibi ikili kültürleri de barındırmıştır (Çeçen, 1984: 71). Kültür içindeki bu ikilik 19. yüzyılda başlayan batılılaşma sürecinin son aşaması olan Cumhuriyet' in ilanı ile birlikte şekil değiştirmiş ve sahip olunan ikili kültürden tek kültüre geçiş çalışmaları başlamıştır. Böylece geçmiş kültür tasfiye edilerek batıdan alınma kültür geçmiş kültürün üzerine oturtulmuştur (Çalışlar, 1983: 23).

Kitle kültürü, 17. yüzyılda doğmuş 19. yüzyılda sanayi devrimiyle birlikte yaygınlaşmış ve 20. yüzyılda yaşanan teknolojik gelişmeler ve toplumsal değişimlerle birlikte meydana gelen siyasal ve ekonomik koşullar sonucu biçimlenmiştir. Kültür kavramları arasında etki alanı en geniş olan kitle kültürü, sanayileşme sonucu ortaya çıkan kentleşmenin getirdiği toplumsal değişimler sonucu meydana gelmiştir ve toplumsal yapılanma bu kavramı oluşturmuştur. Kitle kültürüyle birlikte aralarında fark kalmayan etken yapıda olmayan bireylerin barındığı toplumsal yapılar oluşmuştur. Dolayısıyla kaynak tarafından ne tür mesaj verilirse verilsin etken olmayan bireyler tarafından kaynağın istediği yönde algılayarak, istenen tepkileri verme sürecine girebilir. Birey istenen tepkiyi vermese bile, en azından kaynağın yönlendirmesi doğrultusunda bir bilinç oluşmuş olur (Güngör, 1998: 24).

Kitle kültürü kavramı, kitle toplumu ve kitle insanı kavramlarıyla bitişik olarak ele alınması gereken bir kavramdır. Kitle toplumu; batılı kapitalist toplumların on dokuzuncu yüzyılın sonundan itibaren, toplumun atomlaşmış bireylerden oluşan türdeş bir toplum haline geldiğini varsayan düşünceden ortaya çıkan ve toplumsal grup ve sınıfların varlığını yok sayan bir kavramdır. Bu kavramı kullananlar sadece sanatı dışarıda bırakarak modern toplumlarda tek bir kültürün var olduğunu öne sürmektedir. Küçük bireylerin oluşturduğu kitleler “içsel olarak aptal,

davranışlarında dengesiz ve kendilerine gelen iletilerden kolay etkilenebilir” olduğunu varsayan bu düşünceyle “kitle insanı” kavramı da ortaya çıkmıştır. “Kitle kültürü tüketicisi” anlamına gelen bu tanımlamaya göre, bireylerin kültürel davranışlarının tamamı edilgindir; ancak söz konusu tanımlamalar ve geliştirilen kavramlar oldukça soyut kavramlar olduğundan tartışılabilir özelliktedir. Çünkü insanın tarihi yapabileceğini, kültürel ürünleri tüketirken sadece var olanı görüp ve kullanıp farklı anlamlar verebileceğini yok sayan, insanı tamamen “kitle toplumunun makinesinden geçirilmiş” edilgin bir varlık olarak değerlendirmektedir. Kitle kültürü kavramının işlevleriyle ilgili negatif düşünceler taşıyan bu kültür düşünürlerinden biri olan Swingewood’ a göre, ne kitle kültürü ne de kitle toplumu diye bir kavram yoktur. Var olan ise sadece kitle kültürü ve toplumuna ait olan ideolojidir. “Kitle kültürü burjuva ideolojisinin önemli bir unsuru olarak, insan emeğinin somutlaştırılmasını, bir sınırlandırmayı ve kültürel nesne ve metaların dışsal dünyasını ifade eder” (Swingewood, 1996: 182). Kitle terimine olumsuz bakan kötümser kitle kültürü kuramcıları genellikle Marksist çerçevede bu kültürü değerlendirirler ve onların kitle kültüründe asıl eleştirdikleri konu, onun homojen bir kültüre ve atomlaşmış bireylerin ortaya çıkmasına neden olmasıdır. Dolayısıyla kitle kavramı bir sınıf yerine farklı kesimlerden oluşmuş topluluklar olarak tanımlanabilir. Kitleyi temsil eden kesim büyük oranda emekçi sınıftan oluşmaktadır.

Çağımıza özgü olan ve yapısal değişiklikler sonucu oluştuğu düşünülen kitleyi, ortaya çıkaran sebepler modernizm kaynaklı olabileceği gibi günümüz toplumlarını anlamada kitle kavramı yol gösterici olabilir. Sanayi toplumunun oluşumuyla birlikte sosyal yapıyı kökten etkilemiş olan kitle, statik olmayan bir yapıya sahip olmakla birlikte endüstrileşme ve kentleşme sonucunda meydana gelen güçlü bir yapıdır. Uzun süre bilimsel çalışmalara konu edilen kitle kavramı sosyoloji dışında sosyal psikoloji ve siyaset bilimini de içermektedir. En bilinen anlamıyla kitle kültürü, medya tarafından oluşturulup yaygınlaşması sağlanmış kitle iletişimi ile örtüşen bir kültürdür. Bu durumda medya kitle kültürünün pazarlayıcısı durumundadır. Örnek verecek olursak sanat camiasının halkla olan bağlantısını kitle iletişim araçları sağlamaktadır ve bu bağlantının azlık çokluk oranları da reytingler tarafından belirlenerek reklam verenlere yönlendirme yapmaktadır (Güneş, 2001:

126). Bunun sonucunda, reklam verecek olan firmalar reytingi yüksek olan programların olduğu saatlerde reklam alanı satın alarak tüketicilerine ulaşmaya çalışmaktadır.

Kitle kültürü, kitle toplumlarında görülür ve sanayileşme, kentleşme ve bunların getirdiği modernleşme sonucunda gelişme gösterir. Modernleşmeyi tamamlamış olan toplumlarda önce folk kültür akabinde popüler kültür ve kitle kültürü gelişme göstererek süreci tamamlar. Bu sürece bağlı olarak postmodern kültür, tüketim kültürü ve enformasyon kültürü gibi kültür kavramları kültür içinde çoğulcu bir süreç meydana getirmektedir. Kitle kültürü; müzikte, edebiyatta, giyimde, beslenmede, yaşamın hemen her alanında geniş yığınların anlık tüketimine elverişli bir özellik taşımaktadır. Aynı zamanda büyük sermayenin endüstriyel ortamlarda ürettiği tek tip, kolay tüketilen, sürekli yeni ve farklı olma özelliği taşıması beklenen, tüketicisine geçici tatminler sunan ve kitle iletişim araçları tarafından biçimlenen enformasyona dayalı bir kültürdür (Güneş, 2006: 127-128).

1.2.1. Popüler Kültür ve Kitle Kültürü Arasındaki Farklar

R. Williams'a göre, popüler kültür halk tarafından oluşturulan bir kültür türü iken kitle kültürü belli bir toplumsal grup tarafından halkın kullanması için oluşturulmuş kültürdür (Özbek, 2002: 92). Neredeyse sürekli olumsuz bir yapıyı ima eden kitle kültürü, popüler kültürün tam karşıtı denebilir. Kültür endüstrisinden kaynaklanan kitle kültürü, istediğini etken olmayan kitlelere seçim şansı vermeden zorla kabul ettirmeyi ilke edinmiştir. Bu da göstermektedir ki kültür endüstrisi egemen grubun ideolojisini yaymakla kalmayıp sorgulamayı ve hatta düşünmeyi bile yok edip egemen grubun istediği doğrultuda bir dünya görüşü ortaya çıkarmayı amaç edinmiştir (Çağan, 2003: 47).

Oskay' a göre popüler kültür ile kitle kültürü arasındaki farklar şu şekildedir:

- Kitle kültürü gibi kitle iletişim araçlarına doğrudan bağımlı olmayan popüler kültürün üretim süreci kitle kültürü gibi sadece kitle iletişim araçlarıyla sınırlı değildir.

- Gündelik yaşam kültürü olan popüler kültür toplumsal yaşam içinde var olan gelenek ve görenekleri örf ve adetleri, kültürel ritüelleri ve inançları içinde barındırır. Kitle kültürü ise kitle iletişim araçlarının ürettiği ve dolayısıyla kitle iletişim araçlarına doğrudan bağımlı olan bir kültürdür. Kitle kültürü sistemin istediğini yapmakla yükümlü içeriği ve ideolojisi belli bir kültür iken popüler kültür içinde muhalif öğelerde barınan oldukça değişken bir içeriğe sahiptir.
- Popüler kültür, kitle kültürü tarafından biçimlendirilse de özünde halkın kültürüdür. Kitle kültürü ise kapitalist toplumlarda kitle iletişim araçları tarafından üretilen, toplumsal organizmaların içine sızabilen topluma hakim olan ideolojinin kültürüdür (Oskay, 1998: 155-156).

1.2.2. Folk Kültürü ve Yüksek Kültür

Basit ve anonim olan folk kültürü genel olarak içinde para terimini barındırmaz. Bireysellikten çok topluluklar için olan bu kültür türü kullanıldığı toplulukların değer yargılarını benimseyerek onları diğer topluluklara iletir. Herhangi bir eğitim ya da sınıf gerektirmeyen ve doğrudan halkın içinde barınan bu kültür profesyonel olmayan üreticileri ve hatta uygulayıcıları tarafından toplumsal gelenekler aracılığıyla nesilden nesle aktarılabilir (Batmaz, 1981: 167).

Gramsci'ye göre folk kültürü halkın kendi anadilinde var olan, dil bilgisi kuralı olmayan, sabit kavramları belirten, bireylerin iyi niyetli olmasını sağlayan ve insanların dini inançlarıyla ilgili tüm inanç sistemini kapsayan bir yapı olarak da tanımlanır (Gramsci, 1999: 77). Folk kelimesiyle aynı anlamı taşıyan "halk" kelimesi folk kültürünü nitelikleme amacıyla kullanılmaktadır. Halkın kendi ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde oluşturduğu bu kültür kendine özgü yerel niteliklere sahip olduğu için hem gerçek bir kültürdür hem de kuşatıcı özelliği vardır. Folk kültürü, yaygın olarak endüstri öncesi dönemde yaşayan toplumların kültürü olarak da ifade edilmektedir (Mutlu, 2005: 122).

Endüstri öncesi döneme ait olan folk kültürünün yaşadığı bu dönem, toplumsal dinamikler arasında önemli farkların olmadığı, hatta üretici ile tüketici

arasında sıkı bağların yaşandığı bir dönmedir. Endüstriyelleşme ile birlikte folk kültürüne ait yapılar yıkılmış ve bunun sonucu olarak da toplumsal yapılar arasında önemli farklar meydana gelmiştir. Günlük yaşamda ve dinsel inançlarda etkin bir konuma sahip olan folk kültürü, ülkemizin bazı dışa kapalı kırsal kesimlerinde halen etkin bir konumdadır (Kara, 1997: 87- 90). Kırsal hayattaki maddi ve manevi unsurları kendi sınırları içinde tutan bir kültür olarak da nitelenen folk kültürü, kırsalda yaşayan bireylerin maddi sınıf farklılıklarını gözetmeden huzurlu bir şekilde bir arada yaşamalarına olanak tanıyan bir kültürdür. Kapalı bir yaşam şekline sahip olan kırsal hayat insanların, doğa içinde kendi geleneklerini yaşayabildikleri bir yaşam alanı sağlaması sebebiyle insanların birbirlerine ve topluma olan bakışları açısından günümüzde yaşanan popüler kültürde çok yaşayamadığımız bir farklılığa sahiptir (Oskay, 1993: 176).

Fiske' ye göre, popüler kültür ile folk kültürü birbirine uymayan iki kültürdür ve bu iki kültür arasında popüler kültürün bazı özelliklerin ortaya çıkmasını sağlayan farklılıklar vardır. Bu iki kültür arasında benzerlikler olduğunu düşünmek popüler kültürün oluşturduğu çatışmacı duruşu yok saymak demektir. Folk kültür, popüler kültürden farklı olarak toplumlar arasındaki ayrılıkların arbede yerine konsensüs ile sağlanacağını inanan, ananevi toplumlardan doğmuş, kendine has yapısı olan toplum tarafından oluşturulmuş bir kültürdür. Popüler kültür ise folk kültürüne göre daha kısa bir yaşam süresine sahip olan endüstrileşmiş toplumlar tarafından oluşturulan bir kültürdür (Fiske, 1999: 206- 209).

Bazı düşünürler popüler kültürün kaynağının folk kültürü olduğunu; fakat fonksiyonları açısından folk kültüründen farklı modern bir kültür türü olduğunu savunurlar. Folk kültürünün popüler kültüre benzeşmesi sonucunda popüler kültür halkın meydana getirdiği kültür olmaktan uzaklaşmıştır (Güneş, 2001: 130). Tamamıyla halkın yaşam biçimini kaynak olarak kullanan folk kültürü diğer adıyla halk kültürü, kültürel bir etkinlik alanı olarak da tanımlanmaktadır. Kırsal kesimlerde yaşayan toplumların günlük yaşamları ve sözlü kültür içinde üreyen folk kültürü, bu toplumları ifade etmektedir. Kırsal kesimde yaşayanların kültürü olan folk kültürü popüler kültürden daha eski bir geçmişe sahiptir. Kentsel yaşam öncesinde insanların

kırsalda yaşamış olması, eğitim ve öğrenim alma imkanının kısıtlı olduğu için sözlü iletişimin yaygın olarak kullanılması folk kültürünün sözlü geleneğe dayalı bir kültür olarak oluşmasına neden olmuştur (Güngör, 1998: 24).

Yüksek kültür kullanılmaya başlanması Eski Yunan'da akademilerin kurulmasıyla ve bu akademilerde öğretilen yüksek sanat ile alçak sanat arasındaki ayrımın kabul edilmesiyle olmuştur. 1600'lü yıllarda merkezleri İtalya ve Fransa'da olan bu akademi Rönesans hareketi ile birlikte ivme kazanarak yaygınlaşan hümanizm düşüncesi, yüksek kültürün insan figürlü eserlerini majör, doğa ve peyzaj türündeki eserlerini de minör olarak kabul görmesine neden olmuştur (Akay, 2002: 43). Yüksek kültür, popüler kültürün oluşumuyla bağlantılı olmadığı gibi aynı zamanda bu oluşumda hiçbir rol oynamamıştır. Popüler kültür, oluşumu ve gelişiminde hem folk kültürü hem de yüksek kültürden etkilenmiş; ancak bu etkilenmeyi kendi süzgecinden geçirip kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemiştir. Türkiye'de ki geçmiş yaşantıları halk kültüründen gelen bazı yüksek kültür gruplarının, arabesk müziği dinliyor olmaları ve geldikleri kültürün getirdiği alışkanlıklara sahip olmaları Türkiye'de bu iki kültür arasında çok keskin ayrımlar olmadığını göstermektedir.

Yüksek kültür ile popüler kültür arasındaki mücadele, sanayileşmeyle beraber yüksek kültürden birçok kişinin yüksek kültüre göre daha fazla imkan sunan popüler kültür için çalışmayı tercih etmeleri ile ortaya çıkmıştır. Bu değişim içinde yüksek kültürde kalmaya devam edenler ise bireylerin olayları algılama ve sonrasında da değerlendirme biçimlerindeki bu olumsuz değişime, kitle kültürünün sebep olduğunu ileri sürmüştür. Van Den Haag, yüksek kültüre ait öğelerdeki ayrıntıların daha kolay anlaşılabilir olması için popüler kültürce yozlaştırılıp özetlendiğini savunur (Herbert, 2005: 21).

II. BÖLÜM

POPÜLER KÜLTÜR ÜRÜNÜ OLARAK TELEVİZYON VE TELEVİZYONUN ANLATI YAPISI

2.1. KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI VE KİTLE İLETİŞİMİ

İletişimde sınırları ortadan kaldırarak daha hızlı ve daha kolay iletişim sağlamak amacıyla, özel olarak geliştirilmiş araçlar kullanılmaya başlanmış ve bunun sonucunda da kitle iletişim araçları ortaya çıkmıştır. Kitle iletişim araçları ve etkileri üzerinde durmadan önce kitle iletişiminde değinmek gerekir. Genel tanımıyla iletişim, kültürün kitlelere dağılım sürecidir. Geçmişte, toplumların sahip olduğu gelenek-görenek, değer yargıları, duygu-düşünce ve inançlar kültürün oluşumuna katkı sağlarken günümüzde bu katkıyı büyük ölçüde kitle iletişim araçları yapmaktadır (Yumlu, 1990: 27). Kitle iletişimi kendine has özellikleri sebebiyle diğer iletişim biçimlerinden farklılıklar gösterdiği gibi, teknolojideki gelişmelere paralel olarak değişerek de gelişim göstermektedir. İletişim bilimcilerin çoğu iletişimi kişi içi, kişiler arası, örgüt içi ve kitle iletişimi olmak üzere dört kategoride ele alınmaktadır (Dökmen, 1995: 20-21). Düşüncenin iletilmesini sağlayan kitle iletişim araçlarına, yani radyo-televizyon-sinema gibi tüm sesli ve görsel kitle iletişim araçlarına; gazete-dergi-bülten gibi tüm yazılı basın araçlarına, günümüzde medya denilmektedir (Özdemir, 1995: 57).

Laswell' e göre; kitle iletişim araçları izleyiciyi bilgi vererek ikna etmenin yanı sıra toplumsallaştırma özelliğine de sahiptir. Charles Wright, kitle iletişim araçlarının bu fonksiyonlarına kitle iletişim araçlarının eğlendirme fonksiyonunu eklemiştir (Aziz, 1982: 2). McLuhan' a göre ise kitle iletişim araçları iletişim için kullanılan araçlar olmanın yanı sıra ilettiği mesajlarla toplumsal değerlere olan algılarımızı da etkilemektedir (McLuhan, 1967: 39). Kitle iletişimi, mesajın bir ya da birden fazla sayıda iletişim aracı ile geniş ve bilinmeyen kitlelere hızlı bir biçimde iletilmesi olarak tanımlanmaktadır. Kitle iletişiminde temel amaç iletinin yakın ya da uzak mesafelerdeki geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktır. Kitle iletişiminin kaynak, mesaj, kanal ve hedef kitle olmak üzere dört adet ögesi bulunmaktadır.

Kitlelere ulaşmak amacıyla kullanılan araçlar kitle iletişim araçları olarak tanımlanır. Bu iletişim araçlarındaki en temel özellik verilen iletiyi çoğaltarak kolaylıkla kitlelere ulaştırabilmeleridir. Bu nedenle bu araçlara mesaj çoğaltıcılarda denmektedir (Aziz, 1989: 5).

Kitle iletişim araçları, kamuoyu oluşturmak amacıyla istenilen bilgi, görüş ve düşüncelerin topluma ulaştırılması, insanlar arasındaki ilişkilerin değişip gelişmesi ve toplumların yeni tutum ve davranış şekilleri kazanması gibi önemli işlevlere sahiptir. Mesajların alıcıya ulaşmasını sağlayan kitle iletişim araçları; gazete, dergi, radyo, televizyon, kitap, film gibi basılı veya elektronik araçlardır. İletilerin aynı zaman diliminde birbirinden farklı uzaklıklardaki mesafelere iletilmesi kitleliliği oluşturmaktadır (Oktay, 2000: 222). Bilgi verme ve eğlendirme dışında kitleleri karar almaya yönlendirme gibi işlevleri de bulunan kitle iletişim araçlarının en önemli işlevi, kitleleri etkilemek ve hatta istenilen yönde yönlendirmek amacıyla gündem belirlemektir. Özellikle siyasi propaganda aracı olarak kullanılmış ve halen kullanılmakta olan kitle iletişim araçlarına sahip olmak aynı zamanda çok etkin bir güce sahip olmayı beraberinde getirir. Dolayısıyla bu güce sahip olan ve elinde tutmak isteyen kitle iletişim araçları, istedikleri yönde gündem oluşturarak bunları kitlelere ulaştırırlar. Bunun sonucu olarak da, bu gücü elinde bulunduranlar, kitlelerin kendi düşünceleri doğrultusunda hareket etmelerini sağlayarak istedikleri kişi ya da grupları yücelterek, istemediklerinin yok edilmesinde etkin rol oynayabilmektedirler. Kitle iletişim araçları, insanları toplumsallaştırabileceği gibi tam aksine toplumda var olan düzene sessiz kalan yalnızlaşan bir birey haline de dönüştürebilir. Demokratik ülkelerde, kitle iletişim araçları halkın sesi olma özelliğine sahipken demokrasinin olmadığı ülkelerde bundan bahsetmek pek mümkün değildir. Nuran Yıldız (2002: 96) kitle iletişim araçlarının en temel özelliği; gündemi belirleyerek toplumu etkilemek, yönlendirmek ve buna bağlı olarak güç sahibi olmaktır. Bu nedenle kitle iletişim araçları gündemi takip eder, istediği konuları seçer ve topluma sunar. Böylece güç sahibi olanları kayırıp rakiplerini engelleyebilir, insanları etkileyip inandırabilir, statü ve istediği grupların oluşmasını sağlayabilir. Kitle iletişim araçları, gündeme aldığı konuları sunarken farklı teknikler kullanarak insanların ilgisini canlı tutmaya çalışır. İlginin canlı tutulmasında görüntünün daha etkili

olmasından dolayı televizyonlar ön plana çıkmış, bunun sonucu olarak da gazeteler büyük ve renkli resimler kullanmaya başlamıştır.

2.1.1 Yazılı Kitle İletişim Araçları: Gazete ve Dergi

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyini en açık şekilde gösteren basın organları, o ülkenin demokratikleşmesi konusunda da izlenim oluşturmaktadır. Yazılı basın haber verme, bilgilendirme ve eğitime dışında pek çok işleve sahiptir (Güz, 1996: 982). Siyasi, ekonomik ve toplumsal koşullara bağlı olarak iletişim alanında da gelişmeler yaşanmıştır. 17. yüzyılda ortaya çıkan gazetenin yaygınlaşmasında 14. yüzyılda gelişen ticari kapitalizmin etkisi büyüktür (Alemdar, 1999: 13). Kitle iletişim araçları bulunduğu ilk gün itibariyle siyasi otoriteyle sürtüşme halinde olmuştur. Bu nedenle siyasi otoriteler basın yayın organlarını sürekli kontrol altında tutabilmek için çeşitli yasal zorunluluklar oluşturmuşlardır. Normatif medya kuramlarıyla yakından ilgili olan kitle iletişim araçlarının işleyiş süreci siyasal otoritenin etkisi altında kalmaktadır.

Asıl görevi, haber vermek olan gazeteler; ekonomik, siyasal, toplumsal, bilimsel ve sanatsal bilgi enformasyonunu okuyucuya sunarken birbirinden farklı olgular arasında da bağlantılar kurarlar. Uyumlu ya da eleştirel bakış açılarıyla bu olguların topluma yerleşmesini sağlarlar. Gazetelerin haber verme dışında bu işlevlere de sahip olması kitle iletişim araçlarının eğitim verme işlevine örnek teşkil edebilir (Tokgöz, 1981: 12).

Sözlü iletişime göre bazı eksikleri olan yazılı iletişim araçları, detaylara yer verebilmesi ve arşivinin kolay yapılabilmesi bakımından da üstünlükler taşımaktadır. Tek yönlü iletişim sağlayan yazılı iletişim araçları okuyucudan geri bildirim sağlamakta yeterli değildir. Yazılı iletişim sözlü iletişime kıyasla anlaşılması anlatılması daha zordur (Griffin, 1996: 544). Dolayısıyla yazılı iletişim de kaynak ile alıcı arasındaki bağlantı sözlü iletişime göre daha gecikmeli kurulur. Yazılı iletişimin en önemli avantajı ise ayrıntıların yazılı belgenin önem arz ettiği resmi kurum işlemlerinde, bürokraside vb. durumlarda kanıt olarak kolaylıkla gösterilebilmesidir

Yalnızca göze seslenen kitle iletişim aracı olarak gösterebileceğimiz gazete ve dergilerden yararlanabilmek ve içeriklerini takip edebilmek için okuma-yazma bilgisi gerekliliği vardır. En önemli niteliklerinden biri saklanabilir belge niteliği olan yazılı basın sözlü ve işitsel basın yayın organlarından bu niteliği ile ayrılmaktadır. Yayınladığı haberleri daha ayrıntılı bir şekilde okuyucuyla buluşturan yazılı basın organlarının diğer bir avantajı ise tekrar tekrar okunma imkanı sağlamasıdır. Görsel ve işitsel basın organları gibi haberleri anında verebilme özelliğine sahip olmayan yazılı basın organları, yeterli haber malzemesine sahipse ve ekonomik olarak ilave sayfa basma gücü varsa, sayfa sayısını artırabilir (Tokgöz,1981: 6).

2.1.2. Sözlü ve Görsel Kitle İletişim Araçları: Radyo ve Televizyon

Yayınları kalıcı olmayan ve sadece kulağa hitap eden radyo, duyma yoluyla dinleyicilerine ulaşır. Radyo, kitle iletişim araçları içinde en hızlı olarak mesajını dinleyiciye ulaştıran araç olma özelliğine sahiptir. Hem kulağa de göze hitap edebilen televizyonda ise görüntüyle eş zamanlı olarak kullanılan ses, görüntüyü tamamlayan bir öge konumundadır. Günlük yayın süresi 24 saat ile sınırlı olan radyo ve televizyonlarda yayınlanan haberler yazılı basında olduğu gibi derinlemesine değil daha yüzeysel olarak ele alınır. Bu kitle iletişim araçlarının en büyük avantajı okuma-yazma bilgisi gerektirmiyor olması sebebiyle her kesimden izleyiciye sahip olabilmesidir (Tokgöz, 1981: 6).

Sürekli radyo yayıncılığı 1920 yılında Amerika’da seçim programlarını yayınlamak için KDKA adındaki radyo kanalı aracılığıyla yapılmış ve bu yayınlar ile 500-2000 civarında dinleyiciye ulaşılmıştır. Türkiye’ de ilk radyo yayıncılığı “6 Ocak 1926’ da TTTAŞ” denetiminde başlamıştır. Avrupa ülkelerinden İngiltere, Almanya ve Fransa’da olduğu gibi Türkiye’de de ilk radyo yayıncılığı özel bir şirket tarafından yapılmıştır (Vural, 1986: 103-105). Ülkemizdeki ilk radyo yayını, 6 Mayıs 1927 tarihinde İstanbul’da yapılmıştır (Çankaya, 1997: 2). Neredeyse tüm sanat dallarının ve haberleşme biçimlerinin birleşimi olarak tanımlanan radyo her alandan her tür konunun insanlara ulaşip yayılmasını sağlayan dolayısıyla dünyaya açılan bir pencere konumundadır (Öngören, 1972: 42).

Teknik çalışanlarla program birimi çalışanlarının işbirliğinin gerekli olduğu radyo yayıncılığında, yapım ekibi genel olarak üç-dört kişiden oluşmaktadır. Televizyon yayıncılığına bakıldığında ise radyoya göre çok daha kalabalık bir ekip çalışmaktadır. Radyo yayıncılığında teknik eleman sayısı azdır televizyonda ise fazladır. Ayrıca televizyonda çalışan teknik elemanların teknik bilgilerinin yanı sıra yaratıcı olmaları da gerekebilir. Örneğin kameramanın teknik bilgi dışında sanatsal yaklaşımının da olması beklenir. Radyo yayıncılığında önemli olan sestir. Radyo, sesin tek boyutlu olması sebebiyle, dinleyicinin hayal dünyasında resimler görmesini sağlar. Televizyonda ise izleyici gördüğünü algılar. Dolayısıyla televizyon programının başarıya ulaşması, izleyicinin hayal dünyasına ses ve görüntü ile bir takım eklemeler yapmasıyla mümkün olmaktadır (Öngören, 1972: 104).

On dokuzuncu yüzyılda telgrafla başlayan iletişim araçlarının gelişim süreci televizyonun icadı devam etmiştir. Uzaktan görüntü anlamına gelen “televizyon” sözcüğü İngilizce kökenli bir sözcüktür ve bu cihaz görüntülerin elektronik olarak gösterilen sahnelerin anında, uzun süreli olarak ve defalarca gösterilebilmesini mümkün kılmaktadır. Dünya’da ilk televizyon yayını, 27 Ocak 1926 tarihinde İskoçyalı bilim adamı John Logie Baird tarafından, Londra’daki bir evin çatı katından, başka bir yere aktarılan titrek silüet şeklindeki görüntülerle yapılmıştır. Daha çocuk yaşlarda iken keşfetme merakı olan Baird, henüz 12 yaşındayken evine bir elektrik sistemi döşeyerek yoldayken arkadaşlarıyla konuşmasını mümkün kılacak ilk telefon santralini geliştirmiştir (Wikipedia, 15.03.2012).

Türkiye’de resmi olarak ilk televizyon yayını TRT tarafından Ocak 1968’de yapılmış olsa da, Türkiye’de televizyon yayıncılığına dair ilk çalışmalar daha önceki yıllara dayanmaktadır (Tekinalp, 2003: 240). Televizyondan eğitim vermek amacıyla 1948 yılında kurulmak istenen laboratuvar çalışmaları, yarı resmi olarak Türkiye’de ki ilk televizyon çalışmaları olarak kabul edilmektedir. Resmi olarak 1952 yılında yapılan televizyon yayıncılığı çalışmaları birçok uzman elemanın yetişmesini sağlarken aynı zamanda program türünün oluşmasına da katkıda bulunmuştur (Şener, 1984: 20). Genel olarak bilinen televizyon tarihi, 1 Mayıs 1964’te TRT’nin kurulmasıyla başlar. 1960 anayasası ile özerkliği tanınan bir kurum olan TRT, fiili

olarak 1990'a hukuki olarak da 1994'e kadar önce radyo sonra televizyon yayınlarının devlet eliyle yürütüldüğü bir televizyon kurumudur (Mutlu, 1991: 19). Ülkemizde 1968 yılında resmi olarak yayın hayatına başlayan televizyon; gazete, dergi ve radyoya göre kitlelere daha hızlı yayılmıştır. Televizyon izleyen birey sayısı 1968'de 5000 iken on yıl içinde 1978 yılında 2,5 milyona ve akabinde de 1982 yılında televizyon izleyici 4 milyona ulaşmıştır. Televizyonun bu denli hızlı bir şekilde yaygınlaşması, izler kitlenin yaşamını televizyona göre yönlendirmesine neden olmuştur.

Ucuz ve kolay erişilebilir olması, izleyicinin istediğini sunması, toplumun her kesimine ve her yaş gurubuna hitap edebiliyor olması, farklı kanallar aracılığıyla siyasi ve mezhepsel olarak birbirinden farklı düşüncelere sahip olan kitlelere aynı anda seslenebiliyor olması televizyonun etkin bir kitle iletişim aracı olmasını sağlamıştır. Bu sebeptendir ki, diğer kitle iletişim araçlarıyla kıyaslandığında çok daha belirsiz bir kitleye hitap etmektedir (Türkoğlu, 2006: 3).

Raymond Williams'a göre; televizyon teknolojik açıdan gelişmişliğe sahip olmasının yanı sıra, kültürün üretilerek aktarıldığı bir araç olma özelliğine de sahiptir. Ona göre televizyon programlarındaki içerik günlük yaşamın bir uzantısı şeklindedir. Toplumların gelişim sürecinde yaygın olarak kullanılan televizyon diğer iletişim araçlarından daha etkilidir. Bireylerin sosyal kimliklerinin belirlenmesinde de önemli katkılarda bulunarak, popüler kültürün yaygınlaşp geleneksel kültürün unutulmasında etkili rol oynamıştır; ancak Williams televizyonun tek başına dünyanın tamamını bir gösteri toplumuna çevirdiği düşüncesini benimsememekle birlikte buna karşı duruş sergilemektedir. Ona göre insanların televizyon izlemelerindeki en önemli neden televizyonun, insanların bilgileriyle kurgulanmış bir araç olmasındandır (Mutlu, 1991: 11-12).

Televizyon; yazılı, görsel ve işitsel basın dışında günümüzde yaygın olarak kullanılan elektronik kitle iletişim araçları arasında yer alır. Herhangi bir iletinin aynı anda dünyanın pek çok farklı noktasına ulaştırılması kitle iletişim araçlarının kitlesel olduğunu göstermektedir. Bu kitlesellik kullanılan kitle iletişim araçlarının modernliğinden ziyade ulaştığı hedef kitlesinin ve erişim alanının genişliğinin bir

sonucudur (Oktay, 2000: 222). Her varlığı seyirlik bir nesne gözüyle değerlendiren televizyon, özellikle çocukların televizyon izleme saatlerinde yoğun olarak kullandığı şiddet görüntüleriyle uçlarda yaşayan bir insan tipi ortaya çıkarmıştır. *“Yaşam çiçeklerle kaplı bir yol değildir. Şuraya buraya atılmış birkaç çiçeğin görüntüsü, yolculuğumuzu bir parça daha çekilir hale getirebilir. Burada anlatılmak istenen, televizyonun eğlendirici olmasından öte, eğlenmeyi, her türlü deneyimlerimizin temsilinin doğal çerçevesi haline getirmesidir. Sorun, televizyonun bize eğlendirici temalar sunması değil, bütün temaların eğlence olarak sunulmasıdır ve bu da bambaşka bir sorun oluşturur. Eğlence, televizyondaki her türlü söylemin üst - ideolojisidir. Neyin gösterildiğinin ya da hangi bakış açısının yansıtıldığının hiçbir önemi yoktur. Her şeyin üstünde tutulan varsayım, hepsinin bizim eğlenmemiz ve haz almamız gözetilerek sunulmasıdır”* (Postman, 1995: 100).

2.1.3. Yeni Medya: İnternet

Yüzyılın en hızlı büyüyen ve bir o kadar da hızlı yaygınlaşan kitle iletişim aracı internet, bilgiyi verme ve iletişim kurma alanlarındaki etkinliği sebebiyle hem bilişim hem de iletişim alanında kullanılmaktadır. İnsanlık tarihi içinde bir dönüm noktası sayılan internet, bireylerin bilgiye her yerde ulaşmasını sağlamanın yanı sıra yazılı, sözlü ya da görüntülü iletişime kolaylıkla geçmelerini de sağlamaktadır.

Bilgisayar ağlarını ve kurumsal bilgisayar sistemlerini dünya genelindeki birbirine bağlayan elektronik iletişim ağına internet denmektedir (Oxford Dictionary of English, 1998: 303). TDK internet kelimesinin Türkçe olmaması sebebiyle “genel ağ” kullanımının daha doğru olacağını belirtmiştir (TDK, 2010: 926).

İngilizce olan internet sözcüğü 1985 yılında kullanılmaya başlanmış olan bu sözcük “kendi aralarında bağlantılı ağlar” anlamına gelen “Inter Connected Networks” terimlerinin kısaltmasıdır. Karmaşık bir sistemi anlatan bu ağ, bilgisayarlar arasındaki bilgi alışverişini gerçekleştirebilmek için kullanılan kablolarla sağlanır. Uluslararası literatürde Local Area Network yani kısaca LAN olarak adlandırılan ve yerel ağ sistemi, genellikle birden fazla bilgisayarın bulunduğu iş yerlerinde bilgisayarların birbirine bağlanması sonucu kullanılır duruma gelir. Önce yerel ağlar

sonra bölgesel ağlar ve sonra da ulusal ve uluslararası ağlardan oluşan bu ağ sisteminde ağlar birbirine, en son olarak da daha büyük bir ağa bağlanarak tüm dünyada aynı anda kullanılabilen bir ağ yani internet oluşur. Kurulu ağların tamamının birbirine bağlanmasıyla oluşmuş devasa bir ağ olan internet “ağlar arası ağ” ya da “ağların ağı” olarak da nitelendirilmektedir (Köksal, 1999: 16-19).

İletişim alanının büyük bir kısmını, 20. yüzyılın sonları itibariyle, yeni medya olarak tabir edilen internet oluşturmaktadır. İnternet medyası kullanıcılarına sunduğu olanak ve avantajların dışında meydana getirdiği problemlerle gündemde önemli bir yer edinmiştir. Kişilik haklarının sıkça ihlal edildiği, özel hayata müdahalenin olduğu, haber ve reklam alanlarının iç içe geçtiği, veri güvenliği konusunda kaygının olduğu ve çoğunlukla etik kuralların görmezden gelindiği internet yayıncılığı son zamanların yayıncılık konusunda en çok tartışılan konulardan biridir (Atabek, 2006: 1). Türkiye’de internet üzerinden ilk haber dergi yayıncılığı 1995’in Temmuz ayında Aktüel Dergisi tarafından, ilk mizah dergi yayıncılığı 1995’in Ekim ayında Leman Mizah Dergisi tarafından yapılmıştır. İnternette web sitesi kuran ilk televizyon kanalımız Haziran 1997’de Kanal D olmuştur. Kanal D’yi sırasıyla ATV, Show TV, Star TV, NTV ve diğer kanallar takip etmiştir (Gürcan, 1999: 164-165).

İnternetin gelişimi ve yaygınlaşmasıyla günümüzde gazete yazı işleri çalışanları, yazı işleri bürosunda toplanmak yerine farklı yerlerde bulunan bürolara yayılmış hatta yazı işlerinde çalışan bazı gazeteciler çalışmalarını evlerinden yürütmeye başlamışlardır. Günümüzde birçok köşe yazarı, gazetenin genel yayın yönetmeni ya da yazı işleri müdürüyle telefonla konuşup, internet aracılığıyla bağlantı kurmakta ve farklı konularda araştırma yapan gazeteciler, birbirlerini görmeden internet aracılığıyla yazılarını kolaylıkla gönderip iletişimde olabilmektedirler. İletişimdeki bu gelişmenin sonucu olarak her gazetede bulunan yazı işleri birimi yerini sanal yazı işlerine bırakmaktadır (Gürcan, 1999: 84).

2.2. KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ İŞLEVLERİ

Kitle iletişim araçları; haber verme, bilgilendirme ve toplumsallaştırmanın yanı sıra, eğitme ve süreklilik sağlama, bireyi harekete geçirme, güdüleme ve

eğlendirme gibi işlevleriyle toplumlarda ve hatta bireylerin özel yaşamlarında önemli bir yere sahiptir (Yüksel, 1994: 1). Temel işlevi toplumsallaşma olan kitle iletişim araçları aynı zamanda değer yargılarının pekiştirilmesi işlevine de sahiptir. İççice geçmiş toplumlarda bireyin yetişmesinde ve toplumsal kimlik kazanmasında sadece yakın çevresi değil günümüzde artık kitle iletişim araçları da önemli rol oynamaktadır (Hess, 1969: 284, Akt. Gökçe, 2002:171). Diğer bir işlevi toplumsal yönlendirme olan kitle iletişim araçları, bireylerin çevrelerinde olup bitenler dışında, kendilerine uzakta olan bilgiye ulaşılabilmesini de sağlamaktadır. Böylece bireyler kolaylıkla, karşılaştığı yaşamsal sıkıntılardan uzaklaşmak, boş zamanlarını hoş geçirebilmek ve eğlenebilmek için kitle iletişim araçlarına yönelmektedir (McQuail, 1994: 79). Kamuoyu oluşturmak kitle iletişim araçlarının önemli işlevlerinden biridir. Bu işlevi yerine getirirken bireylerin ya da toplumların fikir ve görüşlerini yorumlamadan olduğu gibi aktarmak zorundadır. Bu sorumluluğu tam olarak karşılayamayan kitle iletişim araçları belli bir zümre ya da kurumun ideolojini yansıtır konuma gelmekte ki bu da karşıt görüş için kamuoyu oluşturulması fikrini ortaya çıkarmış olmaktadır.

Ronneberger'e göre kitle iletişim araçları, bireyleri düşüncelerinin belirlenmesinde etkili olan ve topluma örnek olmuş kimselerin rol model haline dönüştürülerek, yaşamın zorluklarının değil kolaylıklarının düşünülmesini sağlamaktadır. Böylelikle sosyal sistem sürekliliğini koruyabilecektir (Ronneberger, 1971: 62). Kitle iletişim araçlarının bir diğer önemli işlevi ise, toplumu bilgilendirme işlevidir. Bilgisizliği ya da bilgi eksikliğini ortadan kaldıran bu işlevin amacına ulaşılabilmesi için daha önceden bilinmeyen bir konu hakkında olması gerekmektedir. Tersine durumda bilinen bir konunun topluma tekrar verilmesi bilgilendirme olarak değerlendirilemeyeceğinden bu işlev yerine getirilememiş olacaktır.

Siyasal gündem oluşturarak siyasal işlevi yerine getiren kitle iletişim araçları, aynı zamanda siyasal partilerin propaganda aracı olarak görev yapmakta, toplumun siyasal partilere yönelik algılarının oluşmasında da etkin rol oynamaktadır (Uztuğ, 2004: 266). Siyasal toplumsallaşma işlevine de sahip olan kitle iletişim araçları bu

işlevle, siyasal sistemleri toplumun algılayabileceği düzeye indirgeyerek siyasal bilinç oluşturma görevini yerine getirmektedir.

Yaşanılan toplumda ya da diğer toplumlarda meydana gelen olay ya da olayları halka duyuran kitle iletişim araçları, bu işleviyle kamuoyunu bilgilendirerek aynı toplumda yaşayan bireylerin aynı konular hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamanın yanı sıra bireylerin olaylara, aynı duygu ve düşünceyle de bakmalarını da sağlamaktadır (Güz, 1996: 982). İnsanların yaşamları boyunca önemli bir role sahip olmanın dışında, günlük yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş olan kitle iletişim araçları, kültürlerin gelişmesine ya da yer değiştirmesine de büyük katkı sağlamaktadır (Aziz, 1982: 73).

2.3. TÜRK DİLİ VE TÜRK DİLİNİN TELEVİZYONDA KULLANIMI

Uygarlığı belirleyen en önemli etken olan dil; toplumların ve o toplumlarda yaşanan kültürlerin aynasıdır. Duygu, düşünce ve isteklerin başkalarına aktarılmasında kullanılır (Aksan, 2000: 13).

Kitle iletişim araçları tarafından yapılan yayınların, toplumların gelişiminde olumsuzluğa yol açmaması için bu araçların meydana getirdiği etkiler üzerine çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalar sonucunda etkiler somut olarak belirlenemese de şiddet yayınlarının yanı sıra pornografik yayınlarında olumsuz etkileri gözlemlenmiştir (Çebi, 2003: 27-28). Yirminci yüzyılın başlarında Columbia Üniversitesi, kitle iletişim araçlarının etkileri hakkında bir araştırma yapmıştır. Araştırmaya göre, bireyler kitle iletişim araçlarıncı bireysel olarak yalıtılmıştır. İzleyiciye sunulan mesajlar izleyici tarafından ister istemli ister istemsiz olarak alınsın bu mesajın tek yönlü olması, etkin pozisyonda olmasını sağlamaktadır (Laswell, 1969: 178).

Çocukların televizyon izleme alışkanlığına bakıldığında yetişkinlerin televizyon izleme nedenlerine göre farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Çocuklar için bir eğlence aracı olan televizyon aynı zamanda dünyayı tanımalarına da yardımcı olan bir araç konumundayken, büyükler televizyonu sadece eğlenmek amacıyla

izlemektedir (Kaskun ve Öztunç, 1999). Diyalektik yapılı bir kitle iletişim aracı olan televizyon, kitleler üzerinde sahip olduğu etkileme gücüyle kültürün doğrudan etkilenmesine de neden olmaktadır. Bu süreç içerisinde en büyük etkilenme çocuklar üzerinde yaşanmaktadır (Arslan, 2004: 2).

Televizyonun bilinçsiz olarak rastgele bir şekilde izlenmesi, özellikle çocuk yaştaki izleyicilerin sadece psikolojik ve bilişsel gelişimini etkilememekte aynı zamanda fiziksel ve sosyal gelişimi üzerinde de olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Televizyon izleme bilincinin doğru oluşabilmesi için anne ve babaların çocuklarının izleyebileceği programları açmaları ve çocukları televizyon izleme dışında da zamanlarının iyi geçirebilecekleri farklı aktivitelere yönlendirmeleri gerekmektedir (Öztürk ve Karayağız, 2007: 81). Bu kontrolü sağlayamayan ailelerde televizyonun aile içinde var olan hiyerarşiyi olumsuz etkilediği ve anne babayla çocuklar arasında rol değişimine neden olduğu gözlenmiştir (Kalaycı, 2010: 8).

2.3.1. Dil ve Dilin Özellikleri

En bilinen tanımıyla dil insanlar arasında kullanılan bir iletişim aracıdır. Bireylerin ve hatta bazı hayvan cinslerinin birlik halinde yaşamaları ve birbirlerinden haberdar olabilmeleri; ancak dil ile mümkündür. Bazı hayvan ırklarının çıkardıkları sesler üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalarda yunusların çıkardığı yüksek seslerle birbirleri içinde bir bildirişme sistemine sahip oldukları ve bu yolla birbirleriyle haberleşebildikleri ortaya çıkmıştır (Korkmaz, 1995: 660).

Özönder' e göre dil (1999: 21); *“anlamı sesle ilişkilendiren bir mekanizma, bir köprü linguistik olmayan kain korkmaz atın iki anlamını birbirine bağlayan insana özgü özel işaretler sistemidir”*

Ziya Gökalp' e göre, millet bilincini oluşturan en önemli öğelerden biri kültür ve kültüre bağlı olarak gelişen dildir. Eğer bir toplumda kullanılan anadilin kurallarına uyulmuyor ve dile gerekli önem verilmiyorsa o toplum, önce sahip olduğu kimliği sonra da kişiliğini kaybeder. Dolayısıyla bir milleti millet yapan onun dilidir (Külebi, 1999: 68).

Aksan'a göre dil “*düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallarından yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizgedir*”. Çocuklar için yeni bir şeyler öğrenmek her zaman zor olmuştur. Dilin kazanımı da çok kolay olmamaktadır. Bebeklik yaşlarında ağlayarak isteklerini ve rahatsızlıklarını anlatmaya çalışan çocuk, dil kazanımı yoluyla dünyayı keşfetmeye başlamakta ve ne istediğini kolayca anlatabilmektedir. İnsan, diğer varlıklardan farklı olan yaratılışı ve düşünebilme gücü sayesinde dili kullanma yeteneğine de sahiptir (Aksan, 2000: 55). Dil, insanın hayatını sürdürebilmesi için gerekli olmasının haricinde kültür ve uygarlıkların oluşmasında da önemli rol oynamaktadır. Dilin farklı açılardan incelenmesi dil bilim teorisinin oluşmasını sağlamıştır. Söz, Hint kültüründe kutsal kabul edilirken Yahudi kültüründe Tanrı'nın bir lütfu olarak görülmüştür. Hıristiyanlık'ta dilin Tanrı tarafından Hz. Ali'ye öğretildiği; ancak daha sonra insanoglunun yaptığı nankörlüğe ceza olarak dilin birbirinden farklı dillere ayrıldığına inanılır (Kayaalp, 2002: 34).

Marks'a göre; ses kullanılarak anlamların iletilmesini sağlayan dil bilincin pratik olarak ifade edilmesidir (Marks, 1969: 19). Duygu, düşünce ve isteklerin en kolay ifade edildiği en doğal iletişim aracı dildir. Dil sürekli, toplumlara ait bilimsel, kültürel ve sanatsal konuların bir taşıyıcısı konumundadır (Turan, 1998: 165). Kullanımı toplumdan topluma değişiklik gösteren ve canlı bir varlık olarak kabul edilen dilin her geçen gün kelime dağarcığına yeni kelimeler eklenmektedir. Toplumlar arasında farklılık gösteren dil bazen aynı toplum içinde yaşayan bireylerin zekasına, aile yapısına, eğitim seviyesine, kişisel alışkanlıklarına ve yaşadığı çevreye göre de farklılıklar göstermektedir (Karahan, 1999: 53). Dil, bireylerin kendilerini ifade edebilmesinde, duygularını ve görüş algıladıklarını, bilgi ve deneyimlerini diğer bireylere aktararak iletişim kurabilmesinde en etkili araç olarak tanımlanmaktadır. Dile ait olan kurallar ve dilin kalıpları erken çocukluk döneminde öğrenilmektedir (Başaran, 1994: 81). Bebeklik döneminde isteklerini ağlayarak belirten çocuklar için dilin kazanımı kolay değildir. Çocuk dili konuşmayı öğrendikçe çevresini keşfetmekte ve isteklerini kolayca ifade edebilmektedir.

Dil iletişim kurmak için gerekli olan en önemli araçtır. Özel bir fenomen olarak da adlandırılan dilde dört öge bulunmaktadır.

- 1- İlk öge sestir. Seslerden oluşan dilde sesin en küçük fonksiyonu fonem olarak tanımlanır.
- 2- İkinci öge hem somut hem de soyut varlıkları betimleyen kelimelerdir. Her toplumun kelimeleri kendine özeldir ve bir kelime birden fazla anlam barındırabilir.
- 3- Kelimelerin cümle içerisinde dizilişini belirleyen dil bilgisi kuralları üçüncü ögeyi oluşturmaktadır.
- 4- Anlam dördüncü ögedir. Tek başına kullanıldıklarında anlam oluşturmayan kelimeler iletişim esnasında kurulan cümle içerisinde anlam kazanmaktadır (Erdoğan, 2005: 112).

2.3.1.1. Aile Hayatı İçinde Dil Kullanımı

Her toplumda dilin kendine özgü yapısı, kuralları, eğilimleri, sorunları olduğu gibi bütün dilleri kapsayan ortak yasalar, eğilimler ve sorunlar da bulunmaktadır. Bireyin yaşadığı toplumda kullanılan dilin kurallarını öğrenmesi bebeklik dönemi itibariyle başlamakta ve her yeni yaşta devam etmektedir. Çocuklar davranışları üst üste gelerek gelişme gösterdiği için genellikle bir dönemi tamamlamadan diğerine geçmemektedir. Bu durum göstermektedir ki dilin gelişiminde bir önceki gelişim dönemi bir sonraki dönemi hazırlamaktadır (Aksan, 2000: 13).

2.3.1.2. Dil ve Düşünce İlişkisi

Biri olmadan diğer olmayan dil ile düşünce, bir bütünü birlikte bir araya getirirler. Dil düşüncenin hem evidir hem de anahtarıdır (Yaman, 1998: 7). Zekası ve düşünme yeteneğiyle insanoğlu diğer canlı varlıklardan kolaylıkla ayrılır.

Dil ile düşünce nitelik açısından iki farklı işlem olarak görülse de müzik, heykel vb. sanatsal uygulamalar dışında, düşünce ve duygu ürünleri insan benliğinin dışına; ancak dil ile aktarılabilmektedir. Birey, iç dünyası ile dış dünya arasındaki

bağlantıyı öğrenme yoluyla elde ettiği dil sayesinde yapabilmektedir. Bu durum da göstermektedir ki dil ile duygu içi içe geçmiş haldedir. Duygu ve düşüncelerimizde yarattığımız derinlik ve anlamlılık ifadeleri; ancak dil ile ortaya çıkabilmektedir. Çocuk konuşmaya başlamadan önceki dönemde açlığını, susuzluğunu ve ağrılarını ağlama dili ile gösterir. Sonraları aile içinde duyduğu sözleri taklit yoluyla öğrenir ve taklit ettiği sözlerin anlamlarını kavramaya çalışarak dili kullanmaya başlar (Korkmaz, 1195: 661-662). Çocuk, önce bir sözcükten başlar ve kısa bir süre sonra basit tümceler kurarak parçadan bütüne doğru ilerler (Vygotsky, 1985: 179). Öğrenilmesi zaman alan dil, kavramların kolaylıkla ifade edilmesini sağlar.

2.3.1.3. Çocuklarda Dil Gelişimi

Çocukların öncelikli olarak kendilerini ifade edebilmek amacıyla kullandıkları dil sosyal ve kültürel değerler kazanmalarında etkin rol oynamaktadır (Mussen vd, 1990: 220). Kendisini ifade etmeye çalışırken bir yandan da çevresinde olup bitenleri analiz eden çocuk, aynı zamanda dilin öğrenilmesini sağlayan sembolleri, sayıları, kelime kalıplarını, dilin ilke ve kurallarını hafızasına alır. Düşünme alanını hızlandıran dil, öğrenmeyi de kolaylaştırır (Başaran, 1994: 81). Dil kazanımıyla çevresini keşfeden çocuklar, önceleri isteklerini ağlayarak belirtirken dil kazanımı ile rahatsızlığını söyleyebilmekte ve istediğini anlatabilmektedirler.

Beyinlerinde yer alan dil öğrenme programıyla dünyaya gelen çocuklar dil kullanmayı belli aşamalarda öğrenirler. Yeni doğmuş bir bebeğin dil yapısını doğar doğmaz öğrenemeyeceği malumdur. Çocuğun dil gelişimi onun zihinsel gelişimini büyük ölçüde etkilememektedir. Yine çocuğun duygusal yönden çekinden ürkek, korkak olması, kendini baskı altında hissetmesi çocuğun sosyal ve zihinsel gelişiminde etkili olmaktadır. Hareketle ilgili beceriler çocuk için diğer gelişim yönlerinden çok daha önemlidir. İlk olarak çevresi ile uğraşmasında çevreyi tanımadaki önemli rol oynar, dolayısıyla zihinsel ve dil gelişimine katkıda bulunur (Ülger- Fidan, 1984: 5-11). Dillerin kendilerine göre kuralları, kullanım eğilimleri, kullanım ya da kullanım sonrası sorunları bulunmaktadır. Kuralların öğrenilmesi bebeklik döneminden itibaren başlayarak yaşamın ilk yıllarından itibaren de belirgin

olarak devam etmektedir. Çocuk dört-beş yaşına geldiğinde dil kolay ve doğru kullanılan bir araç haline gelmektedir. Dört yaşından sonra uzun cümleler kurmaya başlayan çocuk için, bağ-zamir ve isim-yan tümcecikleri rahatlıkla kullanabilecek bileşik tümce türleri olmaktadır (Özgediz, 1979: 55-56).

Dil gelişim dönemleri belli yaş sınırları içinde her çocuğa göre değişmektedir. Bu nedenle çocukların dil gelişimleri zaman yönünden birbirinden farklılıklar göstermektedir. Bunun konu üzerine yapılan araştırmalarda ırk özellikleri, cinsiyet, sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik durum, anne-baba eğitimi, kardeş sayısı, doğum sırasında yaşanan olumsuz gelişmeler, doğum ağırlığı gibi birçok etken incelenmiş ve birbirleriyle çelişen sonuçlar elde edilmiştir. Dört yaş öncesi çocukların, kullandıkları kelimelerin telaffuzunda yaptıkları hatalar nedeniyle anlaşılama durumu, dört yaşından sonra çözümlenmekte ve konuştukları anlaşılır hale gelmektedir (Temel ve Şimşek, 1998: 305). Beş-altı yaş arasındaki çocukların ses yapımı göstermektedir ki ünlü üretiminin %89' u, ünsüz üretiminin ise %88' i doğru olarak yapılmaktadır. Tanımlama isteyen konuşmalarda tereddüt, duraklama ve konuşma hızında azalma olurken çekim kuralları daha düzgün bir şekilde kullanılmaktadır. Ortalama 2000 civarında sözcüğün kullanılabilirdiği bu dönemde çocuklar kişi zamirlerinin çekimlerini de doğru olarak yapabilmektedir (Baykoç, Dönmez ve Arı, 1992: 120-121). Beş-altı yaşlarındaki çocuklar, daha anlaşılır biçimde olan konuşmalarının sosyal etkileşimdeki kullanımını yoğunlaştırmakta ve yetişkinleri daha az tekrar etmektedir. Bu dönemde çocuklar günde ortalama beş ile sekiz arasında sözcük öğrenmekte ve altı yaşın sonunda çocuk on binden fazla sözcük bilmektedir.

Albert Bandura'ya göre, televizyonda yayınlanan programlardaki şiddet içeriği, bu programlar sonrasında bireyde oluşan saldırganlık eğilimi ve toplumda sergilediği anti-sosyal davranışları arasında var olan ilişki kendi oldurduğu toplumsal öğrenme kuramına dayanmaktadır. Bireylerin öğrenme sürecinde dolaysız, simgesel ve gözlemsel olmak üzere üç ayrı araç bulunduğunu savunan Bandura'nın bu kuramı, dolaysız aracın bireyle çevre arasında dolaysız ilişki sonucunda ortaya

çıkıldığını, simgesel aracın dil ve simgelerin kullanımıyla oluştuğunu ve gözlemsel aracın gözlem ve taklit yoluyla gerçekleştiğini savunur (Bandura, 1973: 79).

2.3.1.4. Türkçe’ de Yabancı Sözcük Kullanımı

Kültürel yozlaşmanın olmaması için toplumların yabancı dillerin baskısı altına girmeden gelişebilmesi, o toplumda kullanılan anadile önem verilmesini gerektirmektedir. Günümüzde yabancı kökenli sözcüklerin medyada ve insan ilişkilerinde sıklıkla kullanılması farkında olmadan düşünce yapımızı da etkilemektedir. Bunun sonucu olarak da birey kullandığı yozlaşmış dil gibi düşünecek ve dünyayı öyle algılayarak düşünmeden üreten bir toplumun oluşmasına neden olacaktır.

2.3.1.5. Türkçe’ de Yapılan Dil İhlalleri ve Kültürel Yozlaşma

Günlük yaşamımızın her alanında yer alan kitle iletişim araçları özellikle televizyon, yaşantımızı biçimlendirirken kullandığımız dili olumsuz etkileyebilmektedir. Günümüz televizyon yayınlarının pek çoğunda Türkçe kelimeler yerine yabancı kelimeler kullanılmakta, yazım kuralları ihlal edilmekte, sözcükler kendi anlamları dışında farklı anlamlarda kullanılmakta ve yeni sözcükler türetilerek var olan sözcükler yanlış söylenmektedir. Örneğin “kal geldi” Avrupa Yakası adlı durum komedisi tarzındaki dizide “dondum kaldım” ikilemesi yerine kullanılmıştır. Toplumun her sınıfında etkin olarak kullanılan kitle iletişim araçları dili pervasızca kullanarak, dilin normal gelişimini bozabilmektedir. Bazı dilbilimciler ve medya mensupları televizyonda kullanılan dilin Türkçemizi bozduğunu savunurken bazıları da yapılan dil yanlışlıklarının Türkçe için bir tehlike oluşturmadığını savunmaktadır (Bilgili, 2006: 373-374). Türkiye’de radyo ve televizyonlar, sıklıkla vurgu ve tonlamalarda yaptıkları hataların yanı sıra söyleyişte de yanlışlar yapmaktadır. Bunun sonucu olarak Türkçe özensiz ve yanlış kullanılarak, insanlar tarafından yanlış kullanımların bilinçli ya da bilinçsiz olarak kabul edilmesine neden olmaktadır. Radyo ya da televizyonda yayınlanan hatalı ifadeler büyük kitleler tarafından hatasız olarak kabul edildiği için, yapılan yanlışlar ne yazık ki görünmemekte hatta doğru

olarak kabul edilmektedir. Bu kitleler dilde yaptıkları yanlışları “*radıodan dinledim, televizyondan gördüm demek ki doğru ifadeleriyle savunabilmektedir*” (Hepçilingirler, 1999: 251).

Kitle iletişim araçlarında özellikle televizyonlarda kullanılan bazı kelime ve terimlerin dilimizi bozduğundan bahseden Ertuğrul Özkök’e göre; “*Oha oldum*” dan kimse ölmez. Benim dil takıntılarım yok. Dil statik bir şey olamaz ve olmamalıdır. Çünkü hayatımıza her gün yeni kavramlar yeni araçlar giriyor. Dünyanın her ülkesinde sokak, dile yeni renkler getiriyor. Sokağın çocukları da bunu buluyor. Çünkü sokağın çocuğu dil kaşifidir. Ama bunların birçoğu hercai kavramlardır. Korkmanın gereği yok. “*Oha falan oldum*” dan kimse ölmez” demiştir (Bilgili, 2006: 373-374).

Türkçe’de yapılan dil yanlışlarını ortaya çıkarmak amacıyla 1995 yılında Boğaziçi Üniversitesi ve İstanbul’daki iki lisede öğrenciler üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada katılımcıları; 24’ü lise 19’u üniversite birinci sınıf öğrencisi, 119’u üniversite üç ve dördüncü sınıf öğrencisinden oluşan toplam 166 kişidir. Ankete katılan öğrenciler “Televizyon” da kullanılan Türkçe sizi rahatsız ediyor mu?” sorusuna şöyle cevap vermiştir. Lise öğrencilerinin 3’ü hiç, 19’u bazen, 2’si sık sık; üniversite birinci sınıf öğrencilerinden hiç cevabını veren bulunmazken 11’i bazen, 8’i sık sık cevabını vermiş; üniversite üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden de 3’ü hiç, 40’ı bazen 57’si sık sık cevabını vermiştir. Bu sonuçlar göstermektedir ki ankete katılanların büyük bölümü televizyonda kullanılan dilin kendilerini rahatsız ettiğini söylemiştir. Anket sonuçlarında dikkati çeken en önemli nokta yaş ve eğitim seviyesi arttıkça Türk dilinin doğru kullanımıyla ilgili bilinç düzeyi de artmaktadır (Ateş, 1999: 23). Bireylere kullanacakları kelimeyi özgürce seçme hakkı veren Türk dili bir anlamı ifade etmek için sadece bir kelimeyle sınırlı değildir. Türk dili kuralları kelimenin yerli yerinde kullanılmasıyla ilgili bu hakkı sınırlamaktadır. Örnek verecek olursak, başındaki ağrıyı ifade etmek isteyen biri “Başım ağrıyor, Başımda bir ağrı var, Kafam çatlayacak gibi ağrıyor, vb.” cümlelerini kurabilirken “Tepesel bir ağrı var” cümlesini kurması doğru olmaz. Baş, kafa ve kelle kelimeleri aynı anlamda görünmelerine rağmen cümle içinde kullanıldıklarında farklı anlamlara bürünebilirler. Baş ağrır, kafa kızar kelle ise bir

çorba türüdür. Aynı şekilde yürek, kalp ve gönül sözlerinde de olduğu gibi. Yüreksiz, adam ödleğ ya da korkak anlamlarında; kalpsiz, vicdansız ya da merhametsiz; gönülsüz ise isteksiz anlamında kullanılır. Dilin kurallarına uymak koşuluyla isteyen istediğı kelimeleri kullanarak kendi tarzını yansıtan cümleler kurabilir. Bunun soncunda da bireylerde kurala dayalı yaratıcılık oluşmaktadır (Külebi, 1999: 68).

2.3.2. Televizyonun Genel Anlatı Yapısı

Anlatı, “mantıksal olarak birbiriyle bağlantılı, zaman içinde gerçekleşen ve tutarlı bir konuyla bütün halinde bağlanan iki ya da daha fazla olayın veya bir durumun ve bir olayın nakledilmesi” biçiminde tanımlanır. Masallar ve öyküleri oluşturan metinler gibi televizyon metinleri de birer anlatıdır. Gerçeğın öykülenmesi ya da kurmaca olarak nitelendirilen anlatı yapısı, çoğuş zaman post-modern yaklaşımı savunanlar tarafından bilimsel olarak hazırlanmış ifadeleri de içinde barındıracak şekilde kullanılmaktadır (Mutlu, 1995: 41). Geniş ve kapsamlı olmak üzere anlatının iki farklı tanımı yapılabilmektedir. Geniş tanım destansı bir şiir, trajedyaya ya da komedyaya gibi olay örgüsüne sahip bir yapıt olabilirken, dar kapsamlı tanım tiyatro ve sinemayı dışarıda bırakan, anlatıcıya sahip bir yapıt olacaktır (Onega, 2002: 12).

Edebiyatta olduğu gibi televizyon yapımlarında da senaryo oluşturulurken geleneksel anlatı yapısı, yani yayınlanacak metin; başı, ortası ve sonu olan bir yapıdadır. Televizyon yapımlarında her kanalın kendine ait planlı bir yayın akışı vardır ve programlar bu yayın akışına bağlı olarak düzenlenir (Kozloff, 1987: 45). Edebiyat, tiyatro ve sinema gibi hemen her tür anlatıdan beslenerek gelişmiş olan televizyon anlatısı, hareketli görüntülerin kaydı üzerine kuruludur. Diğer anlatı türlerine nazaran televizyonda ses ve görüntünün bir arada oluşu, nedeniyle televizyon anlatı yapısının özellikle sinema ile ilişkilendirilmesine yol açmıştır. Tiyatro oyununa ya da televizyonda yayınlanan yapıma konan kısıtlamalar ve zamanın kullanım biçimindeki benzerlikler açısından bakıldığında televizyon anlatı yapısının tiyatro ile de ilişkili olduğu gözlenmektedir. Özellikle tiyatro kökenli olan

durum komedisi türündeki televizyon dizilerinde kullanılan mekan ve oyuncu sayısının az oluşunun yanı sıra senaryo özellikleri açısından bakıldığında da benzerlik kendini göstermektedir. Başı, ortası ve sonu olan geleneksel anlatı yapısı döngüsel olarak üç perdeli bir yapıdır. Bu yapının sahip olduğu önemli ayrımlardan biri öykü ve söylem arasındaki ayrımdır. Öykü olayların akışını betimlerken söylem ise olayların nasıl anlatıldığını betimler. Kozloff'a göre televizyon anlatısını daha iyi anlayabilmek amacıyla öykü ve söylem ayrımına yayın akışının da eklenmesi gereklidir (Çelenk, 2005: 70).

Anlatı yapısı, kullanılacak kitle iletişim araçlarının yapısı açısından farklılıklar taşımaktadır. Bu nedenle televizyon filmleri reklam kuşakları göz önüne alınarak planlanır. Bunun sonucu olarak da reklam dönüşlerinde tekrarlamalar yapılır. Televizyon yayınları sinemanın seyircide oluşturduğu yoğunlaşmaya sahip olmadığından görsellik açısından sinemaya oranla daha değişken bir yapıya sahiptir. Televizyon yayın formatı, radyo yayıncılığında gelen tiyatroya özgü anlatı yapısıyla izleyiciye canlı olarak sunulan televizyon oyunlarını andırmaktadır. Televizyon filmleri ile canlı televizyon oyunları birbirine benzese de daha ziyade sinema anlatımıyla örtüşmektedir (Mutlu, 1991: 111-122). Basit ve tekrarlanabilir hareketlerden oluşan televizyonun anlatı yapısı, masallardan esinlenerek geliştirilmiştir ve toplumların birbirinden farklı kesimlerine seslenmektedir. Televizyonun anlatı yapısını kavrayabilmek ve metin çözümlemelerini yapabilmek için, televizyonun kendi anlatısı içinde sentagmatik ve pragmatik boyutun ayrımı önem taşımaktadır. Sentagmatik boyut, olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkisini öne çıkararak olayları anlaşılır bir biçimde bir araya getirmek iken pragmatik boyut ise sentagmatik boyutta ortaya çıkan olaylar bütününe belirlenmiş bir çerçevede oluşan özellikleridir (Fiske, 1997: 129). Görsel gösterilerin doğrudan izleyiciye hitap etmesi televizyon yayınlarında izleyenle kurgulanan metin arasındaki uzaklığın ortadan kalkmasını sağlar. Günümüzde, günlük yaşam rutini içerisinde yerini alan televizyonun hayatımızdaki yeri sabitlemiştir. Televizyon yapımları o kadar yaşamımızı içinde yer etmiştir ki izlediğimiz dizilerdeki beğenilen karakterler aileden biri gibi görülürken beğenilmeyen karakterlere ise düşman gözüyle bakılabilmektedir.

Televizyon ne kadar görüntüye dayalı bir anlatım olsa da sözsözsel anlatım olmadan hiçbir şey ifade etmez. Dolayısıyla televizyon programları temel olarak, izleyicinin izlediğini anlayabilmesini sağlayan televizyon metinleri ve bu metinleri destekleyecek görüntülerden oluşmaktadır. Yayınlanacak metinler ile görsel ve sözsözsel öğeler birleştiğinde; ancak anlam kazanır ve anlaşılır olabilir (Bourdieu, 1996: 24). Kendine ait teknik özellikleri içinde barındıran televizyon, insanların özel hayatını istediği gibi yansıtır, olayları dramatize eder ya da canlı yayın avantajlarını kullanarak kendi bakışıyla kurguladığı ikinci bir gerçeklik oluşturur (Poyraz, 2002: 25–26). Görsel bir anlatı yapısına sahip olan televizyon kendine has özelliklere sahip olsa da, paradigmatik olarak bakıldığında içeriğinde öykü bulunması açısından; sentagmatik olarak bakıldığında görüntüye ek olarak insan sesi, doğal ortam sesi, müzik, kameraların kullanım açıları, çekimin kurgulanması ve montajı açısından sinema ile benzerlikler göstermektedir. Bu özelliklerin dışında televizyon ve sinema arasındaki bu benzerlikler paradigmatik ve sentagmatik boyutlarda incelendiğinde sonlanmama ve sürekli parçalanma sonucunda oluşmakta ve televizyona ait bu yapının kendi anlamlandırma tecrübeleri sonucunda biçimleneceği görülmektedir (İnal, 2001: 259). Televizyon anlatı yapısı Paradigmatik olarak diğer kitle iletişim araçlarından çeşitli farklılıklara sahip olsa da anlamlandırma açısından onlarla benzerlikler taşımaktadır. Çünkü tüm kitle iletişim araçlarında anlamlandırma süreci sözsözsel olarak yapılmaktadır. Bundan ötürü televizyon, edebiyat ürünü olan masal ve romanların yanı sıra sinema filmleriyle de benzerlikler taşır. Dolayısıyla televizyon kendinden önceki dönemlere ait sanat yapımlarından olumlu yönde yararlanmışır (İnal, 2001: 258).

2.3.3. Televizyon ve İzleyici Arasında Oluşan Bağ

Yaşamın herhangi bir anında görsel ve işitsel olarak karşımıza çıkan yazı, resim ve müzikler zihnimize izler bırakır. Görsel ve işitsel bir kitle iletişim aracı olan televizyon, hem göze hem de kulağa hitap edebilen bir araçtır. Televizyon, izleyicilere aynı anda ayrı ayrı seslenebildiği için bireysel bir olgu sayılırken çok sayıda insana aynı anda seslenebildiği için de toplumsal bir olgu olarak kabul görmektedir. Bundan sebeptir ki televizyon ve televizyonun meydana getirdiği

olumsuzlukların ruhbilimci ve toplumbilimciler tarafından incelenmesi televizyonun Türkiye’de ki tarihi olan 1946- 1947’ den sonra gerçekleşmiştir (Şener, 1984: 57-62).

Günümüzde insanlar zamanların çoğunu bireysel gelişimlerine, sosyal hayatlarına, yakınlarına ya da arkadaşlarına ayırmak yerine gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiş olan televizyon izlemeye ayırmaktadır. Pek çok izleyici televizyonu, teknolojinin getirdiği renkli bir eğlence aracı olarak görmekte ve nitelikli olarak izlememektedir. İzleyiciler çoğunlukla etraflarındaki diğer bireylere gösterdikleri anlama gayretini televizyonu izlerken kullanmamaktadır (Mutlu, 1991: 11). Bunun sonucu olarak ta televizyon karşısına geçtiklerinde herhangi bir filtreleme yapmadan ne yayınlanıyorsa onu izleyerek pasif izleyici konumuna geçmektedirler.

Mc Luhan, televizyonla birlikte okuma ve yazma eyleminin ortadan kalktığını ve dünyanın evrensel bir köye dönüştüğünü söylemektedir. Sözel kültürün yeniden kullanılmasında büyük bir öneme sahip olan televizyonun en bilinen özelliği, sürekli oluşudur ki bu da ne yazık ki bireylerin okuma alışkanlığı edinmelerinin önüne geçmektedir. Televizyonda birbirinden farklı konularda pek çok bilginin sunuluyor olması bireylerin ilgisini çekmekte ve dolayısıyla birey daha kolay olduğu için bir şeyler okumak yerine bir şeyler izlemeyi tercih etmektedir. Toplumun her kesimini hedefine alan ve bu doğrultuda yayın yapan televizyonun asıl hedefi, etkisini kolayca oluşturabileceği alt tabakada yaşayan bireylerdir. Yayınlanan pembe diziler ve izleyicinin kolaylıkla hayal kurmasını sağlayabilen filmlerle izleyici etki altına alınabilmektedir. Evlerdeki televizyon sayısının artması izleyicinin televizyona daha bağımlı hale gelmesine, bu da bireyin toplumdaki uzaklaşarak yalnızlaşmasına neden olmaktadır. Bireylerin televizyona bu denli bağımlı olmaları televizyon ile içinde buldukları küçük yaşam ortamından dünyaya açılmalarını ve dünyada neler olup bittiğinden haberdar olmalarını da sağlar (Mutlu, 1999: 77). Televizyon, kitle iletişim araçları içerisinde en çok tercih edilen olması sebebiyle milletin ortak kültürünü oluşturan tek iletişim aracı denebilir. Televizyon izlemek için çok para sahibi olmak, eğitilmiş olmak, yüksek kültürlü olmak ya da evin dışında bir yerlere gitmek gerekli değildir. Televizyon, her zeka seviyesine hitap edebilen ve kolay izlenebilen tarihteki ilk ve tek kitle iletişim aracı sayılabilir. Aynı zamanda siyasal

iradenin rahatlıkla kullanabildiği televizyon, bir güç aracı olmanın yanı sıra bir eğlence aracı hatta ve hatta kültürü oluşturan bir sosyalizasyon aracı olarak da nitelendirilebilmektedir.

Televizyon bugün dünyada başlıca eğlence biçimidir. Amerika’ da 1986 yılında ülkedeki toplam araba, küvet, çamaşır makinası, buzdolabı ya da telefon sayısından daha fazla, yaklaşık olarak 150 milyon televizyon alıcısı vardır. 1992 yılına gelindiğinde Amerikan ailelerinin çoğu günde yedi saat 17 dakika ya da haftada toplam elli saatlerini televizyon izleyerek geçirmekteydi. Bu süre Amerikan vatandaşlarının işte geçirdikleri süreden daha fazla idi (Taflinger, 28.05.1996: a).

2.4. TELEVİZYONDA TÜR VE BAZI PROGRAM TÜRLERİ

Diğer kitle iletişim araçlarında olduğu gibi televizyon için de, yayın yapısına ve politikasına uygun program türleri geliştirilmiştir. Televizyon program türlerinin pek çoğunu kendinden önce yaygın olarak kullanılan radyonun program türlerinden almış; ancak bunlar dışında televizyona has türlerde geliştirilmiştir. Günümüzde televizyon kanalları arasındaki rekabetin yanı sıra teknolojinin de hızla ilerlemesi televizyon program türlerinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Amacı ilettiği mesajlar yardımıyla izleyiciye ulaşmak olan televizyon bu işlevi yerine getirmeye çalışırken kullandığı farklı program türleriyle izleyiciyi kendine bağımlı hale getirir. Yayınlanacak program türlerinin belirlenmesi sadece izleyenin değil reklam verenin de isteği doğrultusunda olmaktadır. Brain G. Rose’a göre program türleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

Sanatsal bir kavram olarak tanımlanan “tür” sözcüğü Fransızca kökenli “genre” sözcüğünden gelmektedir. İlk kez Avrupa’da çiftçilerin günlük yaşamlarının konu edildiği resimler ve edebiyat yapıtlarını gruplandırmak amacıyla kullanılmıştır. Bu gruplandırma içindeki sanat yapıtını anlatmak için kullanıldığı bilinen tür, (Abisel, 1995: 13-14) diğer bir tanımlamada ise, hem amaç, hem biçim ve hem de içerik yönünden özelliklere sahip bir sanat çeşididir.

Dramatik Yapımlar	Diğer Programlar
Televizyon Filmleri	Televizyon Haberleri
Belgesel Dramalar	Dini Yapımlar
Polisiye Diziler	Varyeteler, Sohbet Programları
Dedektif Dizileri	Ticari Yapımlar, Spor Yayınları
Pembe Diziler	Eğitim ve Kültür Programları
Durum Komedileri	Çocuk Programları
Medikal Melodramlar	Bilim Kurgu Yapımları
Televizyon Belgeselleri	Oyunlar

Tablo-1: Televizyon Program Türleri (Mintz and Rose, 1985).

Sınırları tam olarak belirlenmediği için dikkatli bir biçimde tanımlanması gereken bu kavram "*bir dizi iletişimsel amacı paylaşan üyelerden oluşan iletişimsel bir olay*" olarak da açıklanmaktadır. Bu tanıma dayanarak türün temel mantığını anlayabilmek için, bu söz konusu paylaşılan iletişimsel amaçlar konularında uzman olan bu gruba dahil üyeler tarafından algılanarak kabul görmektedir. En az katılımcı gerektiren türler; belli bir amaç doğrultusunda belli bir sosyal yapı içinde ortaya çıkan türlerdir ve kendilerine ait özellikleri vardır. Bireyler dolayısıyla toplumlar arasındaki iletişim, tür vasıtasıyla gelen bilgiler ile gerçekleşmektedir (Swales, 1990: 58).

1980' li yıllar itibariyle başlayan serbest ekonomi ve birbirinden farklı siyasal yaklaşımların ışığında yayın yapan medya yayın organları, tekel yayıncılıktan çok sesliliğe doğru 1990' lı yıllarda ilk adımlarını atmış oldu. Böylece devlet kanalı olan TRT dışında ardı ardına yeni televizyon kanalları açılmaya başlandı. Bu yeni oluşumla açılan özel TV kanalları, çok büyük bir izleyici kitlesine sahip olan TRT' nin beğenilen programlarının benzerlerinin yanı sıra, yeni türlerin de ortaya çıkmasını sağladılar (İnal, 2001: 273). Özel kanalların aynı türden programlar yapması bir süre sonra aralarında rekabet doğurmuş ve bu da yeni program türleri bulunmasına yönelik arayışlara yol açmıştır. Bu dönemde yeni oluşum içinde olan yapım firmaları, özellikle yurtdışından yarışma programları, reality showlar, müzik eğlence programları, sit-com' lar gibi pek çok farklı türde programın yayın formatını

olarak, bunları televizyon kanallarına pazarlanmaya başlamıştır. Özel kanallar, kendi yaptıklarından daha az maliyetli olduğu için iç yapımlardan ziyade dış yapımlara yönelerek senaryosundan-oyuncularına, setinden-çekim aşamasına ve montajına, eğer sesli çekilmiyorsa dublajına kadar tüm yapım aşamalarını tamamlayıp bant teslimi olarak çalışan yapım şirketlerinden hizmet almaktaydı. Böylece kanal bünyesinde maaşlı uzman eleman buldurumaktansa dış yapımları tercih eden özel televizyon kanalları sayesinde yeni bir sektör olan yapım şirketleri furyası başlamış oldu.

Televizyon programı amacı, hedefi, yayın kuşağı, yayın saati önceden belirlenmiş, televizyonun teknik ve dil yapısına uygun olarak hazırlanan televizyon metinleri olarak tanımlanabilir (Çankaya, 1990: 5). Günümüzde televizyon kanallarının yayın politikası doğrultusunda da program türleri belirlenebilmektedir. Televizyon yayıncılığı belli olanak ve yayın sınırlıklarına sahiptir ve bu da yayınlanacak program türlerinin en büyük belirleyici olmaktadır. Bunlardan ilki izleyicinin televizyonu izlediği konumdur. İzlemenin yapıldığı ortamın sakin mi ya da gürültülü mü olması mesajların alıcıya tam olarak ulaşmasında etkili olmaktadır. Diğer bir sınırlılık ise televizyonun sinemaya göre daha küçük bir ekranının olmasıdır. TV ekranının küçük olması verilecek görsel mesajın tam olarak izleyiciye ulaşmasını zorlaştırabilirken, izleyicinin televizyona daha yakın bir alanda bulunmasını sağlamaktadır. Mesafeye ilgili olan bu yakınlık izleyicinin kendini duygusal anlamda televizyona karşı yakın hissetmesinde de etkin rol oynamaktadır. Dolayısıyla kitle iletişim araçları, mesajlarını alıcıya ulaştırırken bu riskleri göz önünde bulundurarak planlamalarını yaparlar. Televizyonun bireylerin özel hayatının içinde yer alan bir araç olması sebebiyle, bireylerin televizyona duyduğu yakınlık ile televizyonu izlerken içinde bulunduğu psikolojik durum yayınların hangi dikkatte izlendiğini belirlemektedir. İzleyicinin ilgisini sürekli kılmak amacıyla bilinçli olarak televizyon yayınlarında kullanılan belli anlatı yapıları ve teknikleri geliştirilmiştir. Eğlence programlarından, dizilere, belgesellerden, haber programlarına kadar tüm televizyon yapımlarının belli bir sistemde haftalık yayın planının yapılması, yayın yapan kanalın yayın politikası çerçevesinde program türlerinin yapılarının değişmesine de neden olabilmektedir. Televizyon kanalları yayın akışını eğlence

programları üzerine kurarsa, haber programları dahil söz konusu TV kanalında yayınlanan tüm programlar eğlence programları türünde biçimlendirilmektedir (Mutlu, 1991: 53-54).

Amerikan Federal İletişim Konferansında televizyon programlarını; tarım programları, eğlence programları, haber programları, dini programlar, eğitim programları, spor programları ve bu türlerin dışında kalan programlar olmak üzere sekiz farklı türe ayrılmıştır. Genel başlıklarla verilen bu türler kendi içlerinde de alt türlere ayrılır. Bu duruma örnek vermek gerekirse, drama programlarının alt türleri televizyon filmi, dizisi, oyunları ile serialler ve güldürü dizileridir. Arthur Asa Berger, dramanın alt türü olarak kabul edilen durum komedisi ve serialleri ayrı birer tür olarak tanımlayarak televizyon program türlerine yeni bir yaklaşım getirir. Arthur'a göre TV program türleri; haberler, reklamlar, talk showlar, pembe dizler, durum komedileri, polisiye diziler, entelektüel diziler, casus dizileri, korku bilimkurgu ve dini programlardan oluşmaktadır (Mutlu, 1995: 16-17).

Çelenk' e göre (2005: 206) televizyon program türleri dört ana bölüme ayrılmaktadır:

- 1- Dramatik Yapımlar: Gerçek mekanlarda çekilen “mahalle dizileri” ve set ortamında çekilen “durum komedileri”.
- 2- Show Programları: Müzik ve eğlence programları, magazin programları, yarışma programları ve Talk Show' lar.
- 3- Forum Programları: Haber ağırlıklı tartışma programları, Haber programları, spor eleştiri programları.
- 4- Gerçek Yaşam Öyküleri: Reality-Show' lar.

Televizyonda, sinemada kullanılan tür sözcüğü yerine format sözcüğü kullanılmaktadır. Asıl kullanım amacı televizyonun program endüstrisi tarafını ortaya çıkarma çabasıdır. Format sözcüğü, popüler kültür tarafından üretilen ve

birbirinin çok benzeri yapımların tekrar ve tekrar yapılabilirliğini gösteren sözcük olarak kullanılmaktadır (Mutlu, 1991: 38- 39)

Bireyler çevrelerindeki varlıklarla ilgili tanımlamalar yapabilmek ve bunları geliştirilebilmek için, benzerlik ve farklılıklarına göre sınıflama yönteminden faydalanmıştır. Böylece varlıkların gelişimini takip edebilmek için sistemli bir yapı sağlanmıştır. Biyolojik konulardan kültürel konulara geçmiş olan tür kavramı, on yedinci yüzyıl itibariyle sanatsal tüm yapıtlarda belli sınıflandırmalar ile türlere ayrılmaya başlamıştır. Özellikle popüler kültür ürünlerinin üretim aşaması itibariyle var olduğu için tür bu ürünlerin oluşumunda ön belirleyiciliğe de sahip olabilmektedir. Diğer gruplardan ayrıcalıklı bir yere sahip olan akademiler on dokuzuncu yüzyılın sonuna kadar sanat yapıtları arasındaki yüksek sanata sahip olanın belirlenmesi görevini sürdürmüşlerdir. Sanat yapıtlarının gruplandırılması ise, sanat eleştirmenleri tarafından yapılmıştır. Sanayi devrimiyle birlikte oluşan yeni kentsel yaşam tarzı yeni anlatı biçimlerinin oluşmasını gerekli kılmış ve böylece edebiyatla başlayan tür kavramının diğer sanat dallarında ki kullanımı da yerleşik olmuştur (Abisel, 1995: 15). Türkiye’de televizyon kanallarında yayınlanan yapımların çoğu, televizyon filmleri, dizi filmler, haberler, eğlence programları ve magazin programlarından oluşmaktadır. Yayınlanan bu programlardan Türk kültürünü yansıtan programlar neredeyse hiç yoktur ve fakat bu önemli eksikli acilen giderilmelidir (Kocadaş, 2005: 10).

2.4.1. Televizyon Filmleri

İlk örnekleri Amerika’da yapılan tek bölümlük dramatik yapımlardır. Sinema yapım tekniği kullanılarak televizyona uygun olarak yapılan bu türün ürünleri, radyodan televizyona uyarlanan durum komedisi türündeki tiyatro benzeri yapımları andırmaktadır; ancak televizyon filmlerinin sinemanın anlatım şekline olan benzerliği daha ağır basmaktadır. Bu yapımların en cezbedici özelliklerinden biri ise, sinemanın bütçesinden çok daha küçük bir bütçeyle çekilebiliyor olmasıdır. Sinema filmlerinde sadece bir defa ara verildiği için kesim yapılacak sahnenin planlanması çok zor değildir; ancak televizyon filmlerine birden fazla reklam arası verildiği için

bu planlama zordur. Çünkü televizyon filmlerine izleyiciyi sürekli izler kılmak ve başka kanala kaçmasını engellemek oldukça zordur (Mutlu, 1991: 91-98).

2.4.2. Eğlence ve Yarışma Programları

İçeriğinde müzik, dans, komedi, çeşitli yarışmalar ve skeçlerin yer aldığı, izlerken eğlendiren bu unsurların ayrı ayrı ya da bir arada kullanıldığı program türleridir. Farklı uygulamalara sahip olan eğlence programlarının en önemli yanı birden fazla eğlendirici ögeyi bir araya getirebiliyor olmasıdır. Bazı eğlence programları içeriklerinde komediye ağırlık verirken bazıları da gülerken bilgilendiren yarışma programlarını içerik olarak belirler. Eğlence programları arasında yer alan talk show türü programlarda ise, genellikle asıl mesleği komedyenlik olan bir sunucu tercih edilerek her bölümde değişen konuklar yer alır.

2.4.3. Dramatik Yapımlar

En yalın haliyle dramla ilgili olan anlamına gelen “dramatik” kelimesi kökeni eski Yunan’a kadar uzanmaktadır. Günlük kullanımda ise üzücü, acı verici anlamlarının dışında coşku veren ve duyguları kamçılaman anlamlarında da kullanılmaktadır (Nutku, 1999: 28).

Konusu genellikle insanlar arasındaki sosyal etkileşim olan drama türündeki yapımlarda, izleyici tüm ilgisini oyuncuların karakter ve kişiliklerine, birbirlerinden etkilenme ve birbirlerini etkilemelerine yöneltmiştir. Romanlarda olduğu gibi çizgisel ve soyut bir imaja sahip olan drama yapımlar da oyun sırasında yaşananlar bir imaj olarak algılanan oyuncular tarafından oluşturulmaktadır. Dramalarda oyuncuların yeteneği çok önemlidir. Bu yapımlarda, rol yapma yeteneğine sahip olmayan bir oyuncu tarafından yollanan mesajlar hiçbir zaman hedefe ulaşmaz. Bu da göstermektedir ki romanın çözümlenmesiyle dramının çözümlenmesi birbirinden farklıdır. İnsana dair olguların anlatıldığı dramalar kostüm, dekor ve ışıklandırma ile güçlendirilerek bir bütün halinde izleyiciye sunulur (Eslin, 1991: 26, 50).

Televizyonda yayınlanan ilk drama bir tesadüf üzerine ortaya çıkmıştır. General Elektrik firması tarafından yapılan bir programın deneme çekimi sırasında sabit üç kamera kullanılmış ve yakın plan çekimler alınmıştır. Amerikan televizyonlarında ilk drama örneği sayılan melodram türündeki bu yapım 11 Eylül 1928’de yapılan “The Quenn Mesage” dır. İngiltere’de yapılan ilk drama yayın ise, devlet televizyonu olan BBC’ nin yayına başladığı Temmuz 1930 tarihinde yayınladığı “Ağzında Bir Çiçek Olan Adam” adıyla bilinen Pirendello’ nun eseridir (Mutlu, 1991: 85).

Her biri birer metine dayalı olarak yapılan dramatik yapımlar, metinlerin önceden hazırlanması sebebiyle diğer yapım türlerine göre daha planlı olmakla birlikte denetime de açıktırlar. Yapım süreleri uzun olan ve daha büyük bir bütçeyle hazırlanan bu tür yapımlar, tüm televizyon yapımları içinde en çok para harcanan yapımlar olma özelliğine sahiptirler. Özellikle dramatik yapımların vazgeçilmezi olan, planlamayla prodüksiyon aşaması ne kadar erken başlarsa bütçenin aşağı çekilmesini o kadar kolay sağlayacaktır. Dramatik yapımlarda; kavram, olay örgüsü, oyuncular ve çekim yapılan mekanlar çok önemli birer yere sahiptir. Televizyonda yayınlanan drama yapımlarda dizinin açılış sahnesiyle başlayan olay örgüsü dizinin doruk sahnesine kadar günlük yaşamda karşılaşmadığımız farklı karakterleri canlandıran oyuncuların performanslarıyla devam eder. Başarılı her senaryoda mutlaka birbirine zıt iki karakterden yararlanır. Çünkü karakterlerin birbirinde farklı olması hikayenin çok daha rahat genişleyebilmesini ve izleyicinin ilgisinin sıcak tutulmasını sağlar (Mutlu, 1995: 129-145). Dramalarda, karakterlerin detaylı bir şekilde kurgulanıp biçimlenmesi gerekmektedir; ancak televizyon kanallarının her bir bölümü hazırlamak için sadece bir haftalık süreleri vardır. Yapımcı firma, yaklaşık iki saat yayınlanacak bir bölümün çekimini ve montajını bir haftalık bir süre içerisinde televizyon kanalına teslim etmek durumundadır. Bunun sonucu olarak, senarist karakterlerin detayına inse bile bu detayların hepsini çekmek mümkün olmamaktadır.

Dramalarda senaryoya, karakterlere ve dizi formatına göre farklılık gösteren polisiye diziler, hastane ve hapisane melodramları, televizyon filmleri, pembe diziler ve durum komedileri gibi alt türler vardır (Çelenk, 2005: 291).

2.4.3.1. Televizyon Dizileri

Televizyon dizileri diğerk bir sylenişiyle serialler, aynı ana karakterler ve aynı mekanlarda çekilen, her bölümde farklı olayların işlendiği dramatik yapımlardır. Bölümlerde geçen olaylar bir diğerkinden farklı olmasına rağmen, olaylar genel bir bütünlük içinde anlatılır ve her bölüm için bir giriş-gelişme-sonuç sıralaması vardır. Bu durum her yeni bölümün yeni bir başlangıç ve sonuca sahip olması durumunu doğurur. Günümüzde televizyon program türleri içinde en çok yapılan tür olan televizyon dizileri, kendi içinde alt kategorilere sahiptir. Genellikle dizideki ana karakterin mesleklerinin belirlediği bu kategoriler; polisiye ve dedektif dizileri, avukat ve doktor dizileri, şarkıcı ve müzisyen dizileri, suçlu ve mafya dizileri olabilmektedir. Baştan sona kurmacaya dayanan televizyon dizileri gerçeği yansıtın ya da gerçek gibi olsun bu kurmaca yapısından kurtulamaz. İletişim kuramcıları, gerçekle kurmaca arasındaki bu bağ Aristoteles' in her türden sanatı öykülendirme çabasına kadar dayandığı görüşündedir (Mutlu, 1991: 77, 174, 197).

Polisiye diziler ve durum komedileri, televizyon dizileri arasındaki en sade yapımlar olarak değerlendirilir. Hemen her kanalda rastladığımız polisiye dizilerde iyilerle-kötüler, haklılar-haksızlar gibi karşıtlıklar senaryoyu oluştururken, bu karşıtlıklar arasındaki tanımlamalar değiştikçe dizinin senaryosu, dolayısıyla gidişatı da değişir. Eğer senaryoda yapılacak değişiklikler anlatılan öykünün paradigmatik yapısındaki dengeyi bozarsa, senaryonun yeniden yapılanması gerekebilir. Bunun sonucunda da polisiye dizilerdeki saflık yok olur ve dizi kurgusal bir yapıma dönüşür. Polisiye dizilerde, toplumsal düzeni sağlamada yardımcı kuvvet olan polislerin karşılaştıkları ve çözmeleri gereken suç hikayeleri, özel hayatları ve arkadaşlıkları konu edilirken, günlük hayattan kesitleri yansıtıldığı bu dizilerde durum komedilerinden de yararlanarak içine komik sahneler katılabilir (Mutlu, 1991: 222-227).

Avrupa'da birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de reyting ölçümü, AGB Nielsen Media Research şirketi tarafından 1989 yılında başlamıştır. 21 il merkezinde ve bu il merkezlerinin 20.000 nüfus üstü kent-ilçelerinde 2201 hanede yapılmaktadır. 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren izleme ölçümlerde AGB' den alınan bilgilerde söz

konusu hane sayısının bu bölgelerdeki 5 yaş üzeri 38.935.633 kişiyi temsil ettiği belirtilmektedir (RTÜK: 18.03.2012).

2.4.3.2.Sabun Köpüğü Diziler (Pembe diziler)

Türkiye’ de pembe dizi adıyla bilinen Soap Operalar, yirminci yüzyılın ilk yarısında 1930 yılında Amerikan radyolarında yayınlanan, konusunu arkadaş çevresi gibi küçük bir sosyal çevrede yaşanan olayların oluşturduğu “radyo seriyalleri” olarak başlamıştır. Arkası yarın türünde yayınlanan bu melodramlar, Amerikalı bir sabun üreticisi olan “Procter and Gamble” adlı bir firmanın programlara sponsor olmasıyla Soap Operalar adını almıştır. Çok beğenilen bir program olması sebebiyle sonraki yıllarda televizyona uyarlanarak izleyicisiyle buluşan bu yapımlar, gerçek mekanlar yerine dekorda çekildiği ve sadece oyuncuların birbirleri arasındaki diyaloglara bağlı olarak gerçekleştiği için düşük bütçeli yapımlardır. Radyoda yayınlandığı dönemlerde çok beğenilen bu yapımlar, televizyona geçtikten sonra, sesin yanında görüntünün de gelmesiyle çok daha popüler bir hal almıştır (Mutlu, 1991: 227). İlk olarak Amerikan televizyonlarında kullanılan bir tür olan Soap Opera’lar başta İngiltere olmak üzere pek çok ülkede yaygın olarak kullanılmıştır. Yayınlandığı her ülkenin kendi kültüründen bir şeyler kattığı bu tür yapımların formatı yayınlandığı her kültürde değişikliklere uğrayarak çeşitlilik kazanmıştır. Hafta içi her gün yayınlanan bu yapımların Amerika’ daki en bilinen örnekleri, ülkemizde de uzun yıllar yayınlanmış olan “The Young and the Restless”, “The Tree of Life”, “The Bold and The Beautiful”, “Mork and Mindy” gibi dizilerdir. İngiltere’ de en bilinen uzun süreli yapımlar ise “Coronation Street” ve “Crossroads” dışında “East Enders” gibi dizilerdir. İngiltere’de soap operalar Amerika’daki gibi haftanın beş günü değil genellikle haftada iki ya da bir bölüm olarak yayınlanmaktadır. Örneğin Crossroad adlı dizi diğer benzerlerinden farklı olarak haftada dört yayınlanmak üzere planlanmış; ancak 1980’ lerde yayın sayısı haftada üçe düşürülmüştür (Wikipedia, 04.01.2012: a)

Soap operaların temel ilkesi hareketin geniş zamana yayılmasıdır. Hareket izleyicide gerginlik yaratabilecek kadar yavaştır. Senaryoda karaktere çok kelime

yüklemektense, kelimeler uzatılarak oyunculuklar durağan bir tempoda gerçekleşir (Conrad, 1982: 71). Ünlü oyuncular yerine genellikle karakter oyuncuların rol aldığı, iç mekanlarda ya da stüdyolarda çekilen ve hareketin az olduğu diyaloglara dayalı olan soap operalar, az maliyetli oluşlarına ve az izlenen kuşakta (off prime-time) yayınlanmalarına rağmen çok reklam alması sebebiyle para kazandıran ve bundan dolayı da çok tercih edilen bir televizyon program türüdür (Güçhan, 1999: 187).

Ülkemizde pembe dizi olarak tabir edilen Soap Operalar dört temel anlatı yapısına sahiptir:

- 1- Senaryoları gündelik hayatın içinden sıradan öykülerden oluşur. Bu yapısı ile diğer türlerden kolayca ayrılmasını sağlar.
- 2- Genellikle kadın, öykülerin ana konusudur ve ev ya da mahalle hayatı anlatılır.
- 3- Çoğunlukla anaerkil yapıda ailelerin kurgulandığı bu yapımlarda erkek genellikle zayıf karakterlidir.
- 4- Topluluk, birlik bilinci aşılacaktır. Arkadaşlık ve komşuluk ilişkileri ön planda tutulmaya çalışılır (Abercrombie, 1996: 51-53).

Türk halkının soap operalarla ilk tanışması TRT ekranlarında 1970’li yıllarda olmuştur. O yıllarda ilk yayınlanan yapım, dilimize Köle İsavra olarak çevrilmiş olan Brezilya yapımı “Escrava Isaura” dır. Tek kanallı yayının yapıldığı o yıllarda Türk halkı bu Brezilya dizisiyle tanışmıştır. İki yüz bölümden fazla süren dizinin öyküsünü, adından anlaşılacağı gibi köle bir kızın başından geçen çocukça, inandırıcı olmayan, hatta saçma olaylar oluşturmaktadır. Bu denli basit bir konu olmasına rağmen dizinin kurgulanışı izleyenleri çok etkilemiş ve her bölüm gözyaşlarıyla izlenmiştir. Günümüzde de zaman zaman örnekleriyle karşılaştığımız, Türkiye’de ev hanımlarının kendilerini Köle Isaura olarak nitelemeleri o dönemde yaygın bir deyim olarak kullanılmıştır (Akyürek ve Orhon, 2006: 35).

2.4.3.3.Durum Komedileri

Tiyatronun en eski türlerinden biri sayılan komedi Türkçe “eğlence” anlamına gelen Yunanca “kosmos” sözcüğünden gelmektedir. Komedinin başlangıcı Aristo'nun Poetika' sına kadar dayanır (Şener, 2001: 125,128). Diğer türler gibi duygu eyleminin gülme ya da davranış eylemini olduğu konusunda net olunmaması bu türün belirgin özelliklerinden biridir. Gülme eyleminin duygularla oluşan bir eylem olmadığını davranışlarla oluşan bir eylemmiş gibi farz edilse bile gülme tek başına fizyolojik olarak açıklanacak bir eylem değildir (Arık, 2001: 69-70).

Temeli eski Yunan'a dayanan durum komedileri, “Roma”da “Terence and Plautus'a, Hindistan'da “Sudraka' ya, Shakespeare'nin de dahil olduğu, “Molièrthe Commedia Dell'arteand The Punchand Judy Shows” gibi modern sit-com' un ataları sayılan sayısız komedi örneği Rönesans öncesi Avrupa'ya dayanmaktadır”. Hikaye ve karakterlerin her bölümde aynı olduğu aile, iş hayatı ya da arkadaşların konu edildiği Eski Yunan'da yapılan durum komedileri Roma' da yapılan stand-up ya da skeç türündeki komedilerinden farklılık gösterir. Bu türde mizah oluşturulurken oyuncuların oyun esnasındaki doğal hareketleri geliştirilerek sağlanır (Wikipedia, 01.04.2012: b).

Durum komedileri ilk yapıldığı yıllarda, tiyatro sahnesine benzeyen bir stüdyoda izleyicinin önünde çekilerek canlı olarak yayınlanmaktaydı. Videobant kaydının 1960' lar da kullanımına başlanmasıyla birlikte bölümler bant kayda alınıp bölüm stokları yapılarak, kayıttan haftalar hatta aylar sonra yayınlanmaya başlanmıştır (Kelsey, 1995: 23). Durum komedilerinin ilk yıllarında çekimlerin canlı olarak gerçek seyirciyle yapılması, seyircinin oyunculara verdiği tepkilerinde doğal yolla yayınlanmasını sağlamıştır. Komik sahnelerde seyircinin oyunculara gülmesi ve onları alkışlama tepkisi doğal olarak kullanılırken, günümüzde seyircisiz çekilen durum komedilerinde bu etkiyi yaratma amacıyla montaj sırasında ses efektlerinden faydalanılmaktadır.

Amerikan televizyonlarında 1970' li yıllardan buyana olduğu gibi son zamanlarda da Türk televizyon programlarının en popüler türleri arasında yer alan bu

televizyon program türü, Türkçe karşılığı durum komedisi olan 'situation comedy' dir. Televizyon kuramcılarının en özgün tür olarak nitelendirdikleri sit-com' lar Amerikan televizyonlarının yayın politikalarına göre geliştirilmiş bir türdür. Her yarım saatte bir altı dakikalık reklam arası veren bu politikaya göre sit-com' lar, genel olarak 24 dakikalık bölümler halinde hazırlanır. Yani bir bölümde olması gerekenler (tanışma, çatışma, çözüm) 24 dakika ile sınırlıdır. Her bölümün konusu bir diğerinden genel anlamda bağımlı iken farklı konuların işlenişi bakımından bağımsızdır. Tek bölümlük televizyon filmi mantığına bu anlamda yakın olan durum komedilerini bir bölümünü izlemek için dizinin önceki bölümlerini izlemiş olmak gerekmez. Böylece durum komedilerini arkası yarım dizilerden kolaylıkla ayrılabilir. Gerçek ya da sanal bir ailenin konu edildiği bu yapımlarda esprilerin konulacağı yerler dizi içindeki iniş çıkışlara ve reklam aralarına göre belirlenir (Şahin, Radikal: 07.03.2002).

Newcomb, televizyondaki komedileri iki kategoride ele alır. Bunlardan ilki durum komedileri, ikincisi ise aile komedileridir. Durum komedilerinde gülmece, diğerinde ise aile ekseninde sıcak ilişkiler ağırlıktadır. Televizyon gülmece dünyasının hakim türü olan durum komedileri, genellikle kurulu düzen değerlerinin savunucusu işlevini yüklenmekle birlikte çocuk aldırma ve ırklar arası evlilikler gibi bir takım aykırı ve tartışmalı unsurları da içlerine alabilme kapasitesi taşırlar. Yine de esas olarak durum komedilerinin gülmece unsurları, temelde çekirdek aile ve aile bireylerinin yaşadıkları komik olaylardır (Mutlu, 1991: 231, 234, 257). Türkiye'de yerli durum komedilerinin tarihi çok eski olmasa da son yıllarda neredeyse her televizyon kanalında hemen hemen her gün yeni bir durum komedisinin izleyiciye sunuluyor olması bu türün, Türk izleyicisi tarafından kabul gördüğünün bir kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Amerikan televizyon kültürünün bir ürünü olan "situation comedy" kısa kullanımıyla "sit-com" lar az sayıda mekanda. az sayıda oyuncuyla çekilmesi sebebiyle yapım maliyetleri diğer dizilere göre daha düşüktür (Milliyet: 03.02.2002). O' Donnell, maliyeti diğer yapımlara nazaran daha düşük olan durum komedilerinin, Amerikan televizyonlarında vazgeçilmez bir tür olduğunu savunur. Ana çekim

alanları genellikle ev ya da ofis ile sınırlı olan bu yapımlar, sabit dekorlarda aynı oyuncu kadrosuyla çekilmektedir. Bu yapımlarda bölüm içlerinde kullanılacak bazı sahnelerde farklı karakter ve farklı dekorların yer alması izleyicinin aynı dekoru izlemekten sıkılmasını engelleyerek dizinin devam etmesini sağlar ve yapımcıların işini kolaylaştırır. Durum komedisi türündeki bir dizinin bir bölüm çekimi, en fazla iki gün sürmekte ve montaj aşamasıyla birlikte bir bölüm en fazla üç günde tamamlanmaktadır. Tiyatronun televizyona taşınmış hali olan durum komedilerinde, oyuncuların karakterleri canlandırma şekilleri de tiyatroyla büyük benzerlikler taşımaktadır. Durum komedilerinde de olay örgüsü tiyatrodaki olduğu gibi giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur (Yaktıl, 2002: 11). Çok sayıda izleyiciyi ekran başına çekebilen ve sıkılmadan televizyon izlemesini sağlayan program türlerinden biri olan durum komedileri, ünlü Amerikalı televizyoncu ve yazar Jeff Greenfield' in da dediği gibi televizyon yöneticilerinin "başarılı bir yayın programının temeli" ve "önem vereceğimiz ilk şey" olarak değerlendirilmektedir (Mintz, 1985: 107).

Judy Carter' a göre sit-com yazmanın on önemli nedeni aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Carter, 1998: 171).

1. Satışı kolaydır: Sit-com yapım şirketlerinin satışı diğer yapımlara göre daha kolay olduğu için çoğunlukla tercih ettikleri bir yoldur.
2. Yapımcıların açgözlülüğü: Genellikle yazarlar stand-up yapanlardan daha fazla para kazanmak isterler. Bunun için daha büyük hikayeler hazırlarlar.
3. Eğer iyi spekülasyon uyandıracak bir senaryo yazdıysan, bu senaryonun hayata geçebilmesi için iyi bir yoldur.
4. Bir yolda giderken eğlenmiyorsan kesinlikle o yolda seyahat etme. Sitcom' da eğlenceye giden yollardan biridir.
5. Stand-up yapanların formatını vermedikleri sürece yaratıcı fikirler için bir çıkıştır.
6. Hareket devam ettiği sürece hikayeler için yuva gibi bir mekandır.
7. Karakterin para kazanması için iyi bir çıkıştır.
8. Yalnız çalışmak yerine bir takımın üyesi olmak için iyi bir şanstır.

9. Başka stand-up show anlaşmaları yapmak için iyi bir yoldur.

10. Ücretsiz yiyeceklerin olduğu mekanlara sahiptir.

Durum Komedileri			
Biçimsel Özellikler	Karakteristik Özellikler	Karakterler	Olay Örgüsü
-25-30 dakika -Hafta içi her gün ya da hafta bir gün. -13 bölümlük seriler halinde yayınlanır. -Beli bir kurgusu vardır. -Bant yayındır.	-Stüdyoda çekilir. -Çekim mekanları sabittir. -Güldürme amacıyla yapılır. -Diyaloglar arasında espriler ve el şakaları vardır.	- Bir ya da iki ana karakter vardır. - Sekiz ile on kişi kadar yan karakter vardır. -Sabit oyuncular oyunculuk yeteneklerinin dışında güçlü mimik ve jestlere sahip olmalıdır. -Bölümü renklendirmek için konuk oyuncu kullanılabilir.	-Anlatı yapısı giriş, gelişme ve sonuçtan oluşur. -Bölüm başında başlayan sorun bölüm sonunda çözülmüş olur. -Her bölüm mutlu son ile biter. -Bölüm sonunda ders çıkarma oyuncularla duygusal bağ kurma .

Tablo-2: Durum Komedilerinin Türsel Gelenekleri (Creeber:2001, Akt. Altunay).

Türk diline “Durum Komedi” adıyla yerleşmiş olan “Situation Comedy” kısaltılmış haliyle “sit-com” 1920’ li yıllarda Amerika’ da radyo için geliştirilmiş; ancak zamanla televizyonun en çok seyredilen formatı haline dönüşerek komedinin bir alt türü haline gelmiştir. Seri halinde yayınlanan durum komedi diziler, orijinalinde yirmi dört ila otuz dakikalık bölümler halinde yayınlanmakta ve her bölümde aynı mekan ve aynı karakterler kullanılırken içerik her bölümde diğerinden bağımsız olmaktadır. 1960’ lı yıllara kadar stüdyoda, seyirci önünde canlı olarak yayınlanan durum komedileri sonraki yıllarda videobant teknolojisinin gelişmesiyle çekimler yayın tarihinden haftalar ya da aylar önce kayda alınmaya başlanmıştır (Kelsey, 1995: 23). Bir sorunun mutlu bir çözüme kavuşmasına odaklanmış olan durum komedileri son yıllarda boşanmış, hiç evlenmemiş ya da boşanma sonrası tek

başına çocuğunu yetiştiren anne ya da baba üzerine kuruludur. Dizinin yayınlandığı kültürün özelliklerinin verildiği durum komedilerinde, eleştirel komedi unsurlarından yararlanılarak yaşanan topluma kültürel eleştirilerde bulunulur. Ayrıca son zamanlarda bu yapımlarda cinsellik konusuna da yer verilir (Mutlu, 1991: 184).

2.4.3.3.1. Durum Komedilerinin Radyo ve TV’ deki Gelişimi

İlk bakışta köken olarak sinema filmlerinden oluşturulduğu düşünülme de, esasen durum komedileri tiyatroyla büyük benzerlik göstermektedir. Televizyonda durum komedilerinin ilk yapıldığı dönemlerde çekimler, bir tiyatro sahnesi andıran izleyicisi olan bir mekanda yapılmaktaydı. Seyircinin gözleri önünde çekilen bütün sahneler aynı dekorlarda geçmekte ve seyirci her hafta tiyatroya gider gibi bu dekorlara gelerek diziyi izlemekteydi. Tüm sahneler tekrarsız çekilerek ve komik bölümlerde seyircinin özellikle gülmesi beklenmekteydi. Günümüzde kullanılan gülme efektleri de aslında seyircili çekimin yapıldığı dönemlerden kalma bir özellik taşımaktadır. Gerçek gülme sesleri yerine günümüzde elektronik efektler kullanılsa da durum komedilerindeki tiyatro sanatı gibi bir hava hala sürmektedir.

Durum komedisi türünün ilk örneği 1946-1947 yılları arasında on bölüm olarak İngiltere BBC kanalında yayınlanan “Pinwright”s Progress” adlı yapımdır. Amerika’da ki ilk yapım ise 1947 yılının Kasım ayında Dumo Television Network kanalında yayınlanan 15 dakikalık “Mary Kay and Johnny” adlı yapımdır. Türkiye’de bu türün ilk örneği 1974 yılında yayın hayatına başlayan TRT kanalında yayınlanan “Kaynanalar” adlı dizidir. Tipik bir Türk aile yaşantısının anlaşıldığı bu dizi tek kanallı dönemlerde yayınlanıyor olması sebebiyle hafızalarda yer etmiştir. Bu türün son yılların en popüler örnekleri ise “Çocuklar Duymasın” ile “Avrupa Yakası” adlı diziler olmuştur.

1960’ lı yıllarda çok izlenen The Adams ve Bewitched gibi durum komedileri tek kamera ile çekilirken, 1980’ li yıllarda üç kameralı olarak çekilmeye başlanmıştır. Köklerinin 18. yüzyıla uzandığı varsayılan durum komedilerinin temeli tiyatroya, sessiz sinemaya oradan da radyo tiyatrolarına dayanmaktadır. Bu türün yapımları batının komedi tarzını yansıtmaktadır. Günümüzde yayınlanan durum komedisi

dizilerde, canlı stüdyo seyircisinin gülüş ve alkışları yerine daha önceden kaydı yapılmış olan gülüş ve alkış efektleri kullanılmaktadır. Kahkaha efektlerinin durum komedilerine, meta drama özelliği kazandırdığını savunan Mintz' e göre seyirci komik bir kurmaca izlediğinin farkındadır (Mintz, 1985: 115).

Durum komedilerini, diğer türlerden ayrı tutan en önemli özelliği izleyiciyi güldürmekle yükümlü olmasıdır. Bir durum komedisi yapısında aşağıdaki özellikleri barındırmalıdır:

- 1- Altı dakikası reklam kuşağı ve 24 dakikası oyun için ayrılan bir bölüm sitcom toplam otuz dakika sürmelidir.
- 2- Periyodik olarak hafta da bir bölüm yayınlanır ve her bölüm bir diğerinden bağımsız olmalıdır.
- 3- Tüm bölümlerde ana ve yan karakterler aynı olmakla birlikte bazı bölümler için bölüme renk getirmesi amacıyla geçici karakterler eklenebilir.
- 4- Senaryonun yapısı ve formatı değişmediği sürece karakterler arasındaki ilişkiler ve içinde buldukları durumlar aynıdır.
- 5- Senaryonun yapısı ve formatı değişmediği sürece çekim mekanları aynıdır (Taflinger, 28.05.1996: b).

Durum komedileri, televizyon tarafından bulunmuş bir program yapım türü değildir. Tiyatro kökenli olan bu yapımların ilk yayımı 12 Haziran 1926 tarihinde Chicago'da radyo WGN' de Sam Henry tarafından yapılmıştır. On beş dakikalık periyotlarda günlük olarak yayınlanmıştır. Amerikan radyolarında 1928 yılında radyo program türü olarak başlamıştır. Amerikan radyolarında yayınlanan "Amos and Andy" adlı bu yapım kısa sürede büyük bir dinler kitleye ulaşmıştır. 1930' larda yapılan bir araştırma üç Amerikalı' dan birinin bu programı dinlediğini tespit etmiştir. Bu programın popüler olmasıyla benzer radyo programları yapılmıştır. 1930-1940 yılları arasında radyoda yayınlanan ve sonraki yıllarda da televizyonda da yayınlanacak olan bu yapımların en başarılı örnekleri arasında The Jack Benny

Program ve The Goldbergs gibi programlar gelmektedir. Bu programlarının başarısı radyolarda yayınlanan radyoların değışmez bir türü haline gelmesini sağlamıştır. Televizyon yayınlarının ticari boyuta dönüştüğü 1940' lı yıllarda, yeni bir televizyon türüne ihtiyaç duyulmasıyla radyolarda popüler olan pek çok program televizyonda da yayınlanmaya başlanmıştır. Bu programlar arasında en bilinenleri: The Great Gildersleeve, Life With Luigi, Amos and Andy, Father Lrows Best, The Life of Riley, The Aldrich Family ve Goldbergs gibi büyük bir dinleyici potansiyeline sahip olan programlardır. Bunlar televizyon formatına da uyarlanmış ve büyük başarı kazanmıştır. 1950' li yıllara gelindiğinde artık durum komedisi türündeki diziler Amerikan tecimsel televizyonunun en çok izlenen ve en çok konuşulan yapımları içinde yer almıştır. 1965 yılında Amerikan televizyonlarında durum komedisi türündeki yapımlara ayrılan prime time yayın kuşağındaki oran %16,11' i bulmaktaydı. Bu oran 1966'da % 25, 17' ye yükseltilmiş üç yıl sonra ise bu oran % 33,34 yapılmıştır. Beğeniyle izlenen bu yapımlarda zamanla doyuma ulaşılmış 1985' e gelindiğinde bu yapımlara prime-time' da ayrılan oran % 15,15' lere kadar inmiş; fakat sonrasında popülerliğini koruyarak tekrar yükselmiştir. Durum komedilerinin yayınına ayrılan oranlar 1980' li yıllardan 1990' lı yıllara kadar iniş çıkışlarla devam etmiş, 1992' ye gelindiğinde yine iyi bir yükseliş kaydederek prime-time kuşaklar içinde ona ayrılan oran % 25' i bulmuştur (Wikipedia, 01.04.2012: c).

2.4.3.3.2. Durum Komedilerinin Çeşitleri

Durum komedileri; aksiyon merkezli, karakter merkezli ve düşünce merkezli karakter komedileri olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır.

1- Action-Based Situation Comedies olarak da adlandırılan “aksiyon merkezli durum komedileri”, Amerikan yapımları içinde %87,5 bir paya sahiptir. Bu türde zihinsel bir yapıdan ziyade duygusal bir yapı söz konusudur. Bu tür yapımlarda güldürü eylemi, hatalardan ya da yanlış anlamalar üzerine kurulmuştur. “I Love Lucy” bu türe bir örnek teşkil etmektedir.

2-Karakter merkezli durum komedileri, Amerikan yapımları içinde %11,5'i bir paya sahiptir. Bu tür yapımlarda, olaylar örgüsü, dizide karakterlerin

yönlendirmeleri ya da aile içinde yaşanan sorunlar bu türde güldürü eylemini oluşturmaktadır. Karakterler aksiyon merkezli durum komedilerindeki karakterlere göre daha karmaşıktır. Aile içinde geçen olaylar dizisi ana karakterlerin ailedeki diğer bireyleri yönlendirmesi ile gerçekleşir. Bu türe verilebilecek en iyi örnek “The Cosby Show’dur.

3-Kısaltılmış adıyla Dramedi olan düşünce merkezli durum komedileri “Thought-Based Situation Comedies, Dramedy” türleri içinde örneğiyle en az karşılaştığımız yapıyı en zor olan durum komedileridir. Bu tür yapımlarda düşünceler üzerine kurulur ve karakterler farklı ortamlarda düşünebilen ve düşündüklerine reaksiyon tipler üzerine kurulmuştur. Düşünce merkezli durum komedileri diğer türlerden farklı olarak anlık gülünç olaylar üzerine kurgulanır. Mutlak komiklik için kurgulanmamasında karşın düşünce merkezli durum komedileri genelde oldukça komiktir. Dizi içinde çok duygusallık barındırmasa da içerisindeki konular ciddi bir şekilde irdelenir. Dizi içindeki konuyu detaylarıyla incelemek için hem komiklik ve hem de ciddi tartışmalar yapılır (Taflinger, 28.05.1996: c).

2.4.3.3. Türk Televizyonlarında Durum Komedi Türleri

Ülkemizdeki durum komedileri ile serialler arasında bir yerlerde yer alan yerli güldürü programları, içinde skeç ve tiplerin yer aldığı farklı öykülerin iç içe geçmesiyle oluşmuş anlatılardır. Şiddetin güldürü ögesi olarak kullanıldığı bu yapımlarda hemcinsler ya da karşı cinsler karşı karşıya getirilerek ortaya çıkan kargaşa gülünç hale getirilmeye çalışılır (Alankuş ve İnal, 2000: 70). Türk televizyon yayınına bakıldığında birbirinden farklı üç türde durum komedisinin yapıldığı gözlenmektedir.

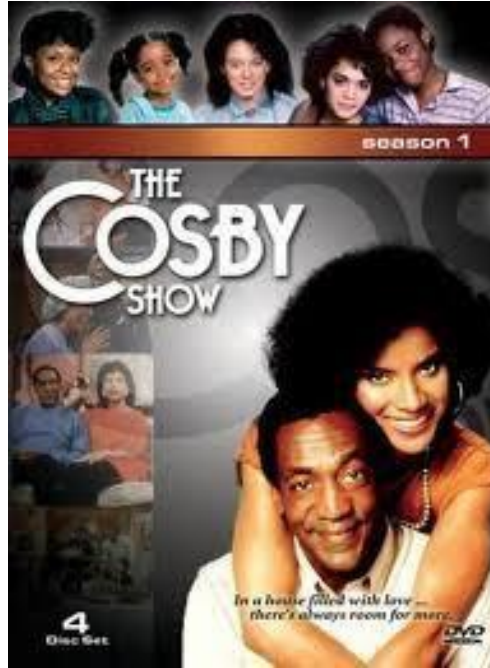
Türkiye’de tek kanallı dönemin yaşandığı 1980’ li yıllarda TRT ekranlarında yayınlanan Türkçe dublajlı durum komedileri, izleyici tarafından büyük bir beğeniyle takip edilmiştir. Bu türün toplumsal yaşantımızın bir parçası haline gelmesi ve bu denli popüler olmasının en önemli sebebi halkın tek eğlence aracının televizyon olması ve bu türün ilk yayınlandığı dönemde, televizyonda da izlenebilen tek kanal

olmasıdır. Günümüzde yapılan benzerleri kadar olmasa da o dönemde yayınlanan durum komedisi türündeki bu dizilerde kullanılan dil, genel olarak içinde argo barındırmaktadır. O dönemde yayınlanan diziler sadece Türkçe dublaj yapılarak orijinal haliyle yayınlandığı için argo kelimelerin çoğu Türkçe'ye çevrilirken filtreden geçirilerek kullanılmasa da beden diliyle yapılan argo ve cinsel içerikli davranışlar olduğu gibi yayınlanmıştır.

2.4.3.3.1. Türkçe Dublajla Yayınlanan Durum Komedi:

İlk örneklerini TRT' de izlediğimiz bu yapımlardan başlıcaları; "Roseanne", "The Cosby Show"- Cosby Ailesi, "Golden Girls - Altın Kızlar", "Perfect Strangers- Muhteşem İkili" adlı yapımlarıdır.

20 Eylül 1984 ile 30 Nisan 1992 tarihleri arasında Amerikan NBC kanalında sekiz sezon 197 bölüm yayınlanan The Bill Cosby Show, Brooklyn New York' ta yaşayan Huxtable ailesinin yaşantısı üzerine kurgulanmış bir durum komedisidir. Dizide doktor rolünü oynayan Bill Cosby' ye dizide güzel avukat eş Sandra' yla

Afiş-1: The Cosby Show

beraber Denise, Theo, Vanessa ve Rudy adında çocukları da eşlik etmektedir. 1980' li yılların en büyük hiti olarak değerlendirilen The Cosby Show ABC' de yayınlanacakken, ABC' nin projeyi yayınlamayı reddetmesi üzerine NBC' de yayınlanmış ve reyting rekorları kırmıştır (Wikipedia, 01.04.2012: d).

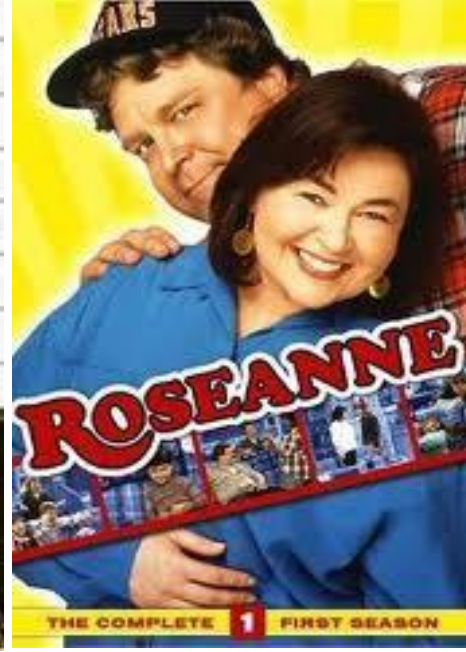
Afiş-2:Golden Girls

Ülkemizde Altın Kızlar adıyla yayınlanan “The Golden Girls”, yönetmenliğini Terry Hughes' in yaptığı 1985 yılında ilk kez izleyiciyle buluşmuş bir televizyon dizisidir. Filmde emekliliği gelen ve sonrasında da Miami' ye yerleşen ve aynı evi paylaşan dört kadının hikayesi anlatılmaktadır (Wikipedia, 01.04.2012: e).

Başrollerini Bronson Pinchot ve Mark Linn-Baker' ın paylaştığı “Perfect Strangers” Muhteşem İkili ABC televizyon kanalında 25 Mart 1986 - 6 Ağustos 1993 tarihler arasında sekiz sezon boyunca yayınlanan bir Amerikan komedi dizisidir. Orta Batı Amerikalı Larry Appleton (Mark Linn-Baker) ile Avrupa' da, Doğu Akdeniz' deki küçük bir adadan gelen onun uzaktan kuzeni Balki Bartokomous' la (Bronson Pinchot) yaşadığı komik hikayeleri anlatılmaktadır (Wikipedia, 01.04.2012: f).

Afiş-3: Perfect Strangers

Afiş- 4: RosaanQe

Amerikan yapımı bir diğ er sit-com olan Roseanne 18 Kasım 1988 ile 20 Mayıs 1997 tarihleri arasında Amerikan ABS kanalında toplam dokuz sezon yayınlanmıştır (Wikipedia, 01.04.2012: g).

2.4.3.3.2.Uyarlama Durum Komedileri (Adaptasyonlar):

Yayın başarıları kanıtlanmış yapımlardır. Adapte edilen ülkenin kültürüne göre yeniden yapılandırılarak formatında bir değışiklik yapılmadan hazırlanan durum komedileridir. Türkiye’ de ki ilk örnekleri Medyapım tarafından yapılan; “The Nany” Dadı adıyla 2000 yılında 60 bölüm olarak Star TV’ de yayınlanan bu büyük bütçeli dizi kısa sürede önemli bir izleyici kitlesine sahip olmuştur. Dizinin başrolünde Kenan Işık, Gülben Ergen, Haldun Dormen ve Seray Sever oynamıştır (Medyapım: a).

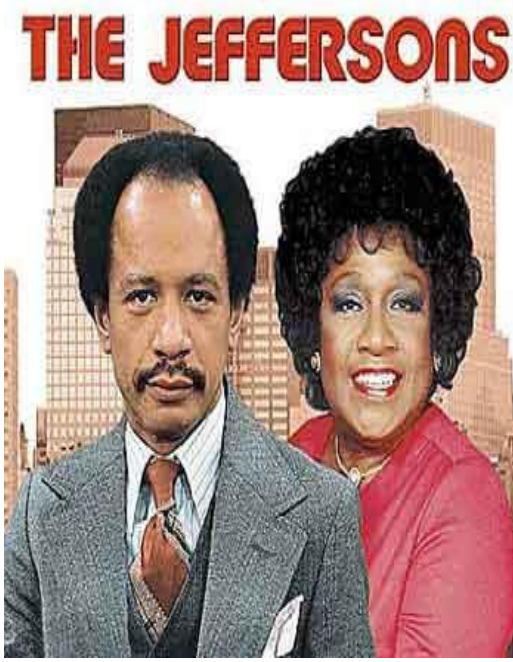
Afiş- 5: The Nanny

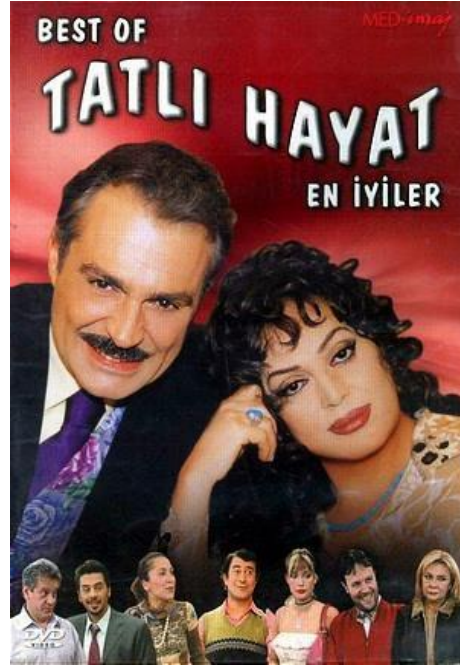
Afiş-6: Dadı

Türkçe adaptasyonu yapılırken özgün formatına sadık kalınarak fazla değişiklik yapılmayan "Dadı" dizisi, her bölümde işlenen konular, çekim mekânları, dekor ve aksesuarlar, karakterlerin toplumdaki konumları ve davranış biçimleri neredeyse birebir olarak uygulanmıştır. Orijinaline yakın yapılan bu yapımda sadece karakter isimleriyle konunun geçtiği şehir isimleri farklıdır. Orijinaliyle yerli yapım Dadı arasında içerikte de az sayılabilecek farklar vardır. The Nanny' de Yahudi karakterlerle ilgili espriler yapılırken Dadı' da kenar mahallelerde yaşayan karakterler ve onların yaptığı esprilere yer verilmiştir. Oyuncularda ki farklılarda ilk göze çarpan Gülben Ergen' in orijinaldeki oyuncu Fran Drescher' e göre daha sempatik olmasıdır (Wikipedia, 01.04.2012: h).

Bu yapım, Türkiye' de uluslararası ölçülerde yapılan ilk adaptasyon durum komedisidir. Yine aynı yapım şirketinin yaptığı Amerikan televizyonlarında yayınlanmış "The Jefforsons" adlı sit-com' dan uyarlanmış Tatlı Hayat adlı bu yapım adaptasyon durum komedileri türünde yapılan ilklerdendir.

Afiş-7: The Jeffersons

Afiş-8: Tatlı Hayat

Türkan Şoray ve Haluk Bilginer' in başrollerini paylaştığı ve 2001-2004 yılları arasında Show TV ekranlarında yayınlanan Tatlı Hayat dizisi, ABD yapımı bir sit-com olan "The Jeffersons" ın Türkiye adaptasyonudur. Amerika CBS kanalında 1975-1985 yılları arasında yayınlanan bu komedi dizisi, 22-24' er dakikalık bölümler halinde 11 sezon boyunca toplamda 253 bölüm yayınlanmıştır. Başrollerini siyahi oyuncular Isabel Sanford ve Sherman Hemsley üstlendiği "The Jeffersons" da karakterlerin çoğu siyahi oyuncular tarafından canlandırılmıştır. "The Jeffersons" dizisi Amerikan yayın tarihine, neredeyse tüm oyuncuların siyahi olduğu en uzun soluklu dizi olarak geçmiştir. Dadı dizisi ile aynı yapım şirketi Medyapım tarafından yapılan "Tatlı Hayat" ın adaptasyonunda orijinal formatına sadık kalınmıştır. Orijinal bölümleriyle adaptasyon bölümler arasındaki en belirgin farklılık "The Jeffersons" siyahlarla beyazlar arasındaki çatışması üzerine kurulu espriler varken "Tatlı Hayat" ta bazı espriler Neco' nun canlandığı Yunan Yorgo karakteri ile Haluk Bilginer'in canlandığı İhsan karakteri arasındaki 'Türk-Yunan' çatışması üzerine kurgulanmıştır (Wikipedia, 01.04.2012: 1).

2.4.3.3.3. Türk Yapımı Durum Komedileri:

Senaryosu ve yapımı ülkemizin kültürü ve toplumsal kurallarına göre hazırlanan bu yapımlara verebileceğimiz ilk örnekler Mint Yapım tarafından yapılmıştır. TRT ekranlarında yayın hayatına başlamış; ancak izlenilirliği yüksek olduğu için özel TV kanallarına transfer edilmiş olan "Ayrılısak da Beraberiz" adındaki dizi yayınlandığı 450 bölüm ile Türkiye’ de yayınlanan beşinci en uzun dizi olma ünvanına sahiptir (Wikipedia, 01.04.2012: i). Aynı yapım şirketi tarafından yapılan çok izlenen diğer Türkl yapımı durum komedisi ise “Çocuklar Duymasın” adlı dizidir. Yayın hayatına 2002 yılında TGRT ekranlarında başlayan sit-com türündeki bu dizinin başrol oyuncularını Tamer Karadağlı ve Pınar Altuğ’ dur. 2002-2004 yılları arasında yayınlandıktan sonra yayınına ara verilen bu sit-com’ un yeni yayınları 2010 yılında başlamıştır. Hemen hemen aynı karakterler aynı oyuncularla yayınına devam eden “Çocuklar Duymasın” son olarak ATV ekranlarında yayınlanmıştır (Wikipedia, 01.04.2012: j).

Afiş- 9: Ayrılısak da Beraberiz

Melis Tosyalı’ ya göre; 2010 yılında sit-com’ lara ikinci bir dönüş yaşandı. Bu dönüşün sebebi aynı yıl patlak gösteren ekonomik kriz sonucunda yapımcı şirketlerini maliyeti daha düşük olan durum komedilerini tercih etmeleri neden gibi görünse de, asıl neden Türk halkının gülmeye ihtiyaç duyduğu bir ortamda yaşıyor

olmasından kaynaklanmaktadır. Günümüzde devlet kanalları dahil tüm televizyon kanallarında izleyebileceğimiz “televizyonların tiyatroları” da denen sit-com diziler ülkemizde halen popüler olan drama türündeki yerli yapımların yerine geçmeye aday gösteriliyor. Sit-com dizilerin izlenme oranlarının yüksek oluşunun yapımcıları heveslendirdiğini dile getiren Mehmet Altıoklar’ a göre Türkiye’ de özellikle uyarlama sit-com yapabilen şirket sayısı oldukça az. Sit-com ile drama dizilerin maliyetinin günümüzde birbirine yakın olduğunu söyleyen Altıoklar, “Kurtlar Vadisi ya da Ezel gibi maliyetin yüksek olduğu dizilere kıyasla sit-com maliyetleri daha düşük; ancak ortalama bir dramadan zaman zaman daha yüksek bile olabiliyor. İkisinin arasındaki ortalama maliyet farkı ise yüzde 20’ ler civarında” (Tosyalı: 25.06.2010).

Afiş-10: Çocuklar Duymasın

2.4.3.3.4. Durum Komediğinde Anlatı Yapısı ve Özellikleri

Durum komedilerinin anlatı yapısı; açıklama, problem, karışıklık, kriz, doruk noktası ve sonuç bölümlerinden meydana gelir. Genel olarak açıklama bölümüyle başlayan durum komedilerinin bu bölümünde, dizinin yayınlanacak bölümü ana hatlarıyla tanıtılır. Olabildiğince kısa hazırlanan açılış bölümlerinde toplamda bir-iki sayfadır. Genel olarak iki karakterin birbiriyle çatışması ile başlayan bu bölüm

aralarındaki çatışma bölüm sonlanmadan bitirilir. Böylece izleyici kısaca bölümün konusunu anlayarak sıkıcı olabilecek bir açıklama bölümünden kurtulmuş olur. Komik durumlar ve komik karakterler üzerine kurulan durum komedisi senaryolarında mantığa yatkın; ancak acayip görünen komik olaylar dizisi yer alır. Durum komedilerini diğer televizyon yapımlarından, keskin bir biçimde, ayıran en temel özelliği komedi türü olmasıdır. İzleyiciyi güldürmenin amaçlandığı bu yapımlarda her bölümde farklı ve en az bir önceki bölüm kadar komik hikayeler anlatılmakta ve anlatılan her hikayenin kendine özgü bir güldürü dayanağı olmaktadır. Ana çekim alanlarının ve oyuncuların sabit ve sınırlı olması durum komedilerinde karakterlerin de ön plana çıkmasını sağlamıştır. İzleyicinin hafızasında yer alabilmek için izleyicideki ya da etrafındaki insanlarda olan ilginç özelliklere sahip tipler karakterlere yansıtılmaktadır. Ayrıca izleyicinin ilgisini sıcak tutarak her bölüm diziyi izlemesini sağlamak için ana kahramanların sıcakkanlı karakterler olmasına dikkat edilir. Karakter seçiminin çok önemli olduğu bu yapımlarda karakterler birbirlerini tekrar eden değil birbirlerini tamamlayan niteliklere sahip olur. Olaylar arasındaki hareketin kendisinden ziyade karakterlerin bu hareketler karşısında geliştirdikleri birbirinden farklı görüş ve davranışlarıyla çatışarak komediyi meydana getiren tansiyonu oluştururlar. Çift taraflı iletişimin yaygın olarak kullanıldığı bu yapımlarda karakterler ya bir biriyle çatışarak ya da birbirlerini destekleyerek olayı izleyiciye sunarlar (Akt. Gündel, 2003: 40-45).

Mintz' e göre; durum komedileri, genellikle 30 dakikadan bir saate kadar aynı karakterlerin, aynı tema içinde yer aldığı bölümlerden oluşan dizilerdir. Bu dizilerde izleyicilerin her hafta aynı mekanda aynı karakterlerle buluşması sağlanır. Yarım saat içine sıkıştırılan senaryoyu oluşturan hikayede, başlangıçtaki bir sorun, ortasında sorunun çözülmesi için geliştirilen yollar ve sonuç bölümünde de sorunun çözülmesiyle bölüm sonlanır. Amerikan yapımı durum komedilerinde ilki bölüm ortasında, ikincisi bölüm sonunda olmak üzere iki reklam arası verilmektedir (Mintz, 1985: 115).

2.5. TELEVİZYON VE ETKİLERİ

Televizyonun bireyler üzerindeki etkilerine değinmeden önce etki kavramını tanımlamakta fayda vardır. Etki; “bireylerde ve toplumda kitle iletişim araçlarının mesajları sayesinde veya kitle iletişim araçlarının var olması nedeniyle meydana gelen bütün değışiklikler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamadan hareketle söyleyebiliriz ki kitle iletişim araçlarının bireyler üzerinde etkileri; davranış, bilgi, düşünce, tutum ve hisler olarak meydana gelmektedir (Maletzke, 1981: 5-6). Televizyon kanalları belli amaçlar doğrultusunda hedef kitleleri belirlemektedir. Belirlenen bu hedef kitleler; çocuklara, gençlere, ailelere, yaşlı ve emeklilere, iş ve meslek sahiplerine, özel gruplara ve sosyal korunmaya muhtaç kişilere yönelik olmak üzere, farklı yedi gruba ayırmıştır (Mete, 1999: 36).

Televizyon çocukların sosyalleşmesinde, kişiliklerini kazanmasında, tüketim alışkanlıklarının oluşmasında, ana dillerini öğrenmesinde, okulda başarılarında, aile ilişkilerinin oluşmasında, toplum içerisindeki görevlerini öğrenmesinde önemli bir iletişim aracıdır. Bu araç iyi şekilde kullanıldığı takdirde, çocuklar toplum içerisinde kurallara uyan, başarılı dilini ve kültürünü bilen, uyumlu insanlar olabilirler. Televizyonda, sonuçlarını düşünmeden, sadece duyguya ve hırsla dayanan bir yayın yapılması durumunda ise; çocuklar şiddet, şehvet, tüketim düşkünü, argo konuşan, toplumsal normlara uymayan toplumda marjinal olmayı başarı sayan bir nesil yetişmiş olur (Can, 2000: 14-15).

Radyo ve sinemanın yaygınlaşması sonrasında beliren kitle iletişim araçlarının etkileri üzerine yapılan ilk çalışmaların temeli, Jonowitz ve Schulze olarak bilinse de bu araştırmalar Paul F. Lazarsfeld, Harold D. Laswell, Carl I. Howland ile Kurt Lewin tarafından Amerika’da II. Dünya Savaşı’ndan önce yapılmıştır. Bu araştırmalarda kitle iletişim araçlarının etkilerinin güçlü olduğu düşüncesi önem kazanmıştır (Hüther, 1981: 50).

Genel olarak kitle iletişim araçlarının etkileri üzerine yapılan araştırmaların amacı, birden fazla insanın düşünce ve duygularının aynı zamanda nasıl etkileneceğinin bulunması yönündedir. İğdü teorisinin zirveye ulaştığı 1920’li-30’lu yıllar bu araştırmaların hareket noktası sayılır. Temel varsayımı etki-tepki olan

içgüdü teorisini bireylerin dışarıdan gelen uyarılara verdikleri tepkiler oluşturmaktadır. Kitle iletişim araçlarının bireyler üzerindeki etkilerini belirleyebilmek amacıyla da kullanılan bu teori, kitle iletişim araçlarının insanlar üzerinde çok büyük bir etkisi olduğu yargısının oluşmasına sağlamıştır (Gökçe, 1993: 97). Kuramcılar, kırsal kesimden kente göç eden bireylerin bu göç sırasında çeşitli zorluklar yaşayan kitlelerin bu süreç içerisinde kitle iletişim araçlarıyla karşılaşmaları sonucunda, o dönemde çıkan toplumsal hareketlerin oluşumunda kitle iletişim araçlarının bireyler üzerindeki etkileri konusunu düşünmelerine yol açmıştır. Bu araştırmalarla elde edilen bilgiler kitle iletişim araçlarının, bireylerin sadece düşüncelerini etkilemekle kalmadığını aynı zamanda yaşam şekillerini etkilediğini hatta dini inançlarını değiştirebilecek kadar güçte etki oluşturabildiği sonucunu göstermektedir.

Çocukların televizyon izleme planlamasını yapmayan bir aile, çocuklarının zamanının çoğunu televizyon karşısında harcamasına neden olmaktadır. Televizyonun aile içi ilişkilere olan etkisi hakkında yapılan araştırmalar televizyonun aile içi ilişkileri olumsuz yönde etkilediğini ve rollerin değişmesine neden olduğunu belirtmektedir (Kalaycı, 2010: 8).

Çocuğun ebeveynlerinin kontrolü dışında televizyon izleme davranışı içinde olması, zamanının çoğunu televizyon karşısında geçiren çocuğun sadece fiziksel, ve psikolojik gelişimini değil aynı zamanda sosyal ve bilişsel gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ebeveynlerin, çocukların televizyon izleme saatlerini sınırlandırmaları, çocukları farklı aktivitelere yönlendirmeleri, çocukların izledikleri programları gözlemlemeleri ve böylece çocukların televizyondan olumsuz etkilenmelerini en aza indirmeleri gerekmektedir (Öztürk ve Karayağız, 2007: 81).

Kitle iletişim araçlarının verdiği mesajların etkileyciliği karşısında savunmasız olan bireylerin bu mesajlardan etkilenmemek için izlemeden önce hazırlıklı olmaları ve kitle iletişim araçlarının ilettiği mesajların nasıl okunacağını ve algılanacağını bilmeleri gerekmektedir. Bilinçli olmayan bir izleyici, bir haber programını içeriğinden ziyade hissettirdiği atmosferden ötürü izler. Yani onun için bu program heyecan verici bir görsel eğlencedir (Postman ve Powers, 1996: 83).

2.5.1. Televizyonun Çocukların Bilişsel Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Çocuklarda televizyon izleme alışkanlığı bilinç ve algılama düzeylerinin gelişimine göre her yaşta farklılıklar göstermektedir. Çocukların, televizyondan görüp kendi dünyalarına geçirdikleri her olay ne ölçüde dikkatli olduklarına, hayal güçlerine ve beklentilerine göre değişebilmektedir (İşçibaşı, 2001: 82). Televizyonun ilettiği mesajı alma konusunda yetişkinlere oranla zihinleri daha açık olan çocuklar, televizyon yayınlarının 24 saat boyunca kesintisiz yapılıyor olması ve çocukların dikkatini çekecek renklerin kullanılması sonucu, çoğu zaman kendi zihinsel düzeylerinin üstünde yayınlara maruz kalabilmektedir (Öcel, 2002: 268). Çocuklar, hiper gerçekçi dünya olarak da adlandırılan kitle iletişim araçlarının sunduğu dünya ile iletişim kurmaya çalışırken, bir yandan da bu çaba onların çocukluk dönemlerinin çok hızlı bir şekilde bitmesine neden olmaktadır (Postman, 1995: 127).

Uluslararası Çocuk Merkezi' nin yaptığı bir araştırma, Fransa' da yaşayan çocukların % 30' u bir günün 3 saat 28 dakikasını televizyon karşısında geçirdiklerini tespit etmiştir. Bu araştırmaya göre iki yaşındaki çocuklar televizyonu kendi başlarına açabiliyor, üç yaşına geldiklerinde de her gün düzenli olarak televizyon izliyorlar. Yine Fransa'da yapılan benzer bir incelemeye göre; 4 ile 10 yaşlar arasındaki çocuklar günün 1 saat 45 dakikasını; 11 ile 14 yaş arasındaki çocuklar ise günün 2 saat 1 dakikasını; 14 yaşın üstündekiler ise günün 2 saat 50 dakikasını televizyon karşısında harcamaktadır (Revue, 1998: 38).

Bir toplum içinde her kesimden kitleye ve her yaş grubuna hitap etmek amacıyla yayınlanan programların çoğu, özellikle çocukları etkisi altına almaktadır. Eğlendirirken eğitir mantığıyla yayınlanan çocuk programları hakkında pek çok kaynağa göre, televizyon küçük yaşlar itibariyle çocukların sözcük dağarcığının gelişmesinin dışında, daha kolay ve hızlı konuşabilmelerini sağlamaktadır. Ayrıca televizyonun ebeveynlerden sonra en etkili araç olduğu da bu kaynaklarda geçmektedir. Çocukluk yaşlarında çok önemli bir yere sahip olan televizyon, çocuklar için bebeklik dönemi itibariyle tüm çocukluk boyunca dış dünyayı eve getiren bir araç olarak algılanır. Bu nedenle çocuk televizyondan gelen mesajlara sürekli açık konumdadır (Güler, 1989: 166-167).

Günümüzde çocuklar özellikle iki-üç yaş itibariyle televizyon ile tanışmakta ve üç yaş sonrasında da sistemli bir şekilde televizyon izlemeye başlamaktadır (Şirin, 1998: 89). Çok küçük yaşlarda başlayan televizyon izleme alışkanlığı ile televizyon izleme zamanı ve süresi; anne-babanın eğitimi ve çalışma durumu, yaşanan çevre koşulları, çocuğun hangi yaşta olduğu, televizyon program çeşitliliği ve ailenin sosyo-ekonomik yapısı gibi etkenlere bağlı olarak değişmektedir. Dünyanın pek çok ülkesinde, teknolojinin getirdiği kolay ulaşılabilirlikle beraber, çocukların televizyon karşısında kalma süreleri birbirine yakındır. Bunun sonucu olarak pek çok ebeveyn çocukların televizyon karşısında çok zaman geçirmelerinin dışında ayrıca kendi yaşlarına uygun olmayan programları izlemelerinden de rahatsızlık duymaktadır (Dökmen, 2005: 42). Çünkü televizyon her yaş grubuna birbirinden farklı etkilerde bulunur. Farklı üç yaş grubu üzerinde yapılan araştırmalara göre; bebek on sekiz aylık olana kadar televizyonun açılmasını talep eder ve bunda ısrarcı olur. On sekiz ay ile üç yaş arasındaki dönemde çocuk sözel ve bedensel bazı davranışlarını televizyondan öğrenebilir ve üç-beş yaş arasındaki dönemde ise çocuklar televizyondaki yayınları anlamaya ve zihinlerinde sorgulamaya başlar. Bu yaş grubundaki çocuklar, izledikleri yayında ne kadar anlam arasalar da bütün ilgileri, izledikleri görüntülerdeki renk, hareket, sahneler arasındaki hızlı geçişler ve şiddete dayalı görüntüler üzerine yoğunlaştırır. Çocuk; ancak ilkokul düzeyine geldiğinde televizyondaki programa daha uzun süre odaklanarak programdaki birbirine geçmiş konuları ayırt edebilme becerisine ulaşmış olur ve program içindeki kendine yakın bulunduğu karakterleri tanıyarak, olaylar arasında neden sonuçlar çıkarmaya başlar. Çocuk televizyon yayınlarının etkilerine karşı sekiz yaşında çok daha duyarlı olmaya başlar. Bu yaşta çocuklar, izlenen TV yayınlarındaki şiddetin insanlara acı verdiğini ve şiddet uygulayanların cezalandırıldığını görürlerse bu durum, çocuğun şiddete yönlendirmek yerine uzak durmasında etkili olur. TV programlarında şiddetin kahramanca bir tutum olarak algılanması sağlanırsa, çocuğun şiddete yönelik davranışlar sergilemesi kaçınılmaz olur (İşçibaşı, 2001: 82-85).

Televizyon ile çocuklar arasında oluşan bağ yetişkinler ile oluşandan farklıdır. Toplumsal öğrenme süreci içerisinde çocuklar, televizyonda izledikleri şiddet ve saldırganlık içeren yapımlardaki zararlı davranış biçimlerini benimseyerek

bunları içselleştirebilir. İzlenen bu yapımlar sonrasında, çocuklar bu davranışları benimsememiş görülseler bile bilinçaltına yerleşen bu algılar zaman içerisinde yani çocuğun sonraki dönemlerinde ortaya çıkabilir. Bu tür yapımların çocuklar üzerinde etkili olmasının en önemli nedeni özellikle küçük yaşta çocukların toplumsal kişiliğinin henüz oluşmamış olması ve doğruyla kötüyü ayırt edebilecek bilince tam olarak sahip olmamalarıdır. O nedenle ki televizyon yapımlarının yanlış yönlendirmeleri sonucunda çocukların algı düzeyleri karışabilmektedir (Mutlu, 2005: 68).

Çocuklar üzerinde önemli bir güce sahip olan televizyon yayınları Psikolog Dr. Jung Bay Ra' nın bir araştırmasına konu olmuştur. Dr. Jung Bay Ra' nın yaptığı bu araştırmanın sonuçları oldukça tüyler ürperticidir. Araştırmaya göre, “Babanızı mı daha çok seviyorsunuz televizyonu mu?” sorusunu ankete katılan çocukların %44’ ü “televizyonu” “annenini mi daha çok seviyorsunuz televizyonu mu?” sorusuna ise “televizyonu” diyen çocukların sayısı %20’ dir. Televizyonun çocuklar üzerindeki etkileri üzerine yapılan bir başka çalışmada ise, 8-14 yaş aralığında olan çocuklar seçilmiştir. Bu gruptaki çocuklara “Tatil günlerinde en çok ne yapmayı seversiniz?” sorusu sorulmuş ve cevapların %59’ unda “televizyon seyretmek” cevabını verdiği tespit edilmiştir (Kapferer, 1985: 39).

Huston ve Wright’ ın yaptığı bir çalışmaya göre çocukların haftalık televizyon izleme saatleri; üç-beş yaşlarında 19-20 saat iken, okula başlama yaşı olan yedi yaşına geldiklerinde 15,5 saate düşmektedir. Yine benzer bir çalışma da, küçük yaşta olan çocukların eğitici programları izleme sürelerinin büyüklere oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın en önemli bulgularından bir diğeri ise, televizyon izleme sırasında ebeveynlerinin yanında bulunan çocukların ebeveynlerinin izlediği programlara maruz kalıyor olmalarıdır (İşçibaşı, 2003: 146).

2.5.2. Televizyonunun Çocuğun Sosyalleşmesi Üzerine Etkileri

Aile içi ilişkilerin zayıflamasında etkin rol oynayan televizyon çocuğu sadece anne babasından değil çevresinden de soyutlamaktadır (Rogge, 1989: 62). Çocukların sadece bilişsel gelişimine değil aynı zamanda sosyalleşmesinde de

önemli etkisi bulunan kitle iletişim araçları özellikle televizyon, pek çok farklı kaynağa ait mesajları yayınlamaya hem çocuğun farklı alanlarla zihinsel beslenmesini sağlar hem de kimliğinin oluşumuna da katkıda bulunur.

Çocuklar, çocukluk dönemi boyunca bilinmeyen her yeni sözcük ya da olay için sorular sorarak bilmediklerini öğrenmeye çalışır. Televizyon hem sesli hem görüntülü hem de önceden kurgulanmış yayın yaptığı ve tek yönlü bir iletişim aracı olduğu için çocuklar televizyonu tam odaklanmayla izlerler. Böylece çocuk televizyondan öğrendikleriyle tek yönlü sosyalleşmesini gerçekleştirmiş olur; ancak çocuklar televizyonda izledikleri bazı programların etkisiyle hayalle gerçeği karıştırır duruma gelebilir. Televizyon karşısında kalma süreleriyle bağlantılı olarak, çocuğun davranışlarında normal olmayan değişimler görülebilir. Günümüzde yaşanan bu olumsuz etkilerden çocukları koruyabilmek, televizyon izleme zamanlarını ve izlenecek yayınları belli bir planda ve kontrol altında tutabilmek ve davranışlarının doğru şekillenmesini sağlamak için evde ebeveynlere okulda ise öğretmenlere önemli görevler düşmektedir (Özbey, 2004: 187).

Televizyonun, yetişkinlere kıyasla çocuklarda ve gençlerde etkisi daha yoğun hissedilir. Bu etki en çok, sunulan bilginin oluşturduğu etkiden ziyade, sunulan belli model ve davranış şekillerinde görülmektedir (Karacoşkun, 2002: 229).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK MALI DİZİSİNİN İNCELENMESİ

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde Türk Malı dizisinin seçilen üç bölüm söylem analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

3.1. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; Araştırma Modeli, Evren ve Örneklem, Verilerin Toplanması ve Analizi ile Bulgular ve Yorum bölümleri yer almaktadır.

Televizyonda yayınlanan durum komedilerinde kullanılan dilin ve uygulayış biçiminin araştırılacağı bu bölümde örneklem kapsamına giren Türk Malı adlı durum komedisinde, Türk dilini yanlış ve kötü kullanan karakterler söylem analizi yöntemi kullanılarak incelenecektir. Tez çalışması kapsamında Türk Malı adlı durum komedisinin senaryosu, söylem analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Farklı sıralamadaki üç bölümünün incelendiği bu çalışmada ilk bölüm, onuncu bölüm ve yirmi beşinci bölüm aynı yöntemle incelenmiştir. Bölüm seçiminde dilin hatalı kullanıldığı sahne sayısının fazla olmasına ve diziye yeni katılan oyuncu olmasına özen gösterilmiştir.

3.1.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmanın teorik bölümlerinde, konuyu kuramsal çerçevede ele alabilmek amacıyla, literatür tarama yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünü oluşturan uygulama kısmında Türk Malı adlı durum komedisi türündeki dizinin üç farklı bölümü, söylem analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Durum komedilerinde kullanılan dilin Türk Dil yapısı üzerinde ki etkilerinin inceleneceği ve araştırılacağı bu bölümde örneklem kapsamı dahilinde olan, özel televizyon yayıncılığı yapan Show TV’de yayınlanan. Türk Malı adlı durum komedisi söylem analizi ve kesit alma yöntemleri kullanılarak incelenecektir.

Söylem kelimesi Latince “discurrere” (oraya buraya koşuşturma, gidiş geliş, uzaklaşma, yayılma) kelimesinden gelmekle beraber mecazi anlamda ise “özne hakkında uzun uzun konuşma”, “bir şey hakkında iletişim” gibi muhtelif anlamlara da karşılık gelmektedir. Ortaçağ Latincesinde ise “discursus” kelimesi, bir yörünge etrafında dönen, karşılıklı iletişim, hararetle tartışma ve görüşme anlamlarına gelmektedir. Dil kullanımında sadece geleneksel ögeler (cümle, paragraf, metin vs.) kullanılmamaktadır. Sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik alanlar gibi sosyal hayatın her yönüyle de ilişkilidir. Aslında konuşan ve dinleyen bir dünyanın verisi olan söylem, bir dil pratiğidir (Sözen, 1999: 19- 20).

Dilin sadece bilgilendirme ve iletişim için var olduğunu düşünmemek gerekir. Aslında dilin kendisi de iletişimdir. O, bilgiyi iletir. Eğer yalnızca bilgi iletmek için konuşuyorsak çok fakir bir iletişim içindeyizdir. Bilgiyi iletir ve fakat aynı zamanda içeriksiz, çatisız, görünmeyen ve akış halindeki bir evrendir. Bazen söylenmemiş şeyleri de açığa çıkarır (Sözen, 1999: 21).

Bir araştırma tekniği olan söylem analizi, nitel araştırma tekniklerinin diğerlerinden farklıdır ve kendine özgü bir yöntemi vardır. İncelenecek olguyu verili kabul etmeyerek işe sorgulamakla başlar. Bu olguyu bireylerin ne şekilde algıladıkları ve bu kavram gerçekliğinin temelini oluşumu üzerine yoğunlaşır. Bir söylem analizcisi yaptığı micro çalışmalarda, içerik ve conversation analizlerinden katkı alabilmektedir (Phillips & Hardy, 2002: 9). Batı Marksizm’ iyle birlikte gelişmiş türlerden biri olan söylem analizi, analizcilerden Fairclough ve Wodak’a göre, ekonomik temelin yanı sıra Batı Marksizm’ inin toplumun kültürel ve ideolojik boyutlarına aynı zamanda kapitalist sosyal ilişkilere de vurgu yaptığını belirtir (Fairclough ve Wodak, 1998: 261, Akt. Sözen, 1999: 143).

Fairclough ve Wodak’ a göre (1998:271-280), eleştirel söylem analizinin özellikleri aşağıdaki gibidir:

Eleştirel Söylem Analizi (.ESA), sosyal problemlere yöneliktir. ESA, sosyal süreç ve problemlerin linguistik ve semiyotik görüşlerinin analizidir. Analizin odaklandığı yer, kullanımdaki dil değil, sosyo-kültürel süreçler ve sosyal yapıların linguistik karakteridir. Bir linguistik form alınır ve onun sosyal etkileşim tarzlarının

analizi yapılır. Güç ilişkileri söylemseldir. ESA, çağdaş toplumlarda, toplumsal güç ilişkilerinin önemli ölçüde linguistik ve söyleme dayalı doğasını ön plana çıkarmayı amaçlar. Bu kısmen, güç ilişkilerinin bir söylemde nasıl yaşadığı ve nasıl müzakere edildiği meselesidir. Hem “söylemdeki güç” hem de “söylem üzerindeki güç”e dinamik terimlerle bakmak verimlidir. Hem spesifik eylem olaylarının “hemen şimdi” sinde gücün kullanımı, hem de gücün uzun vadeli biçimlendirme süreçleri ele alınır. Söylem toplum ve kültürü tesis eder: Söylem, toplum ve kültürü belirlerken, aynı zamanda toplum ve kültürle belirlenir de. ESA, bütün söylemlerin ideolojik olduğunu iddia etmez. İdeoloji, sosyal gerçekliğin temsili değil, bir süreçtir. Söylem tarihseldir: Söylem bağlam olmadan üretilemez ve bağlam hesaba katılmadan anlaşılabilir. Bağlam daima tarihseldir. Söylem kültüre, ideolojiye ve hayat tarzlarına içkin olmak durumundadır. Söylem yalnızca şimdiye ve geleceğe atıfta bulunmaz, tarihe de atıfta bulunur, zira dil tarihseldir. Metin ve toplum arasındaki bağ, makro olanla mikro olan arasındaki bağıdır: ESA, bir yandan sosyal ve kültürel yapılar ve süreçler arasında, öte yandan da metinler arasında bağlantılar kurar. Fakat bu bağlantılar öylesine kompleksdir ki, hiçbir zaman doğrudan görülmez, daha ziyade, söylem aracılığıyla anlaşılabilir. Söylemin aracılık ettiği bu bağ, metin ve toplum arasındaki söylem düzenlerinin oluşturduğu bağıdır. Söylem analizi yorumlayıcı (interpretative) ve açıklayıcıdır (explanatory): ESA, metinleri yapı bozumuna (dökonstrüksiyona) tabi tutar. Farklı okumaların farklı etkilerinin gösterilmesi amaçlanır; güç ilişkileri ve ideolojilerle bağlantılar kurulur. Yorum ve açıklamaların sonu asla gelmez; onlar açık ve dinamikler ve yorum yeni bağlam ve yeni enformasyonlara öncülük eder” Akt. Sözen, 1999:145).

Medya çalışmalarında kullanılan ESA, metin ve metnin izleyici tarafından alımlanması sürecindeki etkileşime geçmektedir. Medya alımlama çalışmalarının temelinde toplumsal yaşamın kaynakları ile günlük yaşam içinde meydana gelen mesajların, birbirlerine bağlanarak oluşturduğu yorumlama yatmaktadır. Medya alımlama çalışmalarında, alımlama anını da hesaba katılarak, aile, iş, politik etkinlikler, boş zaman etkinlikleri, din vb. ile yayılan mesajların içeriği, kullanımı ve dönüştürülmesinin nasıl gerçekleştiği yaşamın farklı alanlarına üzerine odaklandığını vurgular (Fairclough,1995: 200).

Bu araştırmada verilerin tespiti ve çözümlenmesi aşamasında; dil ve sosyal teorilerden yararlandığı, gündelik yaşam ve medya mesajları arasında ilişkiler

kurarak metin-izleyici etkileşimine dikkat çektiği ve tüm bunlara dayanarak televizyon metinlerinin yapılaşma sürecini eleştirel gözle okuduğu için, Fairclough ve Wodak'ın eleştirel söylem analizinde yararlanılmaktadır.

Araştırma kapsamında örneklem olarak seçilen ve bir durum komedisi olan “Türk Malı” dizisi, Türkiye’de özel televizyon yayıncılığı yapan Show TV’de Pazartesi günleri prime-time kuşağında otuz üç bölüm olarak yayınlanmıştır. Dizide incelenecek olan bölümlerden daha sağlıklı sonuç alabilmek için, yayınlanmış bölümlerin başından, ortasından ve sonlarından birer bölüm olmak üzere birinci, onuncu ve yirmi beşinci bölümler seçilerek çözümlenmiştir. Söylem analizi yöntemine bağlı olarak araştırma modelinin birinci aşamasında, 2010 yılında yayınlanan bu üç bölüm televizyon reklamları hariç tutularak incelenmiştir. Çözümleme yapılırken Türkçe’ nin doğru kullanıldığı sahneler dikkate alınmayarak Türkçe’ nin yoğun olarak hatalı kullanıldığı sahneler incelenmiştir.

Söylem analizi yönteminin ikinci aşamasında, çözümlemesi yapılan bölümlerde kullanılan hatalı Türkçe kelimeler tespit edilmiş ve doğru kullanımlarıyla birlikte tablo haline getirilmiştir. Yanlış kullanılan kelimelerin hangi karakterler tarafından kullanıldığı ve kullanımdaki tekrar adedi belirtilmiştir. Söylem analizi yöntemi kullanılarak yapılan bu araştırmaya ait bulgular, verilerin çözümlemesi ve yorumlanması bölümünde değerlendirilmiştir.

3.1.2. Evren ve Örneklem

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’ de de özellikle maliyet düşüklüğü ve izlenme oranı bakımından da ilk sıralarda yer alması açısından yapıyı yaygın olarak tercih edilen durum komedisi türündeki diziler, bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışmanın evrenini, prime-time kuşağında yayınlanan durum komedisi dizileri, örneklemine ise Türk Malı (Show TV) dizisi oluşturmaktadır. Örneklem kesit alma yöntemiyle seçilmiştir. Kesit alma yaklaşımında, gelişim birbirinden farklı bölümler üzerinde ve bir anda yapılacak olan gözlemlerle belirlenmeye çalışılır. Ortaya çıkan sonuçlar aynı gruptan alınmış gibi yorumlanarak yapılan çalışmanın sürekliliğini yansıttığı varsayılır.

Örnekleme oluşturan Türk Malı dizisinin 15 Mart 2010 tarihinde yayınlanan birinci, 17 Mayıs 2010 tarihinde yayınlanan onuncu ve 1 Kasım 2010 tarihinde yayınlanan yirmi beşinci bölümleri, dizinin yayınlanan otuz üç bölümü arasından dil hatalarının yapılma sıklığına göre seçilmiştir. Çalışma içinde metinleri incelenen bölümlerin sıralamasında, farklı üç bölüm seçilmesinin diğer nedenlerinden birincisi; diziyeye eklenen yeni karakterlerin olması ve dolayısıyla yeni karakterlerin Türk dilini kullanım şekilleri incelenerek varsa yanlış kullanımlarının tespit edilmek istenmesidir. İkinci neden ise dizinin ilerleyen bölümlerinde dilin kötü kullanımına örnekler bulabilmektir.

3.2. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

3.2.1. Türk Malı Dizisi

Dizinin Adı	Türk Malı
Yayınlandığı Kanal	Show TV
Yayın Saati	20.00
Yayın Günleri	Pazartesi asıl yayın günü Pazar tekrar yayın günü
Yayın Şekli	Bant

Tablo-3: Türk Malı Dizisi Yayın Tablosu

Türk Malı dizisi Pazartesi günleri prime-time kuşakta 20.00-22.15 saatleri arasında yaklaşık iki saat süre ile Show TV ekranlarında yayınlanmıştır. On altıncı bölümü itibariyle yaz tatiline giren Türk Malı dizinin yaz boyunca tekrar bölümleri yayınlanmıştır. Yeni sezona on yedinci bölümüyle, yine Show TV ekranlarında 6 Eylül 2010 tarihinde başlamıştır.

Yapımcı:	Akın Topuz
Yönetmen:	Tayfun Güneyer
Uygulayıcı Yapımcı:	Ali Gündoğdu, Mehmet Yiğit Alp
Senaryo:	Tayfun Güneyer
Yapım Şirketi:	Kuzey Yapım
Yayın Kanalı:	Show TV
Televizyonda yayımlandığı tarih:	15.03.2010 -07.01.2011
Yayın Süresi:	Her bölüm yaklaşık olarak 115 dakika.
Türü:	Yerli Durum Komedisi
Konusu:	Aile içinde yaşanan olaylar
İşlenen Tema(lar):	Aile ve komşu ilişkiler içinde yaşanan komik durumlar

Tablo-4: Türk Malı Dizisinin Künyesi

Kuzu çifti, İstanbul’ un en nezih semtlerinden birinde, Abiye’ nin babasından kalma, lüks bir site içinde yer alan bakımsız bir villada oturmaktadır. Erman Abiye” nin ailesine ait bu evde, ayrı yumurta ikizi olan sorunlu çocukları Arda ve Melodi’ nin yanı sıra onlardan da sorunlu kayınbirader Yarcın ile yaşamaktadır. Bitişik komşularıyla sürekli sorun yaşadıkları için, uzun süredir boş olan yandaki villaya henüz yirmi günlük evli, birbirlerine aşık ve bu kadar lüks bir muhitte, bu denli lüks bir evi ucuza kiralamış olmanın sevinci ve şaşkınlığını yaşayan bir çift taşınmıştır. Yeni komşularının taşınmasıyla birlikte Kuzu ailesinin rutin hayatları da değişir. Kendi hayatlarıyla kıyaslayabilecekleri yeni evli bir komşu edinen Kuzu ailesi, komşularıyla tanıştıktan sonra onların sevgi ve saygı içerisindeki beraberliklerine özenmiş olsalar da, bir süre sonra kendi yaşam tarzlarının daha iyi olduğunu düşünerek trajik komik hallerine şükredeceklerdir (Show TV: 04.04.012).

İlk bölümü itibariyle izleyiciye çok renkli ve bol güldürmeli yayın vadeden durum komedisi türündeki Türk Malı adlı dizi, yayın dönemi boyunca Show TV ekranlarında yayınlanmıştır. İlk bölümüyle totalde %19,2' lik izlenme oranıyla üçüncü sıraya, AB grubunda ise %22,1' lik izlenme oranıyla ikinci sıraya yerleşmiştir. Yayınlandığı ilk bölümlerdeki izlenme oranlarında istikrarlı bir yükseliş kaydeden Türk Malı dizisi yayınlandığı 20. bölümden 25. bölüme kadar totalde ilk beşteki sıralamasını kaybetmiş 28. bölümden itibaren de ilk 10' da yer alamamıştır.

Otuz üç bölüm yayınlanan Türk Malı dizisi, reytinglerinin düşmesi sebebiyle, 7 Ocak 2011 tarihinde ekrana gelen son bölümüyle yayından kaldırılmıştır. Dizinin senaryosunu yazan ve aynı zamanda dizinin yönetmenliğini yapan Tayfun Güneyer kendisiyle yapılan bir röportajda, Türkçe' nin zenginliğinden yaralandığını söyleyerek *“Amerikalılar ya da İngilizler dil yapısını Türkçe' deki gibi kullanamadıkları için 'durum komedisi' yapıp, basit şeyleri espri zannederler. Bizim dilimizin esnekliği ise kelimelerden kahkaha koparmayı başarabilir. Biz bu zenginliğimizi gösteriyoruz”* demiştir (Yeni Şafak: 05.11.2010).

Yayınlanmadan önceki tanıtımlarında “karşınızda ekranların en orta direk ailesi: KUZU' lar” söylemiyle toplumun içinde bir aile imajı ile sunulan Türk Malı dizisi 15 Mart 2010 tarihinde Show TV ekranlarının prime-time kuşağında ve haftalık periyotlarda yayınlanmaya başlamıştır. Durum komedisi türündeki bu dizide, arkadaşlıkları ilkokul yıllarına dayanan Abiye ve Erman Kuzu' nun, birbirlerinden sıkılmalarına rağmen yirmi yıl süren evlilikleri ve aynı evde yaşamak zorunda oldukları için meydana gelen trajikomik olaylar anlatılmaktadır. Dizideki komik tipler ve Abiye Kuzu' nun günlük dilde kullandığı sözcüklerin yanı sıra, deyim ve atasözlerini de yanlış kullanarak oluşturulmaya çalışılan bu güldürü dizisi, ilk bölümü itibariyle hemen hemen her kesimden izler kitlesine sahip olmuştur. Otuz üç bölüm yayınlandıktan sonra yayından kaldırılan Türk Malı, RTÜK tarafından uyarı cezası almıştır.

RTÜK, Türk Malı adlı dizide, Abiye ve Erman Kuzu karakterlerinin kullandığı bozuk Türkçe nedeniyle Show TV' den savunma istemiştir. Dizide söz konusu karakterler tarafından değiştirilerek söylenen Türkçe kelimelerin listesini

ıkaran RTÜK uzmanları, dizinin sadece iki bölümünde toplam 81 ifadenin yanlış

kullanıldığını belirlediler. 15 gün içinde verilecek savunma yeterli bulunmazsa, Türk Malı dizisinin yayınının durdurulacağı belirtildi (Hürriyet: 11.08.2010).

Türk Malı dizisinde kullanılan dille ilgili, Dil Derneği Yönetim Kurulunun açıklaması:

"Türk Malı" Adlı Dizi Türkçeyi Bozuyor

Bir süredir Show TV’de yayımlanan “Türk Malı” adlı diziyile ortak dilimiz Türkçeye büyük zarar veriliyor. Sözcükler, atasözleri, deyimler, özel adlar, dahası dilimize girmiş yabancı sözcükler bozularak bir bakıma “dil” aşağılanıyor. Dili bozuk kişiler üzerinden sıklıkla bel altına inilerek, senlibenli dile ve argoya yaslanılarak gülmece yapıldığı sanılıyor.

Gülmece, “eğlendirmek, güldürmek; birine, bir davranışa incitmeden takılmak amacını güden ince alay ya da gerçeğin güldürücü yanlarını ortaya koyan, büyük emek ve incelik isteyen, eline kalem alan herkesin yazamayacağı, zor bir yazın türü” dür.

Hiç kimsenin dili bozarak, toplumsal değerleri göz ardı ederek gülmece yapma hevesi olmamalıdır. Ülkemiz, dil bilincini üstün tutan, zekâyı incelikle kullanan, yazınsal birikimini ustalıkla yapıtlarına yansıtan çok değerli gülmece yazarları yetiştirmiştir. Gülmece sanılan kimi diziler, büyük gülmece ustalarımızı incitecek kadar düzeyi düşürmektedir.

Televizyon, günümüzün en etkin, en etkileyici iletişim araçlarından biridir. Özellikle bizimki gibi eğitim düzeyi ve dil bilinci yaralı bir ülkenin televizyon yöneticileri, dizi yapımcıları ve yazarları, bu etkili aracı kullanırken çok duyarlı olmak zorundadır.

Televizyonlardaki yapımcılarla, oyuncu ve yazarlarla bireysel bir sorunumuz yok; hepsine saygı duyar, başarılarıyla övünürüz. Ancak “Türk Malı” gibi dil duyarlılığı taşımayan dizilerle toplum olarak sorunumuz olmalıdır. Nitekim derneğimize ulaşan tepkiler, böyle bir sorun olduğunu göstermektedir. Dizideki sövgü sayılabilecek denli bozuk ya da argo sözcükleri, söz öbeklerini yinelemek; kişilerin, özellikle çocuklara yönelik davranış bozukluklarını dile getirmek istemiyoruz; ama dizinin bozuk dilinin, çocuk ve gençlerin diline yapıştığını da gözlüyoruz.

Bu nedenle “Türk Malı” adlı diziyi yayımlayan kanala, yapımcısına ve yazarına sesleniyor, dilimize saygı gösterilmesini, toplumsal değerlerin sulandırılmamasını bekliyoruz (Dil Derneği: 09.08.2010).

RTÜK tarafından yayın kanalı Show TV' ye yapılan uyarı cezaları ve sonrasında dizinin başrol oyuncusu, Abiye karakterini canlandıran, Binnur Kaya' nın diziden ayrılmasıyla izlenme oranları düşmüş ve dizi yayından kaldırılmıştır.

RTÜK tarafından Türk Malı dizisine verilen birinci karar:

SHOW TV logosuyla yayın yapan AKS TELEVİZYON REK. VE FİLM. SAN. VE TİC. A.Ş. unvanlı kuruluşun 15 Mart 2010 tarihinde yayınladığı "Türk Malı" isimli dizide 3984 sayılı Kanununun 4756 sayılı Kanunla değişik 4 üncü maddesinin (z) bendinde yer alan "Gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimini zedeleyecek türden programların, bunların seyredilebileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması." ilkesinin ihlali nedeniyle yayın kuruluşuna uyarı müeyyidesi uygulanmasına Dr. A. Vahap Darendeli'nin karşı oyu ve oy çokluğu ile karar verilmiştir (RTÜK: 11.05.2010).

RTÜK tarafından Türk Malı dizisine verilen ikinci karar:

SHOW TV logosuyla yayın yapan AKS TELEVİZYON REK. VE FİLM. SAN. VE TİC. A.Ş. unvanlı kuruluşun 07, 14 Haziran 2010 tarihlerinde yayınladığı "Türk Malı" isimli dizinin; 3984 sayılı Kanun'un 4756 sayılı Kanun"la değişik 4. maddesinin (z) bendinde yer alan "Gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimini zedeleyecek türden programların, bunların seyredilebileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması." İlkesini tekraren ihlal etmesi nedeniyle yayın kuruluşundan program durdurma müeyyidesine esas savunma istenmesine oy birliği ile karar verilmiştir (RTÜK: 20.07.2010).

RTÜK tarafından Türk Malı dizisine verilen üçüncü karar:

SHOW TV logosuyla yayın yapan AKS TELEVİZYON REK. VE FİLM. SAN. VE TİC. A.Ş. unvanlı kuruluşun 27 Eylül, 01 Ekim 2010 tarihlerinde yayınladığı "Türk Malı" adlı dizide; 3984 sayılı Kanununun 4756 sayılı Kanunla değişik 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Radyo, televizyon ve veri yayınları, ... genel ahlaka uygun olarak kamu hizmeti anlayışı çerçevesinde yapılır. ..." ilkesinin ihlal edildiğine oy birliği ile, müeyyidenin kuruluşun müeyyide sicil karnesine göre uygulanmasına, Dr. Zahid Akman ve Dr. A.Vahap Darendeli' nin karşı oyları ve oy çokluğu ile karar verilmiştir (RTÜK: 05.10.2010).

3.2.1.1.Türk Malı Dizisinin Öyküsü

İstanbul' un iyi bir semtinde Abiye' nin ailesinden kalma site içindeki bir villada yaşayan orta gelirli Kuzu ailesinin, kendi aile yaşantıları içindeki komik olaylar dizinin senaryosunun temelini oluşturmaktadır. Ailede eve para getiren tek

kişi olan Erman Kuzu, posta idaresinde posta dağıtım görevlisi olarak çalışmaktadır. Haftanın beş günü tam mesai ile alışan Erman Kuzu, ilk bölümlerde olmasa da ilerleyen bölümlerde işyerininzerine zimmetlediği bisikleti ile işe gidip gelmektedir. Erman' ın ilkokul arkadaşı olan eşi Abiye Kuzu ev hanımıdır; fakat yemek ve ev işi yapmak yerine tüm gününü televizyon karşısında geçirerek televizyon aracılığıyla duyduğu yeni bilgileri hatalı bir Türkçe ile etrafındakilere aktarmaktadır. Abiye kendine haszelliklere sahip bir karakterdir. Televizyon izleyerek kendini geliştirdiğine inanan Abiye, bütün gününü televizyon izleyerek geçirmektedir.

Erman ve Abiye Kuzu' nun liseye giden biri kız diğer i erkek ikiz çocukları vardır. Erkek ocuğun adı Arda kız çocuğun adı Melodi' dir. Birbiriyle hiç anlaşamayan bu iki kardeşten erkek olan kız kardeşine abilik taslamakta ve sözünü geçirmeye çalışmaktadır. Arda ve Melodi arasında ki diyaloglarda genellikle aralarında yaşadıkları çatışma gösterilmektedir.

Ailenin beşinciyesi olan Yarcan; Abiye' nin çalışmayan ve çalıştığı zamanlarda da kısa sürede işten çıkartılan erkek kardeşidir. Yarcan, kız arkadaşlarını eve getirebilmek için bodrum katındaki odasından dışarıya bir tünel kazmış ve bu tüneli faal olarak kullanmaktadır. Ezgi adında bir kızla nişanlı olan Yarcan' ın hayatında başka kızlarda vardır. Ezgi, Yarcan' ın yanında başka kızlar gördüğü halde Yarcan' ın o an söylediği yalanlara inanarak onu affedebilecek saflıkta bir karakterdir.

Dizinin ilk bölümü itibariyle gördüğümüz yan komşu Gökhan ve eşi Seval yan villaya yeni taşınmış, yeni evli bir çifttir. Her ikisi dezel bir bankada çalışmaktadır. Kuzu ailesinin tersine Türkçeyi doğru kullanan Gökhan ve Seval kültürel olarak da Kuzu ailesinden farklıdır. Dizinin ilk bölümünde, başlarına gelecekten habersiz sosyalleşmek için yan komşuları Kuzularla tanışmak isterler ve sonrasında da komik olaylar yaşanır. Erman' ın iş yerinden mesai arkadaşları ve Türkçeyi kızı gibi hatalı kullanan Abiye' nin annesi Berrin Hanım' da dizinin diğer karakterleri arasındadır.

3.2.1.1.1. Türk Malı Dizisi Birinci Bölüm Özeti:

Genellikle karakter tanıtımlarının yer aldığı ilk bölüm banyo sahnesiyle başlayıp, Erman ve Abiye' nin yatak odasında devam eder. Abiye, Erman' ın genel olarak davranış ve söylemlerindeki kabalığından dolayı yatak odasında boykot halindedir. Bu boykot içerisinde komik diyaloglar gelişir. Çocuklar arasında ise cinsiyet çatışması yaşanmaktadır. Erkek kardeş ikiz olmalarına rağmen kendini büyükmüş gibi göstermeye çalışmakta bu da iki kardeş arasında çatışma oluşturmaktadır. Abiye' nin erkek kardeşi Yarcın ise, nişanlı olmasına rağmen çapkın bir gençtir ve evin bodrum katındaki odasına açtığı tünelden eve gizlice bir kız almıştır. Bu durumu öğrenen Yarcın' ın nişanlısı Ezgi ve Yarcın arasındaki diyaloglar bölüme renk katmıştır. Kuzu ailesinin evlerinin yanındaki boş eve henüz yirmi günlük evli bir çift taşınır. Başlarına neler geleceğinden habersiz olan bu yeni evli çift, bu kadar lüks, üç katlı, üstelik İstanbul' un en gözde semtlerinden birinde bulunan bir villayı çok ucuza kiralamış olmalarının şaşkınlığını yaşamaktadır. Bu şaşkınlıkları uzun sürmez. Yan komşularıyla tanıştıklarında evin kirasının neden ucuz olduğunu anlarlar.

3.2.1.1.2. Türk Malı Dizisi Onuncu Bölüm Özeti:

Erman' ın kaba davranışlarından şikayetçi olan Abiye, Erman' ın doğum gününü unutmasıyla, artık aralarında bir sevgi bağı kalmadığını düşünerek evi terk etmiştir. Erman' ın verdiği doğum günü partisinden habersiz olan Abiye, gidecek yer bulamayınca komşusunun garajına sığınır. Tesadüf ki komşuları da aynı gün yaza merhaba partisi vermektedir. Komşuları Abiyeyi garajda gördüklerinde şaşkınlık içerisinde kalırlar ve Erman' ın ona doğum günü partisi hazırladığını söylemeye çalışsalar da bunu bir türlü söylemeyi başaramazlar. Diğer taraftan Abiye' nin evi terk ettiğinden habersiz olan Erman, işyerlerindeki bütün arkadaşlarını partiye davet etmiştir. Erman, Abiye' nin evde olmadığını fark ettiğinde artık çok geçtir çünkü tüm misafirleri en önemlisi de müdürleri partiye gelmiştir ve ısrarla Abiye' yle tanışmak istemektedir. Diğer taraftan Abiye, Gökhan ve Seval' in bahçelerinde verdikleri partiyi fark eder ve bu partinin kendisi için verildiğini zannederek partiye katılır.

3.2.1.1.3. Türk Malı Dizisi Yirmi Beşinci Bölüm Özeti:

Kuzu ailesinin evini bir hortlak dadanmıştır ve her gece Kuzuları rahatsız etmektedir. Yine bir gece tam uyumak üzerelerken yatak odasının kapısı kendiliğinden açılıp kapanır. Bu birkaç defa tekrarlanınca Abiye ve Erman Kuzu çocuklarını da alarak hortlağın peşine düşerler. Hortlakla diyalog kurabileceğini düşünen Erman Kuzu, Abiye, çocuklar ve kayınvalidesi Berrin' i komşuları Gökhan ve Seval' e gönderip tek başına hortlakla iletişime geçmeye çalışır. Bu sırada evin içinde birden ayağı kayar ve düşer. Uyandığında kısa bir süre geçmiştir; ancak Erman tamamen değişmiştir. Türkçeyi Sezen Cumhur Önal gibi konuşmaktadır. Herkesi şaşkına çeviren Erman' ın bu yeni hali ilk karşılaştığında Abiyeyi de mutlu eder; ancak Abiye bir süre sonra Erman' ın bu sakin ve anlayışlı halinden sıkılır ve eski Erman' ı özlediğini dile getirir. Aynı gecenin sabahı Erman eski haline geri dönmüş; ancak Abiye değişmiştir. Kelimeleri hatalı kullanan Abiye gitmiş yerine entelektüel, Türkçeyi doğru kelimelerle konuşan, eşinin isteklerini yerine getirmeye çalışan bir Abiye gelmiştir. Erman ve çocuklar çok şaşkındır. Abiye yanlış kullandığı tüm sözcükleri unutmuştur. Hatta daha önce yanlış kullandığı bir sözcük olan espresso kelimesini doğru söyleyip kızı Melodi' yi de kullanımıyla ilgili uyarmıştır. Bu sahnede Abiye' nin yabancı sözcükleri de doğru söylediği gösterilmeye çalışılmıştır. Yeni Abiyeyi çok garip bulan Erman yemek ve temizlik yapmasa da, bütün gününü televizyon karşısında geçirse de eski Abiyeyi çok özlemiştir. Erman bu isteğini dile getirir ve ertesi sabah eski Abiye döner. Erman ve Abiye çok mutludur. Çünkü normal zamanlarda hiç hoşlanmadıkları özellikleri, onların birbirini özlemesini sağlamıştır.

3.2.1.2.Dizideki Oyuncular ve Oynadıkları Karakterler

Oyuncunun Adı	Karakterin Adı	Canlandığı Rol
Şafak Sezer	Erman Kuzu	Kuzu ailesinin reisi olan Erman, Abiye Kuzu'nun eşi, Arda ile Melodi' nin babası, Yarcan' ın ise eniştesidir. Posta dağıtım sorumlusu olarak çalışan Erman ailede düzenli geliri olan tek kişidir.
Binnur Kaya	Abiye Kuzu	Erman Kuzu'nun eşi, Arda ile Melodi' nin annesi, Yarcan' ın ise ablasıdır. Ailesinden kalan evde ailesi ve kardeşiyle beraber yaşamaktadır. Ev işlerini ve yemek yapmayı sevmeyen Abiye, bütün gününü televizyon karşısında geçirmektedir.
Hazal Şenel	Melodi Kuzu	Evin kız çocuğu, Arda'nın ikiz kız kardeşidir. Konuşma şekli yüzünden sürekli anne ve babasından uyarı alan Melodi ikiz kardeşi Arda ile de çok iyi geçinememektedir.
Barış Çelikkol	Arda Kuzu	Evin erkek çocuğu, Melodi'nin ikiz erkek kardeşidir. Melodi'den 1,5 dakika önce doğduğu için kendini abi olarak görmektedir. Melodi üzerinde abi baskısı kurmaya çalışan; ancak bunda başarılı olamayan Arda ders çalışmayı pek sevmemektedir.
Sinan Çalışkanoglu	Yarcan Kıymık	Abiye Kuzu' nun erkek kardeşi ve evin beşinci ferdi olan Yarcan nişanlı ama çapkın bir gençtir. Mütemediyen eve farklı farklı kızlar getiren Yarcan, bodrum katında ki odasından yakındaki bir otoparka çıkan bir tünel yapmıştır ve kızları bu tünelden odasına almaktadır.
Bekir Aksoy	Gökhan	Kuzu ailesinin komşusu Seval' in eşi Gökhan özel bir bankada kredi kartları bölümü müdür yardımcısı olarak çalışmaktadır. Henüz yirmi günlük evli iken Kuzu ailesinin yan villasına taşınan Gökhan eşini çok sevmektedir.

Devin Özgür Çınar	Seval	Kuzu ailesinin komşusu Gökhan' ın eşi Seval eşiyle aynı bankada çalışmaktadır. Yeni evlerine taşındıktan kısa süre sonra evin kirasının neden çok ucuz olduğunu anlayıp evden taşınmak ister; ancak eşi Gökhan altı aylık kirayı nakit verdiği için taşınma ihtimalleri ortadan kalkar.
Osman Sonat	Suphi	Yarcan' ın arkadaşı olan Suphi Yarcan' la sürekli çatışsa da çok eski arkadaş oldukları için birbirlerine kızgınlıkları çok uzun sürmez.
Damla Cercisoğlu	Ezgi	Yarcan' ın nişanlısı Ezgi, saf Yarcan' a aşık bir genç kızdır. Bir ayrı bir barışık geçen nişanlılık süreçlerinde Yarcan' ın tüm yaptığı hovardalıklara rağmen aşkına sahip çıkar ve Yarcan' ın yanında olur.
Metin Zakoğlu	Müştak Bey	Erman' ın posta dağıtım şirketinden müdürü Müştak Bey aynı işyerinde görevli olan Gülşişe' den hoşlanmaktadır. İş yerinde hiç kimseye özellikle Erman' a tanımadığı iltiması Gülşişe' ye tanımaktadır.
Selin Altay	Gülşişe	Erman' ın işyerinden sekreter arkadaşı Gülşişe güzel; ancak saf bir kızdır. Abiye postaneyi aradığında telefona ilk Gülşişe çıktığı için Erman' ı kıskanan Abiye tarafından hedef olarak görülmektedir.
Şafak Pekdemir	Zehra	Erman' ın işyerinden erkeksi arkadaşıdır. Erman' ın yaptığı hiçbir dedikoduya yorum yapmayan Zehra kendinden hoşlandığını bildiği; bilmezden geldiği arkadaşı Rıdvan' a da hep ters davranmaktadır.
Ünal Yeter	Sündüz	Erman' ın posta dağıtım şirketinde çalışan homoseksüel çaycı Sündüz garip tiptir.
Melek Baykal	Berrin	Abiye ve Yarcan' ın annesidir. Türkçeyi Abiye gibi hatalı kullanmaktadır.

Tablo-5: Dizideki Oyuncular ve Oynadıkları Karakterler (Wikipedia, 01.04.2012: k)

3.2.1.3. Dizide Kullanılan Dil Yapısı

Yayına başladığı ilk bölümü itibariyle eleştirilerin hedefi olan Türk Malı dizisinin, hem senaristi hem de yönetmeni olan Tayfun Güneyer' in gazeteci Orhan Turan ile yaptığı röportajda bu eleştirilere verdiği cevap:

Türkçe' nin zenginliğini kullanıyorum. Ben bir aileyi yansıtıyorum. Tüm aileler böyledir demiyorum. Türk dilini bozuyormuş diyorlar. Tam tersi dili kullanarak mizah yapmak, o dilin zenginliğini gösterir. Ne İngilizce' de, ne İtalyanca' da kelime oyunu ile espri yapamazsınız. Durum komedisi yaparsınız. O yüzden sit-com' dur bunların adı... Türkçe o kadar zengin bir dil ki, kelimelerle oynayarak espri yapabiliyorsunuz. Bu dilin zenginliğini gösterir, alay edildiğini değil! "Ağaç yaşken emilir" dediğimizde hakaret etmiyoruz. O kelimenin ne kadar kıvrak olacağını gösteriyoruz. Bu eleştirilerin tek amacı saldırmaktır. Başarılı işlere bazı çevreler saldırmayı sever (Orhan Turan: 03.04.2012).

Uyarlamalardan ya da yerli yapımlardaki benzerlerinden daha farklı bir yapımlar olarak nitelendirebileceğimiz Türk Malı adlı bu dizide, farklılığı oluşturan en önemli sebep, Türk dilinin ilgiyi çekmek ve güldürü malzemesi yapmak amacıyla yanlış kullanıyor olmasıdır.

Türk Malı dizisi, dilde yapılan hatalı kullanımları dizi repliklerinde sıkça kullanan diziler arasında gösterilebilecek en iyi örnektir. Öyle ki RTÜK uzmanlarının incelediği dizinin yalnızca iki bölümünde, dizide metninde yer alan pek çok sözcük, özel ad, unvan, yer adı, terim, yabancı sözcüklerin yanı sıra yüzyıllardır kullanımında bozulmaya uğramadan kullanılagelmiş deyim, özlü söz ve atasözlerimizin yanlış kullanıldığı tespit edilmiştir. RTÜK uzmanlarının izledikleri iki bölümde listeledikleri bazı hatalı ve yanlış ifadeler EK 1' de verilmiştir.

Prime-time kuşağında yayınlanan Türk Malı dizisi bu kuşakta yayınlanan birinci program olarak, Pazartesi günleri SHOW TV ekranlarında izleyicisiyle buluşmuştur. Şafak Sezer ve Binnur Kaya' nın başrollerini paylaştığı bu dizinin

senaristi aynı zamana dizinin yönetmeni de olan Tayfun Güneyer' dir. 2010 yılının Mart ayında yayın hayatı başlayan Türk Malı dizisi 2011 yılının Ocak ayında ekranlara veda etmiştir.

3.3. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI

Seçilen bölümlerde sahnelerin detayları verilmiş, dilin hatalı ve tamamen yanlış kullanıldığı bölümler detaylarıyla incelenmiş, söylem analizi ve kesit alma yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir.

3.3.1. Türk Malı Birinci Bölüm Çözümlemesi

3.3.1.1. Birinci Bölüm: Sahne -1/ Kuzular Banyo/ Gece

ERMAN- Ya Abiye televizyonda gördüğün her türlü maymunluğu benim üstümde denemek zorunda mısın sen ya?

ABİYE- E düşün telefonu bozuk ben napayım Erman? Ayrıca termosifonu yarım saat önce yaktım ama kendisi 1965 doğumlu odunlu termosifonlardan olduğu için halen taha ısınmadı. Çaycanlıkta su kaynattım biraz da üstüne ekledim ılışsın diye. Eve doğalgaz bağlatıp bi de şuraya cakuzili normal küvet taktraydık rahat rahat yıkanırdın Erman.

ERMAN- Olmaz olmaz. Elin Rus'unun gazını bu eve sokmam ben ya! Benim vatanımın odunu kömürü dururken, elin Rus'unun gazını niye sokuyom ben ya?

ABİYE- Erman

ERMAN- Hem odunlan kömür aynı. Gaz uçucu madde.

ABİYE- Bizim mahalleye gelen gazın Rusya'dan geldiğini ne biliyosun Erman?

ERMAN- Ya yurt dışından biyerden geliyor da. Ben biliyom kardeşim ben geziyom ya. Sen mi geziyon ben geziyom hergün ya. Ben vatansever bir insanım Abiye kusura kalma. Kocanı tanımadıysan tanı yani. Kayınbabanda vatansever bir insandı. Kayınbabanı da tanımadıysan tanı. Benim babam Demokrat Partiliydi. Bizzat kendisi Süleyman Ecevit' le çay içti ben biliyom ya. Hani ne demişler yerli malı yurdun malı herkes bunu kullanmalı.

ABİYE- Doğru. Ben de öyle **yapıyom** zaten Erman. On sekiz senedir bir Türk Mal' yla beraberim.

ERMAN- Ne diyon kız sen? Ne diyon kız sen? O ne döküyon öyle? O ne döküyon?

ABİYE- Ne döktüm ya su döküyom **napiyom** ya?

ERMAN- Ya ver şunu bırak ya

ABİYE- Ya sen bırak ya. Bırak

ERMAN- Ya bırak kardeşim. Bi dakika ya dur. Noluyo?

ABİYE- Kardeşim mi? Kardeş mi olduk şimdi Erman bey?

ERMAN- Ya kızım sen ne diyon Allahınsen. Her şeyime takıyon sen benim ya.

ABİYE- Ha birazdan yatağa geçince ben sana hatırlatacam ama kardeş olduğumuzu. Noldu?

ERMAN- Abiye tokatı vuracam bak yeter artık ha.

ABİYE- Seviyesizleşme, saygısızlaşma. Neye, kime? Sen kime tokat vuruyon ya. Sen Dön.

ERMAN- Ya bırak kafamda car car car car yeter ya. Yarım saatte bir su döküyon dondum ben burda. Ben kendim yıkanırım ya.

ABİYE- Olmaz Erman sen kendini **diplemesine** temizliyemiyon.

ERMAN- Allah Allah, Allah Allah.

ABİYE- Dur. Dur.

ERMAN- Yok arkadaş artık yok ya.

ABİYE- Kaldır kaldır kollarını.

ERMAN- Allah Allah

ABİYE-Sen niye **lan** diye konuşuyon benle. **Lan** kim? Terbiyesiz.

ERMAN- Bırak içeri çok girme bi **dakka**. Dış yıkama yap içi kalsın. Dur. Dur.

ABİYE- Şuraya bi **cakuzili** küvet taktırsak n olur sanki Erman? N olur?

ERMAN- **Cakuzi!**

ABİYE- He **cakuzi**. Herkes taktırdı bi biz taktıramadık. Her evde **cakuzi** var yani artık.

ERMAN- Ya bırak. Zaten bana takmışlar cakuzinin en büyüğünü Allah' ını seversen ya. Bi postacı maaşıyla iki çocuklu bi Abiye' yle zaten ben **cakuzinin** en büyüğünü almışım elime ya. Allah' ını seversen durup durup bana icat çıkarma Abiye, kurban olayım sana ya. Masraf çıkarma lütfen.

ABİYE- Tası ver. Tası ver. Sen bilirsin ben de ne güzel bi **cakuzi** fantazisi yapardık diye söyledim ama!

ERMAN- Ya **cakuziye** makuziye gerek yok. Sen bana haftada iki kere okey de yeter. Aah ya Abiye sen beni öldürmeye mi çalışıyorsun? Senin bu **babayn** bak şimdi ağzını burnunu kıraçam yeter artık ya. Git şunu biraz kaynat.

ABİYE- Erman sen ne biçim konuşuyon ya benle? Ne biçim konuşuyon? Saygısız terbiyesiz. Zamanlan su soğuyo tabi.

ERMAN- Ya kaynat şunu kurban olayım ya.

ABİYE- Nereye kaynat ya? Kaynatamam.

ERMAN- Niye?

ABİYE- Tüp bitti.

ERMAN- Arkadaş ben böyle sabunlu mu **kalacam** şimdi?

ABİYE- Ya Erman zaten bu kaynattığım suyu da tüpün kalan gıdımıyla kaynattıydım.

ERMAN- Ya hadi Allah'ını seversen gözüme kopuk kaçıyo. Ben duramam böyle.

ABİYE- Erman mecburen seni normal soğuk suyla **durulayacam**.

ERMAN- Olmaz öyle şey.

ABİYE- Ya ya gördün mü Erman? Keşke doğalgaz ve **cakuzili** küvetimiz olaydı dimi Erman?

ERMAN- Ya Abiye durup durup başıma icat çıkarma. Bak gece gece bu banyo işini sen icat ettin. Yeter artık benim anlamadığım bişey. Hiç yapmadığımız bişeyi yaptırıyon bana ya.

ABİYE- **Noluyo** Erman düzenin mi, bozuluyor? Ay yesinler o düzenini.

ERMAN- Kızım bizim banyo günlerimiz Pazar günü değil mi, Pazar günü değil miydi?

ABİYE- Erman **benimlen** böyle konuşma. Evet Pazar günüydü ama yaz saati uygulamasına geçtik. Günler değişti. Ayrıca ben seni yıkanmadan yatağa da koynuma da almam.

ERMAN- Neden? Neden? Ben zaten haftada iki kez banyo yapıyom, gusül abdestimi de alıyom. Cünüp **gezmiyom**.

ABİYE- O başka. O Allah'la senin aranda bişey. Bu seninle benim aramda bişey.

ERMAN- Ne dedin **lan** sen? Ne dedin **lan**?

ABİYE- **Lan** diye konuşma ha benimle.

ERMAN- Kurban olayım dök. Dondum ya. Hadi ya.

ABİYE- Döküyorum Erman. Hazır mısın?

ERMAN- Ya hazırım hadi **donacam** ben burda. Ölüp **gidecem** şimdi Abiye ya hadi ya.

ABİYE- Korkma korkma senin gibi bir Türk malına hiç bir şey olmaz

ERMAN- Anam bi **dakka**. Aşağa aşağıa...

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Taha	Daha	1	
Çaycanlık	Çaydanlık	1	
İlişsin	İlşsin	1	
Cakuzili	Jakuzi	6	4
Yapıyom	Yapıyorum	1	
Napıyom	Ne yapıyorum	1	
Diplemesine temizlik	Derinlemesine temizlik	1	
Lan	(argo)	3	2
Benimlen	Benimle	1	
Noluyo?	Ne oluyor?	1	
Gezmiyom	Gezmiyorum		1
Dakka	Dakika		1
Babayn	Babanın		1

Tablo-6: Birinci Bölüm, Sahne-1, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Bu ilk sahnede Abiye ve Erman arasında geçen diyaloglar dizinin daha başında nasıl bir evlilikleri olduğunun özetini vermektedir. Bütün gün televizyon karşısında oturup başkalarının hayatlarını izleyen Abiye bu hayatları kendi hayatlarıyla kıyaslayıp her gördüğü eksiği kendince tamamlama çabası içindedir. Banyo sahnesinde diyaloglardaki hatalı Türkçe yatak odası sahnesinde de devam etmektedir.

3.3.1.2. Birinci Bölüm: Sahne 2/ Arda Oda/ Gece

Arda odasında yatağının üzerine uzanmış gizlice Zagor okumaktadır. Tam o sırada Melodi odanın kapısını açar ve Arda yakalanmamak için kendini yataktan aşağıya atar.

MELODİ- Ardaa

ARDA- Öh be kızım. Dingonun ahırını mı burası? Kapıyı çalmadan niye dalıyon içeri?

MELODİ- Ah valla birinin ahırını olduğu kesin ama kimin ahırını çıkaramadım yani Ardacım.

ARDA- Bana bak kızım, sana kaç defa söyledim bana abi diyeceksin diye.

MELODİ- Ay abi mi? Ay safkan bir **geri zekâlısın** biliyorsun dimi.

ARDA- Ben senin abin değil miyim?

MELODİ- Yani tamam sırf benden 1,5 dakika önce doğdun diye şimdi abim mi oluyorsun sen benim. İnandın mı sen buna?

ARDA- Allah Allah, Allah Allah. Bana bak kızım şimdi ben senden önce doğdum tamam mı senden önce dünyaya geldim. Dolayısıyla senin abinim. Bana abi diyeceksin o kadar.

MELODİ- Ay Allahım yarabbim ya. Yani böyle bir **hırtmenle**, ben dokuz ay boyunca annemin karnında nasıl durmuşum hiç anlamıyorum yani. Allahtan aynı yumurta ikizi değiliz sana şu kadarcık benzeseymişim harbi kendi mi asarmışım falan yani.

ARDA- Bana bak kızım abinle doğru konuş valla alacam ayağımın altına ha

MELODİ- İndir be elini **pislik**

Dış ses Erman

MELODİ- Ay **noluyo** bunlara be

ARDA- Amaaan, bişey olmuyordur. Annem yine babamı öldürmeye çalışıyordu.

MELODİ- Ay ben de kötü bişey oldu sandım ya.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Melodi	Arda
Geri zekalısın	(argo)	1	
Hırtmenle	(argo)	1	
Noluyo	Ne oluyor	1	

Tablo-7: Birinci Bölüm, Sahne-2, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Bu sahnede çift yumurta ikizi kardeşler arasındaki büyüklük küçüklük çatışması yaşanmaktadır. Melodi' den 1,5 dakika önce dünyaya gelen Arda kendini abi konumunda görmekte ve Melodi' nin de ona abi diye hitap etmesini istemektedir. Aynı zamanda cinsiyet farklılığı göz önüne alındığında Arda karakterinin baskın erkek karakterine bürünme isteği de göze çarpmaktadır. Kardeşlerin birbirleriyle olan diyaloglarında hakaret içerikli sözcükler kullanılmıştır.

3.3.1.3. Birinci Bölüm: Sahne 3 /Abiye-Erman Yatak Odası/ Gece

Erman ebeveyn banyosundan çıkıp yatak odasına girer, eline kolonya döküp koklar sonra çoraplarını çıkarırve Abiyeye yaklaşmak için fırsat kollar. Abiye ayna karşısında yüz makyajını temizlemektedir.

ERMAN- Ya arkadaş penye diye **ahyon** pamuk koyuyorlar ya

ABİYE- Ben sana çok bozduğum Erman hiç boşuna yalışma.

ERMAN- Hayırdır, yine niye bozuldun?

ABİYE- Boşver önemli değil.

ERMAN- Önemli değilse niye **bozuluyon** o zaman?

ABİYE- Bu konuda daha fazla konuşmak istemiyom ya. İzin verirsen uyuyacam

ERMAN- Bak ya. Bu konuda daha fazla konuşmak istemiyom Erman. İzin verirsen uyuyacam. Bide bu çıktı. Elli kere aynı şeyi tekrarlatıyorlar. Noldu, noldu noldu diye soralım diye. Adamı **delirtiyonuz** ya. Abiye hadi.

ABİYE- Ermaan. Hiç havamda değilim ya. Israr etme.

ERMAN- Kız. Ben -30 derecede o soğuk suyu yedim, ben havamdayım da sana noluyo da havanda değilsin. Sana noluyo?

ABİYE- Bozuğum **diyom noluyo** bozuğum **diyom**.

ERMAN- Bozüksan bozuk. Ben de bozuluyom. Ben de bozuluyom. Bak Erman merman dinlemem. Hep bu pozisyona geldiğimiz zaman yapıyon Abiye. Olmaz ben de erkeğim yani.

ABİYE- Erman biraz sessiz olur musun uyumaya çalışıyorum burda.

ERMAN- (Erman sessizce elini yorganı üzerine çekmiş Abiyenin üstüne koymak üzereyken Abiye seslenir).

ABİYE- Erman olmaz diyorum yapmasana.

ERMAN- Erman yine sessizdir, yine denerve Abiye seslenir.

ABİYE- Erman. Yicen şimdi şu lambayı ağzının ortasına.

ERMAN- Ya yeter ya yeter ya (Erman da lambayı kapatır, Abiyeye bakarve soğuk ayaklarını Abiyenin ayaklarına deydendir).

ABİYE- (Abiye çığlık atarak kalkar ve lambayı yakar) Erman napıyon ya ayakların buz gibi.

ERMAN- Erman ne yaptığının farkında mı yavrum? Öyle bir soğuk su yedirdin ki Erman'a ne yaptığının farkında mı Erman?

ABİYE- Erman çok özür dilerim, çok afedersin ama **ayısın**.

ERMAN- Teşekkür ederim. Tefeccühünüz. Kolonya alın mı? ooh. Abiye sen şimdi böyle bir yağız delikanlıyı, bu pozisyonda bırakıp, **kıçını** dönüp yatacan mı?

ABİYE- Terbiyesizleşme Erman. Evet **yatacam**

ERMAN- Tamam yat. Yani söylemeyeceksin bana neye bozulduğunu

ABİYE- Kendin düşün bul Erman sabaha kadar. Her şeyi de benden bekleme.

ERMAN- Ben senin 950 kredi kartı borcunla çocukların dersane parasını **düşünüyoolacam**.

ABİYE- Ne yani çocuklar dersaneye gitmesin mi Erman. Ya tamam doğalgazı, cakuzili küveti, mikrodalgalı fırını anladım. Onları geçtim. Çocukların eğitimine de mi karşı çıkıyorsun Erman. Pes. E pes Erman.

ERMAN- Kızım 950 lira kredi kartı borcu olur mu bir insanın ya? Adamı delirtmeyin bu evde. Adamı delirtmeyin bu evde. Adamı delirtmeyin bu evde. Yeter ya. Kız benim maaşım o kadar. Delirtme adamı. Delirtme

ABİYE- Ya hep aynı şeyi yapıyon işte. Hep aynı şeyi yapıyon. Sorularma soruyla karşılık verip kendini **kurtatacağımı sanıyon**.

ERMAN- Abiye. Abiye.

ABİYE- Hadi ben **yatıyom** Allah sana rahatlık versin.

ERMAN- Kusura kalma benimde tadım kaçtı. Bu saatten sonra benden randuman falan **alaman** ona göre.

ABİYE- Ayy. Dağları yerinden oynatıyordun sanki.

ERMAN- Olsun bi atımımız vardı Allaha şükür.

ABİYE- Terbiyesizleşme Erman artık. Yeter ha. İyice çıvıydın sen. Seviyeyi iyice aşağılara çekiyosun.

ERMAN- Lütfen **kıçımı kıçıma** değme. Lütfen.

ABİYE- Erman. Sen neden artık bana hiç **cest** yapmıyon.

ERMAN- Kusura kalma dalmıştım. Ne yapmıyorum ne yapmıyorum?

ABİYE- **cest**

ERMAN- **cest**. O ne demek?

ABİYE- Erman niye sen bana **süpriz yapmıyon**, niye böyle sen odun gibisin?

ERMAN- Sürpriz?

ABİYE- Erman benim de lütfen şaşırtılmaya, şımartılmaya, ruhumun okşanmasına ihtiyacım oluyo yani.

ERMAN- Abiye ben demin yatağa gelirken çorapları mı çıkardım. Bu senin ruhunu okşamadı mı?

ABİYE- Ben sana nasıl âşık oldum bilmiyorum ki. Zannedersem bir hasmım intikam amacıyla bana büyü felan yaptı **heral**. Zannedersem öyle.

ERMAN- (Erman yorganı kaldırıp, altından Abiye'ye bakar. Abiye'ye dokunmaya çalışır ve bacağını abiyenin üstüne atar). Hadi kız naz yapma Allahını seversen. Şahane bir **cest** yapacam sana hadi.

ABİYE- Erman! Sen beni bi cinsel meta olarak mı görüyorsun ya?

ERMAN- Efenim. Türkçe konuş benle. Yatak odasındasın Türkçe konuş **benlen**.

ABİYE- Erman!

ERMAN- En sonunda bu televizyonu attıttırıcın, pencereden aşağıya attıttırıcın arkadaş ya. Nerden öğreniyon sen bu lafları. **Kiliseye** mi gidiyon **lan**?

ABİYE- Erman sen sadece canım sevişmek istediği zaman bana iyi davranıyorsun. Yani bu ne demek **oluyo**. Ben senin için çekici bir vücut, cazibeli bir yüzden başka br şey değilim Erman.

ERMAN- Efenim. Ya bi **dakka** bi **dakka**. Ya bi dakika kalk ya. Böyle lafa koyup nereye yatıyon sen ya. Bu nasıl bir laftır ya. Olmaz öyle şey yani. Tabi ki benim gönlüm seni çekecek. Yani başka bir kadını çekse hoşuna mı gider. Sen bizi böyle namuzsuz, şerefsiz erkeklerden mi zannediyon. Yani ben gözümü kapattığım zaman başka bir kadını mı düşünüyom, bunu mu ifade etmek istiyon ben anlayamadım yani gece gece. Lütfen lütfen. Olacaksa olsun, olmayacaksa **bok** atmayalım.

ABİYE- Çekmediği ne malum Erman Bey.

ERMAN- Abiye hanım on **dakka** izin verin, bak ben size malumun nasıl olduğunu göstereyim

ABİYE- Erman terbiyesizleşme lütfen. Erman bak eğer beni bir aldatıyorsan Erman. Sen beni aldatıyorsun ki bu kadar ilgisizsin. Bak yine aynı şeyi yapıyorsun, yine aynı şeyi yapıyorsun. Ben ne zaman sana bir şey sorsam sen hemen gözlerini devirip böyle tavana bakıyorsun.

ERMAN-Yok ya tavana bakıyorum benim ağırlığımı çeker mi diye. Birazdan avize yerine kendimi **asacam**.

ABİYE- Ay çok güzel ya hep aynı kaçamak cevaplar. Hep aynı böyle kendini **kurtatmaya** çalışmalar. Çıvık bir mizahın arkasına saklanmalar.

ERMAN- Abiye, delirtme beni. Delirtme beni.

ABİYE- Ya ne bağıryosun çocuklar uyanacak Erman.

ERMAN- Kızım isteyen taraf benim, vermeyen taraf sensin. Bu durumda ben nasıl ilgisiz kalıyom, nasıl oluyo bu iş ya.

ABİYE- Erman. Argoya kayıyon, seviyeyi **düşürüyon**, sevmediğim ne kadar şey varsa hepsini **yapıyon** ya. Ya bilmiyorum artık belki gerçekten istemiyon, numara **yapıyon**.

ERMAN- Ney.

ABİYE- Yani kadınlar yatakta yapıyormuş ya orgazm numarası. Belki seninki de öyle bişey yani.

ERMAN- Yok arkadaş ben kesin yarın o televizyonu kırıcım bak göreceksin.

ABİYE- Ay nolursun kır zaten tüplüydü. Herkes plazmaya geçti bi biz geçemedik.

ERMAN- Abiye. Biz yapıyoruz, onu söyle ona göre. Ya yapıyorsak yapalım yoksa **yatacam** ben. Yarın erken **kalkacam** işim var ya.

ABİYE- Tamam tek bir şartla seni koynuma alırım.

ERMAN- Neymiş o?

ABİYE- Şu sırtındaki kılları traş **edecen**.

ERMAN- Arkadaş seni cezalandırmanın zamanı geldi. Seni cezalandırmanın zamanı geldi.Seni cezalandırmanın zamanı geldi. Ayaklarım yatıyobi dakika dur, ayaklarım batıyo dur ya.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Bozuluyon	Bozuluyorsun		1
Diyom	Diyorum	2	
Noluyo	Ne oluyor	1	
Ayısın	(argo)	1	
Kıçını	(argo)		1
Yatacam	Yatacağım (yaticam)	1	1
Düşünüyo olacam	Düşünüyor olacağım		1
Kurtatacağını sanıyon	Kurtaracağını sanıyorsun	1	
Yatıyom	Yatıyorum	1	
Alaman	alamazsın		1
Kıçını kıçıma	(argo)		1
Cest	Jest	2	1
Heral	Herhalde	1	
Benlen	Benimle		1
Kılısi	Kilise		1
Lan	(argo)		1
Dakka	Dakika		3
Bok	(argo)		1
Asacam	Asacağım		1
Kurtatmaya	Kurtarmaya	1	
Düşürüyon	Düşürüyorsun	1	
Yapıyon	Yapıyorsun	2	
Kalkacam	Kalkacağım		1
Edecen	Edeceksin	1	
Alıyon	Alıyorsun		1
Sürpriz	Sürpriz	1	
Yapmıyon	Yapmıyorsun	1	
Delirtiyonuz	Delirtiyorsunuz		1

Tablo-8: Birinci Bölüm, Sahne-3, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Uzun yıllardır evli olan Erman ve Abiye' nin evliliklerinin durumunu özetleyen diyalogların yaşandığı bu sahnede Abiye' nin Erman' dan ilişkilerini iyileştirmek için gerekli olan beklentileri sıralanır. Ev geçindirme kaygısı, çocukların sorunları gibi nedenlerle Erman' ın Abiye' ye komplimanlar yapmıyor olması Abiye'yi üzmektedir. Kadın ve Erkek ilişkisinin işlendiği bu bölümde evlilikleri eskimiş bir çiftin uzun bir tartışma sonrasında aralarındaki sorunları tam olarak çözümler de tartışma sonrasında bir nokta da anlaşmış olmaları ve Abiye' nin Erman' ı başka kadınlardan kıskandığına dair yaşanan diyaloglar aslında birbirlerini hala sevdiklerinin bir göstergesidir.

3.3.1.4. Birinci Bölüm: Sahne 4/ Kuzular Mutfak/ Gündüz

Erman buzdolabı kapağındaki faturalara, Abiye ise mutfak camından dışarıya bakmaktadır.

ERMAN- Arkadaş bu ne ya, fatura müzesi gibi ya. Abiye bak şura boş kalmış. Burayı atlamayalım alışverişte. Hatta bak burada boş. Sen bi tane at al gel faturasını getir kelebeğin üstüne koyalım.

ABİYE- Erman yandaki eve birileri taşınıyor galiba

ERMAN- Perdeyi kapat. Perdeyi kapat. Perdeyi kapat. Ne dedim ben. Eyvah eyvah eyvaaaah. Şimdi gelip zırt pırt bişey isteyecekler arkadaş ya. Bu sefer arka kapıyı kullanAlım ön kapıdan girip çıkmayalım Abiye ya gelip giderler zırt pırt. Olmaz yani kim çekecek ya millet eğlence lazım(Abiye ve Erman pencereden mutfağa doğru dönerken birden karşılarında Arda ve Melodiyi görüp korkarlar).Arda kız Melodi, neredesiniz? Yarım saattir sizi arıyoruz evin her tarafında. Baka baka gözümüz kör oldu ya.

ABİYE- (Abiye çok sevinmiş gibi görünür ve çocuklarını öper). Allahım sana şükürler olsun yavruum. Sizi kaçırdılar zannettik **bilyonuz mu?** Gerçekten tırlatıyordum. Ağlamam daha şimdi bitti ha şimdi bitti. Ağlıyodum resmen.

ERMAN- Ben aradım. Polisi aradım meşguldü valla. Bi tuttursaydım sizi söyleyecektim.(Abiye' ye dönüp teyit alır). Demi?

ABİYE- Bak iyi ki **meşkulmüş**. Çok kötü ortalık karışacaktı yoksa. Burdalarmış baksana.

ARDA- Ya yemezler baba ya valla yemezler. Her sabah bize harçlık vermemek için biz okula gidene kadar uyuyo numarası yaptığını biliyoruz.

ERMAN- (sessizce)Bana mı diyon. Sen ne biçim konuşuyon **lan** ananla (Ardanın başını eliyle hafifçe vurur).

ABİYE- Bana değil sana dedi.

ERMAN- Sen ne biçim konuşuyon **lan** babanla (Ardanın başını eliyle vurur).

Kopek. Kopek.

ABİYE- Vurma. Vurma. Özel paralı kolej sınavı var ona girecek. Aptal olucak sonra vurma.

ERMAN- Çıksın gitsin. Anana dua et.

MELODİ- Ay anne ben diyorum ki. Siz bizi böyle başkasına evlatlık falan verin ya da cami avlusuna bırakın. Biz başımızın çaresine bakarız. Valla bak.

ERMAN- Bu kız kim seslendiriyor ya?

ABİYE- Kızım sen niye ağzını geydire geydire konuşuyon? Nerden öğrendin bunu? Evde kim, kim böyle konuşuyor evde Melodi? Babanda bende Türkçe konuşuyoruz. Sen bunu nerden öğrendin? Söyle bakıyım ne diyosun ben hiç bi dediğini anlamadım.

MELODİ- Ay anne çok kötüsün ya.

ABİYE- Hiç bana yüklenmeyin kızım. Ben her sabah kalkayım da şu yavrularıma kahvaltı hazırlayım diyorum babanız izin vermiyor.

MELODİ- (Melodi babasına doğru bakar ve elini açar. Neyse babacım ben o zaman harçlığımı alayım

ARDA- Ben de alayım

ERMAN- (Erman önce cüzdanının içine sonra da Abiye' ye bakarak) Yaktın beni arkadaş. (Ardaya bakarak yüksek sesle) İndir **lan** o elini. İndir **lan** elini. Baba isteyince verir. Ne öyle haraç alır gibi geliyonuz buraya. Öyle pusu kuruyonuz falan. Evimin içinde. Eşkiya mısınız?

MELODİ- Ya babacığım öyle değil. Haraç değil harçlık onun adı. Okul harçlığı.

ERMAN- (Erman cüzdanın içine dikkatlice bakar) on lira Melodi' ye on lira da Arda' ya verir. (çocuklar parayı havada kapar).

ABİYE- Erman hazır çıkarmışken

ERMAN- Otuz milyon paramız var. (Abiye' ye bakarak sorar) Tek mi çift mi?

ABIYE- Çift

ERMAN- (Erman paraların üzerindeki rakamlara bakarak çifti bulmaya çalışır)

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Bilyonuz mu?	Biliyor musunuz?	1	
Lan	(argo)		4
Kopek	Köpek (argo)		2
Meşkulmüş	Meşgulmüş	1	
Geliyonuz	Geliyorsunuz		1
Konuşuyon	Konuşuyorsun		1
Geliyonuz	Geliyorsunuz		
Kuruyonuz	Kuruyorsunuz		1

Tablo-9: Birinci Bölüm, Sahne-4, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Çocuklarına harçlık vermemek için uyuyor numarası yapan Erman ile çocuklarına kahvaltı hazırlamamak için çaba sarf eden Abiye anne ve baba rolleri için seçilmiş yanlış örneklerdir. Kuzu ailesi bir aile gibi görünse de aslında aile kavramının sahip olması gereken özelliklere sahip değildir. Eşine argo “lan” sözcüğüyle hitap eden Erman, eğitim ve kültür seviyesi düşük, eşine olan hitap ve davranışlarında özensiz bir eş izlenimi uyandırmaktadır.

3.3.1.5. Birinci Bölüm: Sahne 7 /Kuzular Salon/ Gündüz

Arda mutfaktan çıktıktan sonra koşarak merdivenlerden üst kata çıkar. Bu arada Melodi kimse yokken eteğinin boyunun kısaltmak için yukarı çeker. Tam ayakkabıları dolaptan çıkarırken Arda Okuldan getirip üzerine kopya yazdığı sırayı alt kata indirir.

MELODİ- Arda bu ne ya?

ARDA- Sıraa. Sınıf sırası. Sırf üst kısmı ama. Altını okulda bıraktım gidince aynen monte edicem yerine.

MELODİ- Arda sana bişey söylücem. Sen şuursuz musun acaba? Bunun burada ne işi var?

ARDA- Bana bak kızım. Bana Arda değil abicim diyeceksin. Bana bak babam duyacak ya. Bugün tarihten yazılı var. Sabaha kadar bütün kitabı sıranın üzerine geçirdim bak. Bunu okuldayken yapmam çok zor. Bende sırayı söküp eve getirdim.

MELODİ- O zaman şöyle bir şey yapıcım. Bugün okulda herkese senin benim aslında ikiz kardeşim olmadığını annemlerin seni cami avlusunda bulduğunu falan söyleyicem. Daha fazla böyle bir **gerizekalının** ablası olarak karizmamı çizdiremem. Dimi?

ARDA- Bana uyar bacım. Bana her türlü uyar. Bende böyle aydan bile görülebilen bi bacım olduğu için çok mutlu değilim yani.

MELODİ- Bana bacım demeyi **kesçek** misin sen artık. Kaç kere söyleyicem ya Arda

ARDA- **Noldu** bacım zoruna mı gitti?

MELODİ- Ay hala bacım diyosun ya. Sen ne kro, ne tiksiniç bi insansın ha. Süper krosun valla.

ARDA- Şşşşşt. Bana bak abinle doğru konuş yemin ederim atarım bunu kafana

MELODİ- İndir onu.

ARDA- Sen de eteği indir aşağı.

MELODİ- Bi buna karışmamıştın ha. Hadi gidelim artık (Melodi kapıyı açar ve Yarcan' ın nişanlısı Ezgi elinde bir tabak pağaçayla gelir).

EZGİ- Ben daha çalmadan açtınız kapıyı. Aynı şey gibi oldu. Hani cep telefonlarında oluyo ya bazen. Sen o sırada mesaj yazıyosun, karşıdan biri arıyo, sen de açma tuşuna basmış bulunuyosun a daha telefon çalmadan açıverdın diyo. Aynı onun gibi oldu.

MELODİ- Ay Ezgi ablaa, biz senle kalıp bu geyiği dibine kadar vurmayı çok isterdik ama geç kaldık bizim gitmemiz gerekiyor.

EZGİ- Okula mı gidiyorsunuz?

MELODİ- Yok Ezgi abla. Şimdi biz manyağız, böyle sabahın köründe kalktık, böyle formalarımızı falan giydik cadde de piyasa yapmaya gidiyoruz bu formatta (Ardaya döner) Allahım yarabbim ya.

EZGİ- (Elindeki pağaç tabağını göstererek) Ben de Yarcan dayınıza poğaç getirmiştım.

MELODİ/ARDA- (İkisi de gözlerini tabağa diker) Poğaç mı?

EZGİ- Evet hem de kendi ellerimle yaptım. Yani bugün Yarcan dayınızın işte ilk günü ya ona moralmen destek olmak amacıyla. E uyanmadı mı hala?

MELODİ/ARDA- (Birbirlerine bakarlar).

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Melodi	Arda
Gerizekalının	(argo)	1	
Kesçek misin?	Kesecek misin?	1	
Noldu?	Ne oldu?		1

Tablo-10: Birinci Bölüm, Sahne-7, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Birbirlerine hakaret içerikli sözcükler kullanan iki kardeş arasındaki çatışma bu sahnede açık bir şekilde gösterilmiştir. Kabadayı tavrıyla söylenen bacım kelimesi ise kırsal kesimlerde kullanılan gerçek anlamının dışında kullanılarak argo bir yapıya büründürülmüştür. Özellikle günümüz gençleri arasında popüler olan kelimeleri yayarak kullanma durumu, ergenlik çağındaki Melodi karakteri tarafından da kullanılmaktadır. Bu yanlış kullanım, Türkiye’ de yapılan durum komedisi türünün en bilinen örneklerinden bir olan “Avrupa Yakası” dizisindeki Selin karakterinin bu şekilde konuşması sonucu yaygınlık kazanmıştır.

3.3.1.6. Birinci Bölüm: Sahne 8/ Kuzular Mutfak/ Gündüz

ABİYE- Erman ne kadar yetenezsizsin. Bırak artık şu anteni ayarlayamadın ya.

ERMAN- Ya başlayacam antenine ayarına arkadaş. Kalk Allah’ ını seversen ya kalk Allahını seversen diyorum ya. İki **yımırta** kır. Gidicem ben ya.

ABİYE- E iyi yumurtaları **yımırta** ver bana, ben de kırıp pişireyim.

ERMAN- Ney?

ABİYE- Ney? Yumurta yok ki.

ERMAN- Kalmadı mı yımırta? Nasıl yok ya?

ABİYE- E akşam eve gelirken markete uğrayıp alaydın Erman. Her işi ben mi yapacam bu evde.

ERMAN- Her işi sen mi yapacan bu evde, doğru söylüyorsun. Akşama kadar televizyonun karşısına geçip **angut** gibi mesai harcamak zor **sanaat**. Bense **itler** gibi çalışıyorum, sırf bizim sokağa benziyor diye başka bi sokaklara usulca sokulup posta kutusuna mektup bırakıyorum, ağzımı açmıyorum demi. Şikayetçi değilim. Kurban olayım bari şu evin alışverişini sen yap ya. Valla Allah taş eder bak. (ekmeği gösterir) al etmiş bide bizi eder.

ABİYE- Para ver.

ERMAN- Ne parası. Ben sana dün markete git diye 50 lira verdim ne yaptın sen parayı. Bak Abiye bize aldırдың bu çift kapılı buzdolabı aldığımızdan beri ikinci katında sifteh yok. Haybeye bi kata **paraverdirttirdin**. Ayıptır bizde insanız da!

ABİYE- Erman millet üç kapılıya geçti biz iki kapılıda kaldık. Millet aya gidecek biz o zaman da; ancak plazmaya geçicez.

ERMAN- Abiye dün sana verdiğim 50 lirayı ne yaptın ya?

ABİYE- Markete gittim ya

ERMAN- İki tane **yımırta** niye almadın o zaman?

ABİYE- Niye mi almadım. Kapat gözünü. Tamam bi **dakka**. Bi **dakka**. Bana bi **dakka** ver. Bi **dakka** verebilir misin bana? (Abiye masadan kalkar ve evyenin altından 50 liraya aldığı makinayı çıkarır) Bunu alınca **öbürsükülere** para kalmadı.

ERMAN- O ne? (kızgınca bağırarak Abiye' ye sorar) O ne?

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Yımırta	Yumurta		1
Yımirtla	Yumurtla	1	
Angut	(argo)		1
Sanaat	Zanaat		1
Öbürsükülere	Öbürlerine	1	
Dakka	Dakika	4	
Yapacan	Yapacaksın		1
Yapacam	Yapacam	1	
İtler	(argo)		1

Tablo-11: Birinci Bölüm, Sahne-8, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Kuzu çifti kendilerini kentli gibi gösterme çabasında olsa da kullanılan kelimelere bakıldığında kırsal konuşma kültürünün kullanıldığı, içinde argo kelimelerin yer aldığı, kibarlık ve nezaketin yerine kabalık ve hakaretin kullanıldığı görülmektedir. Kırsal kesimlerde kullanılan dil ve davranışlar esprinin olmadığı yerde güldürü malzemesi olarak kullanılmıştır.

3.3.1.7. Birinci Bölüm: Sahne 15/ Kuzular Mutfak/ Gündüz

Erman eline tezgahdan iki bıçak alır ayakkabılarını çıkarır. Abiye elinde espresso makinası Erman'ın tam karşısında durmaktadır. Birden elindeki bıçaklarla Erzurum Hançer Dansı yapmaya başlar.

ABİYE- Bu ne Erman?

ERMAN- Erzurum Hançer Dansı. (Abiye'nin elinde tuttuğu makinayı işaret ederek)
O ne Abiye?

ABİYE- **Espreskomakinası**

ERMAN- Ne makinası?

ABİYE- **Etpresso** da olabilir. Tam olarak bilmiyorum kutunun üzerinde yazıyordu doğrusu, ona bakmam lazım.

ERMAN- Peki Abiye hanım. Biz neremize **takacaaz** bu **zippetto** makinasını?

ABİYE- Kahve yapıp **içecek** Erman.

ERMAN- Kahve **yapacaaz**? (tezgahda asılı cezveyi göstererek) bu ne işe yarıyo?

ABİYE- Ya yok Erman. Cezveyle sadece normal kahve yapabiliyorsun. **Ekspresko** yapamıyorsun. Yani bunun böyle daha bi buruk daha kekremsi bir tadı olduğu için yani içince insanın içinde böyle bir tropikal ormanlarda sanki geziniyormuşsuncasına bi his uyanıyormuş.

ERMAN- O derece yani.

ABİYE- Evet kutunun.

ERMAN- (Erman Abiyenin söylediklerine sinirlenmiş Abiye'ye bakarak elindeki bıçakları biler)

ABİYE- Bende bilmiyorum içmenim ama kutusunun üzerinde böyle üzerinde beyaz bi elbiseyle atla gezinen bi kadın resmi vardı ordan anladım.

ERMAN- (Abiyeye yaklaşır) Sen şimdi gittin benim sana, eve erzak al diye verdiğim parayla kahve makinası mı aldın.

ABİYE- Eweet. Çok büyük indirim kampanyası vardı Erman. 100 liralık makinayı 50 liraya **indirgemişler**. Nerden baksan %30 indirim yani.

ERMAN- Tabi ya sende bu fırsatı kaçırmayım diye, koşa koşa gittin kampanyadan yararlandın aldın geldin demi Abiye

ABİYE- Evet Erman. Erman tek bir alışverişle ev bütçesini 50 lira kara geçirdim.

ERMAN- Ne güzel. (Abiye makinayı fişe takarken arkası dönüktür ve Erman elindeki bıçağı Abiye'nin sırtına saplayacak gibi durur).

ABİYE- Dur ben bunu hemen fişe takayım. Hemen şimdi sana bi tane ekspresko yapıcım. Kolu dönderdim. Ekspreskon oluyo Erman

ERMAN- Abiye ben kahve istemiyorum. **Yımırta** istiyorum **yımırtaaa**

ABİYE- Hala inad ediyon demi Erman. Şuna kahve demekle hala inat ediyon. Kahve değil bu **espresko**. Erman çok rica ediyorum senden, yalvarıyorum sana. Lütfen biraz modernleş, çağdaşlaş. Çok afedersin öküz geldin öküz gideceksin. Erman. Erman hemen her yeniliğe kafadan itiraz ediyosun. Ya lütfen çıkar at şu **beygir gözlüklerini**. Biraz yeniliklere açık ol. Metroseksüel ol.

ERMAN- Seksüel olayım. Ben. Hahahahay güldürme Allahınseven. Hahaha seksüel olacam he. Akşam oldu mu çok başım ağrıyo Erman başka bi zaman diyen benim sanki (Erman gülmeye devam eder ve birden ciddileşip) benimle kafa bulma, benimle kafa bulma Abiye. benimle kafa bulma

ABİYE- (Abiye donmuş kalmış hem şaşkın hem de üzgün bir şekilde Erman'a bakmaktadır).

ERMAN- Her şeyi bırak kafadan bir gün izin var bana bir gece, bak ben sana nasıl seksüel oluyon o zaman görürsün. Duvarı kırarım duvarı. Adım Erman soyadım Kuzuu

ABİYE- Erman, boşa yer kaplıyon biliyor musun bu dünyada.

ERMAN- (Erman yukarıya doğru bakar, ellerini açar göğe). Allahım kurban olduğum yarabbi. Yaratıyon niye takip etmiyon ya? Bu evlilik bu nikah gününe tam imzayı atarken niye bi yıldırım düşmedi, bi işaret vereydin de bu iş olmayaydı. Kurban olduğum yarabbi. Lütfen ya. Lütfen.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Espresko	Espresso	2	
Etpresso	Espresso	1	
Zippetto	Espresso		1
Takacaz	Takacağız		1
İcecez	İceceğiz	1	
Yapacaz	Yapacağız		1
İndirgemişler	İndirmişler	1	
Yımırta	yumurta		2
Beygir gözlüklerini	At gözlüğü	1	

Tablo-12: Birinci Bölüm, Sahne-15, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Özellikle espresso gibi Türkçe'ye dışarıdan gelen ve halkın söylemekte zorlandığı kelimeler, çoğu zaman yanlış kullanılmaktadır. Bu sahnede, üç defa farklı hatalı kullanımla izleyicinin dikkatini espresso kelimesine çekerek kelimenin zihinlerdeki doğruluğu sorgulanmaktadır.

3.3.1.8. Birinci Bölüm: Sahne 16 / Kuzular Salon/ Gündüz

Ezgi tek başına elinde poğaçta tabağıyla salonda oturmaktadır.

ABİYE- Ezgi, sen mi geldin canım.

EZGİ- Günaydın Abiye abla.

ABİYE-Günaydın. Sabah sabah hayrola?

EZGİ- Ben iyiyim de sen nasılsın.

ABİYE- Ezgicim moral olarak gerçekten çok aşağılara çekilmiş durumdayım şu an.

ERMAN- (Erman mutfak kapısından salona girer ve Ezginin elindeki poğaçta tabağına gözü ilişir)

EZGİ- Ben de Yarcan'ın işte ilk günü ya ona poğaçta yapıp getireyim dedim. Hani böyle kahvaltıda yiyiversin diye.

ABİYE- Erman görüyor musun **ne kadan** düşünceli kız

ERMAN-Yaa aynı sen. **Hakkatten** aynı sen ya. (Elini Ezgi' nin poğaçaya tabağına uzatarak) ben alayım ben kokmasın tabaktan. Hatta şunu da kulak arkası yapayım. Allah razı olsun.

ABİYE- Erman. Hatırlıyor musun biz nişanlıyken bende babamdan gizli sana poğaçalar, kekler yapıp çalıştığın postaneye getiriyodum. Erman hatırlıyor musun bende bi zamanlar gençtiim, güzeldim. Hatırlıyor musun?

ERMAN- (Erman düşünür) Hatırlıyorum. Hatırlıyorum. Ben ordan aldandım da düştüm bu tuzağı zaten. Evlendiğimiz anda kesildi kekle börek arkadaş.

ABİYE- Bende elenirken bir İstanbul beyefendisiyle evlendiğimi sanmıştım. Dolmuş kapıları açmalar, onlar bunlar **hepire** bişeyler yapmalar. Ama evlendikten sonra Erman abinin üzerini bi kazıdım altından bi **ayı** çıktı.

ERMAN- (sessizce) Ne biçim konuşmalar **ayı** mayı diye ya. (Erman sinirlenir ve sesini yükseltir) Ne biçim konuşuyon **ayı** mayılı kızın yanında. Ne biçim konuşuyon sen yaa.

ABİYE- Ben duygusal çalkantımı **görüyon** demi, **görüyon** demi şu halimi. Benim bu halim tamamen sinirsel biliyo musun? Bak bi öyle bi böyle, bi öyle bi böyle. Ezgi yabancı mı Ezgi bizim aileden.

EZGİ- hıh dimi. Yarcan' da artık iş bulduğuna göre biz bu yaz evlenir miyiz Erman abi ya?

ERMAN- İnşallah kızım hepimizin temennisi o inşallah. Siz evleninde bodrum katta sıçanından kurtulmuş olur. (Erman tabaktan bir tane daha poğaçaya alır) ısırgan otlu mu dereotlu mu?

ABİYE- Erman bi **dakkadurur** musun? Ermaan. Erman lütfen kardeşim hakkında doğru konuşur musun? Yarcan bu evin yarı hissedarı. Ayrıca ben Yarcan' la konuştuğum evlendikten sonra durumunu düzeltene kadar bizimle bu evde kalmaya devam edecekler.

ERMAN- Ne diyon kız sen. Ne diyon kız sen. Yeter artık. Bastı sabah sabah ha. Aynı çatı altında iki tane aile olur mu? Kabilemiyiz biz? Kabilemiyiz biz?

ABİYE- hı kabileyiz biz. Benim bir tane **mikemmel** bir tane kardeşim var. Evlendi diye onu sokağı atacak değilim. Terbiyesiz. Bi daha bana sesini yükseltme

ERMAN- Konuşma **lan** kadın. Ne diyon **lan** sen?

ABİYE- Saat 8 olmuş. Niye uyanmadı hala bu çocuk. Görüyorsun demi

ERMAN- (Erman kızgın, şaşkın ve utanmış bir haldedir)

ABİYE- (gider bodrumun kapısını açar ve Yarcan' a seslenir) Yarcan, Yarcaan.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı		
		Abiye	Erman	Ezgi
Ne kadan	Ne kadar	1		
Hebire	Ha bire	1		
Görüyon	Görüyorsun	2		
Dakka	Dakika	1		
Mikemmel	Mükemmel	1		
Hakkaten	Hakikaten		1	
Lan	(argo)		2	
Ayı	(argo)	1	1	

Tablo-13: Birinci Bölüm, Sahne-16, Dildeki Yanlış Kullanımlar

Bu sahnede hatalı kullanımın yanı sıra yer yer argo kelimelere de yer verilmiştir. Günlük konuşma dilinde çok sık kullanmadığımız argo kelimeleri kullanılışı seyirciye farklı geldiği için gülünç olabilirken bu kelimelerin izleyiciye doğalmış gibi sunulması düşündürücüdür.

3.3.1.9. Birinci Bölüm: Sahne 24/ Postane / Gündüz

GÜLŞİŞE- (Gülşişe elindeki zarfları adres sırasına göre dizmektedir ve zarflardan birinin üzerindeki yazıyı okuyamaz). Rıdvan apow neresiydi ya. apow?

RİDVAN- apow mu? apow ne be? (Rıdvan Gülşişe' nin yanına giderek elindeki zarfa bakar Gülşişenin ters tuttuğu zarfı çeviririr).

GÜLŞİŞE- Ahh Moda. İlahi zarf ya. Ters duruyormuş.

RİDVAN- yaa

ERMAN- (Bisikleti postane kapısından içeri geçirmeye çalışmaktadır).

RİDVAN- Hoş geldin Erman abi.

ERMAN- Hoşbulduk gözüm hoşbulduk. Arkadaş veriyolar **pisikletleri** 25 yıllık. Bak ne hale geldik ya.

RİDVAN- Ne oldu abi?

ERMAN- Selamiçeşmmenin girişinde zincir attı. **Pisiklet pisiklet** değil ki.

RİDVAN- Zehracım yardım edeyim mi?

ZEHRA- Ne münasabet ya. Hallettim işte ben.

ERMAN- Arkadaş ben bu kadar yorulduğumu hatırlamıyorum.**Lan** güzel çayın varmı?

SÜNDÜZ- Evet var.

ERMAN- Ver.

YARCAN- (Rıdvan' a bakarak) ne haber **lan**? Devam mı damgalamaya. Çalış çalış kolay gelsin. Posta teşkilatının gülü. Hastasıyız beğenerek izliyoruz. Ailecek.

SÜNDÜZ- (Yarcan' ın sırtına dokunarak)Yarcan. Sana da vereyim ister misin?

YARCAN- **Ne vericen lan?**

SÜNDÜZ- Çay taze demledim. İçer misin?

YARCAN- (Erman' a doğru bakarak). Ya arkadaş kovmadınız siz bunu ya. arkadaşım ben çay içmiyorum, sevmiyorum çay.

SÜNDÜZ- Ama darılırim.

YARCAN- Ben küçükken çay kazanına düşmüşüm. Çok içmişim. Hadi git ya insanlara ver çay.

SÜNDÜZ- Sinirlenince çok daha tatlı oluyorsun. Biliyorsun dimi.

YARCAN- Ponpona bak ya.

ERMAN- Evlerden uzak ya.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı		
		Erman	Yarcan	Sündüz
Pisikletleri	Bisikletleri	3		
Lan	(argo)	1	1	
Sana da vereyim ister misin?	(argo)			1
Ne vericen lan?	(argo)		1	

Tablo-14: Birinci Bölüm, Sahne-24 Dildeki Yanlış Kullanımlar

İşyerinde de özensiz konuşmalarına devam eden Erman araç isimlerini de yanlış söylemektedir. Kolaylıkla hafızalarda yer tutabilecek bu yanlış söylemlerin yanı sıra dizideki homoseksüel karakterin ön plana çıkarıldığı bu sahne de ağırlıkla argo kelimelerin kullanılması göze çarpmaktadır.

3.3.1.10. Birinci Bölüm: Sahne 26 / Postane/ Gündüz

GÜLŞİŞE - (Çalan telefonu açar). Fındıktepe postanesi buyrun. Erman Beey.

ERMAN- Efenim

GÜLŞİŞE - Telefon size

ERMAN- Allah Allah kim arıyor ki acaba

GÜLŞİŞE - Kim arayabilir

ERMAN- Benimkisi yine erken başladı bu sabah mesaiye. (Gülşişe'ye bakar)
Teşekkür ederim. Alo buyur hayatımın törpüsü

ABİYE- O **şillik** ne diyo benim için. Ermaan. Neden ne zaman seni arasam sürekli telefonu o **şillik** açıyor. Demek ki iş yerinde sürekli kıkıkaçsınız.

ERMAN- Bişey demiyor ne desin. Selam söylüyor.

ABİYE- Sen beni her aradığında telefonu aradım teki açsa ne düşünürdün Erman?

ERMN- Kızım bak delirtme beni. Orası ev orda adamın tekinin ne iş var ya? Ne işi var?

ABİYE- Bilmiyorum artık ama o **şillğin** sana bakışlarından hiç hoşlanmıyorum.

ERMAN- Abiye lütfen mesai arkadaşşıma **şillik** deme. Lütfen ayıptır ya. Ayakları şişmiş lütfen.

ABİYE- Bi de o **şillği** bana karşı koruyorsun öyle mi Erman. O kızı bana karşı koruyorsun. Çok güzel, çok güzel ben ne diyim size. Allah sizi mesut etsin, Allah sizi mesut etsin.

ERMAN- Gözünü seveyim sabah sabah saçmalama. Bak önümüzde upuzun bi gün var. Allahımı seversen birazının da öbür saatlere sakla ya.

ABİYE- Erman düşündüm de öyle bi kız seni ne yapsın. Demek ki ataları falan Hintli demi?

ERMAN- Kim? Hintli kim kız?

ABİYE- E Hintliler **öküze** tapıyorlar ya Erman.

ERMAN- Abiye daha fazla oyalama beni ne söyleyeceksen söyle. Dağıtıma çıkacam. İşim gücüm var benim ya hadi.

ABİYE- Ooh. O **şillği** da al. Bi yerlere gidersiniz beraberce güzelce dağıtırsınız artık.

ERMAN- Abiye bak cinnet yola çıktı geliyor sana doğru. Ne istiyosan söyle çabuk ya.

ABİYE- Unuttum.

ERMAN- Neyi unuttun?

ABİYE- Seni niye aradığımı unuttum. Neyse aklıma gelince ararım bi daha. O şılığa da söyle senden uzak dursun. Valla gelirsem saçını başını yolarımonun ha.

ERMAN- Tamam söylerim. (Erman telefonu kapatır ve Gülçiçeğe bakar). Çok selamı var size.(Yerien oturur. Başını elleri arasına alıp düşünür. Tam bu sırada telefon yine çalar).

GÜLÇİÇEK- Fındıktepe Postanesi buyrun.

ABİYE- Posta dağıtım sorumlusu Erman Bey' le görüşebilir miyim?

GÜLŞİŞE - Erman Bey telefon yine size. Karınız arıyo.

ERMAN- Efendim hayatımın sonbaharı.

ABİYE- O şıllık bana niye karı diyo?

ERMAN- Ney?

ABİYE- Hanımınız arıyor diyecek, eşiniz arıyor diyecek. Gelirsem paspas yaparım onu. Erman bakıyorum telefonu yine o açıyor demek ki yine dip dibesiniz maşallah hiç ayrılmıyorsunuz. Hiç ayrılmıyorsunuz.

ERMAN- Abiye bak biraz ara ver tacizlerine. Sivrisinekler bile tokat atınca iki kere dolanıyor. Saçmasapan hareket yapma sabah sabah.

ABİYE- İlk seferinde niçin aradığımı hatırladım onun için aradım.

ERMAN- Ne **istiyon**?

ABİYE- Akşam eve gelirken yoğurt al. (Telefonu Erman' ın suratına kapatır)

MÜŞFİK- (Odasından çıkar kızgın bir şekilde Erman' a bakarak) Erman Kuzu napyosun? Ben sana elli kere devletin telefonunu özel işlerin için kullanmayacaksın demedim mi? Dedim mi? Demedim mi? Dedim.

ERMAN- (Erman düşünür, cevap vermeye çalışır ama bir şey diyemez)

MÜŞTAK- Kullanmayacaksın Erman Kuzu.

GÜLŞİŞE- Ama Müştak Bey ben annemi arayacaktım.

MÜŞTAK- Gülşişe Hanım. Ananızı tabi arayabilirsiniz. Ana aranır. Ah arkadaşlar hangi yavru anasından ayrı yaşayabilir. Ayrı kalabilir dimi. Dimi Erman? Tabi.

ERMAN- Tabi

MÜŞTAK- Ananızı arayınız

GÜLŞİŞE- Çok teşekkür ederim.

MÜŞTAK- Cennet analarımızın ayakları altındadır.

GÜLŞİŞE- Evet

MÜŞTAK- (Gülşişe' ye eliyle odasını gösterir. Bir ihtiyacın olursa ordayım anlamında. Odasına gider ve kapıyı kapatır).

ERMAN- (Erman Zehra' ya bakarak konuşur ama Zehra konuşmalara tepki vermez).

Ben ağır adamım. Bugün bişey **söylemiyom** buna. Yeter. Her kapı kapandığında bi laf mı **edecem** ya. Dedikoducu muyum ben? Yani Müştak Bey iyi insanda, denge yok adamda demi?

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Şıllık	(argo)	7	1
Öküze	(argo)	1	
İstiyon	İstiyorsun		1
Söylemiyom	Söylemiyorum		1
Edecem	Edeceğim		1

Tablo-15: Birinci Bölüm, Sahne-26 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Abiye karakteri tarafından hakaret içerikli argo bir sözcüğün sıklıkla kullanıldığı bu sahnede, bu sözcüğün yayınlandığı kanal tarafından sansürlenmeden olduğu gibi verilmesi şaşırtıcı bir durumdur. Senaryoda, Erman ve Abiye arasında geçen diyalog Abiye' nin Erman' ı mesai arkadaşından kıskanmasına yöneliktir; ancak senaristin bu durumu daha renkli hale getirebilmek için kullandığı argo kelime yayın sırasında da aynen verilmiştir.

3.3.2. TÜRK MALI ONUNCU BÖLÜM

3.3.2.1. Onuncu Bölüm: Sahne 8 / Gökhan-Seval Garaj / Gündüz

SEVAL-Abiye Hanım sizin burada ne işiniz var Allah aşkına?

ABİYE- **Sevalcım, Sevalcım.** Beni çok merak ettiğini, her yerde aradığını, **Gükanın'** da senin de gözünüze uykular girmediğini biliyorum hayatım.

SEVAL- İyi de, ben sizin.

ABİYE- Geçti canım, geçti, geçti, geçti korkma ben burdayım. Hiçbir yerlere gitmiyorum, korkma, korkacak hiçbir şey yok artık burdayım. **Sevalcım, o kadan zor o kadan burhanlı** günler geçiriyorum ki; ancak beni seven can dostlarımın, sevenlerimin **desteğinen** içinde çırpındığım bu **kısır döngüçten** çıkabilirim. Çok zor bir durumdayım gerçekten. (Abiye bir taraftan konuşurken diğer taraftan orada bulunan kondisyon bisikletine biner).Ne yapacağımı şaşırılmış haldeyim. Nerelere gitsem napsam, sen bana yardım eder misin tatlım? Altımda kaldı bu! (Seval kondisyon bisikletinin altında kalan şeyi çıkarır) **Sevalcım** sağol bebeğim. Hayyy!
Sevalcım çok zor durumdayım hayatım. Sıkıntıdan patladım dün bütün gece, bak bu burda varmış hiç haberim olmadı. Ayy, **Sevalcım**, kırmamım bir sakıncası yok dimi hayatım. (Abiye bir taraftan bisikletin pedalını çevirmeye çalışırken diğer taraftan bisiklete sarılmış halde konuşmaya devam eder. Seval ise yaşadıklarını şaşkınlıkla gözlemekte hiçbir şey söyleyememektedir). Kız seni de böyle kendir dertlerimle gerçekten kendi **burhanlarım**a sürüklüyorum ama çok çok anlatasım, çok şey yapasım.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Seval
Gükanın	Gökhan'ın	1	
O kadan	O kadar	2	
Burhanlı	Buhranlı	2	
Desteğinen	Desteği ile	1	
Kısır döngüçten	Kısır döngüden	1	
Napsam	Ne yapsam	1	
Sevalcım	Sevalciğim	5	

Tablo-16: Onuncu Bölüm, Sahne-8 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Kelimelerde ve deyimlerde sık sık hatalı kullanım görülmektedir. Özellikle “buhran” kelimesi yerine “burhan” kelimesinin kullanmasının getirdiği espri ile yanlış kullanım zihinlerde kalıcı olmaktadır.

3.3.2.2. Onuncu Bölüm: Sahne 10 / Gökhan-Seval Garaj / Gündüz

(Abiye kondisyon bisikleti sürmeye çalışmaktadır).

ABİYE- Ayhh! Sevalcım kaç vites bu. Yedi-sekiz galiba. Neyse, işte dün gece Erman’ ın son odunluğundan sonra evi terk edip kendime kalacak **biyerler** bakındım. **Şeriltin’i felan** aradım ama hiç boş odaları yoktu. Sonra **obir** büyük otelleri aradım telefonlan sordurdum, onlar da ful çekiyorlarmış dün gece kaldım mı sana ortada. Benim de hiç tarzım **diğildir**, beşer altışar yıldızın altında oldu mu bi otel kalamıyorum. Sen gibi, **Gürkan** gibi olsam hemen **seviyeyi indirgerim**, tek yıldızlı bir otelde kalırım. Onu da yapamıyorum, **prenslük meselesi**.

SEVAL- Hımm! Sonra da bütün geceyi bu kolilerin, kutuların arasında geçirdiniz yani öyle mi?

ABİYE- Evet. “**Tilkinin dönüp dolanıp geleceği yer tüpçü dükkanıdır**” misali döndüm geldim buraya.

SEVAL- Yalnız o lafin doğrusu...

ABİYE- (Sevalin sözünü keser) Hayır o eve de gidip yani Erman’ ın odun suratını görmek istemediğim için, bunu **böğrüm kaldıramadığı** için geldim kendimi buraya **sığıştırdım**. Eee gecenin bi vakti sizin kapınızı çalıp sizi rahatsız etmek istemedim.

SEVAL- Ne! Bizim kapımızı çalıp bizi rahatsız etmek istemediniz mi?

ABİYE- Evet hayatım. Yani o saatte sizi rahatsız etmemi hiç doğru bir hareket olmaz diye düşündüm Sevalcım.

SEVAL- (Kendi kendine konuşur) Aman Allahım! Meğerse bütün iş Erman Kuzu’da bitiyormuş. Abiye Kuzu Erman Kuzu’yu terk edince her ey normale döndü.

ABİYE- Neyse, kapkara bir geceyi **gerilerde** bıraktık. Bugün artık **yesyeni** umutlarla dolu **yesyeni** bir gün. Hemen eve gidip kendime bir **duş tutup**, kıyafetlerimi yenilemek istiyorum. Ne demişler? **Kişinin kardolabı aynasıdır**. Evet, bana hangi odayı vereceksin bakalım Sevalcığım?

(Seval şaşkınlıkla bakakalır ve sahne değişir).

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Seval
Biyerler	Bir yerler	1	
Felan	Falan	1	
Diğildir	Değildir	1	
Gürkan	Gökhan	1	
Prenslük meselesi	Prensip meselesi	1	
Tilkinin dönüp dolanıp geleceği yer tüpçü dükkânıdır.	Tilkinin dönüp dolaşp geleceği yer kürkçü dükkânıdır.	1	
Böğrüm	Yanlış kullanım. “İçim” olacak.	1	
Gerilerde	Geride	1	
Yesyeni	Yepyeni	1	
Kişinin kardolabı aynasıdır	İş kişinin aynasıdır lafa bakılmaz	1	

Tablo- 17: Onuncu Bölüm, Sahne-10 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Atasözü, yabancı kelimeler ve yanlış kullanılmış bir deyim ile hazırlanmış bu sahnede Abiye’ nin morali bozuk olsa da konuşma gücünden pek de bir şey kaybetmediği hatta normal zamanlardaki konuşmalarından çok daha hatalı konuştuğu gözlenmektedir.

3.3.2.3. Onuncu Bölüm: Sahne 12/ Gökhan-Seval Ev Kapı Önü/ Gündüz

(Abiye elinde bavulu ile garaj kapısından evin girişine doğru gelir. Seval de arkasından hızla gelir ve evin giriş kapısı önünde konuşurlar).

SEVAL-Abiye Hanımcığım, bir dakika durur musunuz? Ne yapıyorsunuz siz?

ABIYE-İzninlen evime giriyorum Sevalcım. A aaa! Ay şimdi benim gördüğümü sen de gördün mü? Sizin evinizi kendi evimmiş gibi emdirdim beynime. Ay fotoğraflar filan kafamda kendi evimmiş gibi. (Abiye absürt bir şekilde kahkaha atar). Ayy! Sevalcım, işte karşılıksız sevgi, işte gerçek arkadaşlık. Ben **ne kadan** kalbi temiz, **ne kadan** her istediği anında olan **mikemmel** bir insanım. Ay **biliyomusun** daha dün gece Allahım bana yeni bir yuva, Allahım bana yeni bir Aile ortamı diye **yarvaldım**, O da anıda seni gönderdi bana. **Elinnen** koymuşum gibi garajda **buldurttu** beni.

Ayy! (Kahkaha atar) Ayy! Sevalcım, Sevalcım. Lafı bile var biliyor musun? **Sabreden derviş, muradını yermiş.** Ne kadar güzel bir laf görüyorsun. Ay Allah söyletiyor bana ha! Ben Erman' dan boşandıktan sonra bi de Murat adında çok yakışıklı bir fabrikatörün oğluyla evleniyormuşum. Ha! Amma olur ha! Ha utanıyorum ama **oladabilir.** Olursa hiç birşey... (Seval şaşkınlıkla Abiyeyi izlemektedir. Sahne değişir).

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Seval
İzninlen	İzinle	1	
Sevalcım	Sevalciğim	1	
Ne kadan	Ne kadar	1	
Mikemmel	Mükemmel	1	
Biliyo musun?	Biliyor musun?	1	
Yarvaldım	Yalvardım	1	
Elinnen	Eliyle	1	
Buldurttu	Buldu	1	
Sabreden derviş muradını yermiş	Sabreden derviş muradına ermiş	1	
Oladabilir	Olabilir	1	

Tablo-18: Onuncu Bölüm, Sahne-12 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Seval' in Abiye' yi uyarıp özellikle kullandığı atasözleri ve deyimlerin hatalı olduğunu söylemesi, senaristin bir taraftan dili hatalı kullandırarak komiklik yapmaya çalıştığını, diğer taraftan da kullanımın hatalı olduğu konusunda izleyiciyi uyarma çabasında olduğu gözlenmektedir.

3.3.2.4. Onuncu Bölüm: Sahne 36 /Gökhan-Seval Bahçe /Gündüz

(Abiye içeceğinin bardağını yere atıp kırmıştır)

ABİYE- Olsun, olsun zaten uğur getirir. Gerçekten eğer bu kurulmasaydı belki bana nazar degecekti.

SEVAL- Ya Abiye Hanımcım. Neden bizi anlamamakta bu kadar ısrar ediyorsunuz?

Bu parti sizin doğum günü partiniz değil.

GÖKHAN- Yani asıl parti yan tarafta.

ABİYE- Yan tarafta mı?

SEVAL- Evet. Erman Bey veriyor, sizin şerefimize.

ABİYE- Benim şerefime? Demek Erman parti vermiş benim adıma.

SEVAL- Evet Abiye Hanım, iki saattir size anlatmaya çalışıyoruz ama “Nato kafa Nato mermer” olduğunuz için bizi hiç dinlemiyorsunuz.

ABİYE- Uydurma Seval! O lafın doğrusu “**Nota kafa Nota mermer**” dir. Nato bir Amerika şirketi, ne işi var bir Türk Atasözünde? (Yan taraftaki bahçeye bakar) Ayy! Çocuklar biliyor musunuz? Erman hayatında ilk defa benim adıma bir parti veriyor. Gerçekten daha önce böyle bir şey yapmamıştı.

GÖKHAN- İşte Abiye Hanım, durum gördüğünüz gibi. Erman Abi aslında o kadar da kötü biri... (Sözü kesilir)

ABİYE- Sen bittin Erman. Sen bittin Erman. Yani ben evden kaçtım diye kutlama partisi veriyor bahçede ve benim evden gitmemi, bütün evi bütün bahçeyi süsleyerek kutluyor. İntikamım çok **acı** olacak. Yani azar azar **alacam** ondan intikamımı.

(Bahçeden hızla salona gider, Gökhan ve Seval de peşinden giderler)

GÖKHAN-Abiye Hanım, Abiye Hanım. Bir dakika nereye gidiyorsunuz?

(Abiye Kanepenin üzerindeki bavulunu ve çantasını da alarak dış kapının önüne gider).

ABİYE- Evime geri dönüyorum. Ayrıca orası benim evim. Ben niye gidiyorum ki, Erman gitsin.

SEVAL- Yürüyün be Abiye Hanım, kim tutar sizi? (Abiye evden çıkar, Seval sevinç gösterileri yapar).

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı		
		Abiye	Seval	Gökhan
Nota kafa nota mermer	Nato kafa nato mermer	1		
Acık	Acı	1		
Alacam	Alacağım	1		

Tablo-19: Onuncu Bölüm, Sahne-36 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Abiye' nin atasözlerini kendine göre değiştirmesi bir yana bir de bu hatalı kullanıma bir savunma geliştirmesi, kendi bildiklerinin aslında genel gerçekten daha doğru olduğu düşüncesinde olduğunu göstermektedir.

3.3.2.5. Onuncu Bölüm Sahne 40 / Kuzular Salon/ Gündüz

ABİYE- Nooldu Erman? Ben geri döndüm de kutlamalarınız yarım mı kaldı? Ona mı **bu kadan** üzülyosun? Benim çünkü geri **dönmücemden o kadan** emindin ki. Ee Erman **etme burma dünyası**. Ben mi dedim sana ben evden kaçtım diye zafer partileri, fener alayları düzenle diye.

ERMAN- Kızım ne alakası var? Bu parti senin için.

ABİYE- Hee. Hiç boşuna nefesini yorma Erman. Artık bu iş bitmiştir. Ayrıca bu evden gitmesi gereken bi kişi varsa o da sensin. Ben şimdi **odama kaçınıyorum**. Sen **akşama kadan** eşyalarını toplayıp gidersen çok sevinirim. Hatta lafı bile var. Elveda Erman.

ERMAN- Abiye bi **dakka** bekle. Yukarıya çıkamazsın. Beş **dakka** bekle burda tamam mı?

ABİYE- Niye **çıkamıyomuşum** yukarı?

ERMAN- Çıkamazsın çünkü yukarda durumlar biraz karışık Abiyem. Sen şimdi git iki saat sonra gel ben sana her şeyi tane tane **anlatacam** ama lütfen git şimdi lütfen, lütfen diyom bak.

ABİYE- Erman ne var yukarda?

ERMAN- Seninle ilgili bi durum değil benimle ilgili bi durum. Ben sana sonra izah **edecem**. Hadi.

GÜLŞİŞE- Erman abii, banyodaki musluklardan hangisinden sıcak su akıyordu? Yarım saattir uğraşıyorum bi türlü yapamadı. Bi yukarı gelip yardım eder misin bana?

ERMAN- (Abiye' ye ne yapacağını bilemez bir şekilde bakar) ya koskoca kadın ağzından bir çocuk geliyor (Erman inme geçirir).

GÜLŞİŞE- Erman abi ne oldu? Ah aman Allahım Abiye Hanım!

ABİYE- Beni hiç beklemiyordunuz dimi? Bakıyorum da nasıl olsa benden kurtuldunuz, mutluluğunuzun önündeki tüm engeller ortadan kalktı diye hemen

evimi aşk yuvanıza **döndermişiniz**. Ama beni bu zamana **kadan** ki tüm şüphelerimde ve kılınmalarımnda haklı çıkardığınız için ikinize de ayrı ayrı ve beraber tebrikler koyuyorum.

ERMAN- Aşk olsun. Ne mutluluğu? Nerdesin? Ne anlatıyorsun? Gene geldin.

ABİYE- Erman. Bana daha fazla yalan söyleme. Bana daha fazla yalan söyleme. Bu şıllığın burda bizim evimizde hatta bizim yatağımızda ne şı var Erman? Erman artık senden **tiskiniyorum**. Anlıyor musun beni **tiskiniyorum**. Bak sana odun demeye bile artık çekiniyorum Erman. Çünkü sana odun dersem doğadaki bütün ağaçlara çok ayıp olacak. Hatta lafı bile var. Doğaya karşı biraz saygılı olmalıyız. Orman ne güzel oh ne güzel.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı		
		Abiye	Erman	Gülşşe
Bu kadan	Bu kadar	1		
O kadan	O kadar	1		
Dönmücemden	Dönmeyeceğimden	1		
Etme burma dünyası	Etme bulma dünyası	1		
Odama kaçınıyorum	Odama kaçıyorum	1		
Akşama kadan	Akşama kadar	1		
Dakka	Dakika		2	
Çıkamıyomuşum	Çıkamıyormuşum	1		
Anlatacam	Anlatacağım		1	
Edecem	Edeceğim		1	
Bakıyosun	Bakıyorsun		1	
Döndermişiniz	Döndermişsiniz	1		
Kadan	Kadar	1		
Tiskiniyorum	Tiksiniyorum	2		

Tablo-20: Onuncu Bölüm, Sahne-40 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Yanlış anlaşılmanın konu edildiği bu sahnede, neredeyse Abiye kadar Erman' da dil kullanımında hatalar yapmıştır. Abiye, diğer sahnelerden farklı olarak bu sahnede, ülkemizin bazı yörelerinde, halkın bir kısmının kullandığı risk kelimesi

yerine “riks” kullanımı gibi “tiksiniyorum” kelimesi yerine yalnızca “k ve s” harflerinin yerleri değiştirilerek oluşturulan “tiskiniyorum” kelimesini kullanmıştır.

3.3.2.6.Onuncu Bölüm Sahne 43 /Gökhan- Seval Bahçe/ Gündüz

Abiye elinde valizi evi tekrar edip Seval ve Gökhan’ın evine gider.

SEVAL- Evet arkadaşlar Kuzulardan ebediyen kurtuluşunuzun Şerefine içiyoruz. (tam bu sırada Abiye elinde valiziyle bahçeye girer. Valizi bir kenara atar. Seval ve Gökhan’ a sarılır).

ABİYE- **Sevalcığim**, Gökhancığim. **Moralman** eksi 1500’ lerdeyim şu ana. Ama şükrediyorum ki sizin **kadan mikemmel**, **sizin kadan kadirşiveps** dostlarınız var.(Abiye, Seval ve Gökhan’ ın ellerindeki içki, kadehlerin alır arka arkaya içer) İyi ki varsınız (diyerek tüm misafirlerle kucaklaşır). Gökhancığim, **Sevalcığim** sizi bekletiyorum. Gökhancığim hatta lafı bile var. Biraz daha alkol alabilir miyim? (misafirlere birinin yanına gider ve elindeki alkol kadehini alıp içer).

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Seval
Sevalcığim	Sevalcığim	2	
Moralman	Maral olarak	1	
Kadan	Kadar	1	
Mikemmel	Mükemmel	1	
Sizin kadan kadirşiveps	Sizin kadar kadirşinas		

Tablo-21: Onuncu Bölüm, Sahne-43 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Yabancı kelimelerin kullanımlarının da yanlış yapıldığı Türk Malı dizisinde, değer bilir ve vefakar anlamlarında kullanılan kadirşinas kelimesi, Abiye tarafından değiştirilerek yerine yabancı bir içecek markası olan “schweppes” kelimesinin de eklenmesiyle oluşturulan “kadirşiveps” kelimesi kullanılmıştır. Aklımızda yer etmiş yabancı kelimeler de hatalı kullanılmış şekliyle hafızalarda daha kolay yer bulabilmektedir.

3.3.2.7.Onuncu Bölüm Sahne 44 / Kuzular Bahçe / Gündüz

Herkes bahçeye geçer

SÜNDÜZ- Erman abi, Erman abi. Biz pastayı kesip geliyoruz.

ERMAN- Tamam şey yapmayın da çok. Kusura bakmayın müdürüm bugünkü doğum günü partisinden pek randıman alamadık ama **napıcaksın**. Hiç merak etmeyin hemen mangalı yakıyorum.

G.MÜDÜR- (Erman'ı taklit eder) **İvit**

ERMAN- Köfteleri koyuyorum

G.MÜDÜR- **İvit**

ERMAN- Sucukları koyuyorum

G.MÜDÜR- **İvit**

ERMAN- Yanlarına süsleme babında biber, domates, patlıcan. Köşelere serpiştiriyorum böyle. Hazır kıvama geliyor.

G.MÜDÜR- (Erman'ı taklit ederek inme inmiş gibi yapar ve güler). Şaka yaptım ya senin gibi yaptım işte.

ERMAN- (yan bahçede Abiye'yi görür ve şok olur tam bu sırada Abiye şarkı söylemeye başlar ve herkes ona bakar).

ERMAN- şarkı söyleyen kişinin Abiye olduğunun anlaşılmasında için Erman telaşla G.Müdür'ü evin içine sokmaya çalışır). Müdürüm burası çok soğuk oldu bi titreme geldi bana. Hadi içerde devam edelim. Palto da getiririm.

G.MÜDÜR- Ne soğuğu Erman Kuzu ya burası otuz derece ben piştim burda.

ERMAN- Evet doğru söylüyorsunuz çok sıcak oldu burası yanıyorum ben. Hadi içerde devam edelim.

G.MÜDÜR- Ya ne içeri girmesi Allah aşkına. Yaz günü bizi içeri tıkmaya çalışıyorsun. Hani mangal yapacaktın, köfte yapacaktın, sucuk yapacaktın.

ERMAN- **İvit** yapacaktım dimi?

G.MÜDÜR- Evet. Kim bu kadın?

ERMAN- Ben değilim

G.MÜDÜR- Nasıl?

ERMAN- Ben tanımıyorum bunu.

ABİYE- Dostlar, dostlar haydi kaldırın bardaklarınızı. Erman odunundan kurtuluşumun şerefine içelim. Hatta lafı bile var. Boyun devrilsin altında kal Erman.

G.MÜDÜR- E bu kadın seni tanıyor.

ERMAN- Tanıyor mu? Odun diyor ama. Ardiyeden mi acaba ben anlamadım.

G.MÜDÜR- Boyun devrilsin altında kal Erman dedi. Duymadın mı?

MÜŞTAK- Tabi ki tanıyor müdürüm. Kendisi Erman Kuzu' nun karısı Abiye Kuzu.

ABİYE- Ben Erman Kuzu' nun **eks** karısıyım bi kere. Lütfen gerçekleri **çırpıtmayalım**. Erman. Ben **çırpıtmayalım** dedim mi şimdi. Bak fır dönüyor biliyor musun kafam. Erman benim için ölmüştür. Hatta lafı bile var. **Ölenle örülmez**. Mantiğı da şu. Ölen insan, yünüydü, şişiydi, orlonuydu eline alamaz. Orlon dedim mi ben en son.

G.MÜDÜR- Dediniz.

ABİYE- Ay kafam fır dönüyo. Orlon dedim aklıma **Ozon Orlon** geldi. Ay **Ozon Orlon** vardı. Nerde o şimdi ya? Napıyo? Bi zamanlar çok güzel ses sanatkarı **Ozon Orlon** vardı nerde? Şarkısı vardı.

G. MÜDÜR- Ben anımsayamadım

ERMAN- matriks

G.MÜDÜR- **Ozon Orlon**

ABİYE- **Benimlen oynama söyledim sana**. Haydi zıpla. Aay şu kanapeye ben uzanabilir miyim Sevalciğim? Ay bahçeyi **dönderdiler** ya, bahçeyi **dönderdiler** ya kafam fır döndü. Onu da **Burak Kurt** söylediler. Ay ben de **o** Burak Kurt' u **ne kadan** severim **ne kadan** severim. . **Bebekto** diyorduk. Benim gibi fındık burunlu. Ben de şu **Ozon Orhon'la Burak Kurt'u** çok hep karıştırdım. Ay midem **bürkülüyor**. (bardağı G.Müdür' e verir) Alkol ver.

G.MÜDÜR- Alkol mü vereyim? Yok daha biz buraya gelemedik.

ERMAN- Biberi alın da elinden şey olmasın. Bu tarafa gelin de kusar musar.

G.MÜDÜR- (Abiye' ye içine kussun diye parti şapkalarını verir) Allah Allah Erman Kuzu bu kadın senin gerçekten karın mı?

ERMAN- Efendim ben şimdi şöyle izah etmek istiyorum. Şimdi bu kadın aslında

MÜŞTAK-. Tabi ki karısı müdürüm. Ben tanıyorum. Kendisi Abiye Hanım. Abiye hanım merhaba.

ABİYE- Merhaba Müştak Bey. Merhaba güzel insan.

MÜŞTAK- O sizin güzelliğiniz. Abiye hanım rica etsem soyadınızı bir kere böyle bağırarak söyleyebilir misiniz?

ABİYE- Kuzuydu. Ama boşandıktan sonra Kıymık soyadını dönüş **yapıcam**.

G.MÜDÜR- Erman Kuzu burada neler oluyor burda? Bu kadın senin kadınsa yukarıdaki hanımefendi kim?

MÜŞTAK- Evet kim o yukarıdaki hanımefendi Erman Kuzu?

ERMAN- Aslında o yukardaki hanım aslında kadın dediğin var ya

ABİYE- Yukardaki, yukardaki Erman **odununun** metresi

G.MÜDÜR- Ney kaç metresi. Şey aman ne metresi.

ABİYE- Ben evden kaçtıktan sonra Erman hemen sevgilisini eve getirmiş. **Odunların efendisi** eve getirmiş ben de yatakta bastım.

G.MÜDÜR- Ney. Doğru mu bu duyduğum? Nedir bu kepezelik.

ERMAN- Koluma şey oldu da bi anda bi dakika durun. (Erman derin derin nefes alır)

G.MÜDÜR- Sana bişey sordum Erman Kuzu

ERMAN- Birazdan burda olur sol kolumda hissettim.

G.MÜDÜR- Ne geliyor, ne burda **olcak** yav.

ERMAN- hah geldi (inme iner)

ARDA- Allah babama inme geldi. İnme geldi babama.

MÜŞTAK- Efenim buna bir şey olmaz. Çok iddia ediyorum. Siz bize gelin. Siz bu adamın. Bakın yine öcek böcek oldu.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı		
		Abiye	Erman	G.Müdür
Napıcaksın	Ne yapacaksın		1	
İvit	Evet		1	3
Eks	Eski	1		
Çırpıtmayalım	Çarpıtmayalım	2		
Ölenle örülmez	Ölenle ölünmez	1		
Ozon Orlon	Ozon Orhon	4		1
Dönderdiler	Döndürdüler	2		
Burak Kurt	Burak Kut	2		
Benimlen oynama söyledim sana	Benimle oynama söyledim sana	1		

Ne kadan	Ne kadar	2		
Bebekto	Bebeto	1		
Midem bürkülüyor	Midem burkuluyor	1		
Yapıcam	Yapacağım	1		
Odununun	(argo)	1		
Odunların efendisi	(argo)	1		
Olcak	Olacak			1

Tablo- 22: Onuncu Bölüm, Sahne-44 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Daha öncesinde kelimelerde, atasözlerinde ve deyimlerde yapılan hatalı kullanımlar bu sahnede sanatçı isimlerinde de görülmektedir. Toplum genelinin bildiği sanatçı isimlerinin bir bölümünü değiştirerek komiklik yapmakta; ancak bunun sonucunda izleyicinin zihninde bu kişilerin isimleri yanlış bırakarak sanatçının imajını küçük düşürmektedir.

3.3.3. YIRMİBEŞİNCİ BÖLÜM

3.3.3.1.Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 2 /Kuzular Yatak Odası/ Gece

Abiye ve Erman yatak odalarında uyuyordur. Tam bu esnada oda kapısı kendi kendine açılır ve Abiye' yi uyandırır. Abiye çok korkmuştur ve Erman' ı uyandırmaya çalışır.

ABİYE- Erman uyan. Erman çabuk uyan. Seninki kalktı gene dolanıyo.

ERMAN- Ya kızım iki de bir benim ki benim ki deyip durma. Böyle şeyler söyleyip durma ya. Takıntı **yaptıracan** çıkmayacak evden ya. Kurdeşen **dökünüyom** zaten burda.

ABİYE- Erman kalk bişeyler yap lütfen. (Erman yorganı ayağı ile iterek yataktan kalkmaya çalışı) tepikleme yorganı kalk bişeyler yap.

ERMAN- tamam tamam korkma korkma korktukça iyice şey yapar bırak yüz göz olma. Gitsin, gitsin ya.

ABİYE- Korkunca **insüllen adranal** salgılanacak. Sakın korkma. Dur ben de geliyom. Beni burda yalnız koma. Elleme elleme kaplara elleme kendileri açtılar. Seninkisi açtı kapıları. Elleme kendileri kapatsın. Ne **karışyonuz** derler. Ne **karışyonuz** derler elleme.

ERMAN- Bi numarası da bu **zati**. Kapı aç kapı kapat.

(Erman ve Abiye ayağa kalkar kapıya doğru yürürken kapı birden kapanır) Abiye korkuyla yatağa geri döner ve Erman' ı çağırır; ancak Erman kapıya doğru ilerler. Erman elinde odunu Abiye' de eline aldığı pufla kapıdan çıkmaya uğraşır. Çocuklara seslenir. Bu sırada Erman hayaletle seslenir). **Lan** hayalet kapıyı kapat **lan**. Soba yanmıyor zaten. Kapat kapıyı. (Merdivenlerden salona inen Kuzu ailesi başında Erman vardır ve hayaletle seslenir). Nerdesin hayalet. Bak bi **taha** bizle oyun oynama, nerdeysen çık ortaya, bu evdekileri rahatsız etme. Eğer mevkiini veya yerini bilirim ağzını burnunu odunla döşerim senin.

ABİYE- Erman. Hortlakların odundan korktuklarına emin misin?

ERMAN- (Erman yumruğunu Abiye' ye gösterir) Odundan korkmazlarsa bunlardan korkarlar Abiye. Bunu görüyor musun?

ABİYE- Bizlere verdiğin bu **güvenceynen** bir anda bütün **böğürlerimizi** rahatlattın Erman. Çocuklar korkmamıza artık gerek yok. Çünkü **babaynız yumruklarıynan** hortlakları dövecekmiş. Erman o zaman biz burda bekleyelim sen salona in. **Saya** sola yumruklarını salla. Belki bi tanesi görünmez hortlak adama denk gelir. Bekliyoruz burda **böğrümüz** rahat. Rahat ol sen.

ERMAN- Gülmeyin, gülmeyin. Hayalet hayalet.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Yaptıracan	Yaptıracağım		1
Döküyom	Döküyorum		1
İnsüllen adranal	İnsülin ile adrenalın	1	
Karışyonuz	Karşıyorsunuz	2	
Zati	Zaten		1
Lan	(argo)		2
Taha	Daha		1
Güvenceynen	Güvenceyle	1	
Böğürlerimizi	İçimizi		
Babaynız	Babanız	1	
Yumruklarıynan	Yumruklarıyla	1	
Böğrümüz	İçimiz	1	

Tablo-23: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-2 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Hortlağın Kuzu ailesinin evlerini ele geçirmesi üzerine kurgulanmış bu bölümde Abiye' nin haricinde Erman' ın yaptığı dil hatalarındaki artış gözlenmektedir. Aile içinde geçen bu konuşmalardaki hatalı Türkçe' nin, anne ve baba rolündeki kişilerin ilk öğreticiler olması sebebiyle evin çocukları tarafından doğru algılanmasına ve yeni öğrendikleri bu yanlış kelimeleri kendi kelimeleri arasına katmalarına neden olmaktadır.

3.3.3.2. Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 5/Seval-Gökhan Yatak Odası/Gece

(Seval ve Gökhan yorganın altında korkuyordur. Kapı aniden açılır ve tekrar kapanır)

SEVAL- Gökhan

GÖKHAN- **Noluyo lan? Noluyo** bu böyle. **Yiter** ya **yiter**. Yemin ederim **yiter** ya. Kuzulardan sonra şimdi bir de Kuzuların hortlağıyla uğraşıyoruz ya. **Yiter** ya. **Yiter** ya. (Kapı tekrar açılır ve kapanır. Gökhan birden yataktan doğrulur aklına bir şey gelmiştir). Aa bi **dakka** ya bi K. Bak unuttum ben. Ben aşkım bu gece yatmadan önce bahçe kapısını açık bırakmıştım salon biraz hava alsın diye. O yüzden herhalde kapılar birbirine çarpıp **ceryan** yapıyor. Kusura bakma ya durup dururken. Durup dururken de korkmuş olduk. Sen hiç merak etme ben şimdi aşağı inip bu işi hallediyorum. Kapıları kapatıp geliyorum bitanem. (Gökhan o anda kapı tekrar kendi kendine açılıp kapanınca korkarak yatağa döner) Aslında bi anda bi an aklıma bişey geldi. Acaba sende mi benimle gelsen diyorum yani. Çünkü burada yalnız kalacaksın. Hani tırsarsın mırsarsın korkarsın kendi başına. O yüzden hadi hayatım biz seninle beraber gidelim bitanem.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Seval	Gökhan
Noluyo	Ne oluyor?		1
Lan	(argo)		1
Yiter	Yeter		5
Dakka	Dakika		1
Ceryan	Cereyan		1

Tablo-24: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-5 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Türkçeyi olabildiğince güzel konuşan Seval ve Gökhan çifti Kuzu ailesinin konuşmalarındaki hatalar konusunda hem fikir olmalarına, bu hatalarını düzeltmek için zaman zaman çaba göstermelerine rağmen, Kuzuların hatalı Türkçe' sini düzeltebilmek bir yana, onların etkisinde kalarak onlar gibi konuşmaya başlamışlardır. Özellikle Gökhan üzerinde görülen bu etkilenme hortlaktan korkma sahnesindeki diyaloglarında gözlenmektedir.

3.3.3.3. Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne11 / Seval-Gökhan Salon/ Gece

Abiye annesi ve çocuklarıyla beraber Seval ve Gökjhanın salonunda koltukta oturmaktadır.

ABİYE- Ay kusura bakmayın **Sevalcim** sizi de bu saatte rahatsız ettik.

SEVAL- Olsun canım biz alıştık.

ABİYE- Hatta lafı bile var değil mi canım. **Alışmış kavrulmuştan beter olur.**(Abiyeyle annesi birbirlerine bakarak gülerler). Yalnız sizin ev bayağ bayağ serinmiş ha. Ay doğalgaza geçiş yapmış olmanıza rağmen tombulu **kalirüferi** neden yakmıyorsunuz çok ilgi çekici.

GÖKHAN- Biz geceleri tasarruf olsun diye ısıtıcıları kapatıyoruz.

ABİYE- Tasarruf. Ayyy pintiliğin adı ne zamandan beri tasarruf oldu.

ABİYE ANNE- Ayol kırk yılın başında evinize bi yatılı misafiriğe gelmişiz. Şimdi yani tasarrufu düşünmenin sırası mı Gökhan?

SEVAL ve GÖKHAN- Yatılı misafirlik derken?

ABİYE- Ay çocuklar biliyorsunuz. Bizim evde hortlak çıktı. Korkmayalım, dayanalım, evde uyuyalım diyoruz ama **kerçekten** evde hortlak varken bırakın uyumayı evde tuvalete gitmek bile çok zor oluyor.

BERRİN- Ay çocuklarda üç gündür yıkanamadılar **Sevalcıgım**. Neyse çocuklar şimdi Gökhan abinizin banyosunda, o tonbili **cakuzisinde** rahat rahat yıkanılırsınız artık.(Çocuklar çok sevinir)

ABİYE- İşte böyle a dostlar. Erman abin hortlakla **diyoloğa** geçip kendisini evi terk etmeye ikna edinceye **kadan** canımızın içi komşularımıza gidelim dedik. Ay ne **kadan** da iyi ettik. Belki günlerce hatta haftalarca, bilemedin **taş pörtlesin** aylarca bi

arada tek aile gibi olabiliriz. Sevgilerimizle kaynaşabilir, sevgilerimizle bütünleşebiliriz.

BERRİN- Ay bence de bütünleşmemiz lazım artık Gökhan'ım. (Melodi anneannesinin sözleri üzerine Gökhan'a bakarak eliyle kalp işareti yapar).

SEVAL- Aman Allahım **Hortlaktan kaçarken Kuzulara tutulduk.**

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı			
		Seval	Gökhan	Abiye	Berrin
Sevalcim	Sevalciğim			1	
Alışmış kavrulmuştan beter olur	Alışmış kudurmuştan beterdir.			1	
Bayağ	Bayağı			2	
Kalirüferi	Kaloriferi			1	
Kerçekten	Gerçekten			1	
Sevalciğim	Sevalciğim			1	
Cakuzisinde	Jakuzisinde				1
Diyoloğa	Diyaloğa			1	
Kadan	Kadar			2	
Taş pörtlesin	Taş çatlasın			1	
Hortlaktan kaçarken Kuzulara tutulduk	Yağmurdan kaçarken doluya tutulduk	1			

Tablo-25: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-11 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Bu sahne de birçok kelimedede ve atasözlerinde yanlış kullanımlar vardır. Fakat bu sahnede dikkatimizi çeken en önemli durum, normalde Türkçeyi düzgün konuşan Seval karakterinin de artık hatalı bir Türkçe ile konuştuğu görmekteyiz. Bu da bize diziyi izleyen birçok insanın da ne kadar eğitilmiş olursa olsun Abiye ve Erman'dan etkilenerek dillerinde bir değişim sürecinin başlayacak insanların bir yansımasıdır.

3.3.3.4.Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 36 /Gökhan-Seval Salon / Gece

Abiye ve Erman restorana gelirler. Abiye çok şaşırmıştır.

ABİYE- Erman. Erman. Ben hayatımda ilk defa böyle bir **restouranta** geliyorum. Çok teşekkür ederim. Erman bi **dakka** bi **dakka**. (Abiye elindeki fotoğraf makinasıyla kendilerinin fotoğrafını çekmeye çalışır) Şey internet **koruk** çocukların şeyisine. Erman ay. Erman Erman.

ERMAN- Güzel. Sakin ol hayatım bizi takip edenler var. İyi akşamlar. Benim Kuzu adına bir rezervasyonum olucaktı.

REZARVASYON ELEMANI- Erman Bey hoş geldiniz. Lütfen beni takip edin efendim. Hay hay.

ABİYE- (Abiye duvarda asılı olan kelebek tablosunu görür)Ayy Ermaan Ermaan ben bu uçucu böceklerden çok **tisiniyorum**. Erman lütfen.

ERMAN-Dekor dekor. Gel canım. Gel şöyle geçelim.

ABİYE- Erman burası çok pahalı bi restoran.

ERMAN- Yoo o kadar da değil. O kadar da değil.

REZERVASYON ELAMANI- Affedersiniz Beyefendi rahatsız ediyorum. Bu masanın siizn olduğuna emin misiniz?

ERKEK MÜŞTERİ- Eminiz çünkü önce biz geldik. Önce biz oturduk buraya.

KADIN MÜŞTERİ- Bize daha önceden verilen masayı hiç beğenmedik. Bu masa daha güzel.

REZERVASYON ELAMANI- Ama bu masanın rezervasyonu vardı.

ERKEK MÜŞTERİ- Olsun bizde sabahtan aradık rezervasyon yaptırдық. En iyi masayı istedik, en iyi masa burasıymış. Bizde buraya oturduk. Masanın üzerinde de hiçbir rezervasyon yazısı görmedik zaten.

ABİYE- (Abiye R.G. nin yerden kaldırdığı rezervasyon yazısını görevlinin elinden alır) Aa verir misiniz şunu. **Hanfendi kalkınır mısınız** lütfen masadan. Bakar mısınız? Varmış **yere atırmışınız** rezerva yazısını görmüyor musunuz kalkınır mısınız lütfen. (R.E.' nın elindeki dosyayı göstererek) Bakın açar mısınız burda yazıyo Kuzu, masa no 5.

KADIN MÜŞTERİ- Kuzu? Kuzu. Hah hah hah hah hah hah

ABİYE- Erman tanık senin. Lütfen şunlara bi yumruğunu **göstertir misin?**

ERMAN- Hayatım ne gerek var tadımızı tudumuzu kaçırmaya. Hiç gerek yok. Bence değmez. Gerçekten değmez. İyi akşamlar. Bak şurda boş bi masa var. Gel buraya oturalım bebeğim gel.

ABİYE- Hayır ya niye oraya gidiyoruz. Erman bakar mısın yeşilliğin kıyısında ya. ya amaan. Yeşillik vücuttaki **melamini** alıyo Erman.

ERMAN- Bebeğim ha orası ha burası ne fark eder. Sen yanımda olduğun sürece hiç bir şey fark etmez benim için.

ABİYE- **Bağdan gelip dağdakini kovunamazsınız.**

ERMAN- Gerek yok ben seninle her yerde mutluyum. Otur bebeğim otur. (Erman R.E.' ye dönüp) pardon müsaade eder misiniz?

ABİYE- (Erman Abiye' nin paltosunu alır ve sandalyeye koyar) o üstümde kalsın. Ay moraller bozuldu ya. Bizim di ora. (Etraftaki müşterilere bakarak) Yerimize oturmuşlar.

ERMAN- Böyle şeyler için kalp kırmaya hiç gerek yok. Fani bi dünyada yaşıyoruz. Abiyeciğim gerek yok gerçekten gerek yok gerek yok. Ha benim moralim bozulmadı mı zannediyorsun. (Öztürk Serengil taklidi yaparak) yani ben delirmiyorum, onu mu zannediyorsun? Benim onun kafasını kırmak. Ama olmuyor. Abiyeciğim bi an bişey oluyor sonra gidiyor yani.

ABİYE- Allaha bende fotoğraf **fobisi** var ha. Bende çok sinirliyim **fotoğrafları** şu an rahatlayacam. (fotoğrafı çekmek için yan masadakilere seslenir) **hanfedii** ilk gelişim. **Bakınabilir misiniz** Anı olsun **diyerekten**. Teşekkürler, teşekkürler. (rezervasyonlu yerlerine oturan arka masadakilere bakar) **aptallar**. Erman hadi **fobimize** devam edelim. Rahatlayalım. Haydi, Erman (Erman poz verir. Abiye etraftakilerin fotoğraflarını çekmeye devam eder). **Hanfedii hanfendi** lütfen. İlk gelişim. **Saygılarımınnan**. (Abiye Erman' ın fotoğrafını çekmek ister) Ay Erman izin ver lütfen. Gülümsee. (flaş patlar Erman' ın gözüne) tavuk karası mı indi?

ERMAN- (derin nefes alır)

ABİYE- Bi anda geçiyor Erman

SEVAL- (Seval ve Erman restorandan içeri girer) Gökhan nerden çıktı bu akşam yemeği?

GÖKHAN- Aşkım Kuzulardan kurtulmamızı kutlamamız gerekiyordu dimi. Bu senin sayende oldu benim akıllı bıdık karıcım benim. Akıllı bıdık karıcım benim.

SEVAL- Akıllı bıdık mı? **Gökhancım** lütfen yani. Hayatım şuraya romantik bir akşam yemeği yemeye geldik. Lütfen ağzını bozma.

GÖKHAN- Aşkım aşkım haklısın haklısın. Ben şimdi sevinçten ve coşkudan ne dediğimi biliyor muyum acaba ya.

SEVAL- Coşku mu? Ay **Gökhancım** lütfen.

GÖKHAN- Tamam birtanem tamam. Sen hiç merak etme

GÖKHAN- Beyefendi merhabalar. İki kişilik bir masa var mıydı. Kusura bakmayın biz rezervasyon yaptırmamıştık.

REZERVASYON ELEMANI- Maalesef efendim hiç boş masamız kalmadı.

GÖKHAN- Maalesef mi, hiç hiç hiç mi kalmadı yani. Bi tane bile mi yok. Hay Allah.

SEVAL- Olsun hayatım. Olsun **Gökhancım**. Önemli değil. Abiye Kuzu' yla anası bugün bi kez bile gelemediler bizim eve hortlak yüzünden bundan daha büyük mutluluk olabilir mi, düşünebiliyor musun? Boşver hayatım. Başka yerde yeriz. Evde yeriz. Tost yeriz. Gel ben sana tost yaparım.

GÖKHAN- Tamam. Tamam.

ABİYE- (Abiye Seval ve Gökhan' ı tam restorandan çıkarken fark eder) Aaa Seval, Gökhan. Ay ne işiniz var sizin burda. **Gelinsenize**. Ay Erman şunlara bak.

GÖKHAN- Aşkım bu ne ya, bu ne ya böyle. Ya yiter.

ERMAN- Gözlerim ne görüyor ya. Bizim komşumuz **Gökhanlan** Seval değil mi bunlar.

ABİYE- Ay artık tesadüfün bu derecesi. Ya lütfen **gelinsenize**. (yan masadakilere dönerek) bizim yan **vilyadaki** komşularımız. Ay gelin lütfen. Bakın bakın bakın kimler geldi kimler geldi (Seval ve Gökhan' ın fotoğraflarını çeker).

GÖKHAN- Erman Beyciğim bize masa yok dediler de bizde tam dönmek üzereydik.

ABİYE- (masaya iki sandalye daha getirilir) Getir getir. Olmaz mı masa. Gel bakalım. Olamaz kalplerimiz **ne kadan** temiz ya. Ay artık bu kadarına da inanamıyorum. (Gökhan ve Seval masaya yaklaşmış istemeyerek oturmak üzeredirler) hoş geldin canım. Gökhancığım. Ay dur bakıyım dur bakıyım. (Abiye fotoğraf çekmeye devam eder). Şarjı bitecek diye **ödüm çıtlıyor**.

GÖKHAN- Erman Beyciğim o zaman ben böyle

ERMAN- Buyrun

ABİYE- Buyrun buyrun oturun. Bize iki tane daha tabak. Dört tane çatal **pıçak**. Çorba varsa eğer içerse kaşık da getirin dört tane (Abiye yan masaya bakar) afiyet olsun, komşular komşular.

ERMAN- Nasıl çıktınız?

GÖKHAN- Nasıl çıktınız derken, nasıl çıktınız

ERMAN- Yani biz, hayret ettim yani. Siz evde değil miydiniz?

GÖKHAN- Öyle bi anlık sıkıldık. Dışarda yemek yiyelim dedik. Sonra buraya geldik.

ABİYE- Erman da bunu bana biz dört tane. Bu tabaklardan dört tane yapabilir misiniz? Dört tane de kaşık **pıçak**.

ERMAN- Garson Bey iki tane misafirimiz var. Bi servis alalım bir de başlamadan önce bir başlangıç menüsü verir misin lütfen.

GÖKHAN- Aslında hiç gerek yoktu. Biz hemen çıkacaktık ama (Bu sırada Seval'de konuşmaya çalışır ama sesi pek çıkmaz).

ABİYE- Hayır hayır. Hayır lütfen lütfen. Masamız var. Bizim zaten bi masamız daha var. Şişt **bakır mısınız**. (Arkasını döner masalarını kaptırdıkları müşterilere bakarak) **Mağmurlanma mağmurlan ma padişahım senden büyük babür var**. Gördünüz masa kaybettik ama dostluk kazandık. Yan **vilyada** oturuyorlar. Yan **vilyada**.

ERMAN- Boşver boşver bi tatsızlık çıkmasın boşver

ABİYE- Gerek yok

ERMAN- Tabii gerek yok

ABİYE- Yemekleri alalım Erman (Abiye fotoğraf çekmeye devam eder).

ERMAN- (Erman, Gökhan'a kolundaki saati göstererek) Sen benim saatimi gördün mü? Bak benim saati bu.

GÖKHAN- Saatler olsun Erman abi. Saatler olsun.

ERMAN- Sağol

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı		
		Abiye	Erman	Seval
Restouranta	Restoranda	1		
Dakka	Dakika	2		
Koruk	Koyarız	1		
Tisiniyorum	Tiksiniyorum	1		
Hanfendi	Hanımefendi	1		
Kalkınır mısınız?	Kalkar mısınız?	1		
Atırmışınız	Atmışsınız	1		
Göstertir misin?	Gösterir misin?	1		
Melamini	Melanini	1		
Bağdan gelip dağdakini kovunamazsınız	Dağdan gelip dağdakini kovmak	1		
Fotoğraflan	Fotoğrafla	1		
Bakınabilir misiniz?	Bakabilir misiniz?	1		
Bakınır mısınız?	Bakar mısınız?	1		
Diyerekten	Diyerek	1		
Aptallar	(argo)	1		
Saygılarımınnan	Saygılarımla	1		
Gökhancığım	Gökhancım			3
Gökhanlan	Gökhan'la		1	
Gökan	Gökhan	1		
Gelinsenize	Gelsenize	1		
Vilyada	Villada	3		
Ne kadan	Ne kadar	1		
Ödüm çıtlıyor	Ödüm kopuyor	1		
Pıçak	Bıçak	2		
Mağmurlanma mağmurlanma padişahım, senden büyük babür var.	Mağrurlanma mağrurlanma padişahım, senden büyük Allah var	1		

Tablo-26: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-36 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Türkçe' nin yanlış kullanımıyla ilgili rahatsızlığın hissedildiği bu bölümde, Türkçeyi düzgün konuşan bir kanaat önderinden faydalanarak senarist seyirciye kötü örneklerin yanında doğru örnekleri de vermek istemektedir.

Erman karakterinin tamamen deđiřtiđi bu sahnede dili oldukça dűzgűn kullanan ve Sezen Cumhuri Önal taklidiyle konuřan bir karakter karřımıza çıkmaktadır. Aile halkının řařkın bakıřları arasında sivrilen bu yeni karakter, Seval ve Gűkhan' ı da çok řařırtmıřtır. Abiye' nin hatalı konuřmalarına çokça rastlanan bu bűlűmde Erman dűzgűn konuřmasının dıřında Abiye'yi dizginleyen bir eř karakterine dűnűřműřtűr.

3.3.3.5. Yirmi Beřinci Bűlűm: Sahne 53 /Kuzular Mutfak/ Gűndűz

Erman mutfaktan içeri girer. Arda ve Melodi masada şaşkın bir şekilde oturmaktadır. Abiye ise ocağın başında çocuklarına kahvaltı hazırlamaktadır).

ABİYE- Ermancıđım. Sekilerinin uđur getirdiđi, gűnűl kafesinde bűlbűllerin ۆttűđű, tűzsel iradeni ve ۆzlek bilincini hűr bir řekilde kullanabileceđin aydınlık bir gűn olsun dilerim.

ERMAN- Sana da gűnaydın Abiye. Gűnaydın.

ABİYE- (Erman' a sandalyeyi gűsterir) lűtfen otur. Lűtfen. Sana da hemen organik iki tane yumurta kırayım.

ERMAN- Organik **yımurta** mı? Yani normal **yımurta** yok mu yiyemiyor muyuz?

ABİYE- **Yımurta** dűnyada yok Erman. Yaşadığımız gezegende hiçbir dilde **yımurta** diye bir řey yok. Ha sorunun yanıtına gelince hayır Erman. Bundan sonra bu evde sadece organik ve hormonsuz gıdalar tűketecek. (Melodi ve Arda birbirlerine bakarlar şaşkındırlar). Ha ansıdığım tam yerine denk geldi. Bundan sonra bu evde et tűketmeyeceđiz. Ailecek vejeteryan olacağız.

ERMAN- Anlıyorum. Vejeteryan derken

ABİYE- Műsadenle (masadan bir tabak alır ve tabađı Erman'a tutar) nohut sucuđu Erman lűtfen **tatımsa**.

ERMAN- (bir tane alır) ok gűzel

ABİYE (tabađı çocuklarına yűneltir). Tomurcuklar (Melodi ve Arda' da alır)

ERMAN- İvit gerçekten çok gűzel olmuř. Çok organik. Çok **tatıma** gitti.

MELODİ- Baba bu iğrenç sen bunu nasıl beğendin ya.

ABİYE- Pembe tomurcuğum bu çok pişişik bir durum. Lűtfen buna yenilme ve **tatımsadığın** řeyi ayırımsa.

ERMAN- (çocuklara bakarak) Annenizi kim seslendiriyor lan? Tuhaf değil mi deli gibi konuşuyor ya.

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Yımırta	Yumurta	1	3
Tatımsa	Tadımsa	1	
Tatıma gitti	Hoşuma gitti		1
Tadımsadığın	Tadına baktığın	1	

Tablo-27: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne-53 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Erman karakterinin eski haline döndüğü; ancak Abiye karakterinin değiştiği bu sahnede, Abiye Türkçeyi düzgün kullanmanın yanı sıra Erman'ın hatalı kullandığı kelimeleri düzeltmeye çalışmaktadır. Dilin doğru ve yanlış kullanımlarının gösterilmeye çalışıldığı bu bölümde, dizinin son bölümleri yaklaştıkça kamuoyundan gelen tepkilere karşın böyle bir senaryo oluşturulduğu izlenimi uyanmaktadır.

3.3.3.6. Yirmi Beşinci Bölüm: Sahne 54 /Kuzular Salon / Gündüz

ABİYE- Evet organik kahvaltımızı ettik. **Şimdik** hep beraber güzel bir Pazar günü geçireceğiz. Yavrularım siz lütfen odalarınıza çıkıp ödevlerinizi yapınız, ben daha sonra gelip ödevlerinizi kontrol edeceğim.

MELODİ- Babacım annemin nesi var?

ERMAN- Ne bileyim ben. Sen anlıyo musun? Anlamıyosun. Ben anlıyo muyum? Anlamıyorum. Kesin abuk sabuk bişey isteyecektir onun alt yapısını yapıyor ama birazdan çıkar kokusu ortaya. Siz yukarı çıkın. Hadi hadi hadi.

ABİYE- (Abiye kanepede oturmuş etrafa bakmaktadır).

ERMAN- Arkadaş ne **yidik** ne **yidik** ya. Vallahi diyom ya. O soya fasulyesinin köftesi varya yedi tane yedim. Galiba karbonat var içinde şişkinlik yaptı. Akşama kadar İzmir marşı çalar burası.

ABİYE- Neden söyleniyorsun Erman? Şu an seni anlamaya çalışıyorum gerçekten. Çünkü sen pizza yaptığım süre boyunca Abiyeciğim yeter artık rahatsız oluyorum.

Nolur biraz sebze yemekleri yapsan. Sağlıklı beslenelim derdin. Bu şekilde taleplerin olurdu benden. E bende bunları yerine getirmeye çalışıyorum. Şu an neden söylendiğini anlamıyorum ama seni anlamak istiyorum. Kızım ben normal insan yemeğinden bahsediyorum.

ERMAN- Kızım ben normal insan yemeğinden bahsediyorum. Yani **okuz** kumanyasından değil. Anladın mı?

ABİYE- Anladım Erman. Okuz değil yalnız öküz. Lütfen çok dikkat edelim.

ERMAN- (kısıık sesle söylenen Erman eline kumandayı almış TV' yi açmak ister).

ABİYE- Erman ne yaptığını zannediyorsun sen.(Erman elindeki çalışmayan kumandayı çalıştırmak için uğraşırken Abiye kumandayı almak ister). Erman lütfen verir misin?

ERMAN- Hayatım televizyonda kovboy filmi bakıyorum. Yani ne yapabilirim. Yani öyle bi davranıyorsun ki napıyım. Söyle sen ne yap... Ben ne **yapayım**. Söyle ne **yapayım**.

ABİYE- Erman çok rica ediyorum senden. Bak bu kumandayı aldığın yere koyuyorum. Lütfen buna elimizi sürmeyelim. En azından bugün sürmeyelim. Neden biliyor musun? **Çünkü** en azından bir tatil günümüzü televizyona bakarak harcamayalım. Çok rica ediyorum.

ERMAN- Ne yapıcaz peki yani ne yapmamızı istiyorsun? Birbirimizin suratına mı bakıcaz?

A BİYE- Aa olur mu Erman. Bu sorduğın soruyu hiç duymamış olayım. Bak duymadım. Sen bu soruyu sormadın. Ben de duymadım. Tohumlarımız yukarda ödevlerini yerine getirirlerken biz ebeveynler, burada medeni insanlar gibi kitap okuyacağız. Bir sakıncası var mı? Bence yok.

ERMAN- (Erman başını sallayarak yok işareti yapar). Cık cık Yani yani cık

ABİYE- Cık deme çok çirkin Erman. Lütfen. Cık cık, böyle şeyler kullanmayalım. İlişkimize böyle şeylere izin vermeyelim oldu mu.

ERMAN- (Erman elini göğsüne dokundurarak Abiye' ye olur verir).

ABİYE- Erman ben sabah ne yaptım biliyor musun?

ERMAN- Ne yaptın?

ABİYE- Erkenden kalktım, çarşıdaki eski kitapçı Nevzat' a gittim ve okumamız için bize harika kitaplar aldım. (Abiye kitapların olduğu çantayı alır ve içinde kitapları

tek tek çıkarır). Klasiklerde var, yerlilerde, yabancılarda. Bunların hepsi bitecek. Bugün bunların hepsini su gibi içeceğiz Erman.

ERMAN- Anlıyorum tamam.

ABİYE- Beni anladığın için sana çok teşekkür ederim.

ERMAN- Benim cep telefonumu nereye koydun?

ABİYE- Erman lütfen Pazar günleri cep telefonuyla konuşmayalım.

ERMAN- Tamam peki.

ABİYE- Radyasyondan biraz uzak duralım. Sağlıklı yaşayalım.

ERMAN- (eline bir kitap alır ve okumaya başlar). Bundan okuyorum. Tarım

ABİYE- (Erman kitabı ortasından okumaya başlar). Ermancığım, okumak için lütfen sıfırdan sonraki birinci sayfadan başlayabilir misin? Çok teşekkür ederim. Beni kırmadığın için, bana saygı gösterdiğin için çok teşekkür ederim.

ERMAN- Anlıyorum, anlıyorum.

ABİYE- Bak benim başladığım kitaba. Boşuna anlatmamışlar. Kitabın adı bu.hadi bakalım. (başını yukarı kaldırır). Herşey için sonsuz teşekkürler.

ERMAN- Nerden ben başlıyorum. İlk ben başlıyorum. Tarımdan başlıyorum.. İstersen okuyayım. Mahsülde ve tarımda kenenin zararları diyo burda. Kene mahsule geldiği zaman **böyük** bir felaketle sonuçlanıyormuş. Bak önemli, güzel aferin sağol. Yani beni gerçekten büyük bir şeye getirttin.Yani sağol. Roman yok mu çizgi roman.

ABİYE- Ermancığım, çizgi roman da var fakat sen dışından okuduğun sürece benim okuduğum şeyi anlamam olası mı? Bence olası değil. Haydi gel. Pazar günkü dinlencemize kitaplarımızı içimizden okuyarak devam edelim. Ne dersin?

ERMAN- Kızım ben burdayım nereye gel **diyon**? Ben anlamıyorum seni. Sen ne acayip acayip konuşmaya başladın Abiye ya.

ABİYE- Şu an şaka kaldıracak durumda değilim. Çünkü kendimi kültüre adamak istiyorum. Birazdan çok teşekkür ederim. Beni anlayışla karşıladığın için çok teşekkür ederim. Haydi başlayalım.

ERMAN- (Erman şaşkınca bakar Abiyeye ve kitabın sayfasını çevirir).

ABİYE- Ben de seni anlıyorum ve bu bilişimi çok çok çok seviyorum. İzinle yanak uzatır mısın?

ERMAN- (Erman yanağını Abiye' ye doğru uzatır).

ABIYE- Teşekkür ederim. Sana doğru yönlendiriyorum kendimi (Erman'ı yanağından öper). Çok teşekkür ederim.

ERMAN- (Erman, korkmaya başlamıştır. Ellerini açarak sessizce dua eder).

ABIYE- Önsöz. Bak dışımdan okuduğum zaman yanlış oluyor. Başlıyoruz. (Abiye sessizce ağzını kıpırdatarak kitabını okurken Erman dua okumaktadır).

ERMAN- (kitabı kapatır). Abiye kusura kalma sıkıldım ben **yiter**.

ABIYE- (Abiye sessizce) Ermancım o zaman başka kitap al oku hayatım. Lütfen.

ERMAN- Hayatım, ben kitap okumaktan sıkıldım. Yani bu sessizlik bana biraz daral getirdi yani ben. Olmuyor yani **napıcan**.

ABIYE- O zaman izin verirsen sana daha önceki söylemlerinden birini hatırlatmak istiyorum Erman Kuzu. Sen demez miydin Abiyeciğim, Pazar günleri biraz sessizlik olsun da kafamızı dinleyelim diyen. Bak hem sessizlik oluyor hem de kültüre doyuyoruz. Niçin sıkıldın anlıyamıyorum.

ERMAN- Kızım ne alakası var. Yani benim söylediğim, ben çok kitap okudum. Ondan şey yaptım yani. Sıkıldım, yani istemiyo canım. Zorla mı **yaptıracan**. Zorla mı **yaptıracan**. İstemiyor canım. Başka bir şey yaparsan yaparım ama böyle kitap oku. Valla istemiyo ya. Bu ne ya.

ABIYE- Demin ağzından çıkan kelimeyi ne ben duydum ne sen söyledin. Teşekkür ederim. Anlayışın için. O zaman lütfen bana izin ver. Son 48 sayfamı bitireyim, beraber sessizce oturalım

Hatalı Kullanılmış Sözcük	Doğru Kullanım	Kullanan Karakter ve Sahnedeki Tekrar Sayısı	
		Abiye	Erman
Şimdik	Şimdi	1	
Yidik	Yedik		2
Diyom	Diyorum		1
Okuz	Öküz(argo)	1	
Napıyım?	Ne yapayım?	1	
Ne yapayım?	Ne yapayım?		2
Çünkü	Çünkü	1	
Böyük	Büyük		1
Yiter	Yeter		1
Napıcan	Ne yapacaksın?		1

Tablo-28: Yirmi Beşinci Bölüm, Sahne- 54 Dildeki Yanlış Kullanımlar

Diziye, Türkçe' nin yanlış kullanımı ile ilgili gelen uyarılar ve eleştiriler karşılığını bulmuş olsa gerek ki bu sahnede düzgün konuşabilmek için sık sık kitap okumak gerektiği mesajı verilmeye çalışılmaktadır. Böylece bir taraftan güldürü amacıyla Türkçeyi yanlış kullanırken, diğer taraftan da dili doğru kullanabilmenin yöntemi gösterilmektedir. Özellikle bu bölümdeki bir çok sahnede Türkçeyi doğru kullanmaya yönelik mesaj verme kaygılarını görmekteyiz.

3.4.Bulgular Ve Yorum

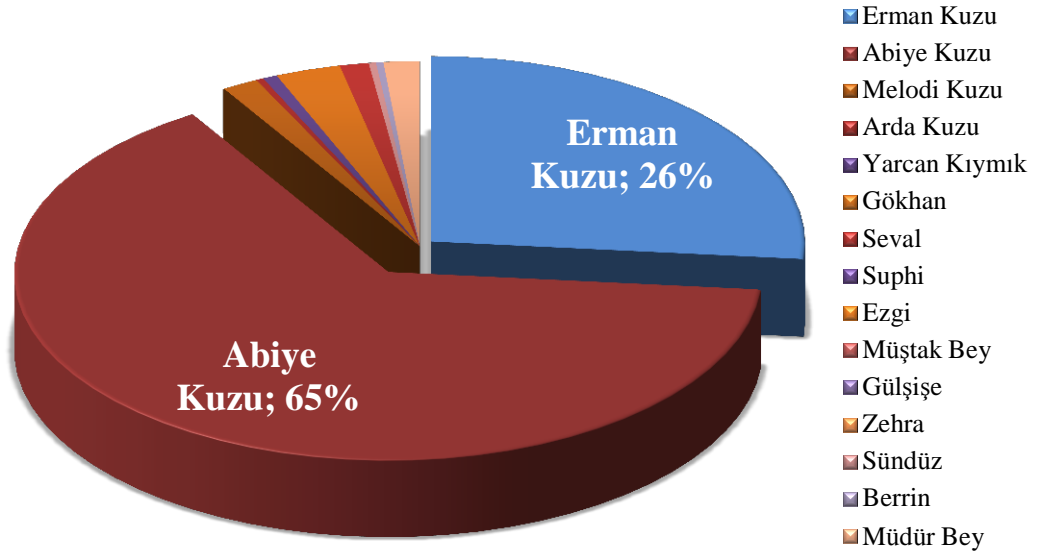
Sahnelerin çoğunda, Abiye ve Erman arasında geçen diyaloglarda hatalı Türkçe kullanılmaktadır. Anne ve babanın dili yanlış kullanmalarına rağmen çocukların kendi aralarında ya da başkalarıyla olan diyaloglarında Türkçeyi genelde doğru kullandıkları fakat kendi aralarında hakaret içerikli sözcükler kullandıkları da görülmektedir.

Erman karakteri, kaba, eğitim ve kültür seviyesi düşük, eşine ve diğer kişilere olan hitap ve davranışlarında özensizdir. Türkçeyi zaman zaman hatalı kullanmakla beraber çoğunlukla şiveli konuşarak, kurduğu cümlelerde argo sözcüklere daha fazla yer vermektedir. Rencide edici argo kelimelerin sansürlenmeden yayınlanmış olması şaşırtıcıdır.

Abiye karakteri ise, kibar konuşmaya özen göstermesine rağmen dizide tüm karakterler arasında Türkçeyi en hatalı kullanan, atasözleri ve deyimlerde kendine göre değişiklik yaparak bunun doğruluğunu da savunmaktadır. Harflerin yerlerini değiştirerek kelimelerin söylenişini komik hale getirmektedir. Hatta yabancı kelimelerde de harflerin yerlerini değiştirmektedir.

Karakterin Adı	Hatalı Kullanım Sayısı	Yüzde
Abiye Kuzu	205	%64,67
Erman Kuzu	84	%26,49
Gökhan	9	%2,83
Melodi Kuzu	5	%1,57
Müdür Bey	5	%1,57
Seval	4	%1,26
Yarcan Kıymık	2	%0,63
Arda Kuzu	1	%0,31
Sündüz	1	%0,31
Berrin	1	%0,31
Suphi	-	-
Ezgi	-	-
Müştak Bey	-	-
Gülşişe	-	-
Zehra	-	-

Tablo- 29: Türk Malı Dizi Karakterlerinin Dili Hatalı Kullanım Dağılımı

Grafik 1- Türk Malı Dizi Karakterlerinin Dili Hatalı Kullanım Dağılımı

Genelde kullanılan diyaloglara bakıldığında, kırsal konuşma tarzının ağırlıkta olduğu, içinde argo kelimelerin yer aldığı, kibarlık ve nezaketin yerine kabalık ve hakaret içeren sözcüklerin kullanılmasıyla, espri oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Dizinin ilerleyen bölümlerinde, RTÜK'ten gelen uyarılar sonucunda olsa gerek, zaman zaman dizi karakterlerinin bazıları yapılan dil hatalarını düzeltilmektedir. Senaristin dil kullanımının hatalı olduğu vurgusunu vermesi, RTÜK' ten yeni bir uyarı ya da ceza almamak için tedbir aldığı izlenimi uyandırmaktadır. Dizinin incelenen yirmi beşinci bölümünde Seyirciye kötü kullanımların yanında doğru kullanımlar da vermek istemelerinden dolayıdır ki, Türkçeyi düzgün konuşan bir kanaat önderinden faydalanmışlardır. Yine aynı bölümde sık sık kitap okuyarak Türkçeyi doğru konuşabileceğimiz vurgusu yapılmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada kitle iletişim araçlarının etkileri üzerine yapılan değerlendirmede durum komedisi türündeki televizyon dizilerinde kullanılan dilin hataları belirlenmeye çalışılmıştır. Argoyu, cinselliği ve hatalı konuşma tarzını güldürü malzemesi olarak kullanan bu yapımlar yayınlandığı toplumun kültürünün ve dilinin zarar görmesine neden olabilmektedir. Günümüzde yayınlanan, özellikle yerli, durum komedilerinde yapımcılar ya da senaristler Amerikan yapımı bu türün adaptasyon havasından kurtulmak için senaryoya yoğunlaşmak yerine toplumsal eksiklikleri, dilin sahip olduğu esnekliği ve argoyu güldürü malzemesi olarak kullanmaktadır. İzlenirlik oranı yüksek olan bu türün bazı örnekleri, özellikle yeni neslin kullandığı Türkçeyi bozduğu ve aile içi ilişkileri olumsuz yönde etkilediği kaçınılmaz bir gerçektir.

Kitle iletişim araçlarının, sayıca çok olmasının dışında kolaylıkla erişilebiliyor olması denetiminin yapılmasını güçleştirmektedir. Dolayısıyla bu durum özellikle küçük yaşta çocuklar açısından tehlike oluşturmaktadır. Denetimsiz yayınları izleyen çocuklar, daha çok küçük yaşlarda birer birey olabilmekte ve ileri ki yaşlarda öğrenmeleri gereken, buldukları yaş için olumsuz, pek çok bilgiyi öğrenebilmektedirler.

Günümüzde özellikle büyük şehirlerde çocukların oyun oynayabilecekleri alanların kısıtlı olması sebebiyle oyun zamanlarını evde geçirmek zorunda olan çocuklar, evin temiz kalabilmesi ve evde gürültü yapmamaları için anneler tarafından televizyon izlemeye yönlendirilmektedir. Böylece, o saatte televizyonda ne yayınlanıyorsa onu izleyen çocuk, dikkatini toplamakta güçlük çeken pasif bir izleyici konumuna geçmektedir (Tönel, 2007: 17).

Postman ve Powers' a göre, izleyicinin kitle iletişim araçlarının iletilerine karşı kendini savunabilmesi için, önceden hazırlıklı bir kafaya ve kendi içinde bir değerler sistemine sahip olması gerekmektedir (Postman ve Powers, 1996: 83-102). Bunu sağlayabilmek için birey öncelikle, seçimini yaptığı her türlü iletiyi kendi süzgecinden geçirebilecek bir bilince sahip olmalıdır. Birey ayrıca kitle iletişim

araçlarının tek eğlence aracı olmadığını, boş zamanı iyi değerlendirebilmek için yapılabilecek başka aktiviteler olduğunun da farkına varmalıdır.

Kitle iletişim araçlarında yayınlanan program ya da dizilerde kullanılan konuşma dilinin, hatalı kullanımlarına caydırıcı yasal düzenlemeler yapılması ve uygulanabilir olması sağlanmalıdır.

Toplumun geneline hitap eden televizyon programları, yetişkinlerden ziyade çocukları etkilemektedir. Çocuk programları hakkında pek çok kaynağa göre televizyon, ebeveynlerden sonra en etkili araçtır. Çocukluk için televizyon dış dünyayı eve getirmektedir. Televizyonla arasında özel bir bağ kuran çocuk televizyondan gelen mesajlara sürekli açık konumdadır.

Televizyonda yayınlanan programlar içerisinde çocukların izleyebilecekleri, yaşlarına uygun programlara daha çok yer ayrılmalıdır. Çocukların tek başlarına ve aileleriyle birlikte izleyebilecekleri program türleri tespit edilmelidir. Çocuk televizyonu açtığında hangi saatte ne tür bir programla karşılaşacağını ve yayınlanan programın, çocuk programı dahi olsa, içeriğinin çocuklara zarar vermeyecek biçimde hazırlanmış olduğunun aile tarafında bilinmesi sağlanmalıdır (Can, 2000: 15).

Anne babalar çocukların televizyon karşısında geçirdikleri süre ve izledikleri programlar konusunda bilinçli olmalı. Gerekli durumda bu bilinç veliye çocuğunun okulunda görev yapan Medya Okur Yazarlığı Dersi öğretmeni tarafından verilmelidir. İlköğretim okullarımızda seçmeli ders olarak verilen Medya Okur Yazarlığı dersini zorunlu ders yapılmalı ve bu konuda eğitim almış kişiler tarafından bu dersin verilmesi sağlanmalıdır. Yine bu ders kapsamında kitle iletişim araçlarının bireyler üzerinde bıraktığı olumlu ya da olumsuz etkiler konusunda öğrencilere bilgiler verilmelidir.

Ebeveynler, çocuklarının dersten arta kalan boş zamanlarını daha nitelikli aktivitelerle geçirmeleri için, çocuklarını kitap okumaya, spor yapmaya ve arkadaşlarıyla zaman geçirmeye yönlendirmesi gerekmektedir. Böylece çocuğun televizyona olan bağımlılığı azalabilir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

Abercrombie, Nicholas (1996). Television and Society. Oxford: Blackwell.

Abisel, Nilgün (1995). Popüler Sinema ve Türler. İstanbul: Alan Yayıncılık.

Akay, Ali (2002). Postmodern Görüntü. İkinci Basım. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Aksan, Doğan (2000). Her Yönüyle Dil I-II-III. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
Üçüncü Baskı.

Akyürek, Feridun ve Orhon, E. Nezh (2006). Dizi Senaryosu Yazmak. İstanbul: Mediacat Yayınları.

Alankuş, Sevdâ- İnal, Ayşe (2000). “Güldürü Programlarında Kadının Temsili ve Kadına Yönelik Şiddet”, İçinde. Der. Nur Betül Çelik. Televizyon Kadın ve Şiddet. Ankara: Dünya Kitle İletişim Vakfı Yayınları.

Alemdar, Korkmaz ve Erdoğan, İrfan (1994). Popüler Kültür ve İletişim. Ankara: Ümit Yayınları.

Alemdar, Korkmaz (1999). Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar. Ankara: Tüses-Afa Yayını.

Ateş, Kemal (1999). Öğretemediğimiz Türkçe. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

Aydoğan, Filiz (2004). Düşlerimizi Artık Televizyon Kuruyor. Medya ve Popüler Kültür Üzerine Yazılar. İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

Aziz, Aysel (1982). Toplumsallaşma ve Kitleleş İletişim. Ankara: A.Ü.B.Y.Y.O. Yayınları.

Aziz, Aysel (1989). Elektronik Yayıncılıkta Temel Bilgiler. Ankara: TRT Yayınları.

Balıkçı, Gülsen (1998). Seçim Propagandalarında ve Toplumsal Kalkınmada Halk Kültürünün Önemi, Folklor/Edebiyat. Ankara: Yeni Doğuş Matbaası.

Bal, Hüseyin (2004). İletişim Sosyolojisi. Isparta: SDÜ Yayınları,

Bandura, Albert (1973). Agression: A Social Learning Analysis, Prentice-Hall, Englewood Cliffs.

Başaran, İbrahim Ethem (1994). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Baudrillard, Jean (2004). Tüketim Toplumu. Çev. Hazal Deliceçaylı, Ferda Keskin. İkinci Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Berberoğlu, Güneş (1991). Karşılaştırmalı Yönetim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İİBF Yayınları.

Bilgili, Can (2006). Medya” da Olmayanlar: Medya Eleştirileri. İstanbul: Beta Yayınları. No: 1638.

Bourdieu, Pierre (1996). Televizyon Üzerine. Çev. Turhan İlgaz. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Carter, Judy (1998). The Comedy Bible. From Stand-up to Sitcom--The Comedy Writer's Ultimate "How To" Guide. Sydney: Currency Press.

Cereci, Sedat (1996). Televizyonun Sosyolojik Boyutu. İstanbul: Şule Yayınları.

Conrad Peter (1982). Television: The Medium and Its Manners. First Edition. London.

Çağan, Kenan (2003). Popüler Kültür ve Sanat. Ankara: Altın Küre Yayınları.

Çalışlar, Aziz (1983). Günümüzde Sanatsal Kültür ve Estetik. İstanbul: Cem Yayınevi.

Çankaya, Özden (1997). Dünden Bugüne: Radyo-Televizyon. Birinci Basım. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Çeçen, Anıl (1984). Kültür ve Politika. İstanbul: Hil Yayınları.

Çelenk, Sevilay (2005). Televizyon, Temsil, Kültür: 90' lı Yıllarda Sosyo-Kültürel İklim ve Televizyon İçerikleri. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Dökmen, Üstün (1995). İletişim Çatışmaları Ve Empati: Sanatta Ve Günlük Yaşamda. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Dökmen, Üstün (2005). Küçük Şeyler. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Duverger, Maurice (1975). Siyaset Sosyolojisi. Çev. Şirin Tekel. İstanbul: Varlık Yayınları, Sayı: 1812.

Erdoğan, İlhan (1991). İşletmelerde Davranış. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını.

Erdoğan İrfan (1999). Popüler Kültür: Kültür Alanında Egemenlik ve Mücadele, Popüler Kültür ve İktidar. Der. Nazife Güngör. Ankara: Vadi Yayınları.

Eroğlu, Füsun (2000). Davranış Bilimleri. İstanbul: Beta Yayınları.

Eslin, Martin (1991). TV Beyaz Camın Arkası. Çev. Murat Çiftkaya. İstanbul: Pınar Yayınları.

Fiske, John (1997). İletişim Çalışmalarına Giriş. Çev. Süleyman İrvan. Ankara: Ark Yayınları.

Fairclough, Norman ve Wodak, Ruth. (1998). "Critical Discourse Analysis", Discourse As Social Interaction, Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction, (ed.) Teun A van Dijk. Vol:2. London: Sage Publications.

Fiske, John (1999). Popüler Kültürü Anlamak. Çev. Süleyman İrvan. Ankara: Ark Yayınları.

George A L (2003). İçerik Çözümlemesinde Nicel ve Nitel Yaklaşımlar. Der.-Çev. Murat Sadullah Çebi. İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi. Ankara: Alternatif Yayınları.

Gramsci, Antonio (1999). Kültür Ve İdeolojik Hegemonya. Kültür Ve Siyaset. Çev. Selahattin Ayaz. İstanbul: Pınar Yayınları.

Griffin, R. W. (1996). Managment. 5th Edition. Boston. Akt. Orhan Gökçe (1996), "İletişim Bilimi İnsan İlişkilerinin Anotomisi" ss. 90.

Gökçe, Orhan (1993). İletişim Bilimine Giriş: İnsanlararası İlişkilerin Sosyolojik Bir Analizi. Ankara: Adalet Matbaası.

Gülseren, Güçhan (1999). Tür Sineması, Görüntü ve İdeoloji. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gülbilek, Nurdan (2001). Vitrinde Yaşamak 1980' lerin Kültürel İklimi. Üçüncü Basım. İstanbul: Metis Yayınları.

Güneş, Sadık (2001). Medya ve Kültür: Sessiz Yığınların Kültürel İntiharı. Ankara: Vadi Yayınları.

Güneş, Sadık (2006). Enformasyon Toplumunun Putları. Ankara: Hece Yayınları.
Gürcan, İ. Halil (1999). Sanal Gazetecilik. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Güngör, Erol (1989). Türk Kültürü ve Milliyetçilik. Yedinci Baskı. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Güngör, Nazife (1999). Popüler Kültür ve İktidar. Ankara: Vadi Yayınları.

Güvenç, Bozkurt (2002). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hall, Stuart (1994). İdeoloji ve İletişim Kuramı. Der. S. İrvan. Medya, Kültür, Siyaset. Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Hepçilingirler, Feyza (1999). Televizyon Türkçesi, Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı. Ankara: TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayımlar Müdürlüğü Ofset Tesisleri.

Herbert J. Gans (2005). Popüler Kültür ve Yüksek Kültür. Çev. Emine Onaran. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Hess, H (1969). “Ein soziologischer Bezugsrahmen für die massenkommunikationsforschung”, Publizistik 37 / 1969, ss. 277-286. Akt. Orhan Gökçe (2002), “İletişim Bilimine Giriş”. ss. 171.

Kahraman, Bülent Hasan (2004). Kültür Tarihi Affetmez, Kültürel Çalışmalar Dizisi. İstanbul: Agora Kitaplığı. Birinci Basım.

Kalaycı, Ahmet Rasim (2010). Medya Profesyonellerinin ve Medyanın Aile Algısı. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları. Genel Yayın No: 134. Seri: Bilim Serisi, İkinci Basım.

Kapferer, J.N.(1985). Çocuk ve Reklam. Çev. Şermin Önder. İstanbul: Afa Yay.
Kaplan, Yusuf (1991). Enformasyon Devrimi Efsanesi. İstanbul: Rey Yayıncılık.

Kara, Çiğdem (1997). Halk Bilimi ve Folk Popüler Kitle Seçkin Kültürleri, Folklor/ Edebiyat. İstanbul.

Karahan, Leyla (1999). Radyo ve Televizyon Yayınlarında Yöresel Söyleyiş Sorunu, Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı. Ankara: TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayımlar Müdürlüğü Ofset Tesisleri.

Kayaalp, İsa (2002). İletişimde İnsan Dili. İstanbul: Bilge Sanat.

Kejanlıoğlu, Beybin D (2003). Medya-Toplum İlişkisi ve Küreselleşmenin Yerel Medyaya Sunduğu Olanaklar. Medya ve Toplum. Ed. Sevdâ Alankuş. Birinci Basım. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Kelsey, Gerard (1995). Televizyon Yazarlığı. Çev. Bahar Öcal Düzgören, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kızıldağ, Şaban (2001). Medya Çocukları. İstanbul: Şehir Yayınları.

Kocacık, Faruk (2003). Toplumbilim Ders Notları. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Korkmaz, Zeynep (1995). Türk Dili Üzerine Araştırmalar. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Matbaası.

Kozloff, Sarah (1987). Narrative Theory and Television, Channels of Discourse. Der. Robert Sarah. U.S.A: University of North Carolina Press.

Köksal, Ahmet Turan; Oktay, Dilek; Eser, Sarp (1999). İnternet. İstanbul: .Pusula Yayımcılık ve İletişim.

Köseoğlu, Nevzat (1992). Milli Kùltür ve Kimlik. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Külebi, Oya (1999). Dilbilim, Dil Bilinci, Dil Yanlışları, Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı. Ankara: TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayım Müdürlüğü Ofset Tesisleri.

Onega, Susana ve Landa, Jose Angel Garcia (2002). Anlatımbilime Giriş. Çev. Yurdanur Salman ve Deniz Hakyemez. İstanbul: Adam Yayınları.

Laswell D. Harold (1969). "The Structure and Function of Communication in Society", derleyen Bernard Berelson ve Morris Janowitz, Reader in Public Opinion, New York.

Lull, James (2001). Medya, İletişim, Kùltür. Çev. Nazife Güngör. Ankara: Vadi Yayınları.

Maletzke, Gerhard. (1981). Medienwirkungsforschung. Tübingen, Germany: Max Niemeyer Verlag. Maletzke" Model originally appeared in 1963 in his Psychologie der Massenkommunikation. Hamburg, Germany, Hans Bredow- Institut.

McLuhan Marshall (1967). The Medium is the Massage, Bantam Books, New York.

McQuail, D. (1994). Mass Communication Theory-An Introduction, London, Sage.

Mejuyev, Vadim (1987). Kùltür ve Tarih. Çev. Suat Yokova. Ankara: Başak Yayınları.

Mete, Mehmet (1999). Televizyon Yayınlarının Türk Halkı Üzerindeki Etkisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Mintz, E. Lawrence (1985). "Situation Comedy," in TV Genres: A Handbook and Reference Guide, ed. Brian G. Rose and Robert S. Alley. Westport, Connecticut London, England: Greenwood Press.

Mutlu, Erol (1991). Televizyonu Anlamak, Ankara: Ayraç Yayınları.

Mutlu, Erol (1995). Televizyonda Program Yapımı. Birinci Basım. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Mutlu, Erol (1999). Televizyon ve Toplum. Ankara: TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayımlar Müdürlüğü Ofset Tesisleri.

Mutlu, Erol (2005). Globalleşme, Popüler Kültür ve Medya. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Mussen, P.N, Conger, J.J ve Kagan, J. (1990). Child Development And Personality. Sevenfhedit London Harper Collins Publishers.

Nutku, Özdemir (1998). Oyun, Çocuk, Tiyatro. İstanbul: Özgür Yayınları.

Odabaşı, Yavuz (2004). Post Modern Pazarlama, Tüketim ve Tüketici. İstanbul: Mediacat Yayınları.

Oktay, Mahmut (1996): Davranış Bilimlerine Giriş. İstanbul: Der Yayınları.

Oktay, Mahmut (2000). İletişimciler İçin Davranış Bilimlerine Giriş. İstanbul: Der Yayınları.

Onur, Bekir (1993). Çocuk ve Ergen Gelişimi. Ankara: İmge Kitapevi.

Oskay, Ünsal (1983). Popüler Kültürün Toplumsal Ortamı ve İdeolojik İşlevleri Üzerine, Kitle İletişiminde Temel Yaklaşımlar, Der. K.Alemdar, R. Kaya. Ankara: Savaş Yayınları.

Oskay, Ünsal (1993). Kitle İletişimin Kültürel İşlevleri. İstanbul: Der Yayınları.

Oskay, Ünsal. (1998). Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Oskay, Ünsal (2001). İletişimin ABC' si. İstanbul: Der Yayınları.

Oskay, Ü. ve Çelebi, M. (2004). Peki, Konuşalım – Popüler Kültür Üzerine. İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Oxford Dictionary (1998). Concise Oxford Companion to The English Language. Ed. Tom McArthur. United Kingdom: Oxford University Press.

Öcel, Nilüfer (2002). İletişim ve Çocuk, İletişim Ortamlarında Çocuk Ve Reklam Etkileşimi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları. No:15.

Öngören, Mahmut Talu (1972). Televizyona Açılan Pencere. Ankara: Gazeteciler Cemiyeti Yayını.

Özbek, Meral (2002). Popüler Kültür Ve Orhan Gencebay Arabeski. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özbey, Çetin (2004). Sorunlarına Yapıcı Çözümler. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Özdemir, Emin (1995). Kitle İletişim Araçları Ve Türkçe, Kitle İletişim Araçlarında Dil Kullanımı, Ankara: Dil Derneği.

Özgediz, Selçuk (1979). Çocuk Gelişiminin Temel İlkeleri. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi. İdari İlimler Araştırma ve Uygulama Enstitüsü Yayını.

Özkök, Ertuğrul (1985). İletişim Kuramları Açısından Kitlelerin Çözülüşü. Ankara: Tan Yayınları.

Özönder, Sema (1999). Türk Dili' nin Bugünkü Durumu, Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı. TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayım Müdürlüğü. Ankara: Ofset Tesisleri.

Phillips, Nelson ve Hardy, Cynthia (2002). Discourse Analysis: Investigating Process of Social Construction. London: Sage Pub.

Postman, Neil (1994). Televizyon Öldüren Eğlence. Çev. Osman Akınbay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Postman, Neil (1995). Çocukluğun Yok Oluşu, Çev. Kemal İnal. Ankara: İmge Kitabevi.

Postman, Neil (2004). Televizyon Öldüren Eğlence (Gösteri Çağında Kamusal Söylem), Çev. O. Akınhay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Postman, Neil ve Steve Powers (1996). Televizyon Haberlerini İzlemek. Çev. Aslı Tunç. İstanbul: Kavram Yayınları.

Poyraz, Bedriye (2002). Haber ve Haber Programlarında İdeoloji ve Gerçeklik. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Rogge, Jan Uwe (1989). Televizyon Video Delileri. Çev. Leyla Çalışkan. İstanbul: Afa Yayınları.

Ronneberger, Franz (1971). Sozialisation Durch Massenkommunikation". Enke, Stuttgart.

Sözen, Edibe (1999). Söylem. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Storey, John (2000). Popüler Kültür Çalışmaları. İstanbul: Babil Yayınları.

Swingewood, Alan (1996). Kitle Kültürü Efsanesi. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Şener, Erman (1984). Televizyon Video. Ankara: İmge Yayıncılık.

Şener, Sevda (2001). Yaşamın Kırılma Noktasında Dram Sanatı. Ankara: Dost Yayınları.

Şirin, Mustafa (1998). Televizyon, Çocuk ve Aile. İstanbul: İz Yayıncılık.

Tekinalp, Şermin (2003). Camera Obscura' dan Synopticon' a Radyo ve Televizyon. İstanbul: Der Yayınları.

TDK (2010): Büyük Sözlük. Ankara: TDK Yayınları.

Tokgöz, Oya (1981). Temel Gazetecilik. Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Yayınları.

Tokgöz, Oya (1982). Televizyon Reklamlarının Anne Çocuk İkilisine Etkileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayınları.

Tönel, Adnan (2007). Uzaktan Kumandalı Çocuklar. İstanbul: Hayykitap Yayınları.

Tural, K. Sadık (1994). Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Turan, Şerafettin (1998). "Ortak Kültürün Oluşmasında ve Geliştirilmesinde Dilin Önemi", Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı- Tebliğler, Ankara: TRT Yayınları.

Uztuğ, Ferruh (2004). Siyasal İletişim Yönetimi. İstanbul: Mediacat Kitapları.

Ülgen, Gülten ve Emel Fidan (1984). Çocuk Gelişimi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Vural, Sacide (1986). Radyo-TV Kurumlarında Yönetim ve Türkiye' deki Uygulama. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Vygotsky, L.S. (1985). Düşünce ve Dil. Çev. S. Koray. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

Williams, Raymond (2005). Kültür ve Toplumun Söz Varlığı. Çev. Savaş Kılıç. İstanbul: İletişim Yayınları.

Yaman, Ertuğrul (1998). Türk Dili ve Kompozisyon. Ankara: Gazi Kitapevi.

Yaylagül, Levent (2008). Kitle İletişim Kuramları. Ankara: Dipnot Yayınları.

Yavuzer, Haluk (1996). Ana - Baba ve Çocuk. İstanbul: Remzi Yayınları.

Yıldız, Nuran (2002). Türkiye'de Siyasetin Yeni Biçimi: Liderler, İmajlar, Medya. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Yumlu, Konca (1990). Kitle İletişim Araştırmaları. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

SÜRELİ YAYINLAR:

Arslan, Ali(2004). Bir Sosyolojik Olgu Olarak Televizyon. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Vol:1. No:1.

Atabek, Ümit (Güz 2006). Kitle iletişim Dergisi, Sayı:2.

Batmaz, Veysel (1981). Popüler Kültür Üzerine Değişik Kuramsal Yaklaşımlar. Ankara: AİTİA-GHIYO. İletişim Dergisi. Sayı:1.

Can, Aytekin (2000). Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Olumsuz Etkileri; Örnek Program: Reality Show' lar. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi. Cilt 1. Sayı 3. Temmuz Sayısı.

Baykoç, Dönmez Necate ve Arı, Meziyet (1992). 12-30 Aylık Türk Çocuklarında Dilin Kazanılması. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:8 Sayı:3, ss.115-161.

Bostancı, Naci (2005). Kitle İletişim Araçlarının Kültür Üzerine Etkisi. Edt. A.K. Birgül: Cumhuriyetten Günümüze Türk Kültürünün Dünü, Bugünü ve Geleceği Dergisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Erdoğan, İrfan (2004). Popüler Kültürün Ne Olduğu Üzerine. Popüler Kültür ve Gençlik, Eğitim Özel Sayı. Ankara: M.E.B. Yayınları Yıl:5, Sayı:57.

Güler, Deniz (1989). Çocuk, Televizyon ve Çizgi Film. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No. 320/141.

Güz, Nurettin (1996). Türk Basınında Gündem Oluşturma. Yeni Türkiye. Yıl:2, Sayı:12.

Hüther, Jurgen (1981). Kitle İletişim Araştırması. Çev. Nadi Kafalı, Eskişehir: İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı: 4

İnal, Ayşe. (2003). Roland Barthes: Bir Avant-Garde Yazarı. A.Ü İletişim Fak. İletişim Araştırmaları Dergisi, Bahar Sayısı 1(1), sf. 9-38.

İşçibaşı, Yaprak (2001). Televizyondaki Şiddetin Çocuklar Üzerindeki Saldırganlık Etkisi (Amerikan örneği). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi. Kurgu Dergisi. Sayı:18.

İşçibaşı, Yaprak (2003). Çocuğun Sosyalleşmesinde Aile-Televizyon İlişkisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Kurgu Dergisi, Sayı: 20, ss.143-147.

Karacoşkun, M. Doğan. (2002). Bireysel ve Toplumsal Çözümde Televizyon Faktörü Üzerine Düşünceler. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. Sayı:6.

Kaskun, Ahu- Öztunç Selen (1999). Çocuk, Televizyon ve Şiddet. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. <http://ilef.ankara.edu.tr/id/yazi.php?yad=799>

Kocadaş, Bekir (2005). Kültür ve Medya. Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi (Journal of Social Science of the Turkish World)-Bilig, Sayı:34.

Önür, Nimet (2001). Küresel Kültürlerin Yerel Dönüşümünde Televizyon. İletişim Fakültesi Dergisi. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayını. Sayı 11

Öztürk, Candan ve Karayağız, Gonca (2007). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi.

Revue (1998, Şubat). Sciences et Avenir.

Sözen, Edibe (2001). Popüler Kültür Retoriği: Sahiplik İçinde Yokluk, Rağbette Olma ve Sağduyu Bilgisi. Doğu Batı Dergisi Sayı:15.

Swales, John W. (1990). Genre Analysis: English in Academic and Research Setting. Cambridge: Cambridge University Press. Akt. Işıl ÖZYILDIRIM. Tür Çözümlemesi: Yönelimler, Yöntem ve Sınırlamalar. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi Cilt: 18, Sayı: 2, ss. 67-78.

Temel, Z. Fulya ve Bekir Şimşek, Hatice (1998). Erken Çocukluk Döneminde Anlam Bilgisinin Gelişimi. Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi.

Türkoğlu Nurçay (Bahar-2006). Şeytanın Akordeonu ve Sazı: Medyada Bolluklar ve Boşluklar. Küresel İletişim Dergisi. Sayı 1.

Yaktıl Oğuz, Gürsel (2002). Televizyon Durum Komediğinde Anlatı Yapısı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Kurgu Dergisi. Sayı:19. ss.9-23.

Yılmaz, Yalçın (2001). Kültürel Etkileşim ve Toplumsal Değişimde Televizyonun Etkileri. İstanbul: Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, S.1.

YILLIKLAR

Erdoğan, İrfan- Alemdar, Korkmaz. (2001). “Televizyon: Dünyaya Açılan Pencere”, İçinde AÜİF Yıllık-1999, Ankara: A.Ü. Basımevi, ss. 169-198.

İnal, Ayşe (2001). “Televizyon, Tür ve Temsil.” Yıllık 1999. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi. Yıllık. 255-288.

Oskay, Ünsal (1978). Popüler Kültürün Toplumsal Ortamı ve İdeolojik İşlevleri Üzerine. A.Ü.S.B.F Basın Yayın Yüksek Okulu Yıllığı. Ankara: A.Ü.S.B.F Yayınları.

Oskay Ünsal (2001). İletişimin A B C’ si. İstanbul: Der Yayınları.

TEZLER

Arık, M. Bilal (2001). Popüler Kültürde Mizahın Etkinliği ve Sistem içi Direniş Olanakları. Örnek Olay: Bir Demet Tiyatro Dizisinin Söylemi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Creeber, Glen (2001). The Television Genre Book. London: BFI. Akt. Meltem Cemiloğlu Altunay. Televizyon Program Türlerinde Melezleşmenin Yarışma Programları Bağlamında İncelenmesi: Var Mısın Yok Musun? Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009 Yüksek Lisans Tezi.

Gündel, Nergiz, (2003), Televizyon Program Türü Olarak Durum Komedi ve Çocuklar Duymasın Dizisi Üzerine İçerik Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi.

Güngör, Nazife (1998). Popüler Kültür Ürünü Olarak Çizgi Roman Abdülcanbaz Örneği, Ankara, Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Tombul, Işıl (2006), Kültürel Yozlaşmanın Göstergesi Olarak Televizyonda Dilin Kullanımı: Televizyon Sunucuları Örneği, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yüksel, N. Aysun (1994.) Televizyon ve Batı Dillerinin Türk Diline Etkisi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Dil Derneği (09.08.2010). "Türk Malı" Adlı Dizi Türkçeyi Bozuyor.

<http://www.dilderneği.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFB79A5F80BD5D6B41>

Hürriyet (11.08.2010). 'Türk Malı' dizisi için savunma istendi.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/15530433.asp>

Medyapım (2002). Dadı

www.medyapim.com

Medyatava (2012). Türk Malı dizisi tüm bölümler izlenme oranları.

<http://www.medyatava.com/rating.asp>

Milliyet (11.08.2010): Türk Malı Dizisine Haklı Uyarı.

<http://blog.milliyet.com.tr/turk-mali-dizisine-hakli-uyari/Blog/?BlogNo=258410>

Milliyet Pazar (03.02.2002). Gülünecek Durumlar.

<http://www.milliyet.com.tr/gulunecekdurumlar/pazar/haberdetayarsiv/03.02.2002/45488/default.htm>

RTÜK (18.03.2012). Kamuoyu Araştırmaları ve İzleyici Bildirimleri.

http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=438adebb-ecf6-4456-bffd-effcd7e0e3dd

RTÜK (11.05.2010). Türk Malı dizisi birinci karar.

http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=ee0eb221-af42-437f-852a-395d3c52ca88

RTÜK (20.07.2010). Türk Malı dizisi ikinci karar.

http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=3571de58-9c36-42cd-9946-104c60e21892

RTÜK (05.10.2010). Türk Malı dizisi üçüncü karar.

http://www.rtuk.org.tr/sayfalar/IcerikGoster.aspx?icerik_id=57a136fd-422d-45bd-b71b-c1ab5e009028

Show TV (04.04.2012). Türk Malı tanıtım yazısı.

<http://www.showtvnet.com/dizi/turk-mali/>

Şahin, Haluk (07.03.2002). ABD' de Piş Ağzıma Düş. Radikal.

<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=626070&CategoryID=96>

Taflinger, F. Richard (28.05.1996: a)

<http://public.wsu.edu/~taflinge/sitcom.html>

Taflinger, F. Richard (28.05.1996: b)

<http://public.wsu.edu/~taflinge/sitcom.html>

Tosyalı, Melis (25.06.2010). Sit-com yapan kazanıyor.
<http://www.patronlardunyasi.com/yhaber.asp?haberid=86649>

Wikipedia (15.03.2012). John Logie Baird.
http://tr.wikipedia.org/wiki/John_Logie_Baird

Wikipedia (01.04.2012: a). Soap Operalar.
http://en.wikipedia.org/wiki/Soap_opera

Wikipedia (01.04.2012: b). Sit-com.
<http://en.wikipedia.org/wiki/Sitcom>

Wikipedia (01.04.2012: c). Sit-com.
<http://en.wikipedia.org/wiki/Sitcom>

Wikipedia (01.04.2012: d). The Cosby Show.
http://tr.wikipedia.org/wiki/The_Cosby_Show

Wikipedia (01.04.2012: e). The Golden Girls.
http://en.wikipedia.org/wiki/The_Golden_Girls

Wikipedia (01.04.2012: f). Perfect Strangers.
[http://en.wikipedia.org/wiki/Perfect_Strangers_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Perfect_Strangers_(TV_series))

Wikipedia (01.04.2012: g). Roseanne.
[http://en.wikipedia.org/wiki/Roseanne_\(TV_series\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Roseanne_(TV_series))

Wikipedia (01.04.2012: h). The Nany.
http://en.wikipedia.org/wiki/The_Nanny

Wikipedia (01.04.2012: ı). Tatlı Hayat.
[http://tr.wikipedia.org/wiki/Tatli_Hayat_\(dizi\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Tatli_Hayat_(dizi))

Wikipedia (01.04.2012: i). Ayrılsak da Beraberiz.

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Ayrılsak_da_Beraberiz_\(dizi\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Ayrılsak_da_Beraberiz_(dizi))

Wikipedia (01.04.2012: j). Çocuklar Duymasın.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Cocuklar_Duymasin

Wikipedia (01.04.2012:k).Türk Malı Dizideki Oyuncular ve Oynadıkları Karakterler.

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Turk_Mali_\(dizi\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Turk_Mali_(dizi))

Yeni Şafak (05.11.2010). Türk Malı' nın Esprileri Türkçe' nin Mikemmelliğinden.

<http://yenisafak.com.tr/Pazar/Default.aspx?t=05.11.2010&i=285712>

EKLER

EK 1. Türk Malı Dizisine Öne Çıkan Hatalı Konuşmalar ve Türk Dilindeki Karşılıkları

Türk Malı Dizisindeki Kullanımı	Türk Dilindeki Doğru Kullanım
İstemek başarmanın karısıdır .	İstemek başarmanın yarısıdır.
Sen moda trenlerini takip etmediğin için...	Sen moda trendlerini takip etmediğin için...
Tavuklu Sazan Salatası...	Tavuklu Sezar Salatası...
Ünlü ressamımız Albert Einstein	Albert Einstein Alman bir bilim adamıdır.
Temizlik İran'dan gelir.	Temizlik imandan gelir.
Ünlü matematikçimiz Pascal Numan	Fransız asıllı Pascal Neuman bir futbol oyuncudur.
Kitap en iyi toştur .	Kitap en iyi dosttur.
Hayatımı yazsam orman olur.	Hayatımı yazsam roman olur.
Misafir girmeyen eve doktor girer.	Güneş girmeyen eve doktor girer.
Af olsun torba kopsun .	Laf olsun torba dolsun.
Söz sükutsa gümüş altındır.	Söz gümüşse sükut altındır.
Komşu komşunun gülüne muhtaçtır	Komşu komşunun külüne muhtaçtır
Yaa mikemmelbi aileyiz	Yaa mükemmel bir aileyiz
Yalancının mumu yansıyana kadar yanar	Yalancının mumu yatsıya kadar yanar
Her koyun kendi bacanağıylanbasılır	Koyun kendi bacağından asılır
Ayağını organına göre uzatmak	Ayağını yorganına göre uzatmak
Ödüm cörtledi	Ödüm koptu
Ağaç yaşken emilir	Ağaç yaşken eğili

Uzun lafın sopası	Uzun lafın kıyası
Şah mart oldu	Şah mat oldu
Zaman hışımı	Zaman aşımı
Yürüşen merdiven	Yürüyen merdiven
Yiter	Yeter
Saval	Seval
Gokan	Gökhan
Hollanda;nın başkenti Paris	Hollanda”nın başkenti Amsterdam
Logoritma	Logaritma
Aynobik	Aerobik
Esperesko	Espresso
Aykut testi	Iq testi
Boy frenk	Boy friend
Tikkat	Dikkat
Tonurcuk	Tomurcuk
Aritmatik	Aritmetik
Aşortman	Eşofman
Bu kadan	Bu kadar
Cöle	Jöle
Derişiklik	Değişiklik
Ezelfektan	Dezenfektan
Guzu	Kuzu
Hakketten	Hakikaten
Kopek	Köpek

Laylon	Naylon
Lehavilite	Rehabilite
Liften	Lütfen
Ne kadan	Ne kadar
Ötüd odası	Etüd odası
Uhsal burhan	Ruhsal buhran
Tebrik koyuyorum	Tebrik ediyorum
Tezcüraat	Tezahürat
Tijene	Hijyen

Kaynak: (Milliyet, 11.08.2010)

EK 2. Türk Malı Dizisi Tüm Bölümler İzlenme Oranları

Bölüm	Yayın tarihleri	TOTAL		AB izlenme oranları	
		izlenme oranları			
1	15.03.2010	3.sıra	19,2	2.sıra	22,1
2	22.03.2010	3.sıra	20,0	7.sıra	15,6
3	29.03.2010	2.sıra	24,1	6.sıra	14,1
4	05.04.2010	2.sıra	25,0	4.sıra	15,5
5	12.04.2010	3.sıra	19,6	2.sıra	23,4
6	19.04.2010	2.sıra	23,2	2.sıra	26,6
7	26.04.2010	5.sıra	15,7	1.sıra	32,5
8	03.05.2010	2.sıra	25,0	8.sıra	14,6
9	10.05.2010	1.sıra	24,5	1.sıra	30,1
10	17.05.2010	1.sıra	24,6	1.sıra	29,3
11	24.05.2010	1.sıra	22,7	1.sıra	27,0
12	31.05.2010	2.sıra	22,7	2.sıra	24,1
13	07.06.2010	2.sıra	24,2	2.sıra	27,6
14	14.06.2010	1.sıra	22,3	2.sıra	24,7
15	21.06.2010	2.sıra	20,5	2.sıra	21,9
16	28.06.2010	3.sıra	16,7	2.sıra	20,5
17	06.09.2010	2.sıra	21,19	1.sıra	24,4
18	13.09.2010	2.sıra	17,8	2.sıra	17,3
19	20.09.2010	3.sıra	16,3	2.sıra	20,0
20	27.09.2010	6.sıra	12,0	5.sıra	13,5
21	04.10.2010	5.sıra	14,3	4.sıra	16,6
22	11.10.2010	6.sıra	13,8	4.sıra	17,0
23	18.10.2010	6.sıra	13,2	4.sıra	15,0
24	25.10.2010	10.sıra	11,3	6.sıra	14,0
25	01.11.2010	4.sıra	18,4	5.sıra	15,5
26	08.11.2010	14.sıra	11,6	8.sıra	12,5
27	18.11.2010	8.sıra	12,6	7.sıra	12,0
28	22.11.2010	17.sıra	10,8	7.sıra	12,6
29	30.11.2010	14.sıra	11,0	8.sıra	11,7
30	13.12.2010	19.sıra	17,1	12.sıra	16,3
31	24.12.2010	28.sıra	7,1	19.sıra	9,2
32	31.12.2011	39.sıra	5,8	27.sıra	6,5
33	07.01.2010	29.sıra	11,5	21.sıra	11,6

Kaynak: (Medyatava, 2012)